

RUCH TURYSTYCZNY W MAŁOPOLSCE W 2009 ROKU

RAPORT KOŃCOWY

(opracowanie autorskie)

Metoda badań i raport końcowy opracowane przez ekspertów
Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie,
Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie,
Wyższej Szkoły Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej
Krakowskiej Akademii im. A. Frycza Modrzewskiego

Kierownik projektu:
dr Krzysztof Borkowski

Zespół:
prof. dr hab. Tadeusz Grabiński
dr Krzysztof Borkowski
dr Renata Seweryn
dr Anna Wilkońska
mgr Leszek Mazanek

Koordynator MOT:
mgr Paweł Mierniczak
mgr inż. Jan Wieczorkowski

Recenzja naukowa:
prof. dr hab. Leszek Koziół
prof. dr hab. Anna Nowakowska

Spis treści

Rozdział I.	Metodologia badań	4
1.1.	Cel badań	4
1.2.	Narzędzia analizy	4
1.3.	Zasady ankietowania	5
1.4.	Konstrukcja ankiety	6
1.5.	Ustalanie wielkości próby	6
1.6.	Operat losowania	7
1.7.	Struktura próby	8
Rozdział II.	Analiza liczby korzystających z bazy noclegowej w Małopolsce w latach 2002–2009	11
2.1.	Analiza danych miesięcznych	11
2.2.	Analiza danych kwartalnych	23
2.3.	Analiza danych rocznych	32
Rozdział III.	Wielkość ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2003–2009	36
3.1.	Szacunkowa liczba gości odwiedzających Małopolskę	36
3.2.	Szacunkowa liczba turystów w Małopolsce	37
3.3.	Szacunkowa liczba odwiedzających Małopolskę w pierwszych kwartałach	40
3.4.	Szacunkowa liczba odwiedzających Małopolskę w trzecich kwartałach	40
3.5.	Szacunkowe wpływy z turystyki dla gospodarki Małopolski	41
Rozdział IV.	Charakterystyka gości Małopolski	42
4.1.	Charakterystyka gościa krajowego	42
4.2.	Charakterystyka gościa zagranicznego	61
Rozdział V.	Analiza informacji dotyczących pobytu w Małopolsce	88
5.1.	Struktura odwiedzających z kraju i z zagranicy według kierunków przyjazdów	88
5.2.	Struktura odwiedzających według towarzystwa w trakcie podróży	89
5.3.	Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Małopolskę	90
5.4.	Struktura celów przyjazdu Polaków i obcokrajowców do Małopolski (wybór wielokrotny)	92
5.5.	Cel główny przyjazdu do Małopolski	95
5.6.	Struktura wykorzystanych przez Polaków i obcokrajowców środków transportu w trakcie przyjazdu do Małopolski	104

Rozdział VI. Usługi turystyczne Małopolski w opinii odwiedzających województwo	107
Rozdział VII. Atrakcje wskazywane przez respondentów w Małopolsce	116
7.1. Ogółem	116
7.2. Województwo śląskie	117
7.3. Województwo mazowieckie	118
7.4. Francja	119
7.5. Wielka Brytania	120
7.6. Niemcy	120
Rozdział VIII. Analiza porównawcza ruchu turystycznego w przekroju województw	
Województwo małopolskie na tle innych województw w latach 1995–2009	122
8.1. Cel i zakres analizy	122
8.2. Tendencje rozwoju ruchu turystycznego w przekroju województw	
w latach 1995-2009	123
8.3. Ruch turystyczny w województwie małopolskim na tle Polski	
w latach 1995–2007	132
8.4. Analiza ostatniego okresu	133
8.5. Analiza rang jednostek terytorialnych według wielkości ruchu	
turystycznego w latach 1995–2009	136
8.6. Zróżnicowanie wielkości ruchu turystycznego w latach 1995–2009	
w ujęciu województw	138
8.7. Wnioski ogólne	140
Rozdział IX. Wnioski	167
Rozdział X. Najistotniejsze rynki turystyczne dla Małopolski	173
10.1. Wielka Brytania	173
10.2. Niemcy	174
10.3. Francja	175
10.4. Stany Zjednoczone	176
10.5. Włochy	177
10.6. Hiszpania	178
10.7. Województwo śląskie	179
10.8. Województwo mazowieckie	180
Spis tabel	181
Spis rysunków	186
Kwestionariusz ankiety	231

Rozdział I. Metodologia badań

1.1. Cel badań

W 2009 r. na zamówienie województwa małopolskiego został przeprowadzony, według autorskiej metody badawczej, pomiar ruchu turystycznego w województwie małopolskim.

Ten stały, systematycznie prowadzony od 2003 r. monitoring pozwala na coraz lepsze poznanie ruchu turystycznego przyjazdowego do Małopolski. Ponadto umożliwia prowadzenie analiz porównawczych tendencji zachodzących w branży turystycznej.

Głównym celem badań było otrzymanie całościowego obrazu wielkości i jakości turystyki przyjazdowej do Małopolski. W szczególności chodziło o zrealizowanie następujących zadań:

1. Określenie szacunkowej liczby odwiedzających oraz turystów krajowych i zagranicznych w Małopolsce.
2. Ustalenie szacunkowej liczby odwiedzających jednodniowych krajowych i zagranicznych w Małopolsce.
3. Sporządzenie szczegółowej charakterystyki turysty krajowego i zagranicznego w Małopolsce.
4. Ranking najczęściej odwiedzanych miejsc, atrakcji oraz produktów turystycznych w Małopolsce.
5. Identyfikacja rynków zagranicznych istotnych z punktu widzenia przyjazdowego ruchu turystycznego do Małopolski.
6. Przeprowadzenie analizy porównawczej kształtowania się ruchu turystycznego w Małopolsce na przestrzeni lat 2003–2009.
7. Scharakteryzowanie odwiedzających krajowych i zagranicznych z punktu widzenia ich motywacji i struktury przyjazdów.
8. Określenie przeciętnego poziomu wydatków poniesionych w trakcie pobytu.
9. Analiza zachowań odwiedzających, sposobu spędzania czasu, stopnia satysfakcji, oceny jakości oferty turystycznej, bezpieczeństwa, czystości itp., jak również odniesienia jakości świadczonych usług do obowiązujących cen.
10. Określenie charakterystyki rynków zagranicznych istotnych w przyjazdowym ruchu turystycznym.
11. Dokonanie analizy segmentacyjnej dla istotnych rynków zagranicznych i krajowych w przyjazdowym ruchu turystycznym.

1.2. Narzędzia analizy

Badania wykonano przy pomocy dwóch podstawowych narzędzi: badań typu *desk research* oraz wywiadów bezpośrednich.

Pierwsza grupa narzędzi (badania typu *desk research*) opierała się na powszechnie dostępnych danych, zwłaszcza z Głównego Urzędu Statystycznego. Przede wszystkim były to dane pochodzące

z Banku Danych Regionalnych oraz z komunikatów, biuletynów, publikacji elektronicznych (w tym danych archiwalnych) dostępnych na witrynie GUS. Ponadto w badaniach wykorzystywano wszelkie inne możliwe do uzyskania informacje pozyskane od pracowników szeroko rozumianego sektora turystycznego: przewodników, gestorów atrakcji turystycznych, organizatorów ruchu turystycznego, służby celnej, MPL w Balicach. W analizach wykorzystano także własne doświadczenia, jak również opracowane wcześniej raporty MOT z badań ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2003–2006, i 2008–2009 i w Małopolsce za lata 2003–2006 oraz raporty: IPSOS – Warszawa, 2007, jak również Instytutu Turystyki – Warszawa, 2008. Uwzględniono również najnowsze badania wykonane na zlecenie Polskiej Organizacji Turystycznej.

W drugiej grupie narzędzi posłużono się wywiadami bezpośrednimi w formie ankiety (bezpośrednia rozmowa z respondentem przeprowadzona przez ankietera przy użyciu formularza). Ankietowanymi byli odwiedzający krajowi i zagraniczni przybywający do Małopolski, tj. turyści (co najmniej z jednym noclegiem) oraz odwiedzający jednodniowi, którzy przybyli w celu poznawczym, wypoczynkowym, zawodowym, religijnym, rodzinnym, zdrowotnym itp., a ich pobyt nie przekraczał 90 dni. W badaniach pominięto przyjazdy, które wiązały się ze stałą pracą lub nauką w województwie.

1.3. Zasady ankietowania

Badania ruchu turystycznego w Małopolsce przeprowadzono w sześciu turach czasowych po 2 dni (w I i III kwartale) w okresie od marca do września 2009 r. Badania były przeprowadzone pomiędzy 10 a 22 dniem każdego miesiąca. Miejsca ankietowania zostały dobrane na bazie poprzednich doświadczeń Małopolskiej Organizacji Turystycznej zdobytych w trakcie badań w latach 2003–2008. Obiekty i miejsca zostały określone w załączniku nr 6 do SIWZ, z uwzględnieniem specyfiki I i III kwartału. Przyjęty w badaniach system zbierania danych ilościowych opierał się na informacjach uzyskiwanych bezpośrednio w obiektach zakwaterowania oraz w miejscach najbardziej popularnych, będących atrakcją turystyczną.

Ankietowanie polegało na przeprowadzeniu wywiadu bezpośredniego według przygotowanego wcześniej kwestionariusza ankietowego i zgodnie z opracowaną instrukcją, szczegółowo omówioną podczas szkolenia ankietatorów.

Przyjęto następujące zasady prowadzenia wywiadów:

- respondentami byli odwiedzający krajowi i zagraniczni,
- wszystkie osoby, z którymi przeprowadzano wywiady, miały powyżej 16 lat,
- w przypadku ankietowania rodziny badaniem obejmowano tylko jednego jej przedstawiciela,
- w przypadku ankietowania grupy zorganizowanej badaniem obejmowano co najwyżej dwie dorosłe osoby z tej grupy,
- w przypadku ankietowania turysty obcojęzycznego ankietator przekazywał mu szablon ankiety w danym języku, a sam zaznaczał odpowiedzi na ankiecie w wersji polskiej.

1.4. Konstrukcja ankiety

Ankieta składała się z następujących części:

- metryczki zawierającej numer ankietera, datę pobrania próby, numer kolejny ankiety, miejsce pobrania próby (miejscowość, ulica, obiekt),
- części merytorycznej zawierającej pytania o charakterze ilościowym, ciągłym (np. wydatki, wiek), ilościowym w skali porządkowej, rangowej (np. oceny w skali Likerta), nominalnym (np. typu TAK, NIE) oraz tekstowym (np. opinie wyrażone słownie),
- charakterystyki respondenta, w tym: miejsce zamieszkania, dane demograficzne (wiek), społeczne (wykształcenie, hobby) i ekonomiczne (status materialny).

1.5. Ustalanie wielkości próby

Wielkość próby ustalano kierując się dwiema przesłankami:

- dostępne środki finansowe na badania,
- rząd precyzji wynikający z wybranej wielkości próby w stosunku do wielkości populacji generalnej.

Ustalając liczebność próby prostej korzystano z następującego wzoru:

$$n = \frac{N}{1 + \frac{4(N-1)d^2}{u_\alpha^2}}$$

W powyższym wzorze N jest szacunkową liczebnością populacji generalnej, u_α to dystrybuenta standaryzowanego rozkładu normalnego $N(0,1)$ dla założonego poziomu istotności α (w obliczeniach przyjęto trzy różne poziomy istotności 1, 5 i 10%), natomiast d to rząd precyzji oszacowań wskaźników struktury wyrażony w procentach.

Wynikowe wielkości próby dla różnych wielkości parametru N podano w tab. 1. Łatwo zauważyć, że wielkości próby przy populacji generalnej liczącej powyżej 500 tysięcy elementów nie ulegają praktycznie zmianie. Zakładając standardowy w badaniach społeczno-ekonomicznych poziom istotności: $\alpha = 0,05$ oraz przyjmując rząd precyzji szacowań wskaźników struktury w przedziale 3–4% otrzymujemy oszacowanie wielkości próby prostej na poziomie pomiędzy 600 a 1065 elementów. Uwzględniając fakt, że badania terenowe odbywały się w 7 turach czasowych (od marca do września 2009) przyjęto, że należy dysponować próbą zawierającą się w przedziale od $7 \cdot 600 = 4200$ do $7 \cdot 1065 = 7455$ elementów. Ostatecznie założono wielkość próby na poziomie średniej z tych parametrów, tj. 5800 elementów.

Tab. 1. Wielkość próby w zależności od wielkości populacji generalnej w losowaniu prostym przy różnym poziomie istotności (α) oraz różnym rzędzie precyzji (d)

Ufność	90%	95%	99%	90%	95%	99%	90%	95%	99%	90%	95%	99%
Istotność α	0,10	0,05	0,01	0,10	0,05	0,01	0,10	0,05	0,01	0,10	0,05	0,01
Wsp. u	1,64	1,96	2,58	1,64	1,96	2,58	1,64	1,96	2,58	1,64	1,96	2,58

Ufność	90%	95%	99%	90%	95%	99%	90%	95%	99%	90%	95%	99%
Precyzja d	2%	2%	2%	3%	3%	3%	4%	4%	4%	5%	5%	5%
N					N			N				
500 000	1 685	2 389	4 113	750	1 065	1 836	422	600	1 035	270	384	663
1 000 000	1 688	2 396	4 131	751	1 066	1 840	423	600	1 036	270	384	663
1 500 000	1 689	2 397	4 135	751	1 066	1 841	423	600	1 036	271	384	663

1.6. Operat losowania

Operat losowania ustalono w oparciu o dane GUS z 2008 r. dotyczące wykorzystania obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania w przekroju 4 warstw. Dwie z tych warstw wyznaczone były przez segment ruchu turystycznego (turyści krajowi oraz turyści z zagranicy), natomiast dwie pozostałe – przez segmenty terytorialne (Kraków i województwo).

Ponadto założono, że połowa ankiet (wywiadów) zostanie przeprowadzona w samych obiektach noclegowych, a druga połowa w atrakcjach (lub w ich pobliżu) turystycznych miasta.

W tab. 2 podano procentowe rozkłady liczebności ankiet w poszczególnych warstwach, wynikające z faktycznych rozkładów ruchu turystycznego według danych GUS za 2008 r. Natomiast w tab. 3 zamieszczono oczekiwane liczebności próby w ramach wyróżnionych warstw, przy założeniu, że całkowita wielkość próby będzie wynosiła $N = 5800$.

Tab. 2. Procentowe rozkłady ruchu turystycznego w Małopolsce, według danych GUS w roku 2008

Warstwa	% kolumn			% wiersze			% ogółem		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Ogółem	Kraj.	Zagr.
Poza Krakowem	29	33	20	80	20	100	29	24	6
Kraków	71	67	80	67	33	100	71	47	24
Ogółem	100	100	100	71	29	100	100	71	29

Tab. 3. Zakładane liczebności ankiet, przy założeniu ogólnej liczby ankiet $N = 5800$

Warstwa	% kolumn			% wiersze			% ogółem		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Ogółem	Kraj.	Zagr.
Poza Krakowem	1706	1933	1160	4640	1160	5800	1706	1365	341
Kraków	4094	3867	4640	3867	1933	5800	4094	2729	1365
Ogółem	5800	5800	5800	4094	1706	5800	5800	4094	1706

Po wstępnej selekcji merytorycznej i formalnej zebranych formularzy wyeliminowano ankiety niespełniające założonych wymogów jakościowych (luki w odpowiedziach, niezgodność z tzw. pytaniami kontrolnymi etc.). Ostatecznie, po weryfikacji poprawności odpowiedzi, do dalszych analiz wzięto pod uwagę **4458** ankiet. Oznacza to, że **spodziewany rząd precyzji oszacowań w badaniach jest bliższy górnej granicy zakładanego rzędu dokładności i kształtuje się na poziomie 3,7–3,8%.**

1.7. Struktura próby

Zakwalifikowane do analiz poprawne ankiety zostały pobrane z różnych miejsc Małopolski. W tab. 4 przedstawiono rozkład liczby ankiet według miejsca ich pobrania z podziałem na wyróżnione warstwy (turyści krajowi i zagraniczni oraz Kraków i województwo). Natomiast w tab. 5 wybrano z tab. 4 faktyczne liczebności ankiet poddane analizie.

Liczebności ankiet z tab. 5 posłużyły do ustalenia rozkładów procentowych liczby ankiet według wyróżnionych warstw, a następnie do ich porównania z elementami tab. 2, w której podano pożądaną strukturę próby. Wynik tego porównania zawiera tab. 7.

Jak się okazuje, w analizowanej próbie znajduje się o 5% za dużo ankiet od turystów zagranicznych (co jednocześnie oznacza 5% niedoboru ankiet od turystów krajowych). Ta nadwyżka turystów zagranicznych jest większa w Krakowie (4%) niż poza Krakowem (2%). Niedobór turystów krajowych ma miejsce tylko w Krakowie (–6%), natomiast poza Krakowem w próbie znajduje się zakładana liczba ankiet od turystów krajowych.

Poza tym mniejsze rozbieżności występują też w przekroju warstw terytorialnych. Jak się okazuje, zebrano o 2% więcej ankiet poza Krakowem i analogicznie o 2% mniej w Krakowie.

Podobne różnice występują w przypadku bardziej szczególnych przekrojów warstw losowania (tylko dla ankiet turystów krajowych, tylko dla ankiet turystów zagranicznych, tylko dla ankiet z Krakowa, tylko dla ankiet spoza Krakowa).

Wielkości tych różnic nie są duże, a ponadto należy pamiętać, że ustalono je w relacji do informacji pochodzących z 2008 r., natomiast same badana miały miejsce w roku 2009, w którym niewątpliwie struktura ruchu turystycznego w Małopolsce w porównaniu z rokiem 2008 podlegała niewielkim zmianom.

Nadwyżka ankiet od turystów krajowych (zwłaszcza w Krakowie) może być nawet pożądana z uwagi na znaczenie tego sektora ruchu turystycznego. Z kolei nadwyżkę ankiet zebranych poza Krakowem też można uznać za korzystną, z uwagi na fakt, że ruch turystyczny w Krakowie jest przedmiotem innych, szczegółowych analiz.

Tab. 4. *Faktyczne liczebności ankiet, według miejsca pobrania i wyróżnionych warstw losowania*

Miejscowość	Liczba ankiet			% kolumn			% wiersze		
	Kraj.	Zagr.	Suma	% kraj.	% zagr.	% suma	% kraj.	% zagr.	% suma
Bukowina	53	13	66	1,8	0,8	1,5	80,3	19,7	100
Kalwaria Zebrzyd.	38	2	40	1,3	0,1	0,9	95,0	5,0	100

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Miejscowość	Liczba ankiet			% kolumn			% wiersze		
	Kraj.	Zagr.	Suma	% kraj.	% zagr.	% suma	% kraj.	% zagr.	% suma
Krynica	39	30	69	1,3	1,9	1,5	56,5	43,5	100
Nowy Targ	18	17	35	0,6	1,1	0,8	51,4	48,6	100
Ojców	117	3	120	4,0	0,2	2,7	97,5	2,5	100
Oświęcim	33	87	120	1,1	5,6	2,7	27,5	72,5	100
Rabka	121	19	140	4,2	1,2	3,1	86,4	13,6	100
Szczawnica	48	12	60	1,6	0,8	1,3	80,0	20,0	100
Tarnów	77	43	120	2,6	2,8	2,7	64,2	35,8	100
Wadowice	2	8	10	0,1	0,5	0,2	20,0	80,0	100
Zakopane	388	32	420	13,3	2,1	9,4	92,4	7,6	100
Krynica	107	41	148	3,7	2,7	3,3	72,3	27,7	100
Wieliczka	20	30	50	0,7	1,9	1,1	40,0	60,0	100
Balice	11	125	136	0,4	8,1	3,1	8,1	91,9	100
KRAKÓW	1386	906	2292	47,6	58,6	51,4	60,5	39,5	100
Łagiewniki	193	39	232	6,6	2,5	5,2	83,2	16,8	100
Swoszowice	40		40	1,4	0,0	0,9	100,0	0,0	100
Wawel	222	138	360	7,6	8,9	8,1	61,7	38,3	100
POZA KRAKOWEM	1061	337	1398	36,4	21,8	31,4	75,9	24,1	100
KRAKÓW	1852	1208	3060	63,6	78,2	68,6	60,5	39,5	100
Suma	2913	1545	4458	100,0	100,0	100,0	65,3	34,7	100

Tab. 5. Faktyczne liczebności ankiet, według wyróżnionych warstw losowania

Warstwa	% ogółem		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.
Poza Krakowem	1398	1061	337
Kraków	3060	1852	1208
Ogółem	4458	2913	1545

Tab. 6. Faktyczne rozkłady procentowe liczebności ankiet, według wyróżnionych warstw losowania

Warstwa	% kolumn			% wiersze			% ogółem		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Ogółem	Kraj.	Zagr.
Poza Krakowem	31	36	22	76	24	100	31	24	8
Kraków	69	64	78	61	39	100	69	42	27
Ogółem	100	100	100	65	35	100	100	65	35

Tab. 7. Różnice pomiędzy faktycznymi a zakładanymi rozkładami procentowymi liczebności ankiet, według wyróżnionych warstw losowania

Warstwa	% kolumn			% wiersze			% ogółem		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Ogółem	Kraj.	Zagr.
Poza Krakowem	2	3	2	-4	4	0	2	0	2
Kraków	-2	-3	-2	-6	6	0	-2	-6	4
Ogółem	0	0	0	-5	5	0	0	-5	5

Rozdział II. Analiza liczby korzystających z bazy noclegowej w Małopolsce w latach 2002–2009

Punktem wyjścia analizy są informacje udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny, Oddział w Krakowie, o liczbie korzystających z noclegów w obiektach noclegowych zbiorowego zakwaterowania w ujęciu miesięcy oraz kwartałów w latach 2002–2009. Uzyskane wyniki w połączeniu z danymi otrzymanymi w drodze badań ankietowych zostały wykorzystane do szacowania ogólnej liczby turystów oraz liczby odwiedzających Małopolskę.

2.1. Analiza danych miesięcznych

W tab. 8–9 podano liczby korzystających z noclegów w podziale na turystów krajowych i z zagranicy dla kolejnych miesięcy w latach 2002–2009.

Na rys. 1–6 przedstawiono kształtowanie się liczby korzystających z noclegów w latach 2002–2009, wg miesięcy. Jak można zauważyć na rys. 1–2, w latach 2002–2007 miał miejsce systematyczny wzrost liczby korzystających z noclegów ogółem. Natomiast w latach 2008–2009 nastąpiła zahamowanie tego wzrostu.

Z rys. 3–4 wynika, że w przypadku krajowego ruchu turystycznego w 2009 roku nie obserwuje się zahamowania liczby turystów w porównaniu z poprzednimi latami. Natomiast w przypadku zagranicznego ruchu turystycznego w 2009 r. miał miejsce wyraźny spadek liczby korzystających z noclegów do poziomu sprzed 4 lat, to jest roku 2005.

Szczyt sezonu turystycznego przypada w obydwóch segmentach na miesiąc sierpień.

W przypadku krajowego ruchu turystycznego widoczny jest także drugi szczyt ruchu w miesiącu maju. Najniższy poziom ruchu turystycznego w obydwóch segmentach obserwuje się w zimie (listopad–luty).

W tab. 10 podano wskaźniki udziału turystów krajowych i turystów z zagranicy w liczbie udzielonych noclegów ogółem. Wskaźniki te były podstawą sporządzenia rys. 7–10, z których wynika, że dysproporcje pomiędzy obydwoma segmentami (na korzyść turystyki krajowej) są szczególnie widoczne w miesiącach zimowych (70–80% krajowego ruchu turystycznego), natomiast w miesiącach letnich dysproporcje te maleją (krajowy ruch turystyczny stanowi 60–65% ogólnego ruchu).

Na podstawie analizy miesięcznych wskaźników sezonowości zebranych w tab. 11 i zilustrowanych na rys. 11–14 można stwierdzić, że nie ma tu wyraźnych zmian w kształtowaniu się tych wskaźników w kolejnych latach analizowanego okresu. Warto zauważyć, że wskaźniki sezonowości dla turystów krajowych (rys. 12) i zagranicznych (rys. 13) kształtują się nieco inaczej. W przypadku turystów krajowych przebieg wskaźników jest praktycznie analogiczny jak dla wskaźników dotyczących turystów ogółem. Natomiast dla turystów zagranicznych mamy do

czynienia z rozkładem „normalnym” z lekką asymetrią lewostronną, z modalną w miesiącu sierpniu.

Z rys. 14 można odczytać rozbieżności pomiędzy krajowym i zagranicznym ruchem turystycznym w roku 2009. W miesiącach lipiec–wrzesień, a także w kwietniu wskaźniki te są wyższe dla turystyki zagranicznej, natomiast w miesiącach zimowych (listopad–luty) zachodzi odwrotna sytuacja (wyższe wskaźniki dla krajowego ruchu turystycznego). W pozostałych miesiącach praktycznie nie ma różnic w zakresie wskaźników sezonowości dla krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego.

W kolejnej tab. 12 przytoczono wskaźniki dynamiki liczby udzielonych noclegów w analizowanych układach. Jak wynika z rys. 14, w latach 2004–2006 indeksy dynamiki dla zagranicznego ruchu turystycznego wyraźnie dominowały nad analogicznymi indeksami dla krajowego ruchu turystycznego, natomiast w 2008 r. sytuacja się odwróciła na niekorzyść zagranicznego ruchu turystycznego. Począwszy od drugiego kwartału 2009 roku indeksy te kształtują się na zbliżonym poziomie 100%.

W 2009 r. (por. rys. 16) w początkowych miesiącach (styczeń–marzec), a także w maju i sierpniu obserwowano wyraźną przewagę indeksu dynamiki krajowego ruchu turystycznego względem turystyki zagranicznej. W pozostałych miesiącach indeksy te kształtowały się na zbliżonym poziomie.

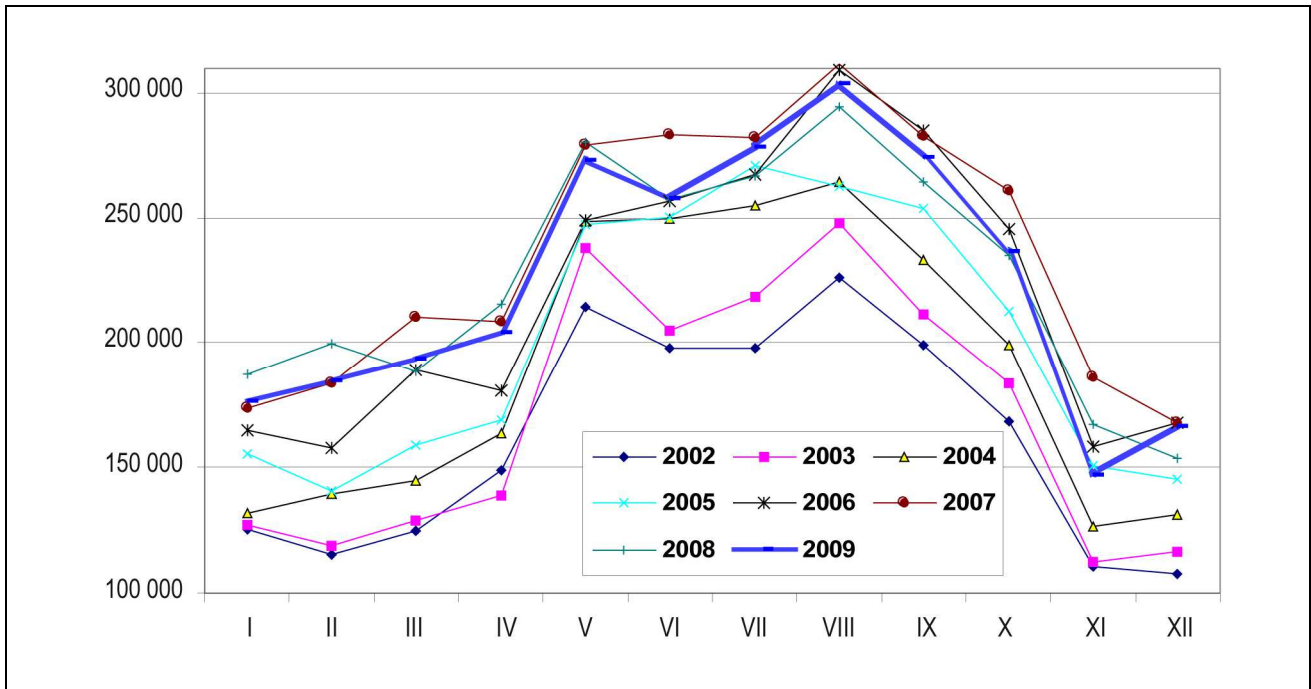
Tab. 8. Liczba korzystających z noclegów w Małopolsce w latach 2002–2005, według miesięcy

Rok Mies.	2002			2003			2004			2005		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
I	125 279	105 813	19 466	127 104	103 960	23 144	131 988	106 152	25 836	155 707	118 033	37 674
II	115 053	97 808	17 245	118 941	101 276	17 665	139 230	116 796	22 434	140 738	111 550	29 188
III	124 741	89 618	35 123	128 615	97 094	31 521	144 758	101 942	42 816	159 049	104 525	54 524
IV	148 721	105 371	43 350	138 862	92 602	46 260	163 426	105 900	57 526	169 072	105 353	63 719
V	214 715	155 501	59 214	238 072	177 252	60 820	248 462	165 908	82 554	247 690	153 309	94 381
VI	197 980	142 974	55 006	204 892	153 305	51 587	249 879	172 421	77 458	250 601	163 329	87 272
VII	197 823	132 389	65 434	218 441	149 293	69 148	255 392	165 580	89 812	270 799	160 453	110 346
VIII	225 946	149 108	76 838	247 917	164 728	83 189	264 793	165 335	99 458	262 523	157 017	105 506
IX	199 244	135 583	63 661	211 252	138 328	72 924	233 529	149 002	84 527	254 247	153 581	100 666
X	168 639	121 882	46 757	184 032	131 563	52 469	199 336	129 297	70 039	212 610	136 391	76 219
XI	110 341	85 791	24 550	112 603	89 605	22 998	126 638	93 327	33 311	150 869	102 841	48 028
XII	107 477	86 184	21 293	116 415	94 440	21 975	131 023	97 752	33 271	145 243	103 891	41 352
Σ	1 935 959	1 408 022	527 937	2 047 146	1 493 446	553 700	2 288 454	1 569 412	719 042	2 419 148	1 570 273	848 875
Index (%)	100	100	100	1,057	1,061	1,049	1,118	1,051	1,299	1,057	1,001	1,181

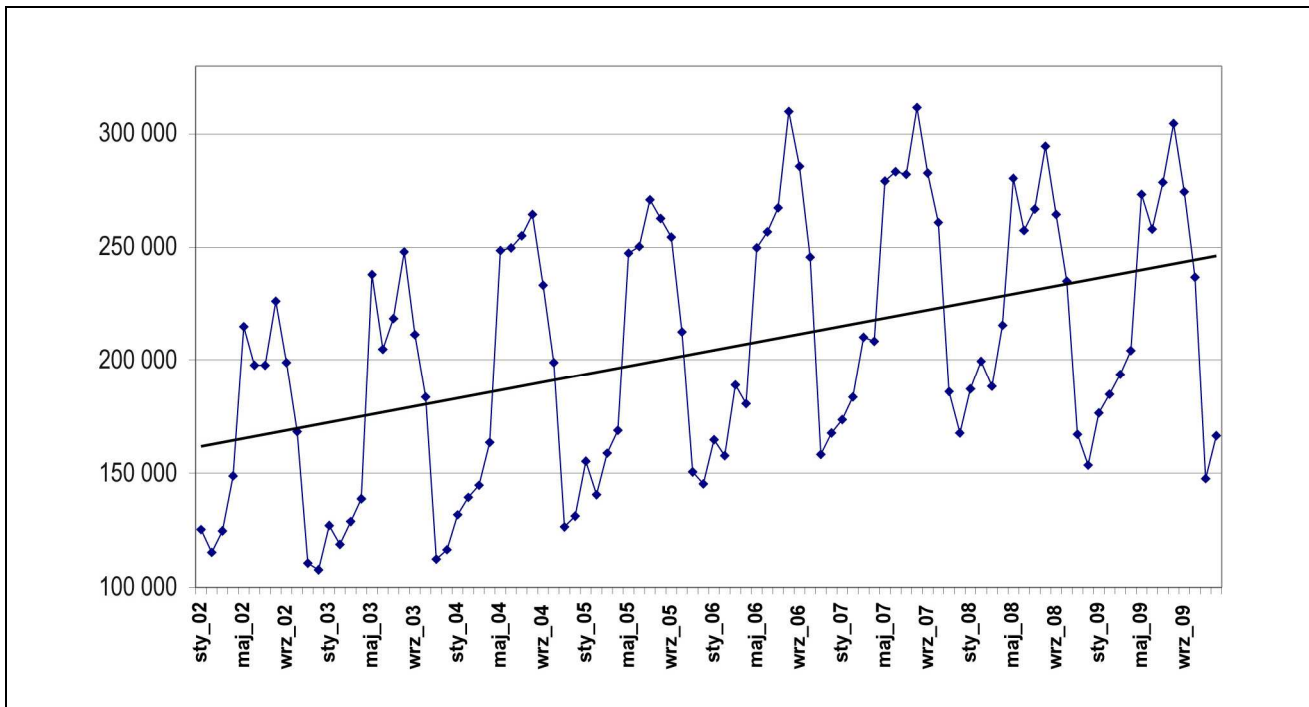
Tab. 9. Liczba korzystających z noclegów w Małopolsce w latach 2006–2009, według miesięcy

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:
prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

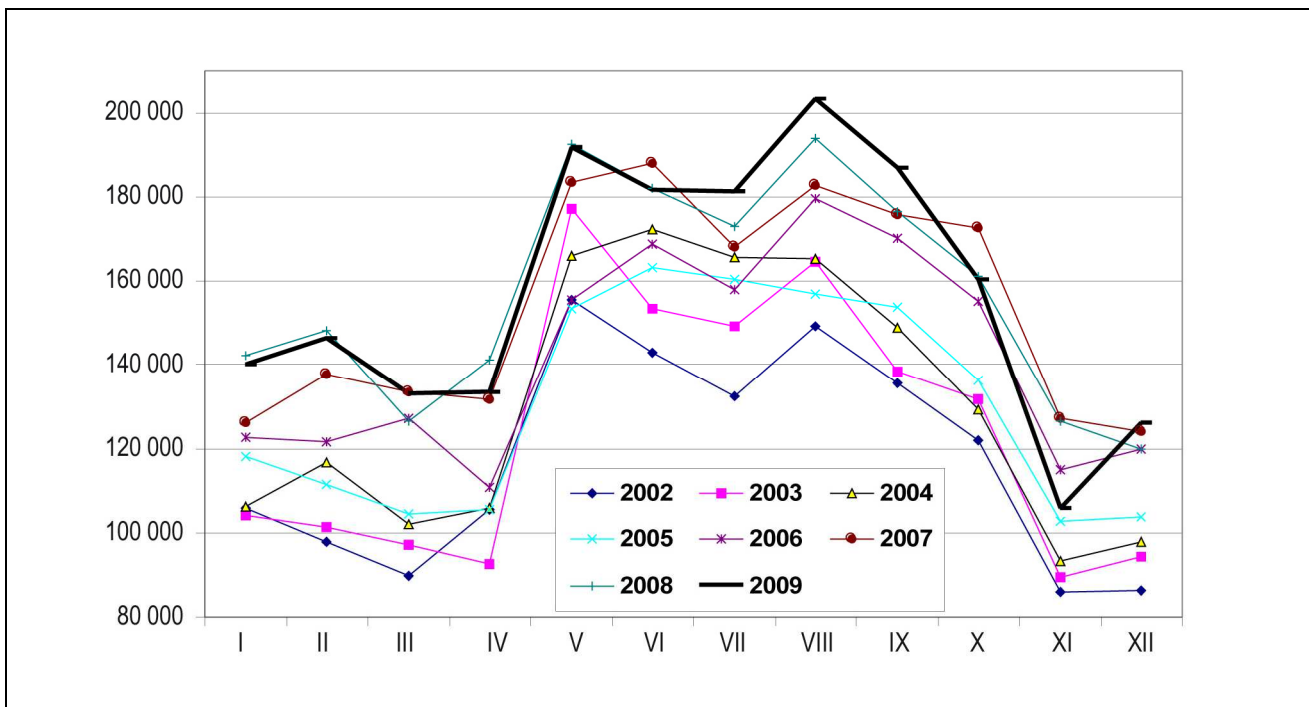
Rok Mies.	2006			2007			2008			2009		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
I	164 913	122 629	42 284	173 811	126 219	47 592	187 061	142 139	44 922	176 767	140 102	36 665
II	158 059	121 740	36 319	183 596	137 551	46 045	199 861	148 123	51 738	184 767	146 516	38 251
III	189 063	127 111	61 952	210 396	133 622	76 774	188 737	126 385	62 352	193 955	133 117	60 838
IV	180 970	110 824	70 146	208 602	131 818	76 784	215 640	141 215	74 425	204 556	133 574	70 982
V	249 505	155 507	93 998	279 086	183 344	95 742	280 391	192 461	87 930	273 204	191 768	81 436
VI	256 941	168 805	88 136	283 430	187 986	95 444	257 664	182 024	75 640	258 274	181 816	76 458
VII	267 251	157 829	109 422	282 171	168 003	114 168	266 972	172 795	94 177	278 617	181 187	97 430
VIII	309 683	179 529	130 154	311 920	182 888	129 032	294 652	193 795	100 857	304 388	203 197	101 191
IX	285 500	170 000	110 083	282 915	175 670	107 245	264 436	176 289	88 147	274 416	186 958	87 458
X	245 725	155 000	91 209	260 912	172 687	88 225	234 919	161 005	73 914	236 982	160 244	76 738
XI	158 566	115 000	53 326	185 835	127 080	58 755	167 321	126 473	40 848	147 480	105 922	41 558
XII	167 612	120 000	47 990	167 787	124 164	43 623	153 762	119 756	34 006	166 812	126 266	40 546
Σ	2 633 788	1 703 974	935 019	2 830 461	1 851 032	979 429	2 711 416	1 882 460	828 956	2 700 218	1 890 667	809 551
Index (%)	1,089	1,085	1,101	1,075	1,086	1,047	0,958	1,017	0,846	0,996	1,004	0,977

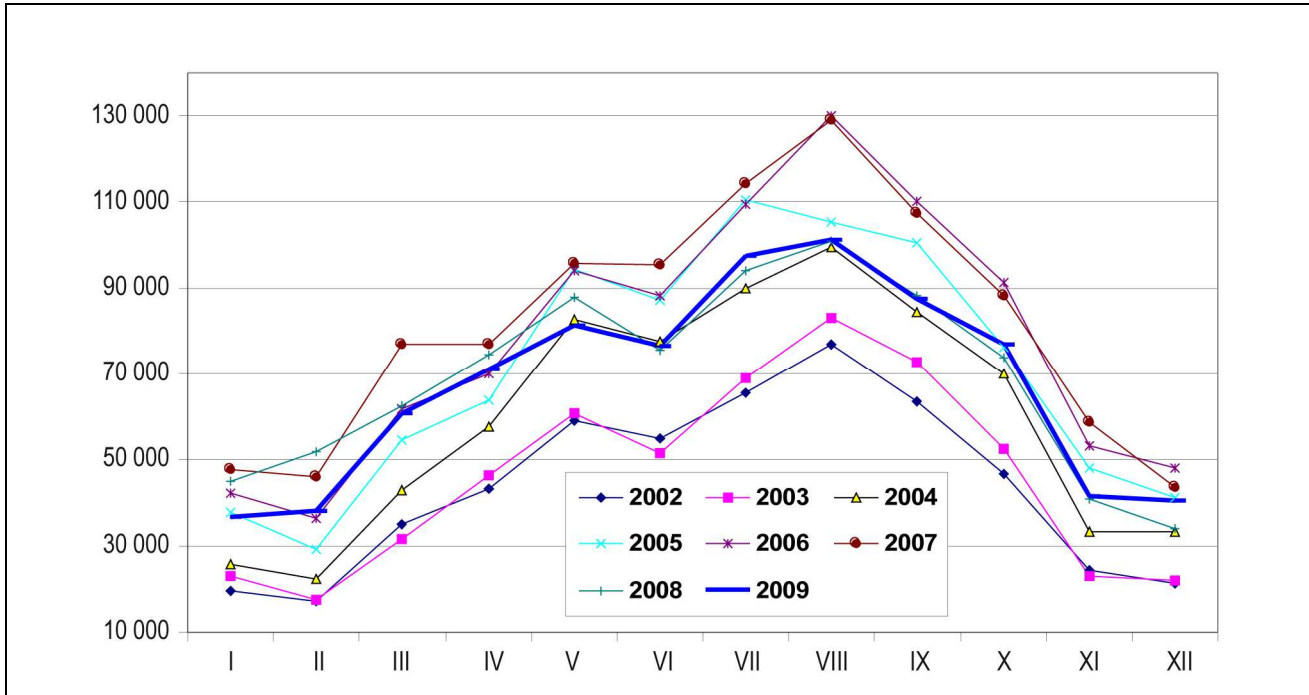
Rys. 1. Liczba korzystających z noclegów ogółem w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy (ujęcie przekrojowe)

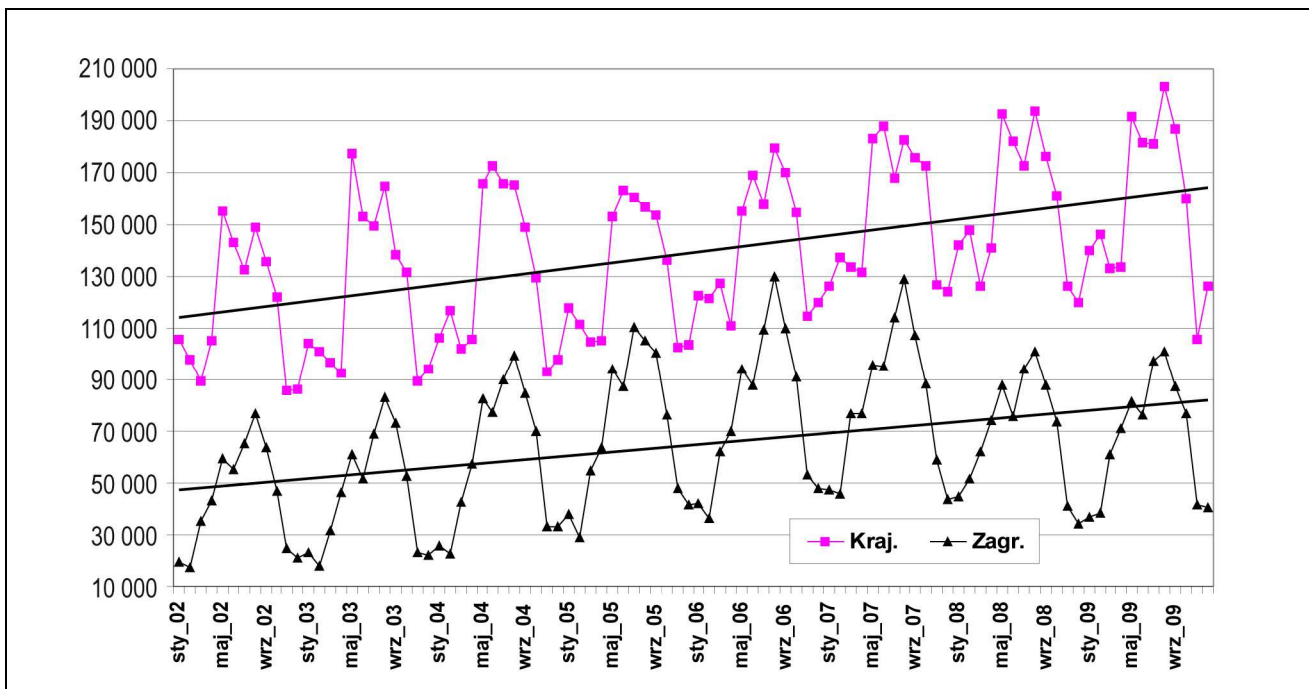
Rys. 2. Liczba korzystających z noclegów ogółem w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy (ujęcie chronologiczne)

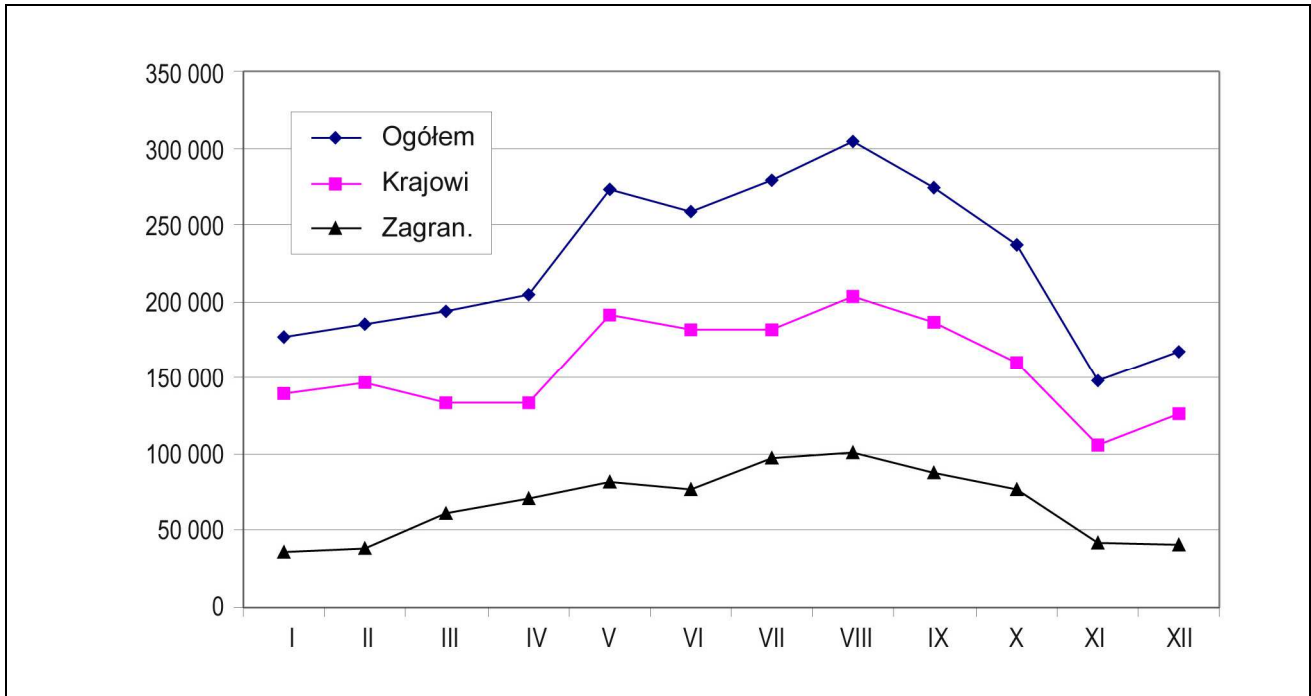
Rys. 3. Liczba korzystających z noclegów (turyści krajowi) w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy (ujęcie przekrojowe)

Rys. 4. Liczba korzystających z noclegów (turyści zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy (ujęcie przekrojowe)

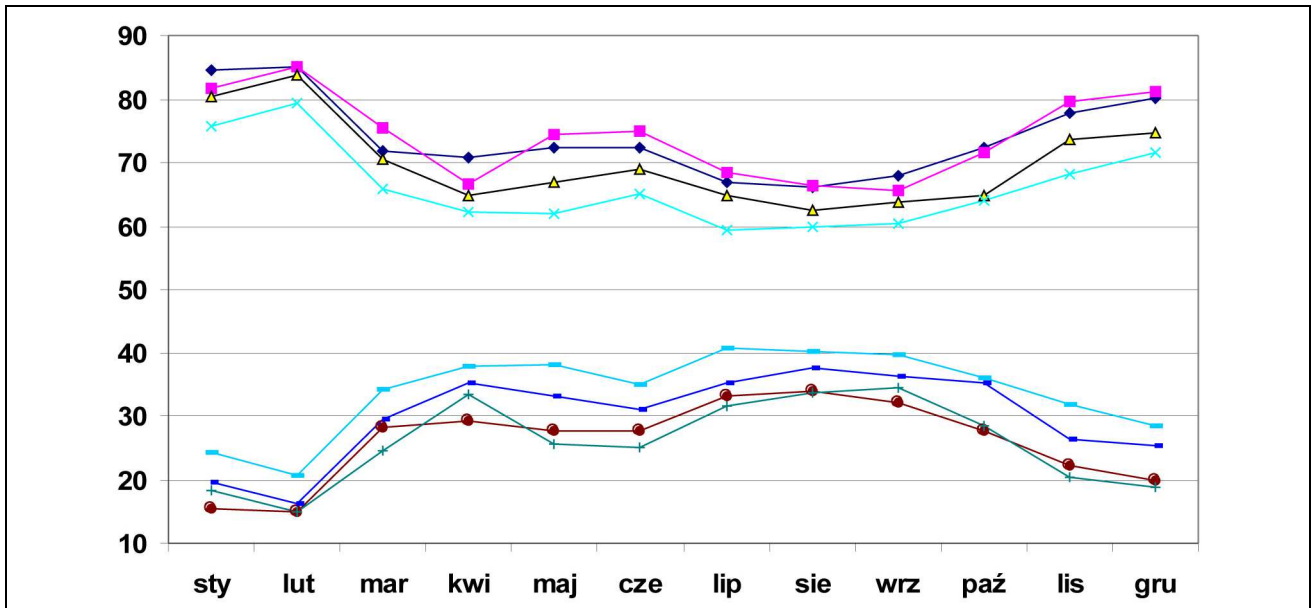
Rys. 5. Liczba korzystających z noclegów (turyści krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy (ujęcie chronologiczne)

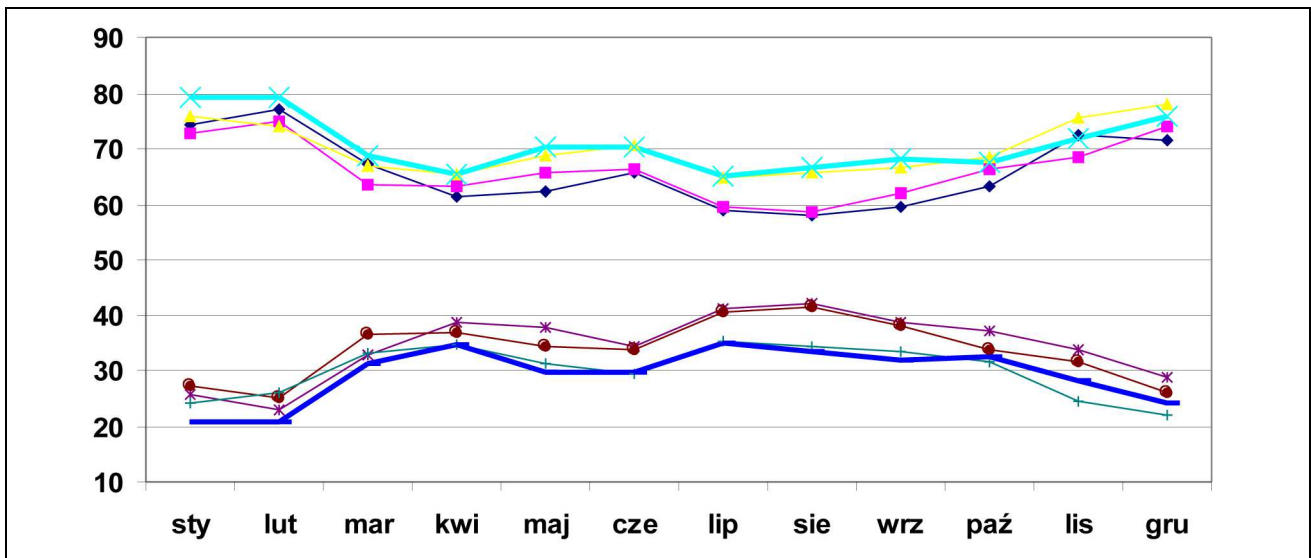
Rys. 6. Liczba korzystających z noclegów (turyści ogółem, krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w 2009 roku, według miesięcy

Tab.10. Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy

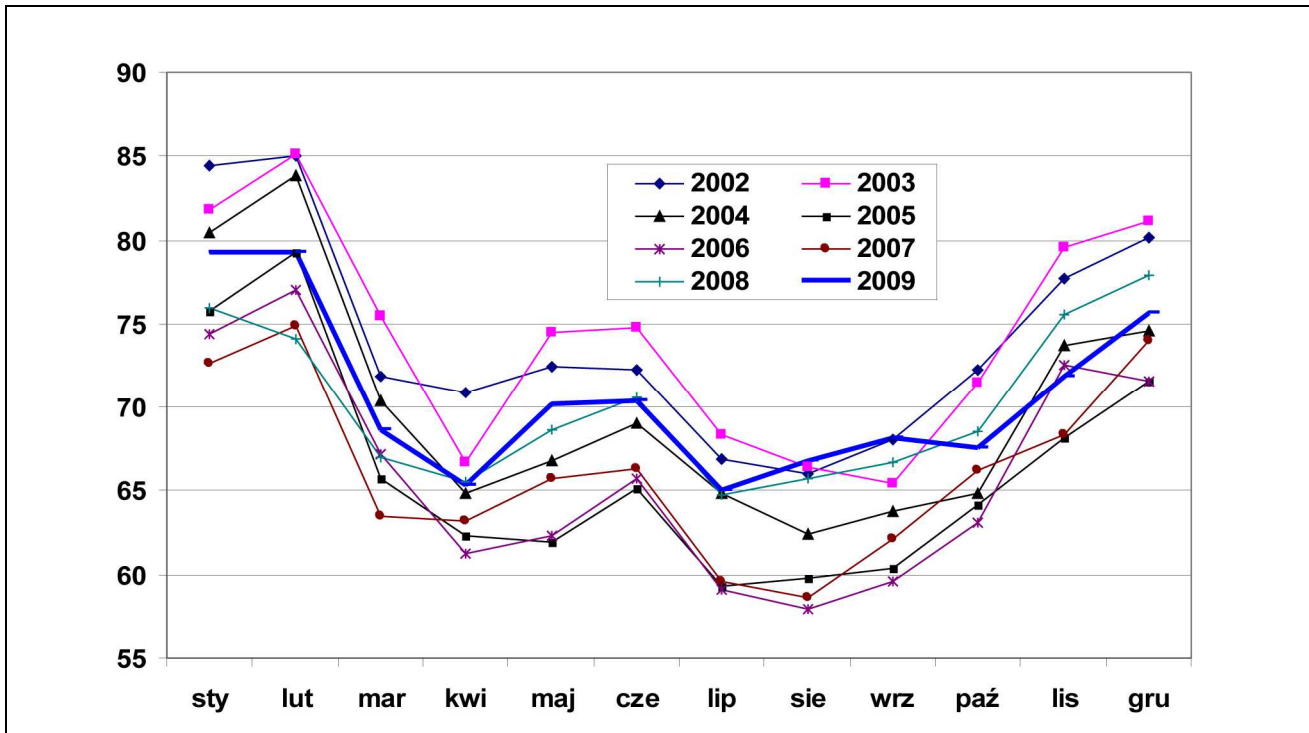
Rok \ Mies.	Turyści krajowi								Turyści zagraniczni							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I	84,5	81,8	80,4	75,8	74,4	72,6	76,0	79,3	15,5	18,2	19,6	24,2	25,6	27,4	24,0	20,7
II	85,0	85,1	83,9	79,3	77,0	74,9	74,1	79,3	15,0	14,9	16,1	20,7	23,0	25,1	25,9	20,7
III	71,8	75,5	70,4	65,7	67,2	63,5	67,0	68,6	28,2	24,5	29,6	34,3	32,8	36,5	33,0	31,4
IV	70,9	66,7	64,8	62,3	61,2	63,2	65,5	65,3	29,1	33,3	35,2	37,7	38,8	36,8	34,5	34,7
V	72,4	74,5	66,8	61,9	62,3	65,7	68,6	70,2	27,6	25,5	33,2	38,1	37,7	34,3	31,4	29,8
VI	72,2	74,8	69,0	65,2	65,7	66,3	70,6	70,4	27,8	25,2	31,0	34,8	34,3	33,7	29,4	29,6
VII	66,9	68,3	64,8	59,3	59,1	59,5	64,7	65,0	33,1	31,7	35,2	40,7	40,9	40,5	35,3	35,0
VIII	66,0	66,4	62,4	59,8	58,0	58,6	65,8	66,8	34,0	33,6	37,6	40,2	42,0	41,4	34,2	33,2
IX	68,0	65,5	63,8	60,4	59,5	62,1	66,7	68,1	32,0	34,5	36,2	39,6	38,6	37,9	33,3	31,9
X	72,3	71,5	64,9	64,2	63,1	66,2	68,5	67,6	27,7	28,5	35,1	35,8	37,1	33,8	31,5	32,4
XI	77,8	79,6	73,7	68,2	72,5	68,4	75,6	71,8	22,2	20,4	26,3	31,8	33,6	31,6	24,4	28,2
XII	80,2	81,1	74,6	71,5	71,6	74,0	77,9	75,7	19,8	18,9	25,4	28,5	28,6	26,0	22,1	24,3
Razem	72,7	73,0	68,6	64,9	64,7	65,4	69,4	70,0	27,3	27,0	31,4	35,1	35,5	34,6	30,6	30,0

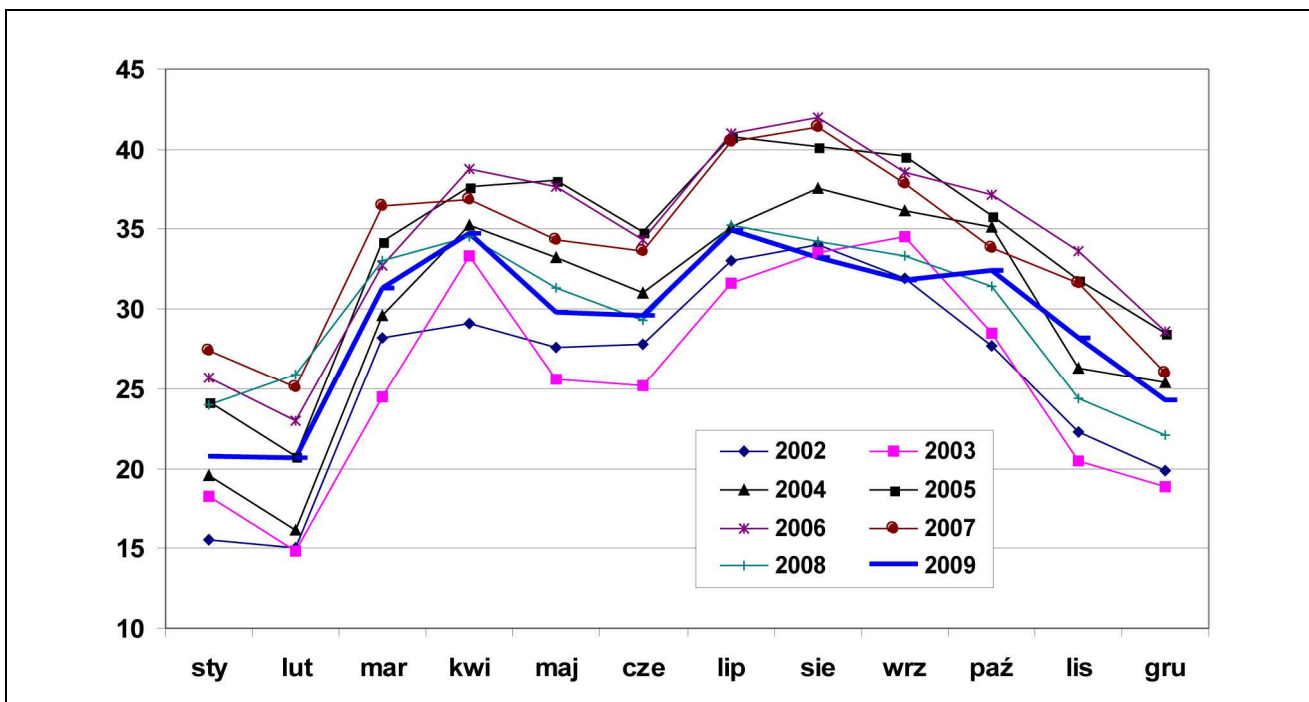
Rys. 7. Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów (turyści krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2005, według miesięcy

Rys. 8. Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów (turyści krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w latach 2006–2009, według miesięcy

Rys. 9. Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów (turyści krajowi) w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy

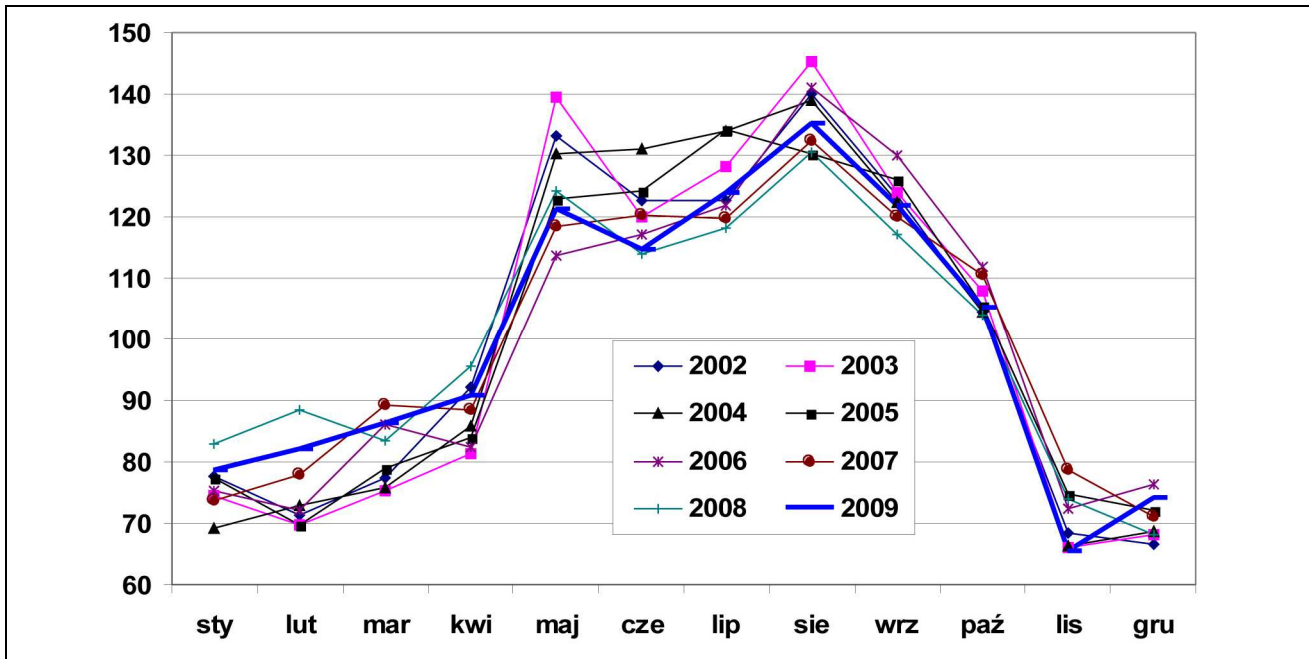
Rys. 10. Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów (turyści zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy

Tab. 11. Miesięczne wskaźniki sezonowości ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2002–2009

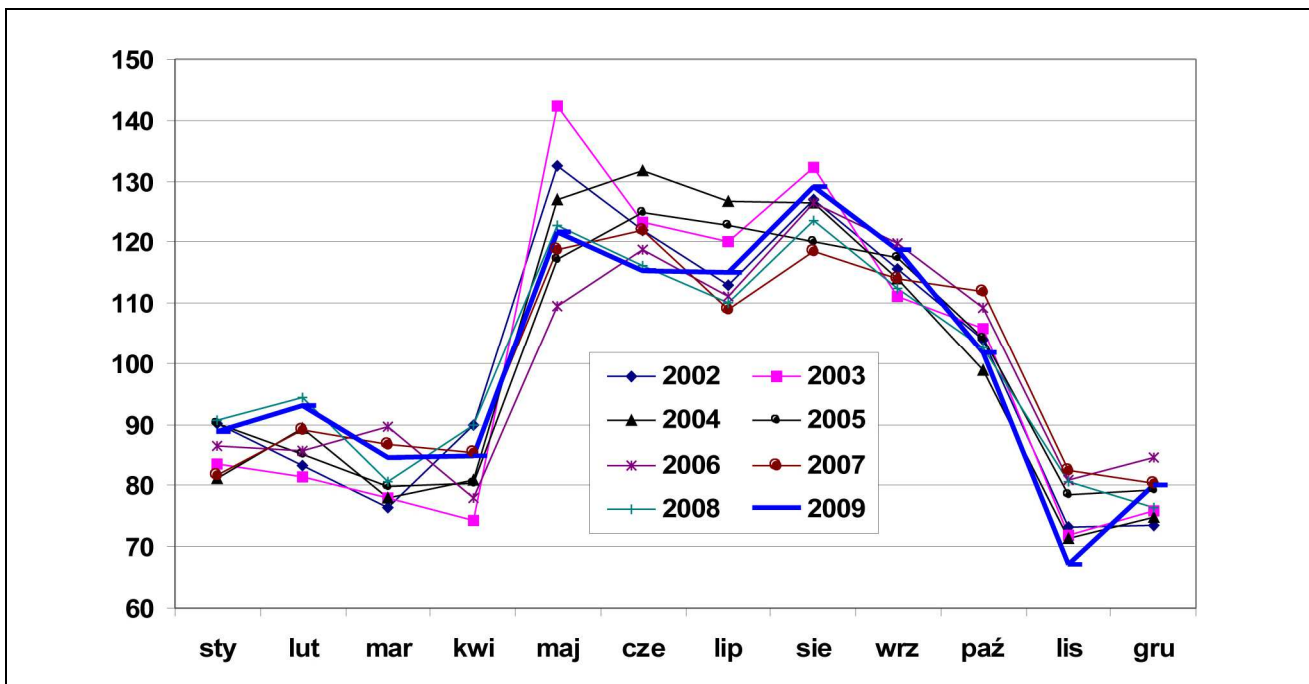
Rok Mies.	2002			2003			2004			2005		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
I	77,7	90,2	44,2	74,5	83,5	50,2	69,2	81,2	43,1	77,2	90,2	53,3
II	71,3	83,4	39,2	69,7	81,4	38,3	73,0	89,3	37,4	69,8	85,2	41,3
III	77,3	76,4	79,8	75,4	78,0	68,3	75,9	77,9	71,5	78,9	79,9	77,1
IV	92,2	89,8	98,5	81,4	74,4	100,3	85,7	81,0	96,0	83,9	80,5	90,1
V	133,1	132,5	134,6	139,6	142,4	131,8	130,3	126,9	137,8	122,9	117,2	133,4
VI	122,7	121,9	125,0	120,1	123,2	111,8	131,0	131,8	129,3	124,3	124,8	123,4
VII	122,6	112,8	148,7	128,0	120,0	149,9	133,9	126,6	149,9	134,3	122,6	156,0
VIII	140,1	127,1	174,7	145,3	132,4	180,3	138,8	126,4	166,0	130,2	120,0	149,1
IX	123,5	115,6	144,7	123,8	111,1	158,0	122,5	113,9	141,1	126,1	117,4	142,3
X	104,5	103,9	106,3	107,9	105,7	113,7	104,5	98,9	116,9	105,5	104,2	107,7
XI	68,4	73,1	55,8	66,0	72,0	49,8	66,4	71,4	55,6	74,8	78,6	67,9
XII	66,6	73,5	48,4	68,2	75,9	47,6	68,7	74,7	55,5	72,0	79,4	58,5
Rok Mies.	2006			2007			2008			2009		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
I	75,1	86,4	54,3	73,7	81,8	58,3	82,8	90,6	65,0	78,6	88,9	54,3
II	72,0	85,7	46,6	77,8	89,2	56,4	88,5	94,4	74,9	82,1	93,0	56,7
III	86,1	89,5	79,5	89,2	86,6	94,1	83,5	80,6	90,3	86,2	84,5	90,2
IV	82,5	78,0	90,0	88,4	85,5	94,1	95,4	90,0	107,7	90,9	84,8	105,2
V	113,7	109,5	120,6	118,3	118,9	117,3	124,1	122,7	127,3	121,4	121,7	120,7
VI	117,1	118,9	113,1	120,2	121,9	116,9	114,0	116,0	109,5	114,8	115,4	113,3
VII	121,8	111,1	140,4	119,6	108,9	139,9	118,2	110,2	136,3	123,8	115,0	144,4
VIII	141,1	126,4	167,0	132,2	118,6	158,1	130,4	123,5	146,0	135,3	129,0	150,0
IX	130,1	119,7	141,3	119,9	113,9	131,4	117,0	112,4	127,6	122,0	118,7	129,6
X	112,0	109,2	117,1	110,6	112,0	108,1	104,0	102,6	107,0	105,3	101,7	113,7
XI	72,2	81,0	68,4	78,8	82,4	72,0	74,1	80,6	59,1	65,5	67,2	61,6
XII	76,4	84,5	61,6	71,1	80,5	53,4	68,1	76,3	49,2	74,1	80,1	60,1

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

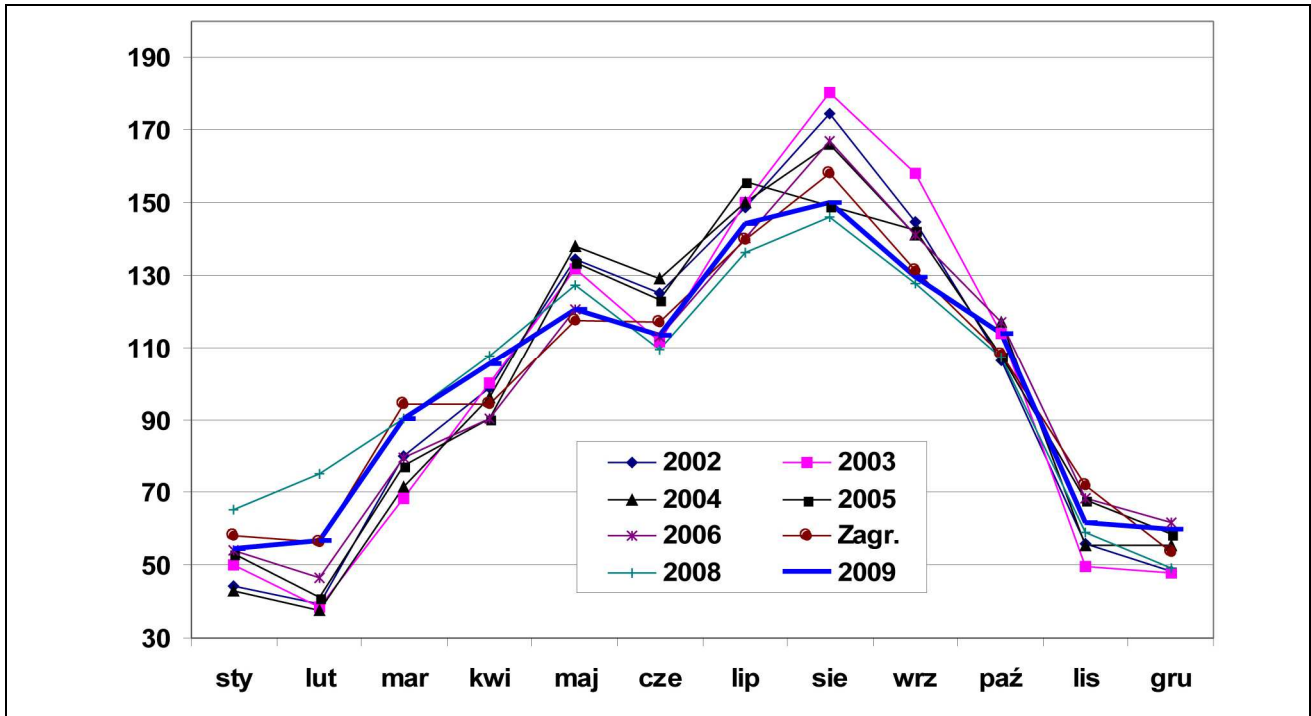
prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

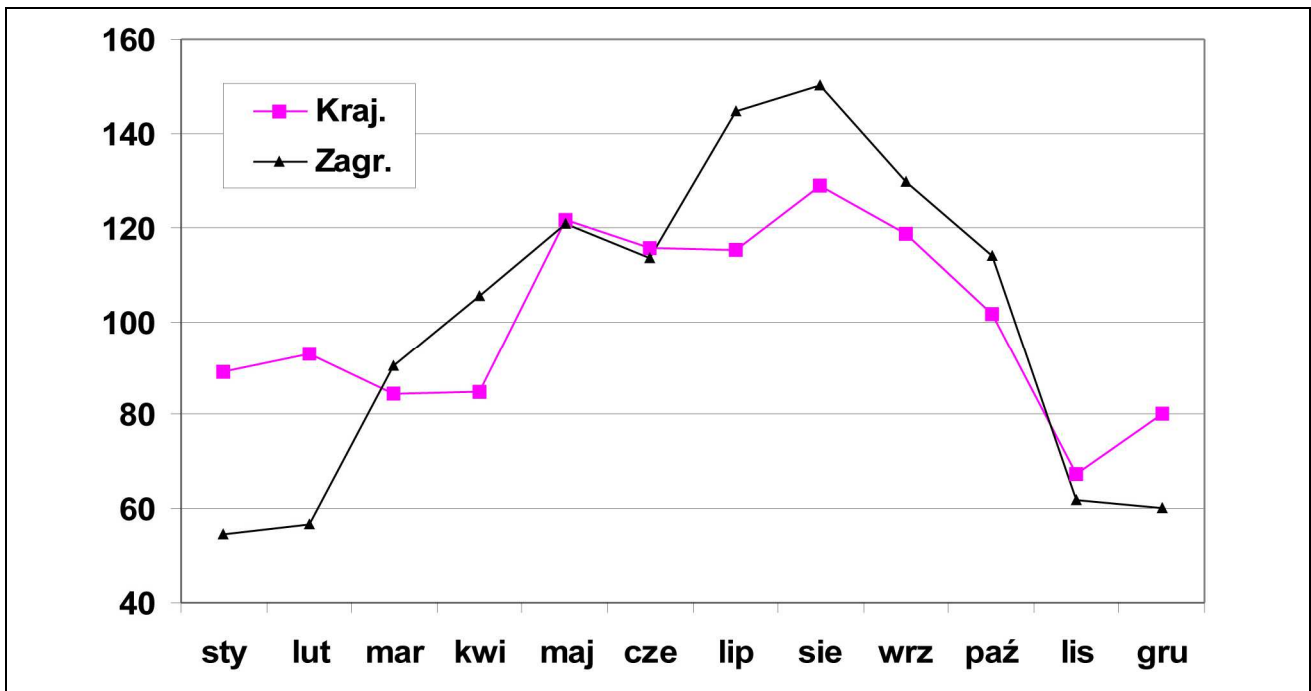
Rys. 11. Miesięczne wskaźniki sezonowości w zakresie liczby korzystających z noclegów (turyści ogółem) w Małopolsce w latach 2002–2009

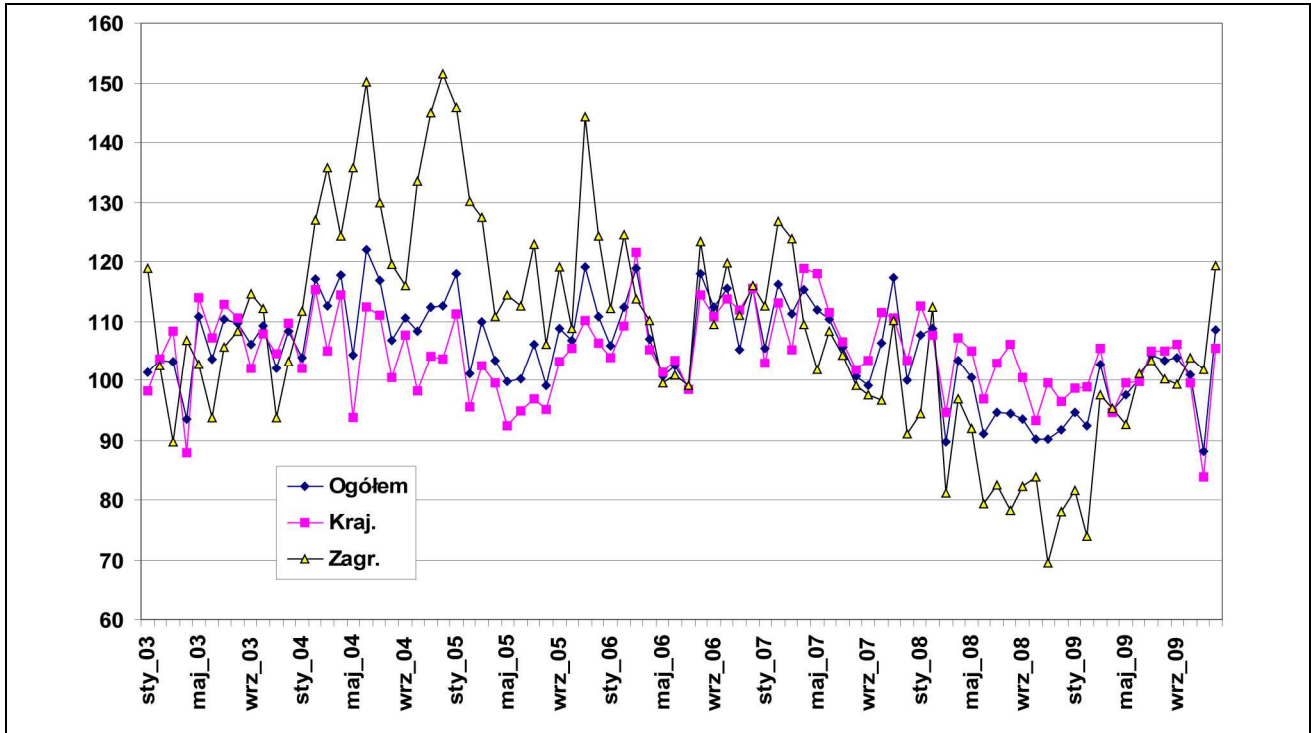
Rys. 12. Miesięczne wskaźniki sezonowości w zakresie liczby korzystających z noclegów (turyści krajowi) w Małopolsce w latach 2002–2009

Rys. 13. Miesięczne wskaźniki sezonowości w zakresie liczby korzystających z noclegów (turyści zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009

Rys. 14. Miesięczne wskaźniki sezonowości w zakresie liczby korzystających z noclegów w Małopolsce w roku 2009

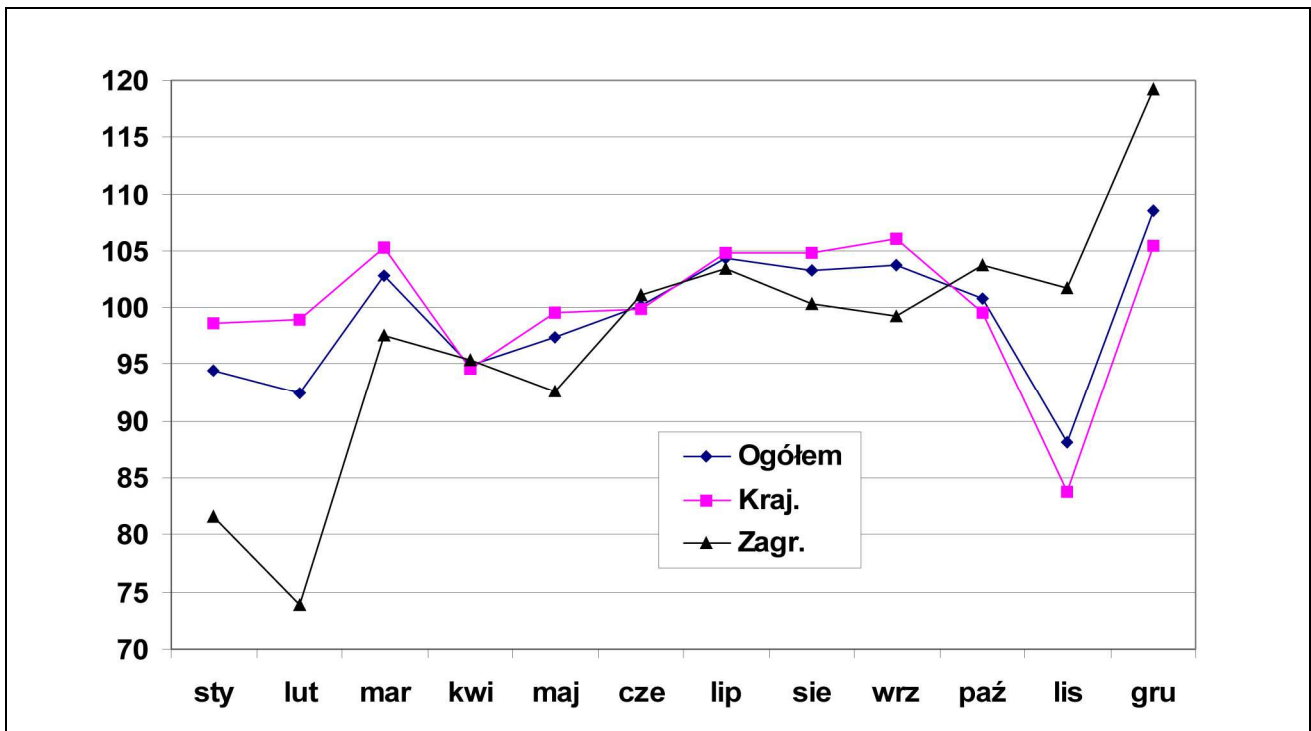

Rys. 15. Ruchome indeksy dynamiki w latach 2003/02–2009/08 w zakresie liczby korzystających z noclegów w Małopolsce

Tab. 12. Indeksy dynamiki w zakresie ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy

Rok Mies.	2003/2002			2004/2003			2005/2004			2006/2005		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
I	101,5	98,2	118,9	103,8	102,1	111,6	118,0	111,2	145,8	105,9	103,9	112,2
II	103,4	103,5	102,4	117,1	115,3	127,0	101,1	95,5	130,1	112,3	109,1	124,4
III	103,1	108,3	89,7	112,6	105,0	135,8	109,9	102,5	127,3	118,9	121,6	113,6
IV	93,4	87,9	106,7	117,7	114,4	124,4	103,5	99,5	110,8	107,0	105,2	110,1
V	110,9	114,0	102,7	104,4	93,6	135,7	99,7	92,4	114,3	100,7	101,4	99,6
VI	103,5	107,2	93,8	122,0	112,5	150,2	100,3	94,7	112,7	102,5	103,4	101,0
VII	110,4	112,8	105,7	116,9	110,9	129,9	106,0	96,9	122,9	98,7	98,4	99,2
VIII	109,7	110,5	108,3	106,8	100,4	119,6	99,1	95,0	106,1	118,0	114,3	123,4
IX	106,0	102,0	114,6	110,5	107,7	115,9	108,9	103,1	119,1	112,3	110,7	109,4
X	109,1	107,9	112,2	108,3	98,3	133,5	106,7	105,5	108,8	115,6	113,6	119,7
XI	102,1	104,4	93,7	112,5	104,2	144,8	119,1	110,2	144,2	105,1	111,8	111,0
XII	108,3	109,6	103,2	112,5	103,5	151,4	110,9	106,3	124,3	115,4	115,5	116,1

Razem	105,7	106,1	104,9	111,8	105,1	129,9	105,7	100,1	118,1	108,9	108,5	110,1
Rok	2007/2006			2008/2007			2009/2008					
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.			
Mies.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.			
I	105,4	102,9	112,6	107,6	112,6	94,4	94,5	98,6	81,6			
II	116,2	113,0	126,8	108,9	107,7	112,4	92,4	98,9	73,9			
III	111,3	105,1	123,9	89,7	94,6	81,2	102,8	105,3	97,6			
IV	115,3	118,9	109,5	103,4	107,1	96,9	94,9	94,6	95,4			
V	111,9	117,9	101,9	100,5	105,0	91,8	97,4	99,6	92,6			
VI	110,3	111,4	108,3	90,9	96,8	79,3	100,2	99,9	101,1			
VII	105,6	106,4	104,3	94,6	102,9	82,5	104,4	104,9	103,5			
VIII	100,7	101,9	99,1	94,5	106,0	78,2	103,3	104,9	100,3			
IX	99,1	103,3	97,4	93,5	100,4	82,2	103,8	106,1	99,2			
X	106,2	111,4	96,7	90,0	93,2	83,8	100,9	99,5	103,8			
XI	117,2	110,5	110,2	90,0	99,5	69,5	88,1	83,8	101,7			
XII	100,1	103,5	90,9	91,6	96,4	78,0	108,5	105,4	119,2			
Razem	107,5	108,6	104,7	95,8	101,7	84,6	99,6	100,4	97,7			

Rys. 16. Ruchome indeksy dynamiki 2009/08 w zakresie liczby korzystających z noclegów w Małopolsce

2.2. Analiza danych kwartalnych

Dane o liczbie noclegów ogółem oraz dla turystów krajowych i z zagranicy w ujęciu kwartalnym w latach 2002–2006 zebrano w tab. 13 oraz zilustrowano na rys. 17–20. Widoczne są tu trzy charakterystyczne zjawiska:

- 1) systematyczny wzrost liczby turystów, zarówno krajowych jak i zagranicznych, w latach 2002–2007 oraz spadek ruchu turystycznego w latach 2008–2009,
- 2) znaczna przewaga turystyki krajowej nad zagraniczną,
- 3) sezonowość wyrażająca się w dużym ruchu turystycznym w II i III kwartale oraz relatywnie mniejszym ruchem turystycznym w IV i I kwartale każdego roku.

Bardziej szczegółowa analiza (rys. 19–20) wskazuje, że różnice pomiędzy kwartałami II i III oraz IV i I są znacznie większe dla turystyki krajowej niż turystyki zagranicznej.

Na podstawie informacji dotyczących liczby udzielonych noclegów (tab. 13) wyznaczono udziały procentowe liczby korzystających z noclegów turystów krajowych i zagranicznych oraz wskaźniki sezonowości dla wszystkich analizowanych segmentów turystyki (tab. 14).

W przypadku udziałów procentowych (rys. 21–23) widać, że początkowo (w latach 2002–2006) różnice pomiędzy udziałami turystyki krajowej i zagranicznej ulegały zmniejszeniu, aby następnie w latach 2007–2009 ponownie wzrosnąć. W roku 2009 przewaga krajowego ruchu turystycznego ukształtowała się na poziomie 40%, czyli na poziomie z roku 2003. Największa dysproporcja na rzecz krajowego ruchu turystycznego ma miejsce w I oraz IV kwartale każdego roku, a najmniejsze w III kwartale. W 2009 r. w I i IV kwartale przewaga na rzecz krajowego ruchu turystycznego wynosiła 45–50%, natomiast w III kwartale tylko 30%.

Podobnie jak w przypadku danych miesięcznych, tak i w ujęciu kwartalnym widoczna jest wyraźna sezonowość ruchu turystycznego (rys. 24–28). Sezonowość ta wyraża się w większym nasileniu ruchu turystycznego w trzecich kwartałach każdego roku oraz odpowiednio niższym natężeniem ruchu w pierwszych i czwartych kwartałach. W drugich kwartałach natężenie ruchu turystycznego kształtuje się na przeciętnym poziomie.

Sezonowość kwartalna (podobnie jak miesięczna) widoczna jest bardziej dla turystów z zagranicy, a w mniejszym stopniu dla turystów krajowych (rys. 24). Dla noclegów ogółem w sezonie letnim (III kwartał) ruch turystyczny jest o 25–30% większy od przeciętnego, natomiast w sezonie jesienno-zimowym (IV–I kwartał) odpowiednio mniejszy (rys. 25).

Wskaźniki sezonowości charakteryzują się dużą stabilnością w czasie (rys. 26–28) w obydwóch segmentach ruchu turystycznego.

Zbiornicze zestawienie uśrednionych w latach 2002–2009 udziałów procentowych krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego podano w tab. 15, natomiast uśrednionych kwartalnych wskaźników sezonowości w tab. 16.

W przypadku wskaźników udziału największa przewaga krajowego ruchu turystycznego ma miejsce w pierwszych kwartałach (o 51%), natomiast najmniejsza w trzecich kwartałach każdego roku (o 27%).

Największa różnica wskaźników sezonowości na rzecz zagranicznego ruchu turystycznego występuje w trzecich kwartałach (31%), natomiast na rzecz krajowego ruchu turystycznego w pierwszych kwartałach (24%).

Tab. 13. Liczba korzystających z noclegów (ogółem, turyści krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów

Rok	Kwart.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Rok	Kwart.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2002	I	365 073	293 239	71 834	2006	I	512 035	371 480	140 555
	II	561 416	403 846	157 570		II	687 416	435 136	252 280
	III	623 013	417 080	205 933		III	862 434	507 358	349 659
	IV	386 457	293 857	92 600		IV	571 903	390 000	192 525
2003	I	374 660	302 330	72 330	2007	I	567 803	397 392	170 411
	II	581 826	423 159	158 667		II	771 118	503 148	267 970
	III	677 610	452 349	225 261		III	877 006	526 561	350 445
	IV	413 050	315 608	97 442		IV	614 534	423 931	190 603
2004	I	415 976	324 890	91 086	2008	I	575 659	416 647	159 012
	II	661 767	444 229	217 538		II	753 695	515 700	237 995
	III	753 714	479 917	273 797		III	826 060	542 879	283 181
	IV	456 997	320 376	136 621		IV	556 002	407 234	148 768
2005	I	455 494	334 108	121 386	2009	I	555 489	419 735	135 754
	II	667 363	421 991	245 372		II	736 034	507 158	228 876
	III	787 569	471 051	316 518		III	857 421	571 342	286 079
	IV	508 722	343 123	165 599		IV	551 274	392 432	158 842

Tab. 14. Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie udzielonych noclegów oraz kwartalne wskaźniki sezonowości w Małopolsce w latach 2002–2009

Rok	Kwart.	Udziały w noclegach ogółem		Wsk. sezonowości			Rok	Kwart.	Udziały w noclegach ogółem		Wsk. sezonowości		
		Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.			Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2002	I	80,3	19,7	75,4	83,3	54,4	2006	I	72,5	27,5	77,8	87,2	60,1
	II	71,9	28,1	116,0	114,7	119,4		II	63,3	36,7	104,4	102,1	107,9
	III	66,9	33,1	128,7	118,5	156,0		III	58,8	40,5	131,0	119,1	
	IV	76,0	24,0	79,8	83,5	70,2		IV	68,2	33,7	86,9	91,6	82,4
2003	I	80,7	19,3	73,2	81,0	52,3	2007	I	70,0	30,0	80,2	85,9	69,6
	II	72,7	27,3	113,7	113,3	114,6		II	65,2	34,8	109,0	108,7	109,4

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

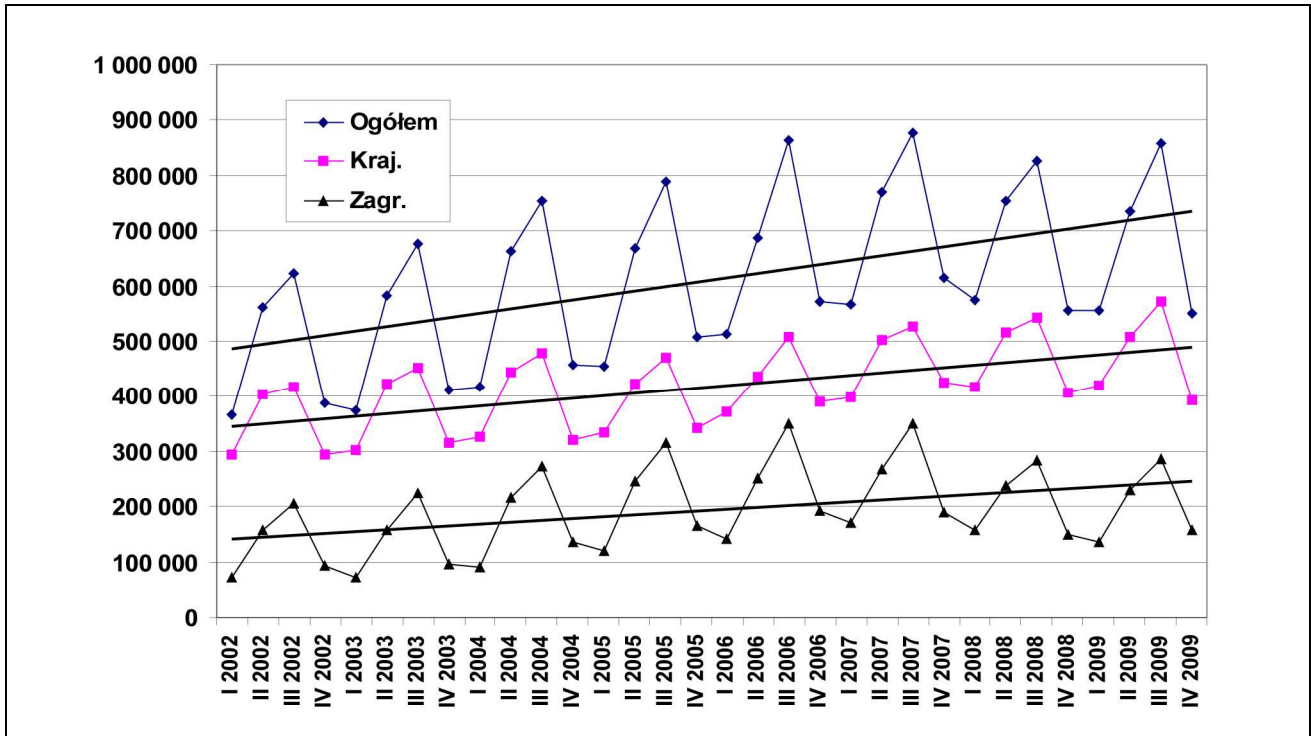
Rok	Kwart.	Udziały w noclegach ogółem		Wsk. sezonowości			Rok	Kwart.	Udziały w noclegach ogółem		Wsk. sezonowości		
		Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.			Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
	III	66,8	33,2	132,4	121,2	162,7		III	60,0	40,0	123,9	113,8	143,1
	I	76,4	23,6	80,7	84,5	70,4		IV	69,0	31,0	86,8	91,6	77,8
2004	I	78,1	21,9	72,7	82,8	50,7	2008	I	72,4	27,6	84,9	88,5	76,7
	II	67,1	32,9	115,7	113,2	121,0		II	68,4	31,6	111,2	109,6	114,8
	III	63,7	36,3	131,7	122,3	152,3		III	65,7	34,3	121,9	115,4	136,6
	IV	70,1	29,9	79,9	81,7	76,0		IV	73,2	26,8	82,0	86,5	71,8
2005	I	73,4	26,6	75,3	85,1	57,2	2009	I	75,6	24,4	82,3	88,8	67,1
	II	63,2	36,8	110,3	107,5	115,6		II	68,9	31,1	109,0	107,3	113,1
	III	59,8	40,2	130,2	120,0	149,1		III	66,6	33,4	127,0	120,9	141,4
	IV	67,4	32,6	84,1	87,4	78,0		IV	71,2	28,8	81,7	83,0	78,5

Tab. 15. Średnie wartości udziałów noclegów udzielonych turystom krajowym i zagranicznym w ogólnej liczbie udzielonych noclegów na podstawie lat 2002–2009

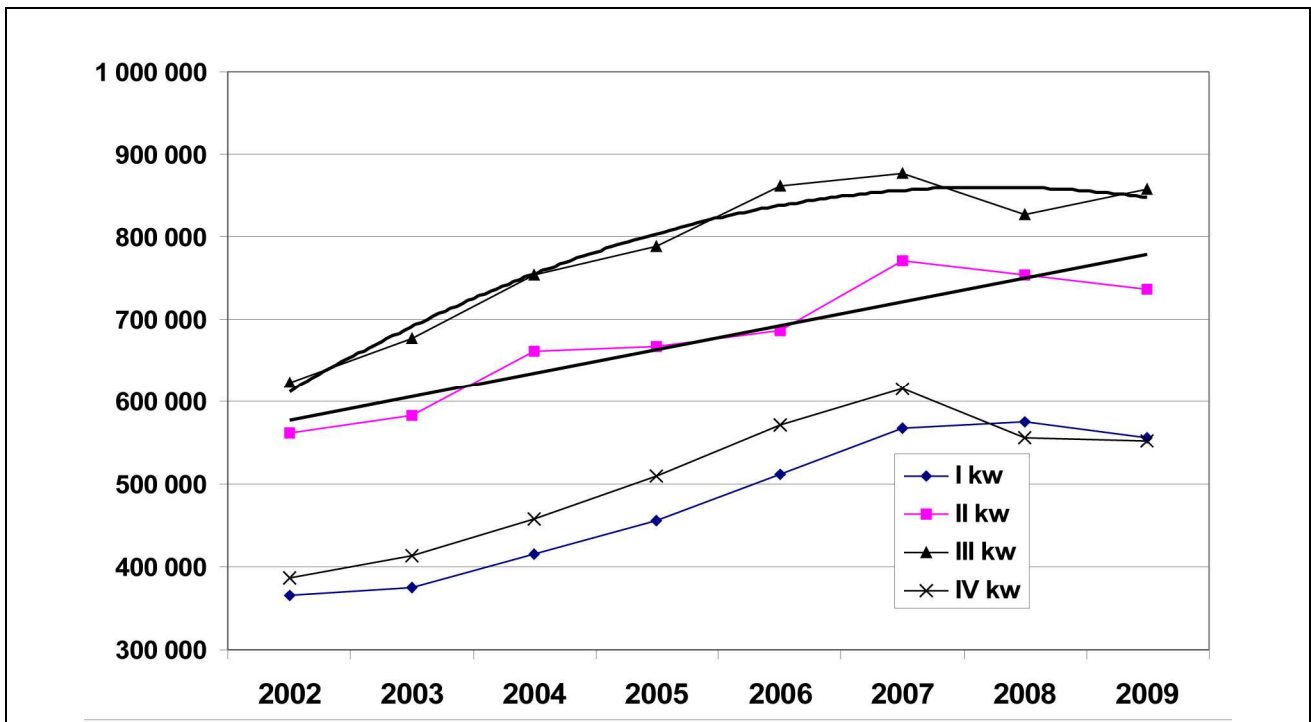
Kw.	Kraj.	Zagr.	Różnica
I	75,4	24,6	50,7
II	67,6	32,4	35,2
III	63,6	36,4	27,2
IV	71,5	28,8	42,7

Tab. 16. Średnie wartości wskaźników sezonowości kwartalnej na podstawie lat 2002–2009

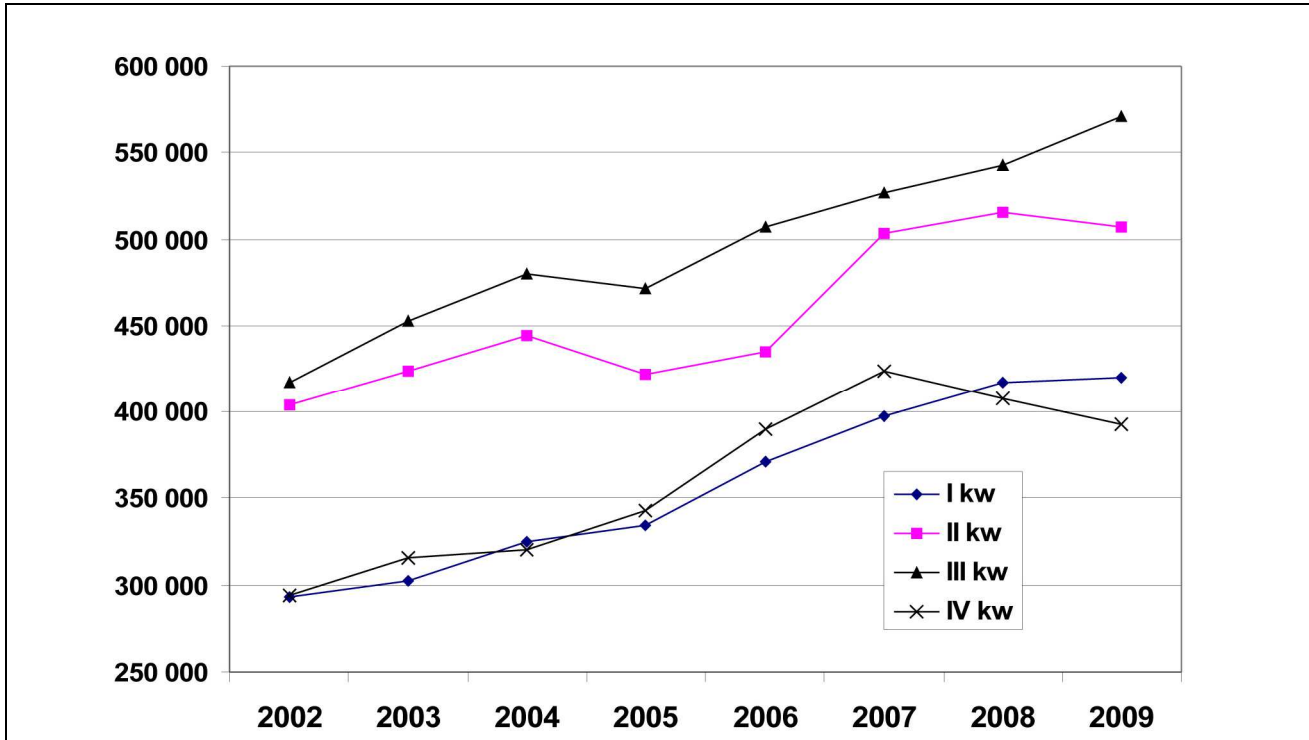
Kw.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Różnica
I	77,7	85,3	61,0	24,3
II	111,2	109,6	114,5	-4,9
III	128,4	118,9	148,9	-30,0
IV	82,7	86,2	75,6	10,6

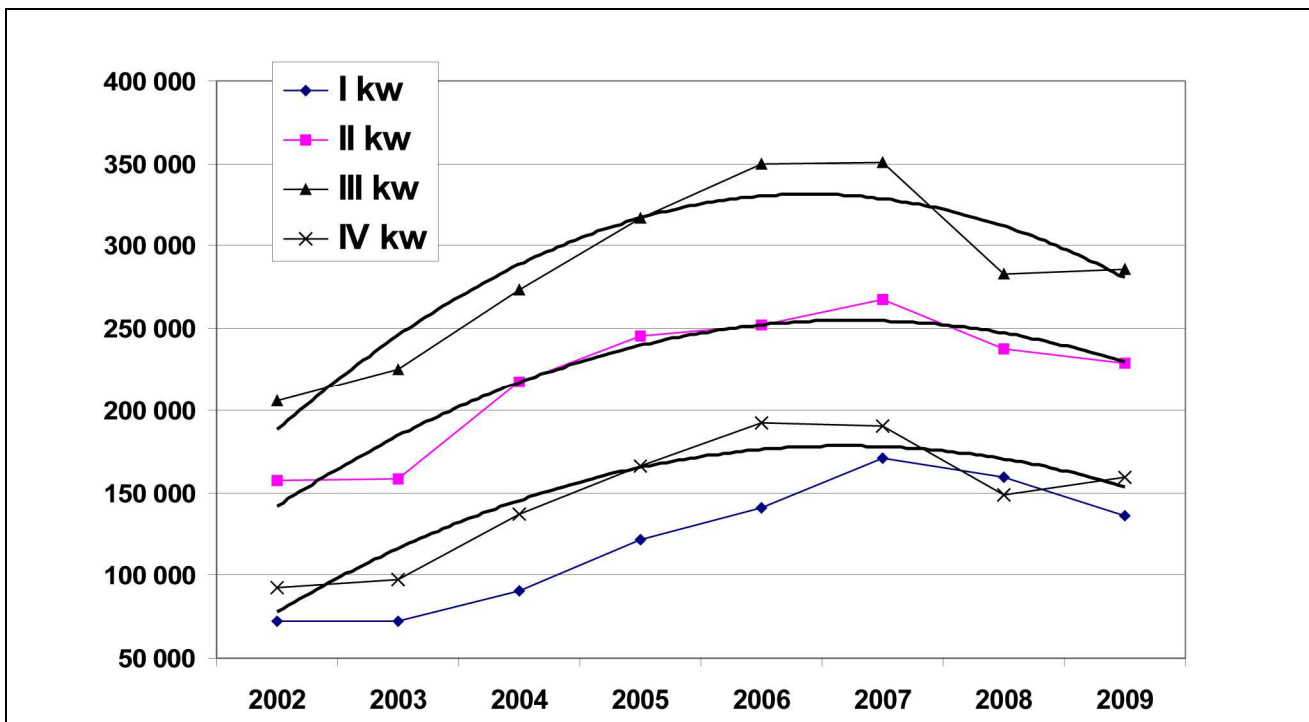
Rys. 17. Liczba korzystających z noclegów w Małopolsce (ogółem, krajowi i zagraniczni) w latach 2002–2009, według kwartałów

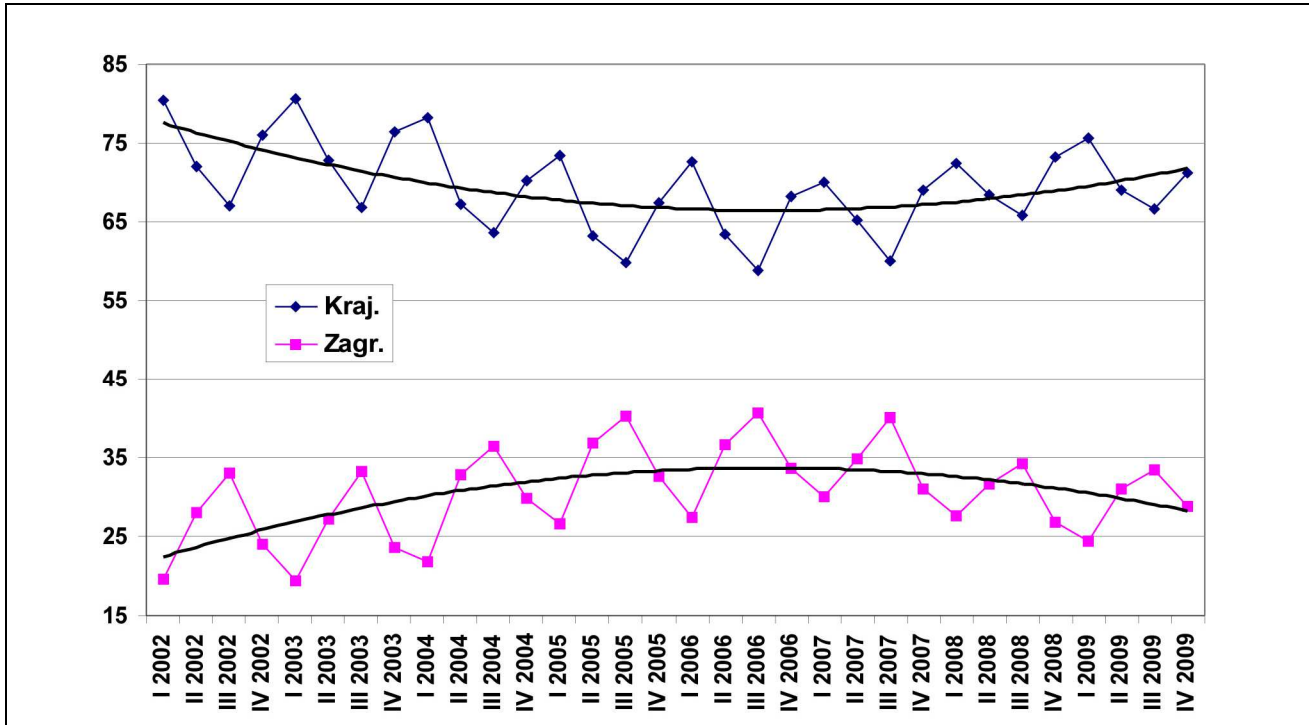
Rys. 18. Liczba korzystających z noclegów ogółem w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów

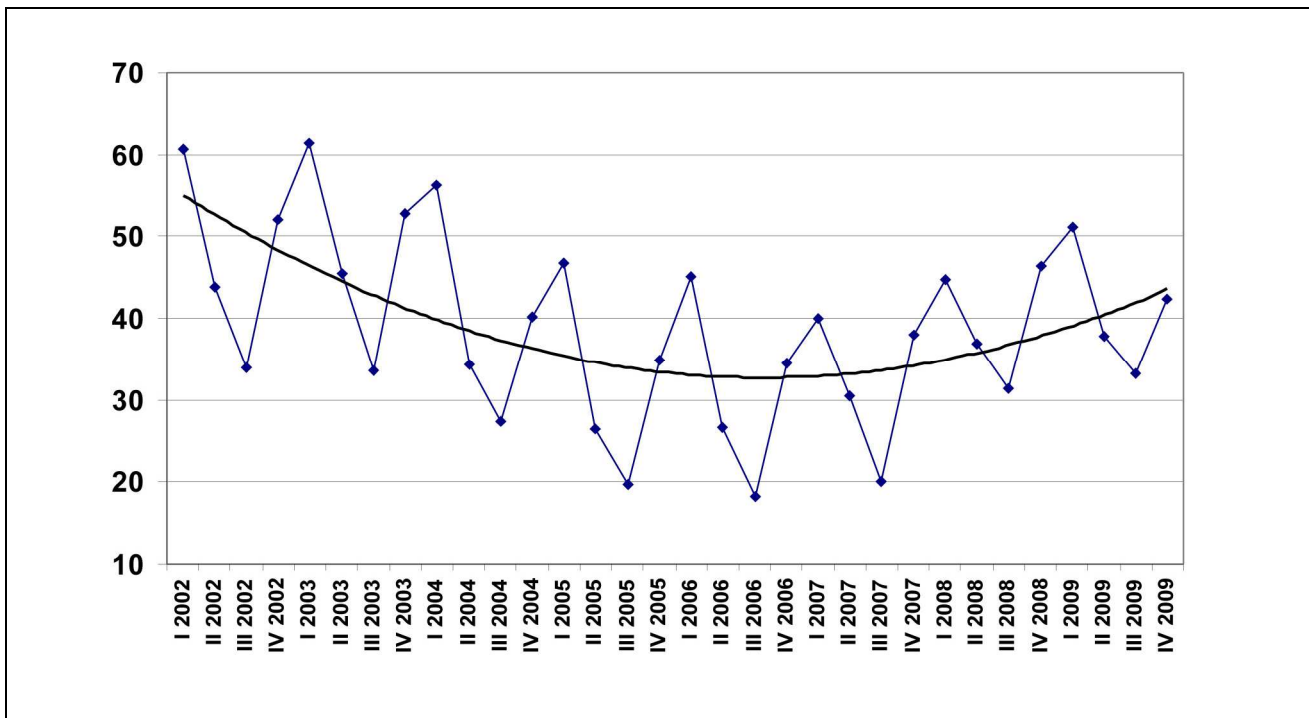
Rys. 19. Liczba korzystających z noclegów (turyści krajowi) w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów

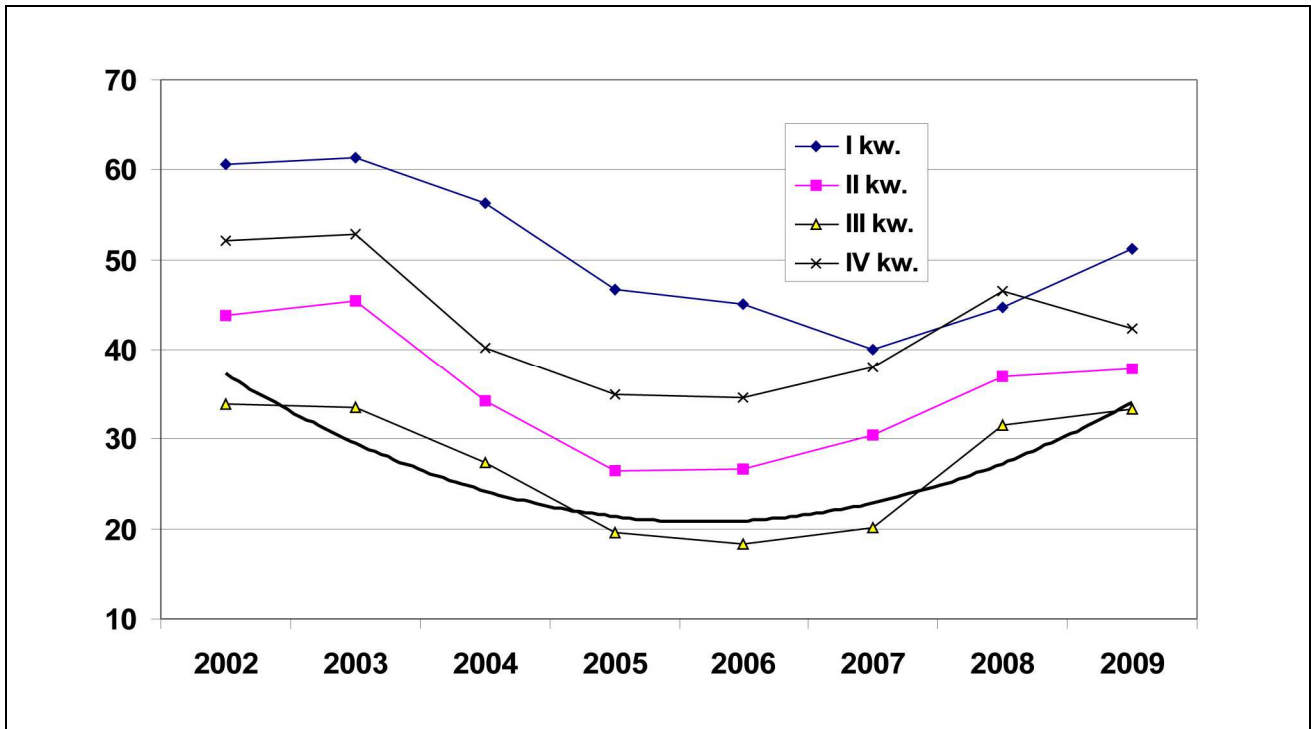
Rys. 20. Liczba korzystających z noclegów (turyści zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów

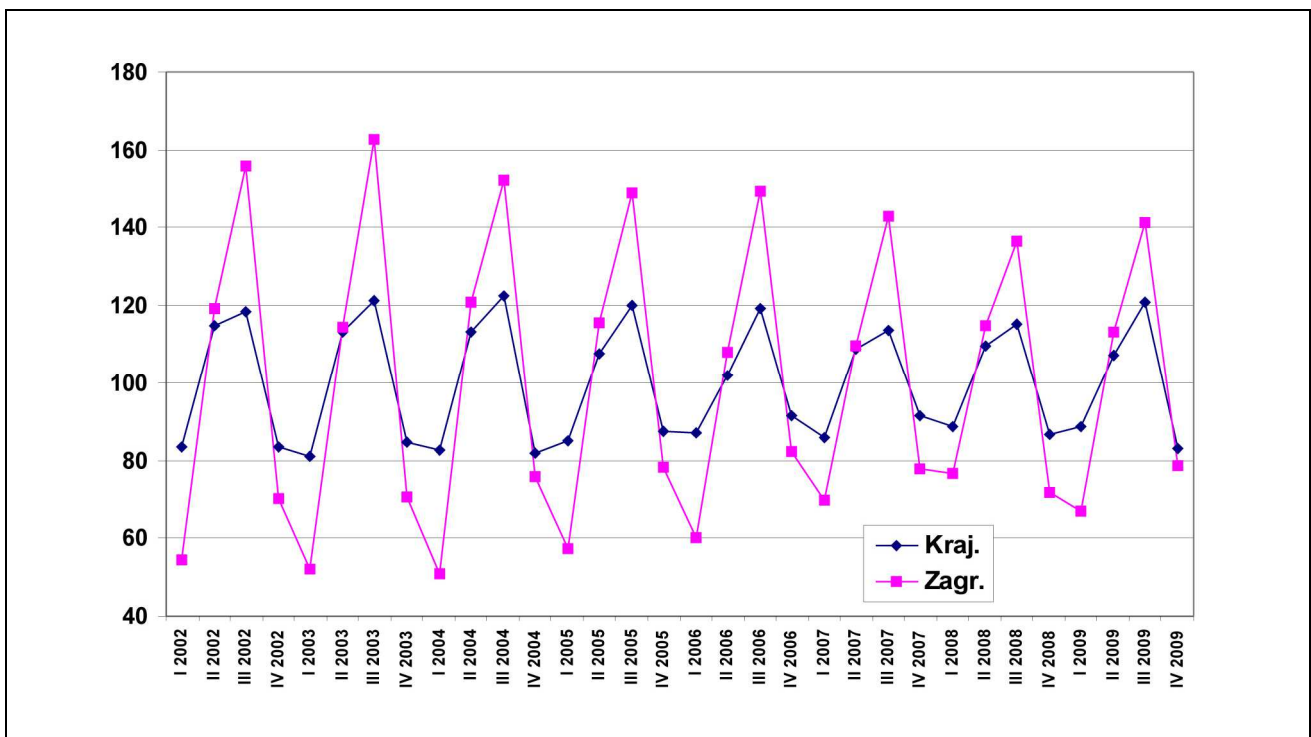
Rys. 21. Udziały korzystających z noclegów turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów

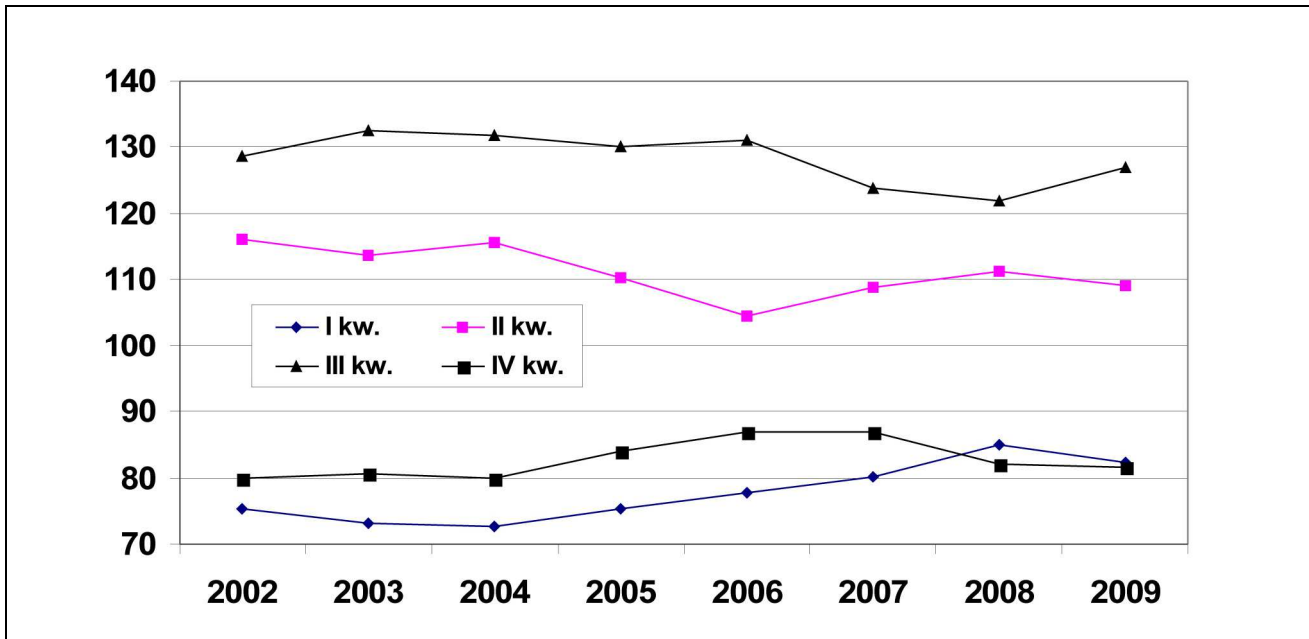
Rys. 22. Różnica między udziałami krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów

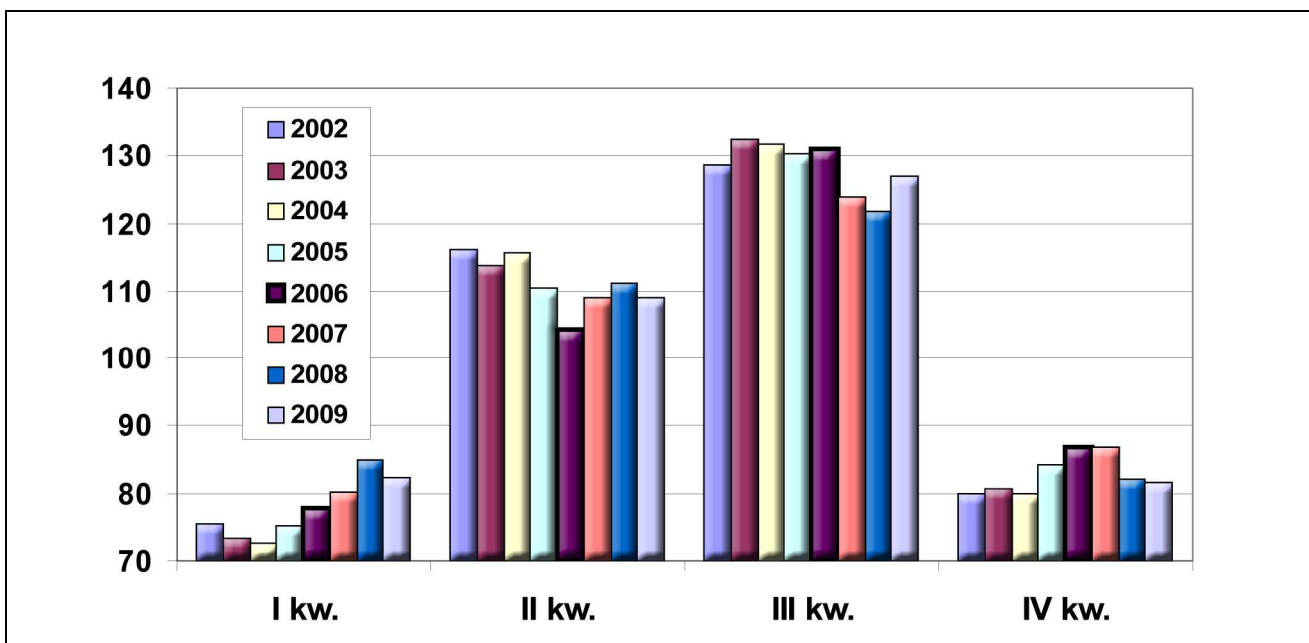
Rys. 23. Różnica między udziałami krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów

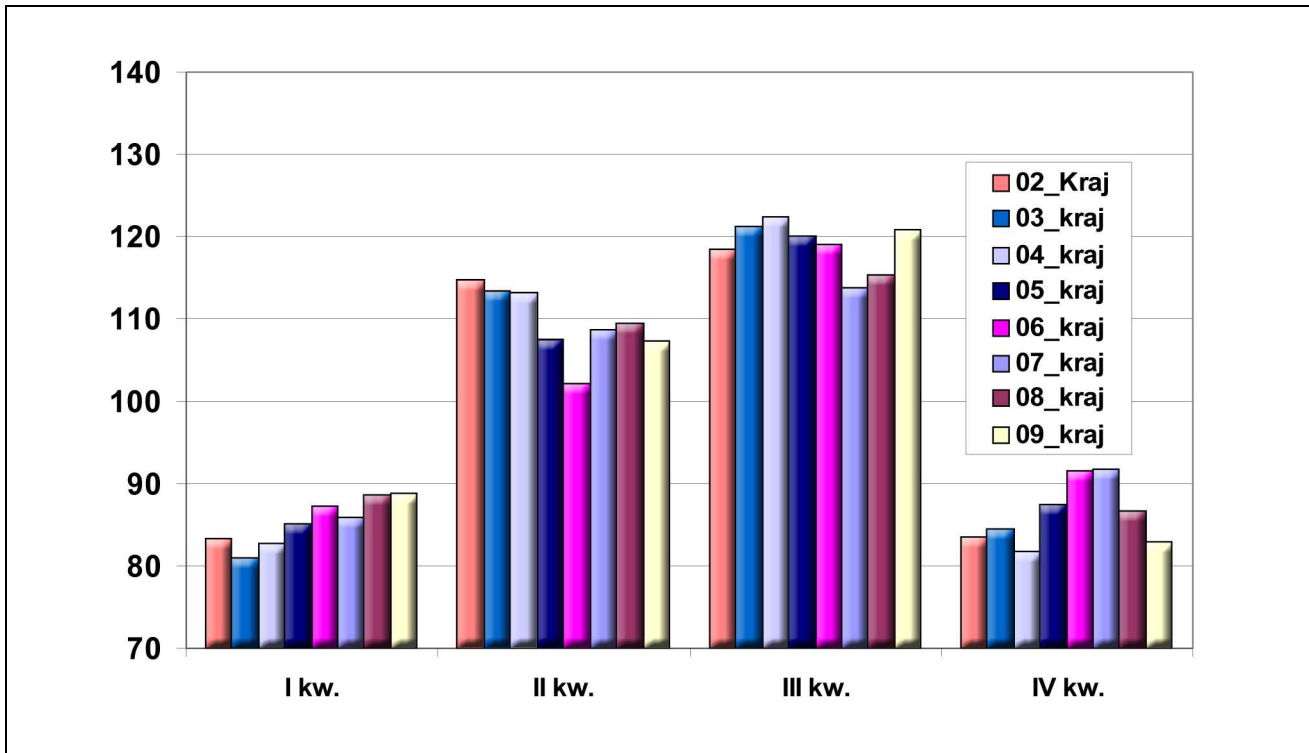
Rys. 24. Kwartalne wskaźniki sezonowości dla korzystających z noclegów udzielonych turystom krajowym i zagranicznym w Małopolsce w latach 2002–2009

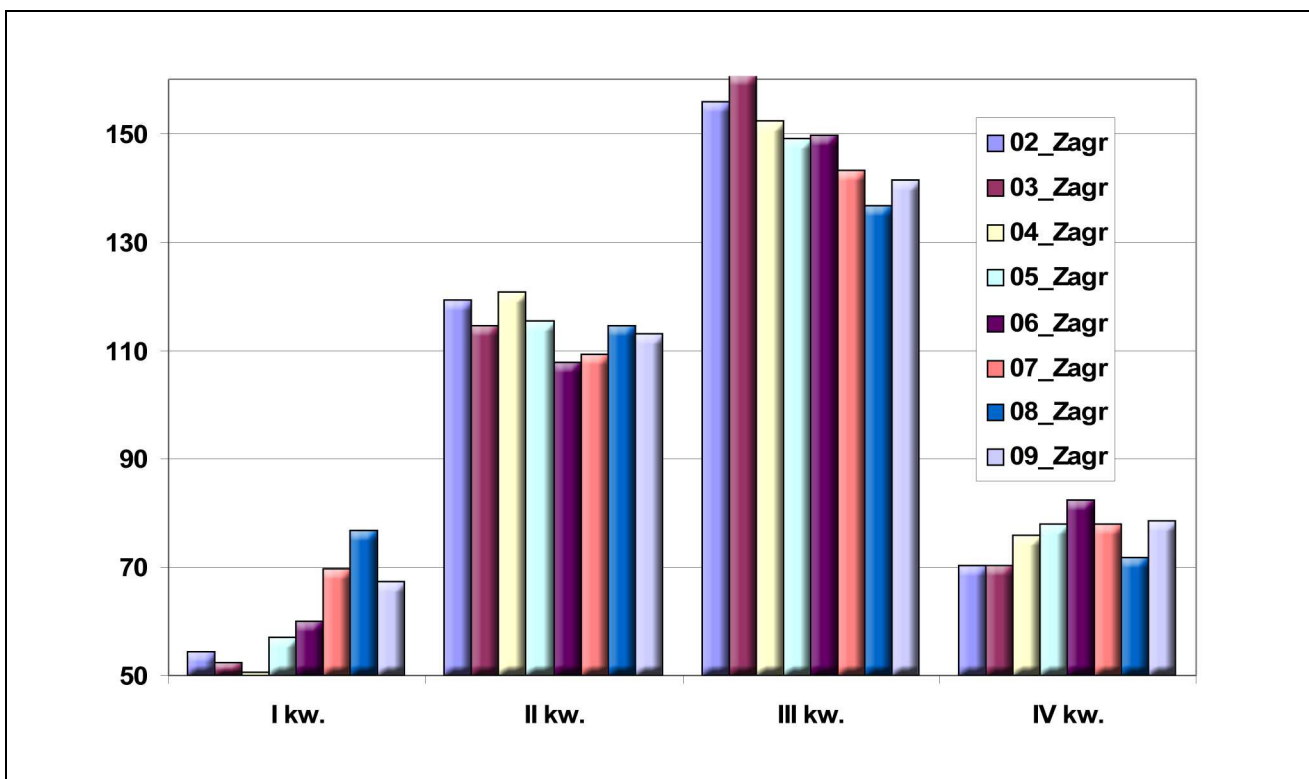
Rys. 25. Kwartalne wskaźniki sezonowości dla korzystających z noclegów ogółem w Małopolsce w latach 2002–2009, według lat

Rys. 26. Kwartalne wskaźniki sezonowości dla korzystających z noclegów ogółem w Małopolsce w latach 2002–2009

Rys. 27. Kwartalne wskaźniki sezonowości dla korzystających z noclegów udzielonych turystom krajowym w Małopolsce w latach 2002–2009

Rys. 28. Kwartalne wskaźniki sezonowości dla korzystających z noclegów udzielonych turystom zagranicznym w Małopolsce w latach 2002–2009

2.3. Analiza danych rocznych

Najbardziej ogólna analiza dotyczy ujęć w okresach rocznych. Informacje o liczbie korzystających z noclegów w tym układzie zebrano w tab. 17–21 oraz zilustrowano na rys. 29–31. W tab. 17 podano liczbę korzystających z noclegów według lat, w tab. 18 – wielkości przeciętne ruchu turystycznego w skali jednego kwartału, natomiast w tab. 19 – przeciętne w skali jednego miesiąca.

Tab. 17. Liczba korzystających noclegów w Małopolsce w latach 2002–2009

Rok	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2002	1 935 959	1 408 022	527 937
2003	2 047 146	1 493 446	553 700
2004	2 288 454	1 569 412	719 042
2005	2 419 148	1 570 273	848 875
2006	2 633 788	1 703 974	935 019
2007	2 830 461	1 851 032	979 429
2008	2 711 416	1 882 460	828 956
2009	2 700 218	1 890 667	809 551
Średnia w roku	2 445 824	1 671 161	775 314

Tab. 18. Przeciętna liczba korzystających z noclegów na jeden kwartał w Małopolsce w latach 2002–2009

Rok	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2002	483 990	352 006	131 984
2003	511 787	373 362	138 425
2004	572 114	392 353	179 761
2005	604 787	392 568	212 219
2006	658 447	425 994	233 755
2007	707 615	462 758	244 857
2008	677 854	470 615	207 239
2009	675 055	472 667	202 388
Średnia w kwartale	611 456	417 790	193 828

Jak wynika z tab. 17 oraz rys. 29–30 w analizowanym okresie systematycznie wzrastała liczba turystów krajowych, natomiast w przypadku turystów zagranicznych w ostatnich dwóch latach: 2008–2009, zaobserwowano znaczny spadek liczby korzystających z noclegów (o 15% w roku 2008 w stosunku do roku 2007 oraz o 3% w roku 2009 w stosunku do roku 2008), co przekłada się, w nieco mniejszym stopniu, na spadek ogólnego ruchu turystycznego w roku 2008 (o 5%) oraz brak wzrostu ogólnego ruchu turystycznego w 2009 r., pomimo wzrostu w tym roku krajowego ruchu turystycznego o 1,2%.

Tab. 19. Przeciętna liczba korzystających z noclegów na jeden miesiąc w Małopolsce w latach 2002–2009

Rok	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2002	161 330	117 335	43 995
2003	170 596	124 454	46 142
2004	190 705	130 784	59 920
2005	201 596	130 856	70 740
2006	219 482	141 998	77 918
2007	235 872	154 253	81 619
2008	225 951	156 872	69 080
2009	225 018	157 556	67 463
Średnia w miesiącu	203 819	139 263	64 609

Tab. 20. Udziały turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Małopolsce w latach 2002–2009

Rok	Kraj.	Zagr.	Różnica
2002	72,7	27,3	45,5
2003	73,0	27,0	45,9
2004	68,6	31,4	37,2
2005	64,9	35,1	29,8
2006	64,7	35,5	29,2
2007	65,4	34,6	30,8
2008	69,4	30,6	38,9
2009	70,0	30,0	40,0
Średnia 2002-09	68,6	31,4	37,2

W tab. 20 przedstawiono wskaźniki udziałów liczby korzystających z noclegów turystów krajowych i z zagranicy w ogólnej liczbie korzystających, a w tab. 21 – ruchome indeksy dynamiki dla poszczególnych kategorii noclegów.

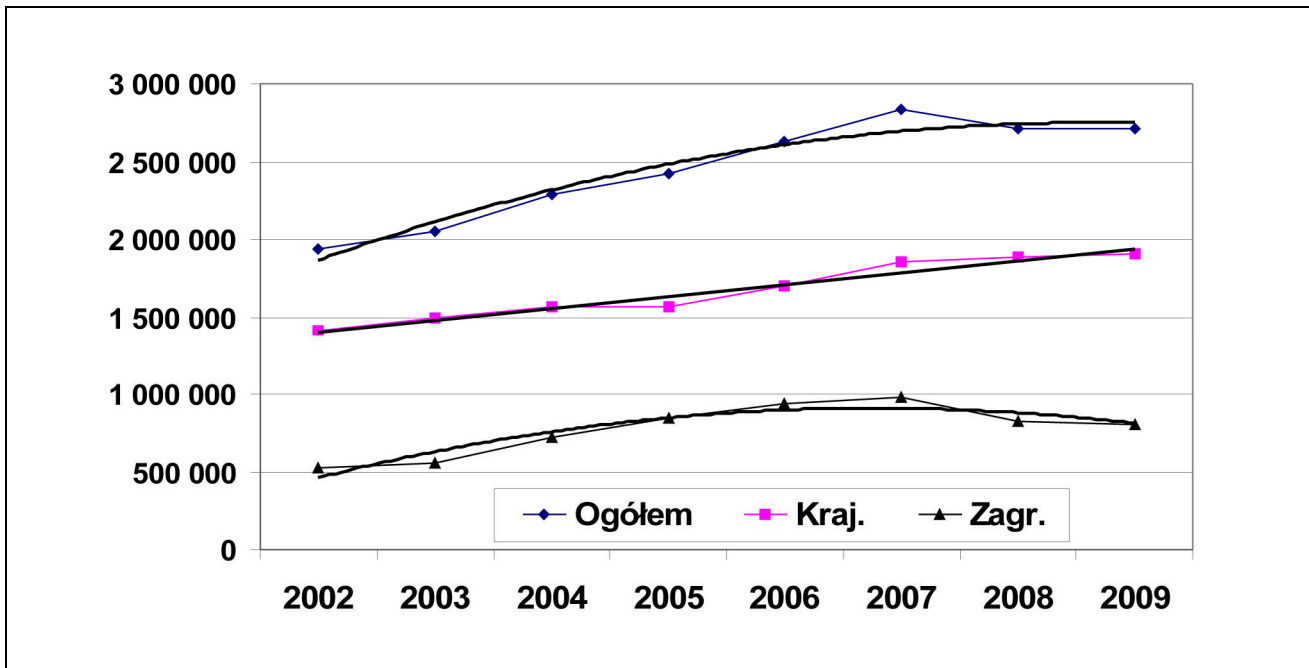
Jeżeli chodzi o strukturę ruchu turystycznego (tab. 20 oraz rys. 31), to w latach 2002–2006 miał miejsce systematyczny wzrost zagranicznego ruchu turystycznego (z 27 do 35%) kosztem krajowego ruchu turystycznego, a następnie w okresie 2007–2009 tendencja ta się odwróciła i udział zagranicznego ruchu turystycznego spadł z 35 do 30%. W analizowanym okresie udział turystów krajowych przeciętnie kształtował się na poziomie 68% ogólnego ruchu, a udział turystów zagranicznych był ponad dwukrotnie niższy i wynosił średnio 32%.

Tab. 21. Ruchome roczne indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów (turyści ogółem, krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009

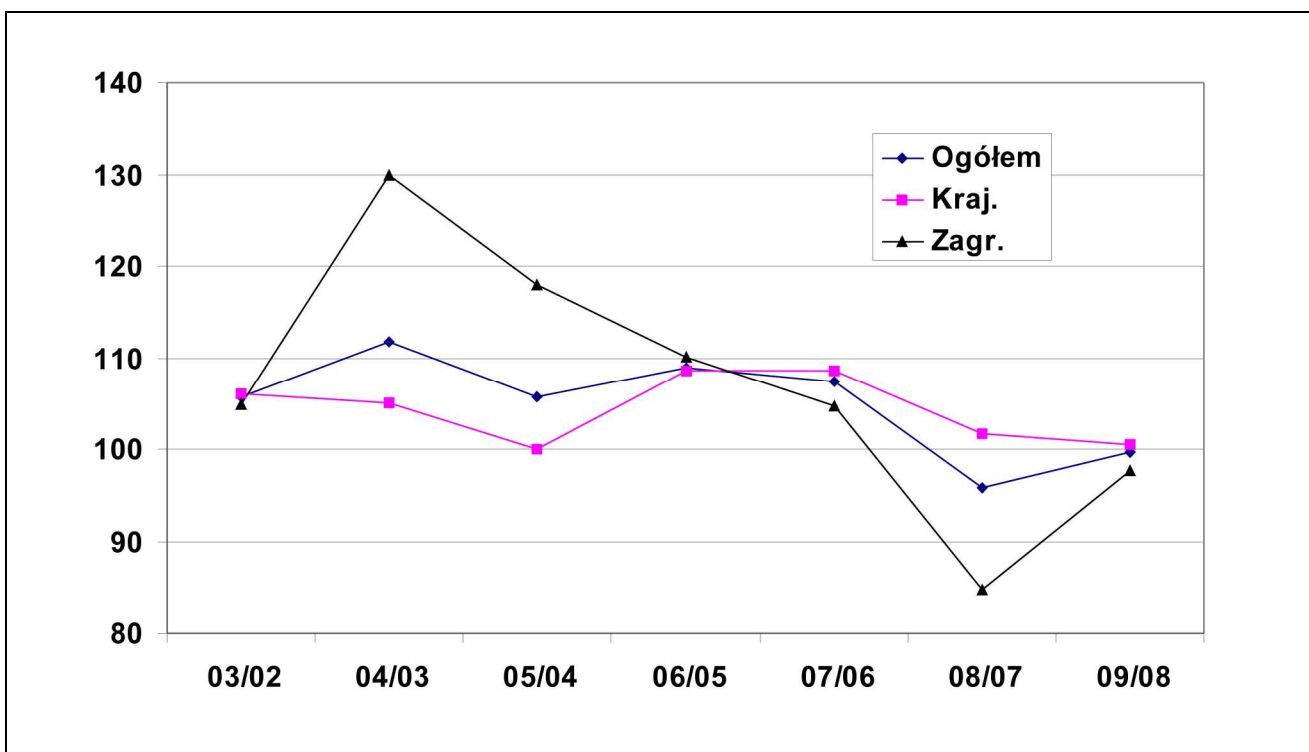
Rok	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Kraj–Zagr
2003/02	105,7	106,1	104,9	1,2
2004/03	111,8	105,1	129,9	–24,8
2005/04	105,7	100,1	118,1	–18,0
2006/05	108,9	108,5	110,1	–1,6
2007/06	107,5	108,6	104,7	3,9
2008/07	95,8	101,7	84,6	17,1
2009/08	99,6	100,4	97,7	2,7

W przypadku ruchomych indeksów dynamiki (tab. 21 oraz rys. 30) mamy do czynienia ze zróżnicowaną sytuacją. Początkowo (2003/02) oraz w drugiej części analizowanego okresu (2007–2009) szybciej wzrastał krajowy ruch turystyczny. Szczególnie widoczne to było w roku 2008 (przewaga o 17% nad tempem wzrostu zagranicznego ruchu turystycznego), natomiast w pozostałych latach (w tym w 2009 r.) różnice były nieznaczne (1–4%). Natomiast w latach 2004–2006 miała miejsce sytuacja odwrotna, to znaczy większe tempo wzrostu zagranicznego ruchu turystycznego, przy czym ta różnica była bardzo wyraźna w latach 2004–2005 (o 18–25%), natomiast w 2006 r. indeksy dynamiki kształtowały się na zbliżonym poziomie.

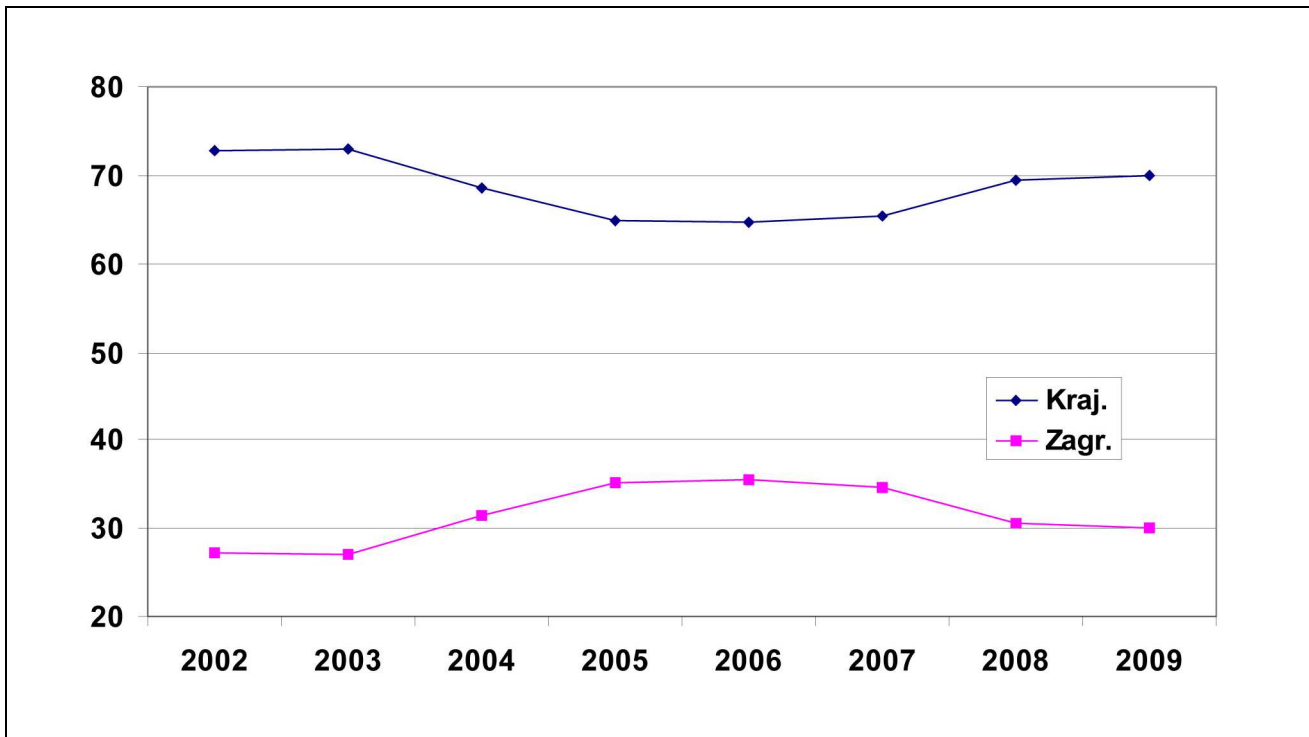
Ruch turystyczny ogółem w latach 2002–2007 wzrastał (najwięcej bo o 12% w roku 2004), natomiast w ostatnich dwóch latach odnotowano spadek ruchu turystycznego w Małopolsce (szczególnie widoczny w 2008 r. – spadek o 4%).

Rys. 29. Liczba korzystających z noclegów w Małopolsce w latach 2002–2009

Rys. 30. Ruchome indeksy dynamiki ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2002–2009

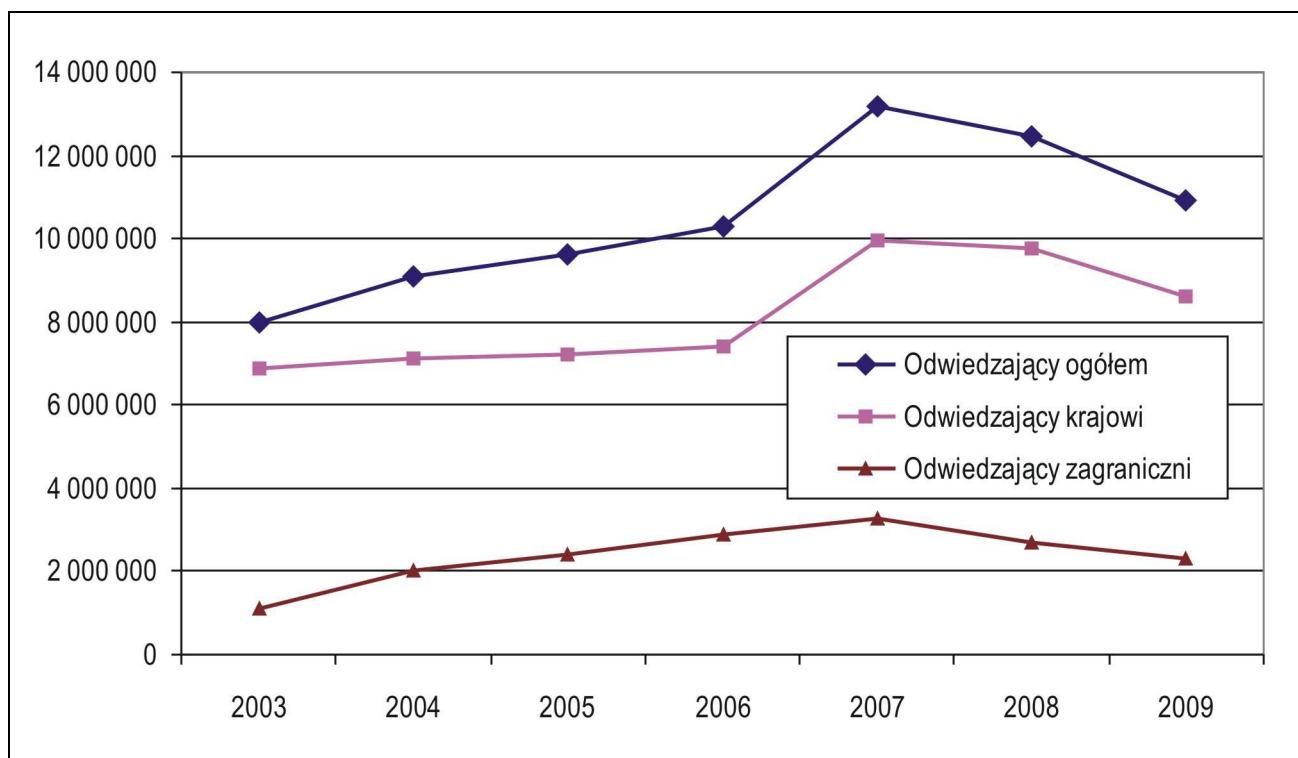

Rys. 31. Udziały liczby korzystających z noclegów w Małopolsce turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających ogółem w latach 2002–2009

Rozdział III. Wielkość ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2003–2009

3.1. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Małopolskę

Rok 2009 zapisał się, po raz drugi w okresie prowadzonych badań ruchu turystycznego w Małopolsce, spadkiem ogólnej liczby odwiedzających (zob. rys. 32.). Obecnie był to jednak spadek nieco większy niż ten, który zanotowano rok wcześniej, tj. o 12,32% (podczas gdy poprzednio o 5,65%). W relacji do najlepszego jak dotychczas 2007 r. zmniejszenie wynosiło 17,27%. Rok 2009 okazał się jednocześnie o 6,02% lepszy niż 2006 i o 36,49% lepszy niż wyjściowy 2003.

Rys. 32. Szacunkowa liczba odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)

Źródło: Opracowanie własne

Spadek odnosił się szczególnie do odwiedzających z zagranicy – o 13,58% w stosunku do roku poprzedniego i o 28,66% w relacji do najlepszego jak dotychczas 2007 r. Trzeba jednak zauważyć, że w roku ubiegłym (2008) spadek liczby gości zagranicznych był większy – wynosił 17,45%.

Z kolei liczba odwiedzających krajowych zmniejszyła się o 11,96% w odniesieniu do roku ubiegłego (rok wcześniej spadek wynosił tylko 1,79%) i o 13,54% w stosunku do najlepszego jak

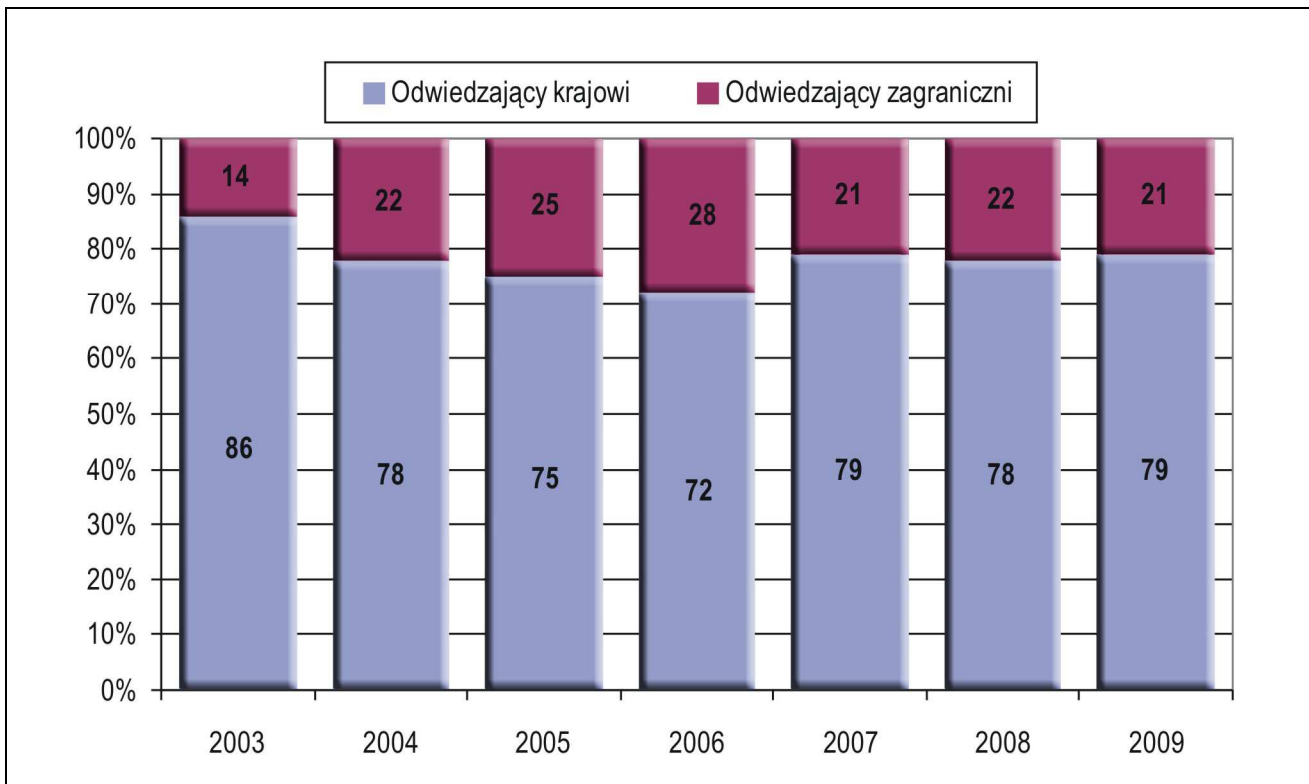
dotąd 2007 r. Polaków było jednak w Małopolsce w 2009 r. i tak o 4,67% więcej niż w roku 2006 i o 22,79% więcej niż w bazowym 2003 r. Dane te prezentuje tab. 22.

Tab. 22. Szacunkowa liczba odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Odwiedzający ogółem	8.000.000	9.100.000	9.600.000	10.300.000	13.200.000	12.454.000	10 920 000
w tym Kraków	5.500.000	6.400.000	7.100.000	7.500.000	8.060.000	7.450.000	7 300 000
Odwiedzający krajowi	6.900.000	7.100.000	7.200.000	7.400.000	9.935.000	9.757.000	8 590 000
w tym Kraków	4.800.000	4.860.000	4.900.000	5.100.000	5.560.000	5.300.000	5 200 000
Odwiedzający zagraniczni	1.100.000	2.000.000	2.400.000	2.900.000	3.266.000	2.696.000	2 330 000
w tym Kraków	700.000	1.540.000	2.200.000	2.400.000	2.500.000	2.150.000	2 100 000

Źródło: Opracowanie własne

Jeśli chodzi o strukturę odwiedzających, to nadal zdecydowanie dominują goście z Polski (ok. 79% w 2009 r.), a ich odsetek utrzymuje się na zbliżonym poziomie od trzech ostatnich lat (zob. rys. 33).

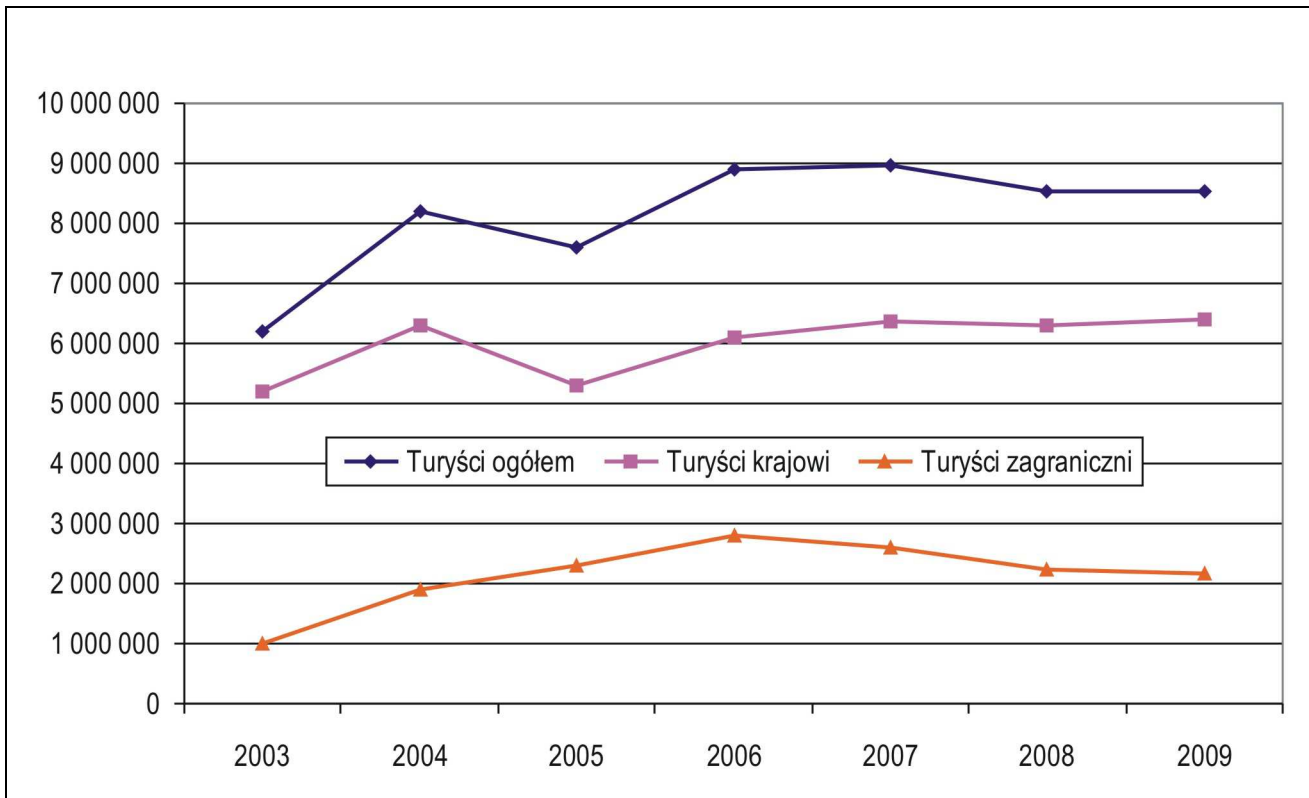

Rys. 33. Struktura odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)

Źródło: Opracowanie własne

3.2. Szacunkowa liczba turystów w Małopolsce

Liczba turystów przyjeżdżających do Małopolski, po spadku w roku ubiegłym (o 4,82%), w roku 2009 nieznacznie wzrosła (o 0,14%) i osiągnęła poziom tylko o 4,69% niższy niż w dotychczas najlepszym roku 2007 (zob. rys. 34). Przybyszów nocujących w regionie było przez to o 12,37% więcej niż w roku 2005 i o 37,74% więcej niż w wyjściowym 2003.

Rys. 34. Szacunkowa liczba turystów w Małopolsce w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)

Źródło: Opracowanie własne

Przyrost w 2009 r. dotyczył tylko turystów krajowych – o 1,19% więcej niż rok wcześniej (w ubiegłym roku odnotowano spadek o 0,79%) i o 0,39% więcej niż w najlepszym jak dotąd 2007 r.

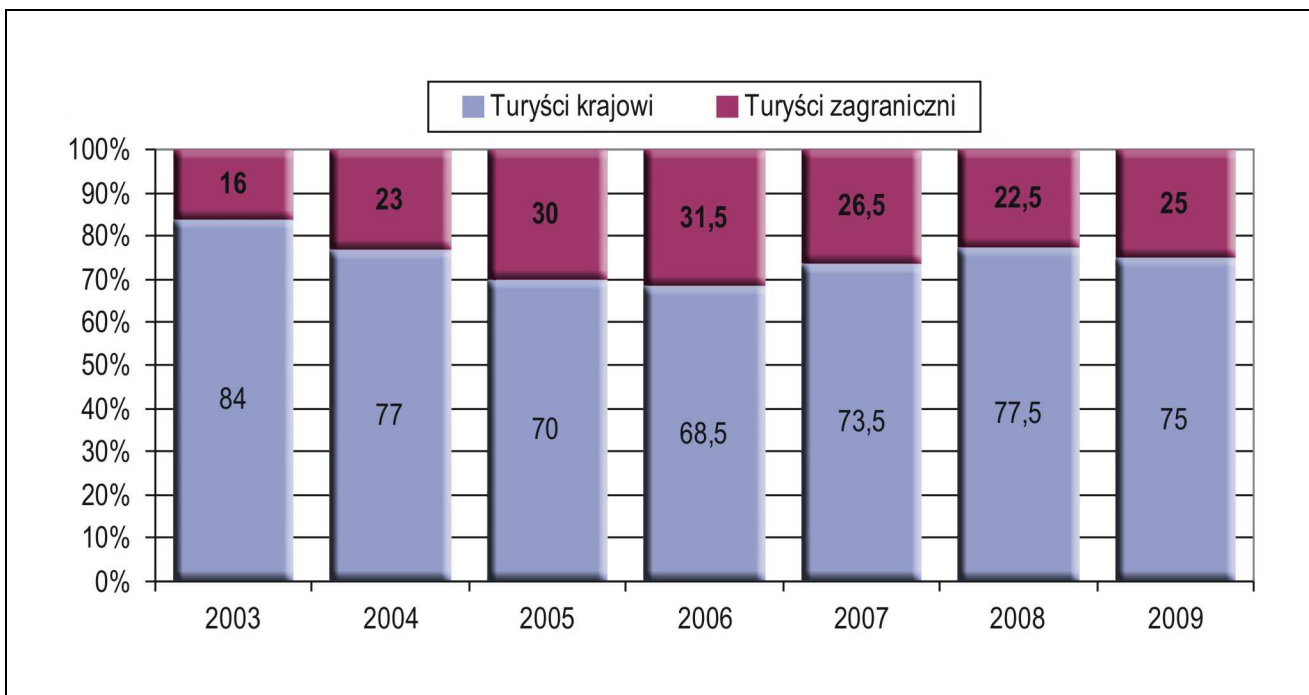
Turystów zagranicznych przybyło natomiast do Małopolski w 2009 r. o 2,84% mniej niż w roku poprzednim, aczkolwiek wtedy zaobserwowano jeszcze większy spadek ich liczby w relacji do roku wcześniejszego (2007) – o 14,69%. W sumie w 2009 r. do regionu przyjechało o 23,04% mniej nocujących w regionie cudzoziemców niż, w jak dotąd najkorzystniejszym pod tym względem, roku 2006 (por. tab. 23).

Tab. 23. Szacunkowa liczba turystów w Małopolsce w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Turyści ogółem	6 200 000	8 200 000	7 600 000	8 900 000	8 960 000	8 528 000	8 540 000
w tym Kraków	3 500 000	5 500 000	5 500 000	6 200 000	6 800 000	6 000 000	5 850 000
Turyści krajowi	5 200 000	6 300 000	5 300 000	6 100 000	6 360 000	6 310 000	6 385 000
w tym Kraków	2 820 000	4 000 000	3 400 000	3 900 000	4 340 000	3 900 000	3 900 000
Turyści zagraniczni	1 000 000	1 900 000	2 300 000	2 800 000	2 600 000	2 218 000	2 155 000
w tym Kraków	680 000	1 500 000	2 100 000	2 300 000	2 460 000	2 100 000	1 950 000

Źródło: Opracowanie własne

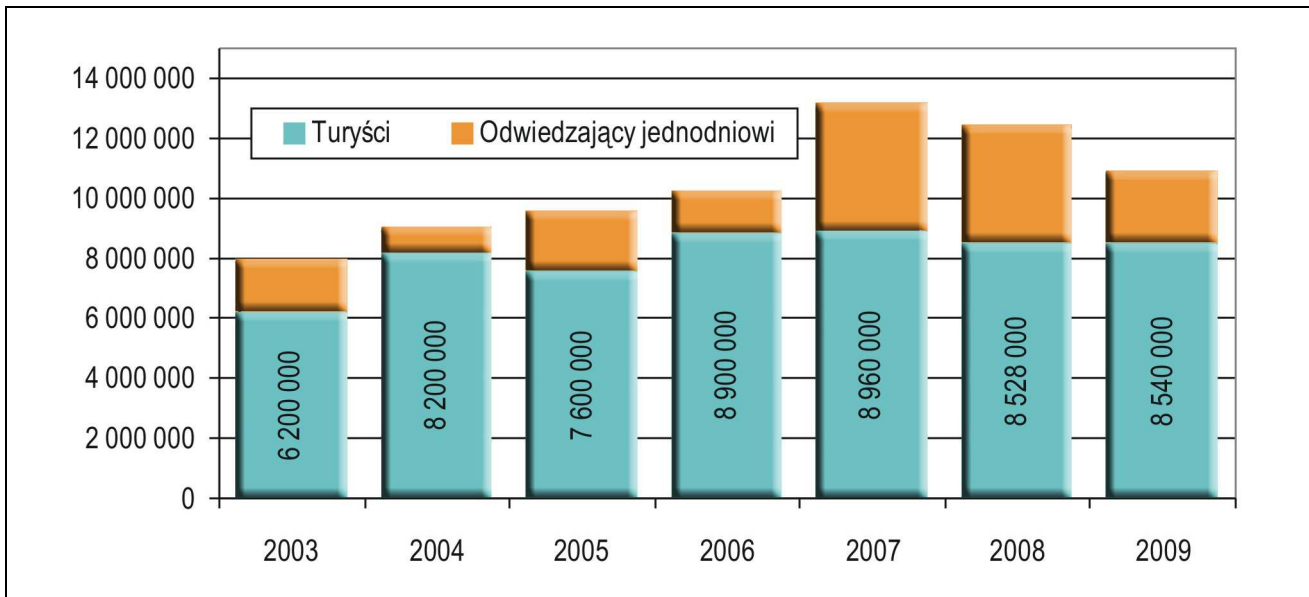
Analiza struktury turystów przyjeżdżających do Małopolski wskazuje, że ponownie zmniejszył się udział turystów z Polski na korzyść turystów z zagranicy (zob. rys. 35), choć nadal przeważają ci pierwsi (prawie 75% w 2009 r.).

Rys. 35. Struktura narodowa turystów w Małopolsce w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)

Źródło: Opracowanie własne

Na koniec trzeba zauważyć, że zmniejszenie ogólnej liczby odwiedzających Małopolskę w 2009 r. było przede wszystkim spowodowane spadkiem liczby jednodniowych gości (o 39,38%) – zob. rys. 36.

Rys. 36. Liczba turystów a ogólna liczba odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)

Źródło: Opracowanie własne

Widoczne są w tym względzie skutki kryzysu XXI w. Mianowicie przy spadku dochodów realnych (jak to ma miejsce w okresie załamania gospodarczego) człowiek wybierając się w podróż, z uwagi na relatywnie najwyższe koszty transportu w grupie wydatków turystycznych, zostaje w miejscu recepcji na dłużej. Jest też skłonny zrezygnować z kilku krótszych podróży na rzecz jednej dłuższej. Inne postępowanie jest dla niego po prostu nieracjonalne.

3.3. Szacunkowa liczba odwiedzających Małopolskę w pierwszych kwartałach

W I kwartale ruch turystyczny w Małopolsce stanowił około 20% liczby odwiedzających w całym 2009 r. Zdecydowanie więcej było wówczas w regionie gości krajowych, zwłaszcza poza Krakowem (prawie 840 tys. osób) – zob. tab. 24.

Tab. 24. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Małopolskę w pierwszych kwartałach lat 2007–2009* (wg MOT)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Odwiedzający ogółem	b.d.	b.d.	2.262.000
w tym Kraków	b.d.	b.d.	1.400.000
Odwiedzający krajowi	b.d.	b.d.	1.889.500

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
w tym Kraków	b.d.	b.d.	1.050.000
Odwiedzający zagraniczni	b.d.	b.d.	372.500
w tym Kraków	b.d.	b.d.	350.000

* Badania w latach 2003–2006 prowadzone były tylko w trzecich kwartałach.

Źródło: Opracowanie własne

3.4. Szacunkowa liczba odwiedzających Małopolskę w trzecich kwartałach

Jeśli chodzi o III kwartał (zob. tab. 25), to w 2009 r. liczba odwiedzających była tylko o 2,86% mniejsza niż w roku 2006. Na dodatek spadek dotyczył jedynie gości zagranicznych (o około 1/4), gdyż liczba Polaków zwiększyła się o 8,51%. Spowodowało to sytuację, że analogicznie jak w kwartale I, zdecydowanie więcej było w lecie w regionie przybyszów z kraju niż cudzoziemców, szczególnie poza Krakowem (prawie 1 mln Polaków i tylko niecałe 200 tys. obcokrajowców).

Tab. 25. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Małopolskę w trzecich kwartałach lat 2003–2009 (wg MOT)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Odwiedzający ogółem	2.580.000	3.000.000	3.100.000	3.500.000	b.d.	b.d.	3.400.000
w tym Kraków	1.821.616	2.100.000	2.350.000	2.450.000	2.380.000	2.150.000	2.260.000
Odwiedzający krajowi	2.240.000	2.340.000	2.300.000	2.350.000	b.d.	b.d.	2.550.000
w tym Kraków	1.582.160	1.596.000	1.610.000	1.650.000	1.600.000	1.450.000	1.590.000
Odwiedzający zagraniczni	340.000	660.000	800.000	1.150.000	b.d.	b.d.	850.000
w tym Kraków	239.456	504.000	740.000	800.000	780.000	700.000	670.000

Źródło: Opracowanie własne

3.5. Szacunkowe wpływy z turystyki dla gospodarki Małopolski

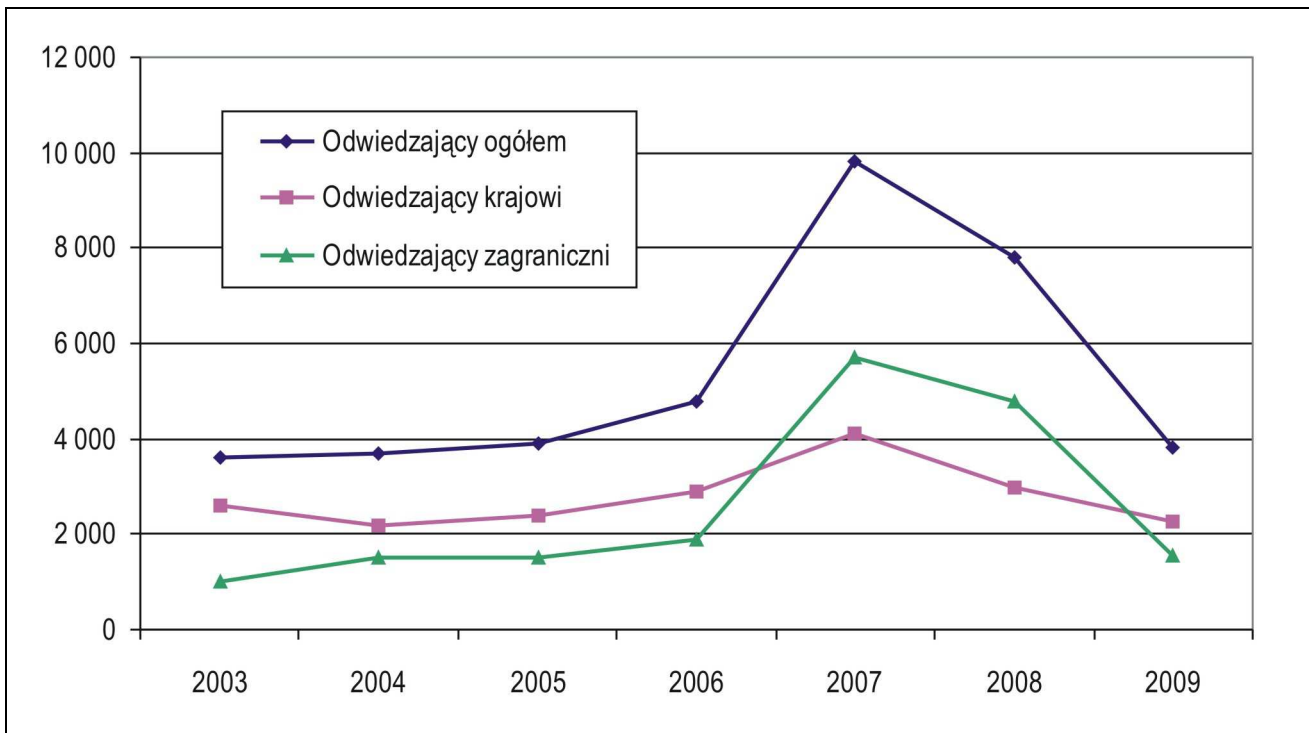
Wywołany kryzysem gospodarczym XXI w. spadek wydatków odwiedzających Małopolskę spowodował sytuację, że pozostawili oni w regionie w 2009 r. tylko około 3 800 mln zł, tj. o ponad połowę mniej niż rok wcześniej, aczkolwiek i tak o 5,56% więcej niż w roku bazowym i o 2,70% więcej niż w roku 2004. Wysokie szacunki odnośnie wydatków obcokrajowców w latach 2007 i 2008 sprawiły, że ewaluacja wpływów w tym okresie zdecydowanie odbiega od dotychczasowych

wyników, jak również wartości przychodów Małopolski w roku 2009 (zob. tab. 26). Ponadto, w tych dwóch badanych latach szacunki wpływów od gości zagranicznych przewyższają przychody od odwiedzających krajowych, podczas gdy w pozostałym okresie sytuacja wygląda dokładnie odwrotnie (zob. rys. 37). Trzeba przy tym zauważyć, że przybyszów krajowych w całym analizowanym okresie było zdecydowanie więcej, co powinno skutkować sytuacją, że nawet nieco niższe ich wydatki na osobę generują większe wpływy niż te od gości zagranicznych.

Tab. 26. Szacunkowe wpływy Małopolski z turystyki w latach 2003–2009 (w mln zł)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Odwiedzający ogółem	3 600	3 700	3 900	4 800	9 800	7 800	3 800
Odwiedzający krajowi	2 600	2 200	2 400	2 900	4 100	3 000	2 250
Odwiedzający zagraniczni	1 000	1 500	1 500	1 900	5 700	4 800	1 550

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 37. Szacunkowe wpływy Małopolski z turystyki w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)

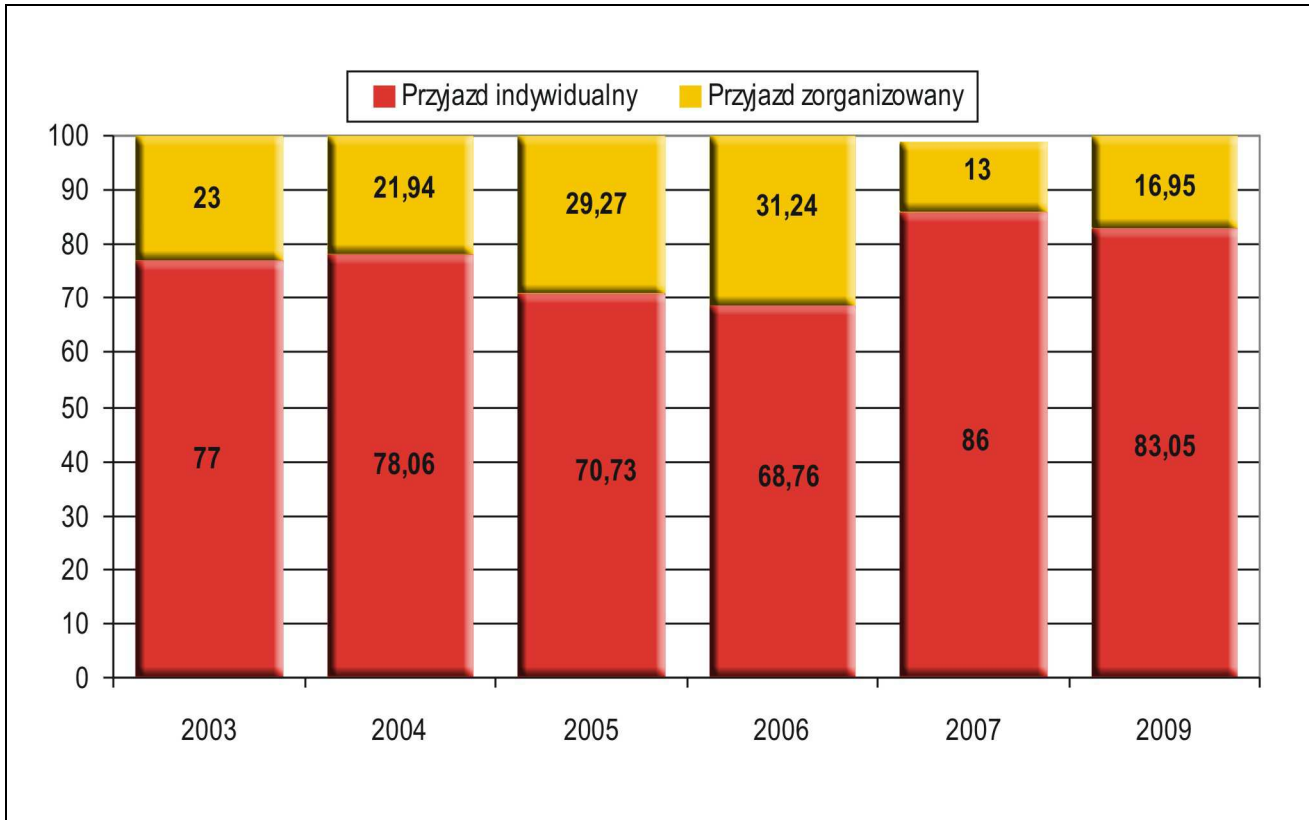
Źródło: Opracowanie własne

Rozdział IV. Charakterystyka gości Małopolski

4.1. Charakterystyka gościa krajowego

Organizacja pobytu w Małopolsce

Dominującą formą organizacji podróży do Małopolski wśród Polaków jest nadal przyjazd indywidualny (zob. rys. 38). Relatywnie duże znaczenie (ok. 1/10) mają w tym zakresie rodzina i znajomi (zob. tab. 27). Na kolejnych miejscach pod względem ważności – ze zdecydowanie mniejszym udziałem (ok. 1/20) – plasują się podróże zorganizowane przez zakłady pracy i szkoły.

Rys. 38. Struktura organizacji podróży gości krajowych do Małopolski w latach 2003–2007 i 2009* (w %)

* Dla roku 2008 brak danych w tym względzie

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 27. Organizator podróży gości krajowych do Małopolski w latach 2003–2009 (w %)

Organizator	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Przejazd indywidualny, w tym:	77,00	78,06	70,73	68,76	86	b.d.	83,05
Rodzina i znajomi	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	4	b.d.	9,60
Przejazd zorganizowany, w tym:	23,00	21,94	29,27	31,24	13	b.d.	16,95
Biuro podróży	4,00	2,90	4,61	2,59	1	b.d.	2,00
Zakład pracy	10,00	8,40	11,16	13,50	3	b.d.	4,99
Szkoła	2,00	2,13	3,48	4,34	3	b.d.	4,41
Parafia (Kościół)	2,00	2,57	5,65	3,86	2	b.d.	2,38
Inna instytucja	5,00	5,94	4,37	6,95	4	b.d.	3,1

Źródło: Opracowanie własne

Forma zakwaterowania i struktura wykorzystywanej bazy noclegowej w Małopolsce

Polacy przyjeżdżający do Małopolski, w odróżnieniu od lat ubiegłych (zob. tab. 28), w roku 2009 najczęściej korzystali z gościnności rodziny i znajomych (prawie 1/6). Odsetek ten okazał się wprawdzie nieco niższy niż rok wcześniej (o 5,30 p.p.), ale i tak był największy – zob. rys. 39. Na drugim miejscu uplasowały się tzw. inne obiekty (w tym hostele i domy pielgrzyma, ale także hotele studenckie czy bursy), a ich udział (ok. 13%) był ponad dwukrotnie większy niż rok wcześniej, a porównywalny do roku 2007 (zob. rys. 40). Przyczyn takiego stanu rzeczy należy szukać przypuszczalnie w kryzysie ekonomicznym – nasi rodacy wybierają obecnie tzw. turystykę naturalną, tj. taką, która nie wymaga ponoszenia praktycznie żadnych dodatkowych wydatków lub w sytuacji, gdy w Małopolsce nie posiadają rodziny i znajomych, korzystają z usług tańszych obiektów – nieklasyfikowanych i niekategoryzowanych.

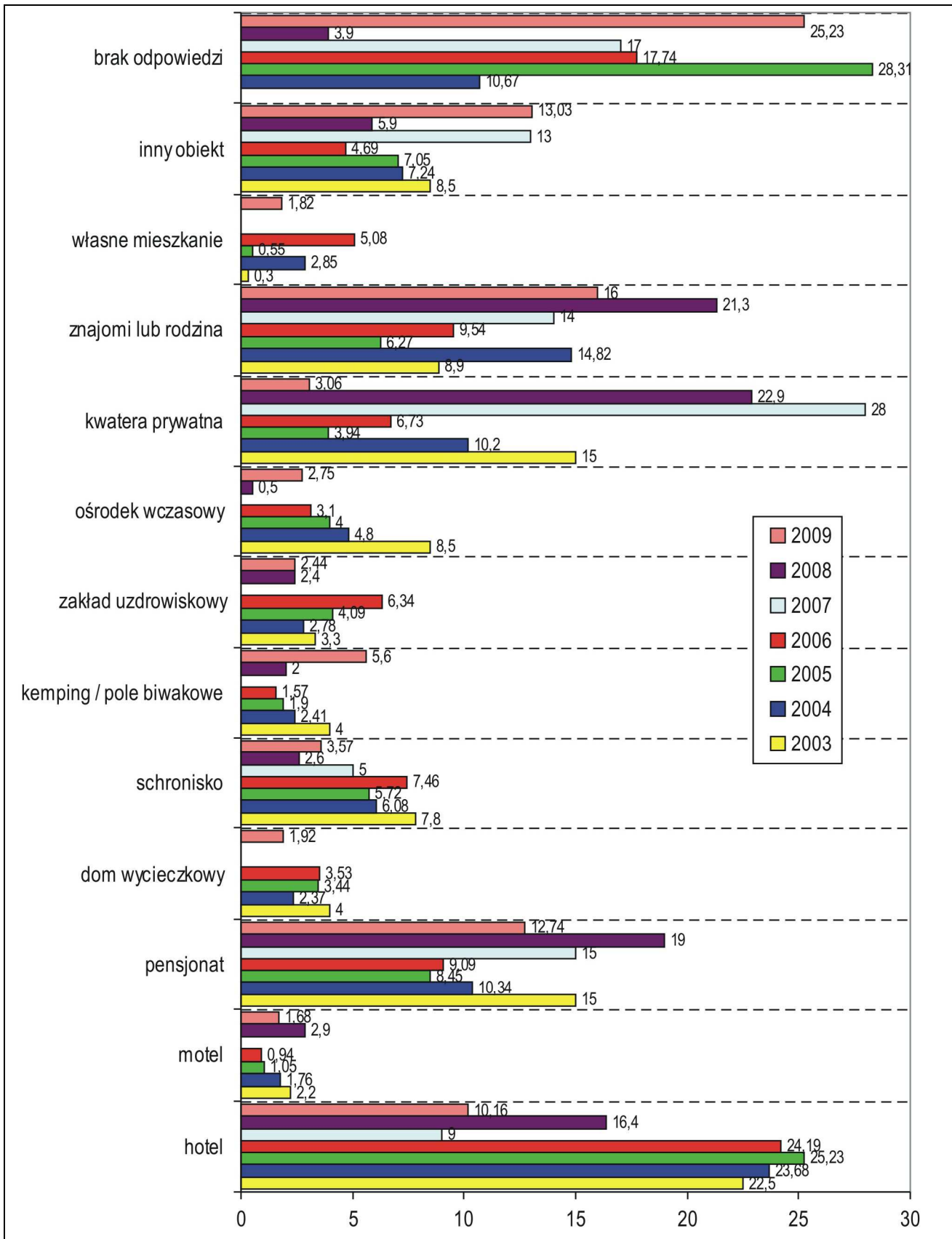
Tab. 28. Baza noclegowa wykorzystana podczas pobytu gości krajowych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)

Miejsce noclegu	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Hotel	22,50	23,68	25,23	24,19	9	16,4	10,16
Motel	2,20	1,76	1,05	0,94		2,9	1,68
Pensjonat	15,00	10,34	8,45	9,09	15	19	12,74
Dom wycieczkowy	4,00	2,37	3,44	3,53			1,92

Miejsce noclegu	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Schronisko	7,80	6,08	5,72	7,46	5	2,6	3,57
Kemping/pole namiotowe	4,00	2,41	1,90	1,57		2,0	5,60
Zakład uzdrowiskowy	3,30	2,78	4,09	6,34		2,4	2,44
Ośrodek wczasowy	8,50	4,80	4,00	3,10		0,5	2,75
Kwatera prywatna	15,00	10,20	3,94	6,73	28	22,9	3,06
Znajomi lub rodzina	8,90	14,82	6,27	9,54	14	21,3	16,00
Własne mieszkanie	0,30	2,85	0,55	5,08			1,82
Inny obiekt, w tym:	8,50	7,24	7,05	4,69	13	5,9	13,03
- Hostel				1,39		4,9	6,97
- Dom pielgrzyma				1,65			2,47
Brak odpowiedzi*	b.d.	10,67	28,31	17,74	17	3,9	25,23

* *Odwiedzający jednodniowi, nocujący poza Małopolską oraz niewskazujący rodzaju obiektu noclegowego*

Źródło: Opracowanie własne

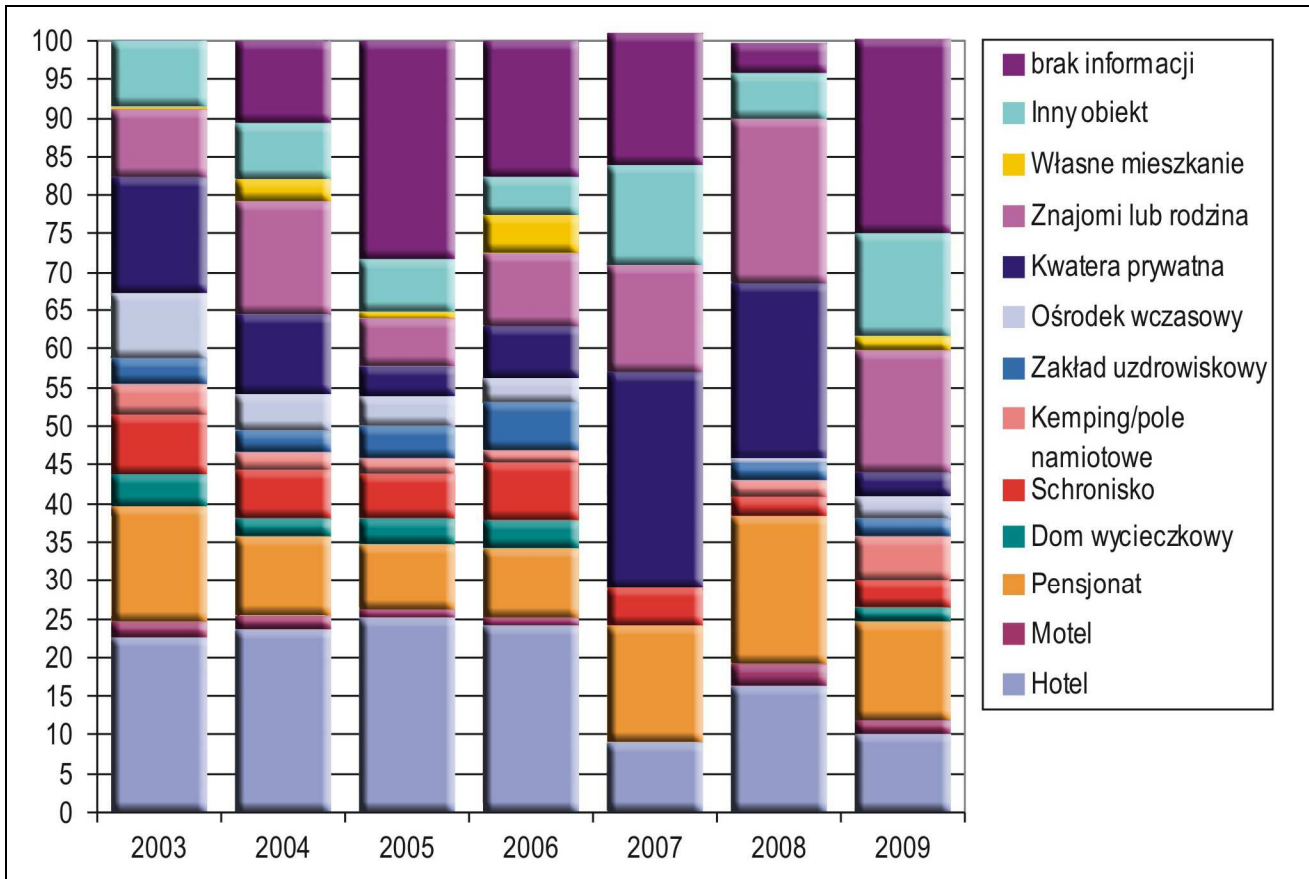

Rys. 39. Baza noclegowa wykorzystana podczas pobytu gości krajowych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)

Źródło: Opracowanie własne

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rys. 40. Struktura bazy noclegowej wykorzystanej podczas pobytu gości krajowych w Małopolsce w latach 2003–2009

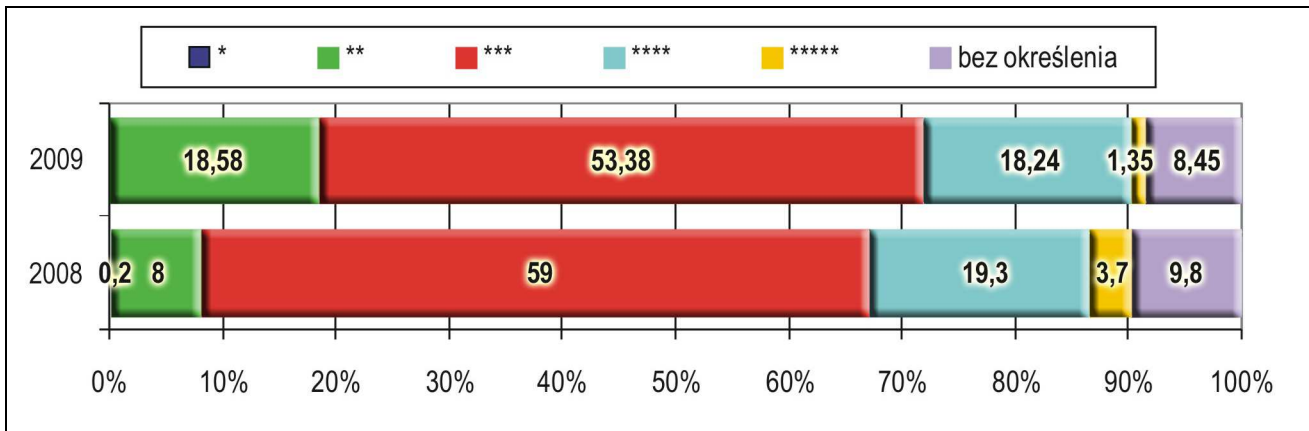
Źródło: Opracowanie własne

Trzecią pozycję w hierarchii istotności zajęły pensjonaty (prawie 1/8), aczkolwiek procent wybierających je gości był nieco niższy niż rok wcześniej (o 6,26 p.p.). Warto ponadto zwrócić uwagę na hotele (ok. 1/10), których rola w trzech ostatnich latach zdecydowanie się zmniejszyła, aczkolwiek nadal zajmują one wysoką czwartą pozycję. Wciąż minimalne jest znaczenie moteli, domów wycieczkowych, zakładów uzdrowiskowych i własnej bazy letniskowej w Małopolsce (po ok. 2%). Niewiele większy udział posiadają schroniska, kwatery prywatne i ośrodki wczasowe (po ok. 3%). Ewidentnie widać natomiast skutki wspomnianego już kryzysu w zachowaniach turystycznych Polaków – po zdecydowanym przyroście (prawie 3-krotnym) roli kempingów/pól biwakowych.

Goście krajowi korzystający z usług hoteli wybierali na nocleg w 2009 r., analogicznie jak rok wcześniej (zob. rys. 41), szczególnie obiekty trzygwiazdkowe – ponad 50%. Relatywnie dużo osób szukało zakwaterowania także w hotelach dwu- i czterogwiazdkowych (po ok. 18%). W sumie w 2009 r. przeważająca większość gości hotelowych (69,14%) zakupiła usługi obiektów trzy- i czterogwiazdkowych.

Trzeba podkreślić, że w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszył się odsetek turystów korzystających z zakwaterowania w hotelach trzygwiazdkowych (o 5,70 p.p.). Wzrósł natomiast w to miejsce procent gości preferujących obiekty dwugwiazdkowe (o 10,58 p.p.). Potwierdza to

wcześniejsze stwierdzenie o działaniu efektu rygla w dobie kryzysu ekonomicznego – uczestnicy ruchu turystycznego w Małopolsce częściej wybierali tańsze hotele, ale nie rezygnowali z przyjazdu do regionu.

Rys. 41. Struktura turystów krajowych nocujących w 2008 i 2009 roku w małopolskich hotelach, według kategorii

Źródło: Opracowanie własne

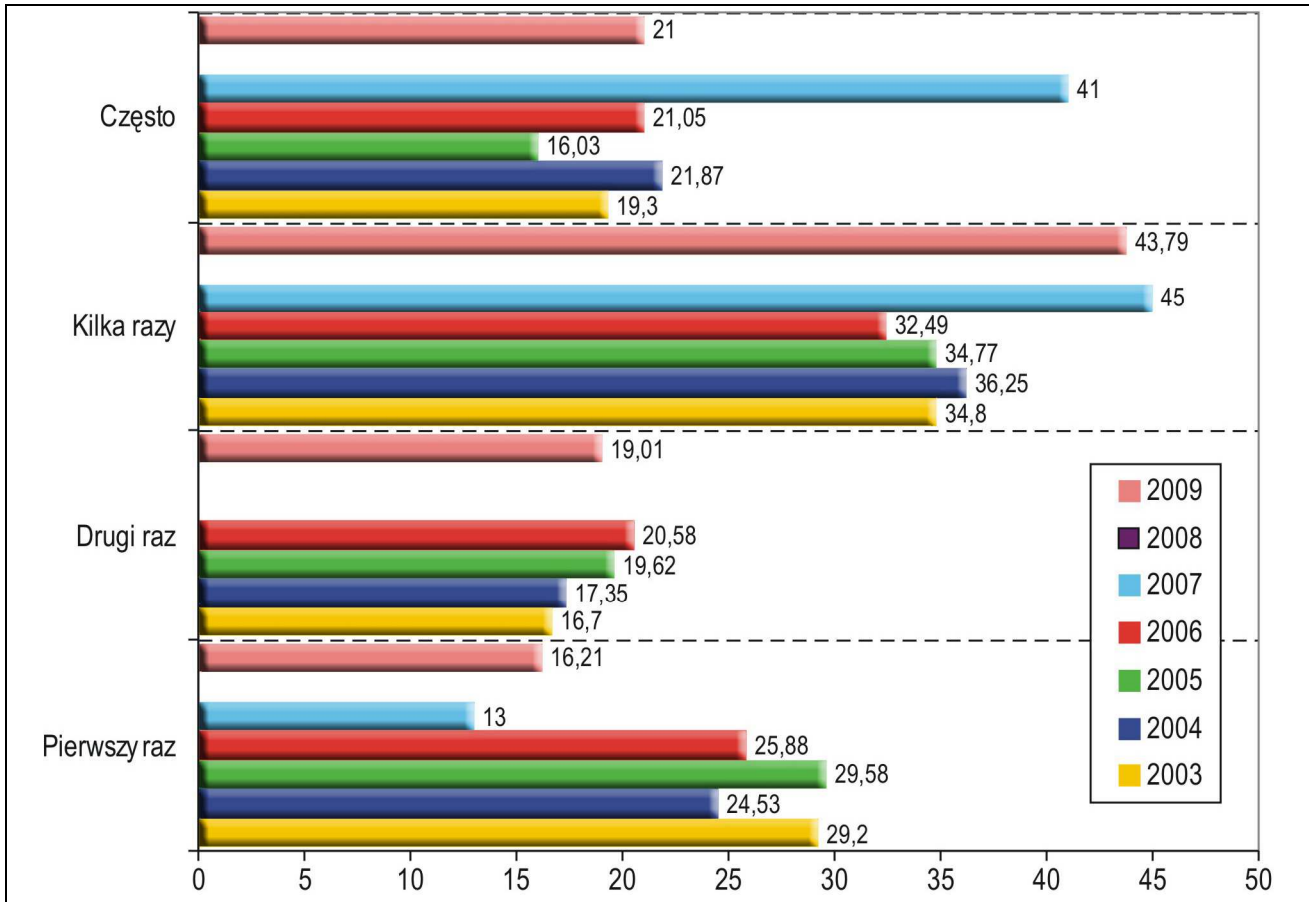
Częstotliwość wizyt w Małopolsce osób odwiedzających

Najwięcej, bo prawie 44% odwiedzających Małopolskę gości z kraju było w regionie już kilka razy (zob. tab. 29), a ponad 1/5 przyjeżdża tutaj często. Dla około 19% Polaków w 2009 r. była to druga wizyta, a tylko około 1/6 przyjechało wówczas do województwa po raz pierwszy. Na bazie porównania z latami poprzednimi (zob. rys. 42) można wnioskować, że lojalność przybyszów krajowych wrasta.

Tab. 29. Częstotliwość wizyt krajowych odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2009

Częstotliwość	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Pierwszy raz	29,2	24,53	29,58	25,88	13	b.d.	16,21
Drugi raz	16,7	17,35	19,62	20,58		b.d.	19,01
Kilka razy	34,8	36,25	34,77	32,49	45	b.d.	43,79
Często	19,3	21,87	16,03	21,05	41	b.d.	21,00

Źródło: Opracowanie własne

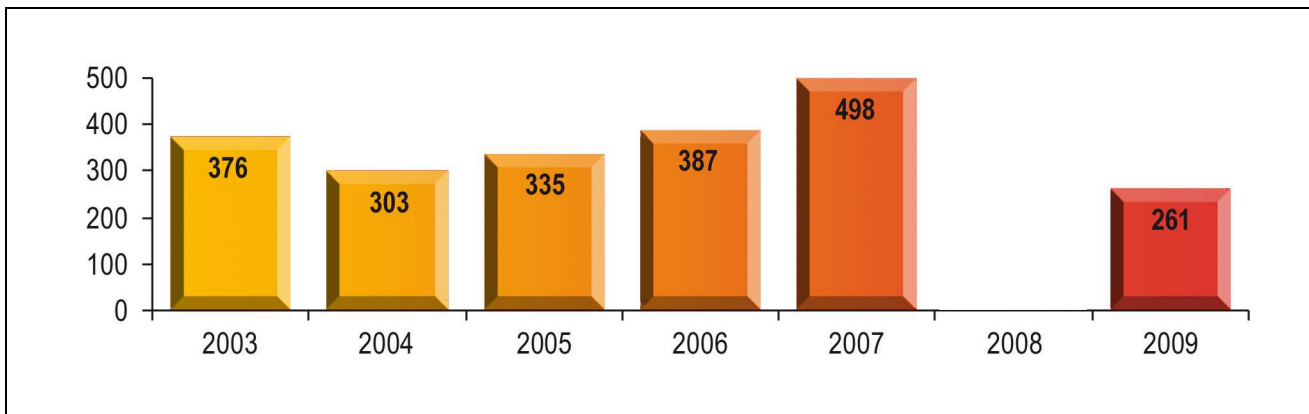

Rys. 42. Częstotliwość wizyt krajowych odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2009

Źródło: Opracowanie własne

Średnie kwoty wydatkowane podczas pobytu turystycznego w Małopolsce

Wspomniany wcześniej kryzys gospodarczy odbił się istotnie na wysokości wydatków gości odwiedzających Małopolskę. I tak, średnia kwota wydatku gościa krajowego na osobę, po znacznym wzroście w latach 2005–2007, w 2008 r. uległa istotnemu obniżeniu, a w roku 2009 okazała się jeszcze mniejsza – nawet o 30,59% niższa niż w roku bazowym (2003).

Rys. 43. Średnie kwoty wydatkowane podczas pobytu gości krajowych w Małopolsce w latach 2003–2009* (w zł na osobę)

* Za rok 2008 brak danych o średniej kwocie wydatkowanej przez odwiedzającego krajowego. Odnosnie rezydentów polskich istnieje tylko następująca adnotacja: Średni poziom wydatków jednodniowych odwiedzających wynosił 336,0 PLN (...). Średni poziom wydatków dla turystów (rezydentów polskich) wynosił 508,4 PLN. Zob.: *Badanie ruchu turystycznego w województwie małopolskim 2008. Raport końcowy, IT, Warszawa 2008, s. 97.*

Źródło: Opracowanie własne

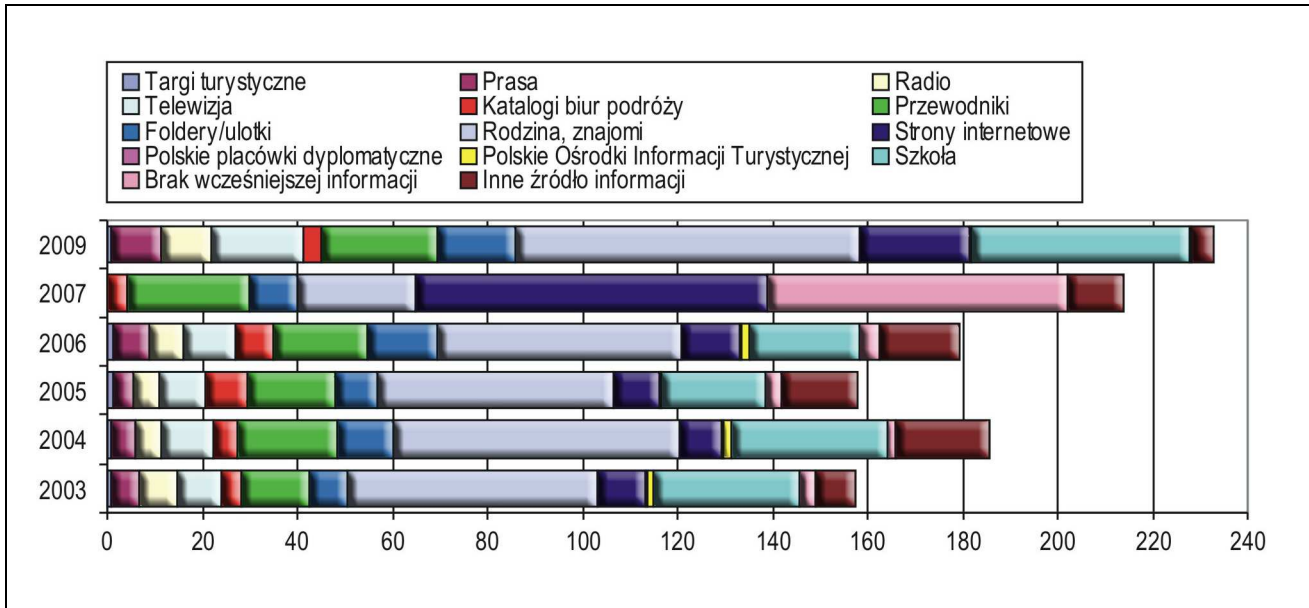
Wykorzystane przez odwiedzających Małopolskę źródła informacji o regionie

Wśród Polaków podstawowym źródłem informacji o Małopolsce pozostają nadal rodzina/znajomi (zob. rys. 44), a na dodatek jego znaczenie zdecydowanie wzrosło w 2009 r. – do niemal 3/4 (zob. tab. 30). Prawie połowę mniejszy udział posiada, podobnie jak w latach poprzednich, szkoła (ok. 1/2 w 2009 r.). Istotną rolę odgrywają ponadto przewodniki i Internet (po prawie 1/4 w 2009 r.). Relatywnie duże jest też znaczenie telewizji (prawie 1/5) oraz folderów/ulotek (ponad 1/10). Należy podkreślić, iż tradycyjne (radio, prasa, TV) oraz nowoczesne media (internet) znacznie zyskały na znaczeniu w ostatnim roku – zob. rys. 45.

Tab. 30. Wykorzystane przez krajowych odwiedzających źródła informacji o Małopolsce w latach 2003–2006 (w %)

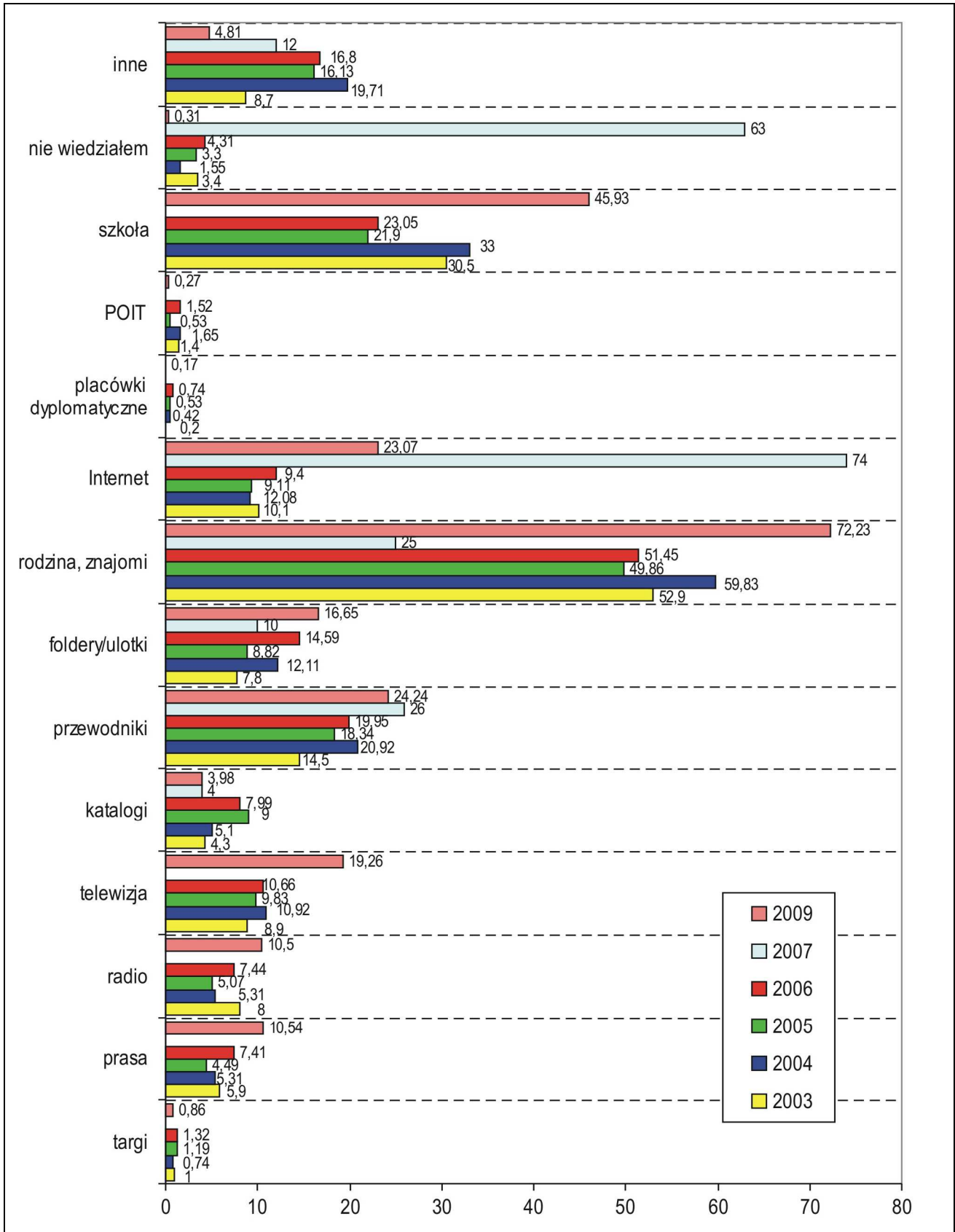
Źródło informacji	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Targi turystyczne	1,0	0,74	1,19	1,32		b.d.	0,86
Prasa	5,9	5,31	4,49	7,41		b.d.	10,54
Radio	8,0	5,31	5,07	7,44		b.d.	10,50
Telewizja	8,9	10,92	9,83	10,66		b.d.	19,26
Katalogi biur podróży	4,3	5,10	9,00	7,99	4	b.d.	3,98
Przewodniki	14,5	20,92	18,34	19,95	26	b.d.	24,24
Foldery/ulotki	7,8	12,11	8,82	14,59	10	b.d.	16,65
Rodzina, znajomi	52,9	59,83	49,86	51,45	25	b.d.	72,23
Strony internetowe	10,1	9,11	9,40	12,08	74	b.d.	23,07
Polskie placówki dyplomatyczne	0,2	0,42	0,22	0,74		b.d.	0,17
Polskie Ośrodki Informacji Turystycznej	1,4	1,65	0,53	1,52		b.d.	0,27
Szkoła	30,5	33,00	21,90	23,05		b.d.	45,93
Brak wcześniejszej informacji	3,4	1,55	3,30	4,31	63	b.d.	0,31
Inne źródło informacji	8,7	19,71	16,13	16,80	12	b.d.	4,81

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 44. Struktura wykorzystywanych przez gości krajowych źródeł informacji o Małopolsce w latach 2003–2006

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 45. Wykorzystane przez krajowych odwiedzających źródła informacji o Małopolsce w latach 2003–2007 i 2009* (w %)

* Dla roku 2008 brak danych w tym względzie

Źródło: Opracowanie własne

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Kryterium geograficzne

Tab. 31. Struktura przyjazdów Polaków do Małopolski z miejsca zamieszkania w 2003, 2004, 2005, 2006, 2007¹, 2008², 2009 roku, według województw

Województwo	2003 Udział w %	2004 Udział w %	2005 Udział w %	2006 Udział w %	2007 Udział w %	2008 Udział w %	2009 Udział w %
Małopolskie	25,7%	25,8%	25,3%	21,2%	3,7%	16,5%	22,9%
Śląskie	15,9%	13,5%	13,3%	15,3%	18,7%	14%	15,5%
Mazowieckie	13,7%	13,2%	12,5%	13,0%	20,3%	13,9%	11,8%
Podkarpackie	4,7%	6,4%	6,0%	6,8%	10,4%	8,4%	7,5%
Suma pośrednia	60,0%	58,9%	57,1%	56,3%	53,1%	52,8%	57,7%
Wielkopolskie	5,6%	5,8%	5,6%	5,5%	3,4%	4,4%	6,5%
Dolnośląskie	4,0%	5,1%	5,0%	4,5%	6,5%	7,2%	5,3%
Świętokrzyskie	4,5%	4,7%	4,4%	4,4%	6,1%	8,4%	4,9%
Łódzkie	4,8%	5,5%	5,0%	4,8%	8,4%	5,9%	4,6%
Lubelskie	4,1%	3,8%	3,7%	3,9%	4,2%	2,5%	3,5%
Pomorskie	4,4%	4,0%	3,9%	4,2%	3,3%	3,1%	3,2%
Opolskie	1,8%	2,3%	2,3%	2,2%	3,5%	3,6%	3,2%
Zachodniopomorskie	3,1%	2,7%	2,8%	2,4%	2,0%	2,8%	2,8%
Kujawsko-pomorskie	2,4%	2,3%	2,4%	2,8%	2,0%	1,7%	2,7%
Lubuskie	2,1%	1,4%	1,5%	2,1%	2,0%	2,3%	2,2%
Warmińsko-mazurskie	1,9%	1,8%	1,9%	2,2%	1,7%	1,8%	1,9%
Podlaskie	1,3%	1,7%	1,9%	1,6%	1,2%	1,6%	1,5%

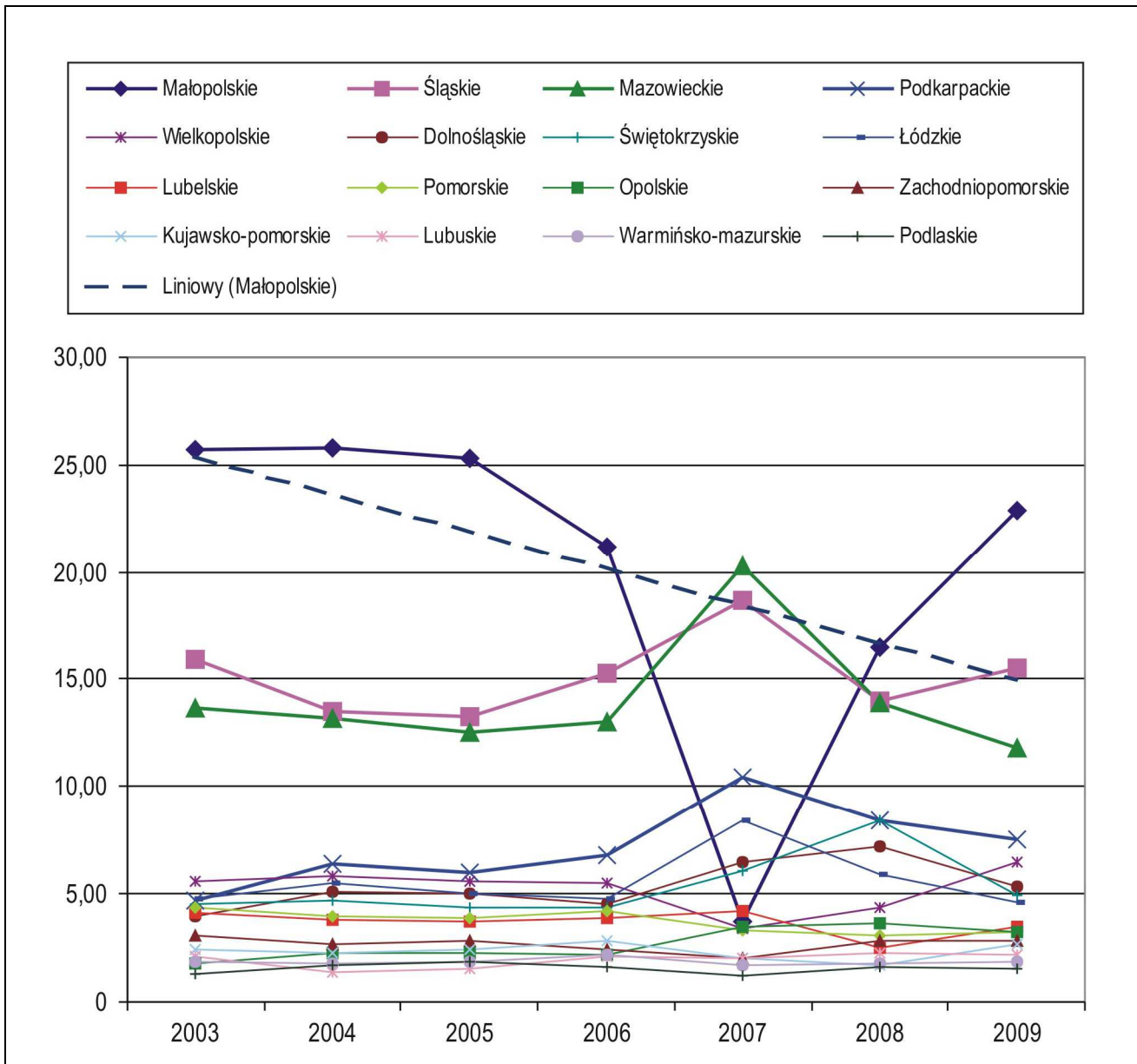
1 Nie uwzględniono wyniku z roku 2007 ze względu na dane niepewne zamieszczone w IPSOS – Raport z badań w Małopolsce 2007, str. 18, tabela bez numeru i tytułu. Dla województwa małopolskiego podano wynik 3,7%, pisząc jednocześnie, cyt: Badanie realizowane było przy największych atrakcjach turystycznych regionu stąd stosunkowo niski udział turystów z Małopolski, ale szacujemy, iż udział gości z Małopolski wśród gości krajowych utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi ok. 20%.

2 Wyniki z 2008 roku wykonane przez Instytut Turystyki w Warszawie oddzielnie dla „rezydentów polskich” badanych w Krakowie i poza Krakowem, patrz tab. 6, str. 56, raport IT z 2008 r. zostały uśrednione w celu uzyskania możliwości porównania z wcześniejszymi odczytami z badań 2003, 2004, 2005, 2006.

Województwo	2003 Udział w %	2004 Udział w %	2005 Udział w %	2006 Udział w %	2007 Udział w %	2008 Udział w %	2009 Udział w %
Brak informacji	0%	0%	2,5%	3,1%	2,6%	1,9%	0%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

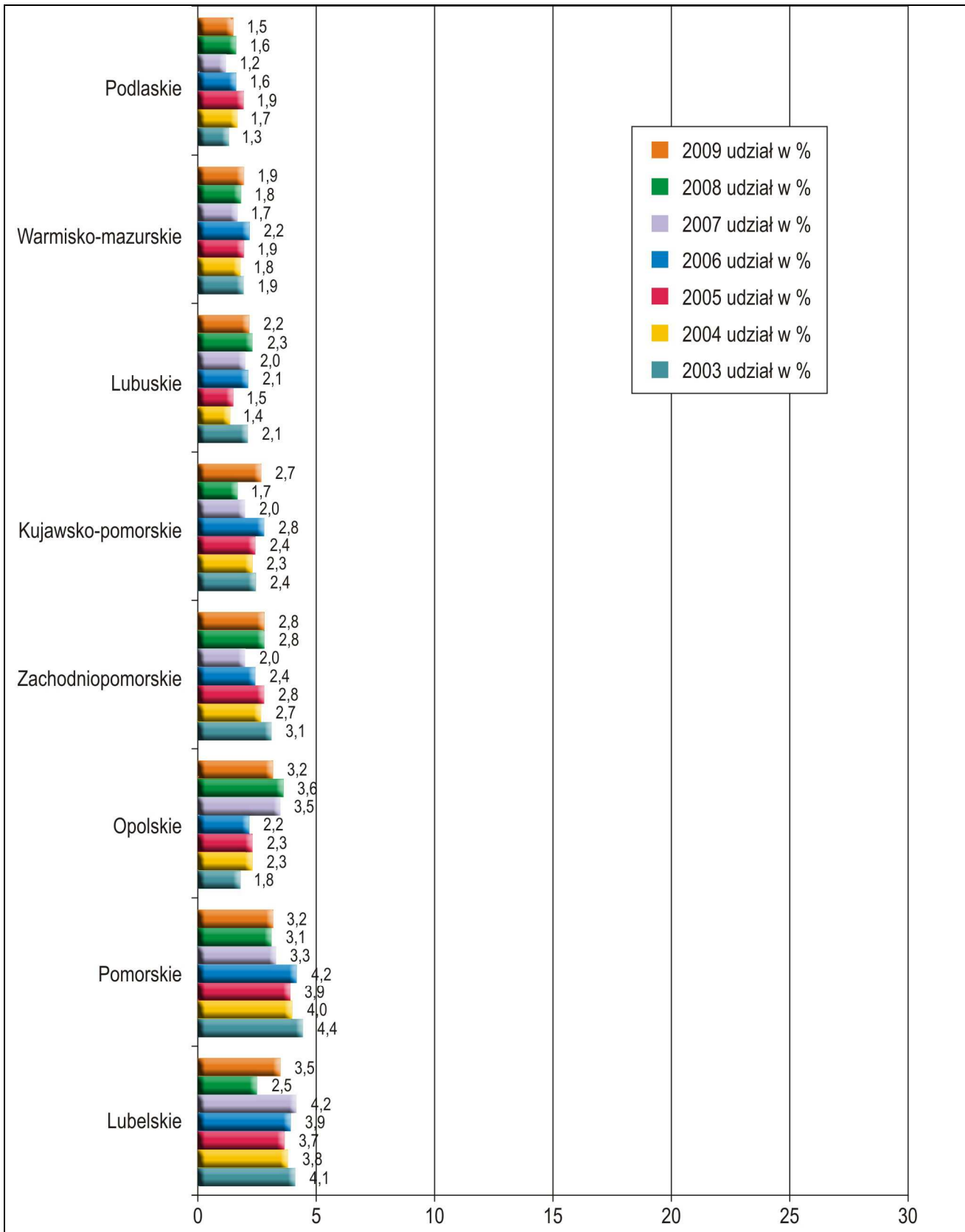
Spośród badanych w Małopolsce turystów krajowych zdecydowanie przeważały osoby z województwa małopolskiego, śląskiego, mazowieckiego i podkarpackiego. Stanowiły one prawie 58% (co jest 5% wzrostem w stosunku do roku poprzedniego) udziałów w kategorii Polaków odwiedzających województwo. W 2009 r. województwo wielkopolskie zamieniło się wyraźnie pozycją

w rankingu przyjazdów. Prezentowany rozkład przestrzenny odwiedzających krajowych w stosunku do 2006 r. nie jest zaskoczeniem. Małopolska, w tym Kraków, posiada silne powiązania historyczne i komunikacyjne z Górnym Śląskiem oraz terenami historycznej Małopolski (obecne województwa: małopolskie, podkarpackie i część województw: lubelskiego, świętokrzyskiego oraz śląskiego). Przyjazdy z województwa mazowieckiego (w tym głównie z Warszawy) są determinowane związkami kulturalno-gospodarczo-społecznymi. Najrzadziej do Małopolski przyjeżdżają goście z województw o najsłabszych więziach gospodarczo-komunikacyjnych i najdalej położonych.

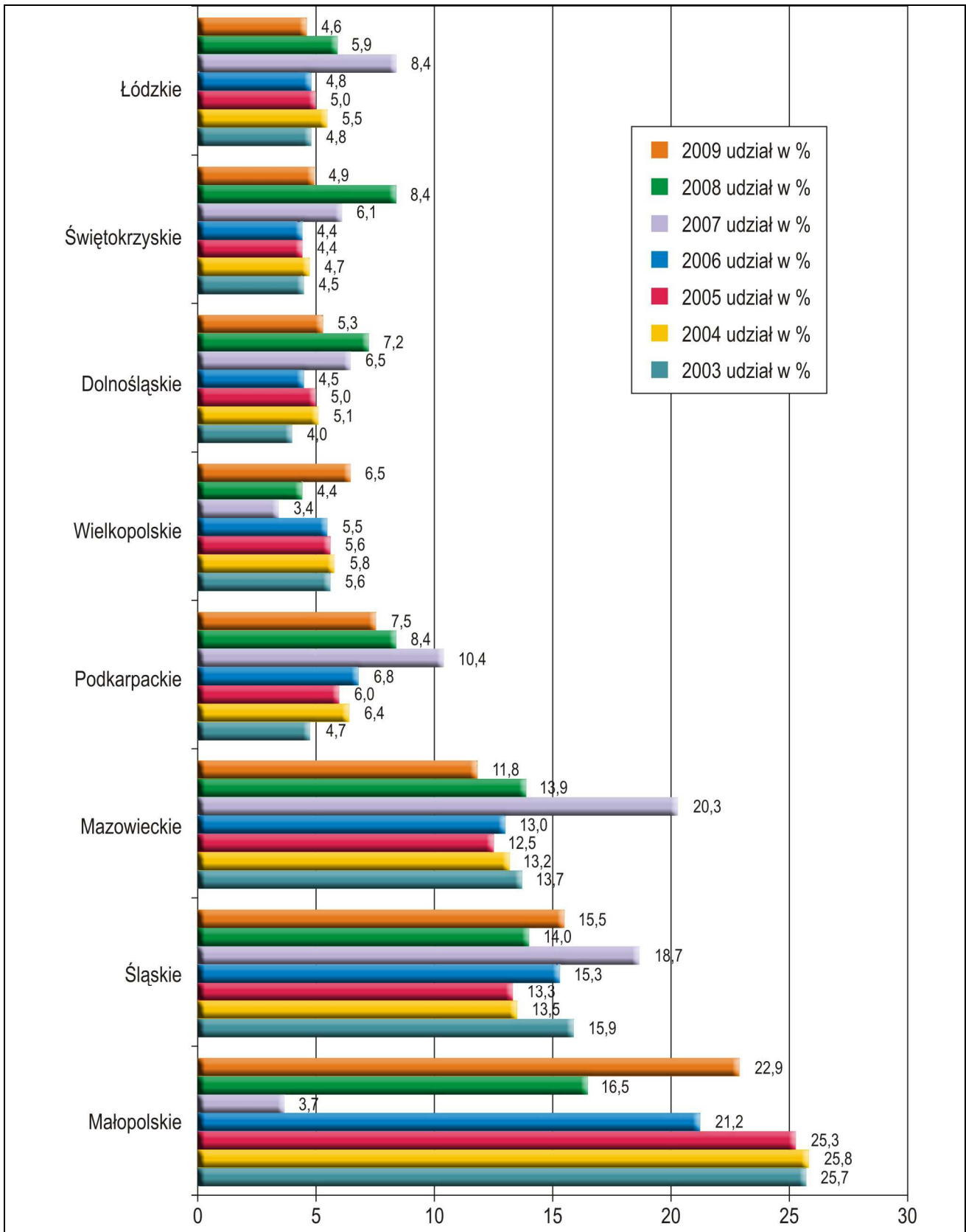
Rys. 46. Trendy przyjazdów Polaków do Małopolski z miejsca zamieszkania w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, według województw

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 47. Struktura przyjazdów Polaków do Małopolski z miejsca zamieszkania w latach 2003–2009, według województw

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 47. cd. Struktura przyjazdów Polaków do Małopolski z miejsca zamieszkania w latach 2003–2009, według województw

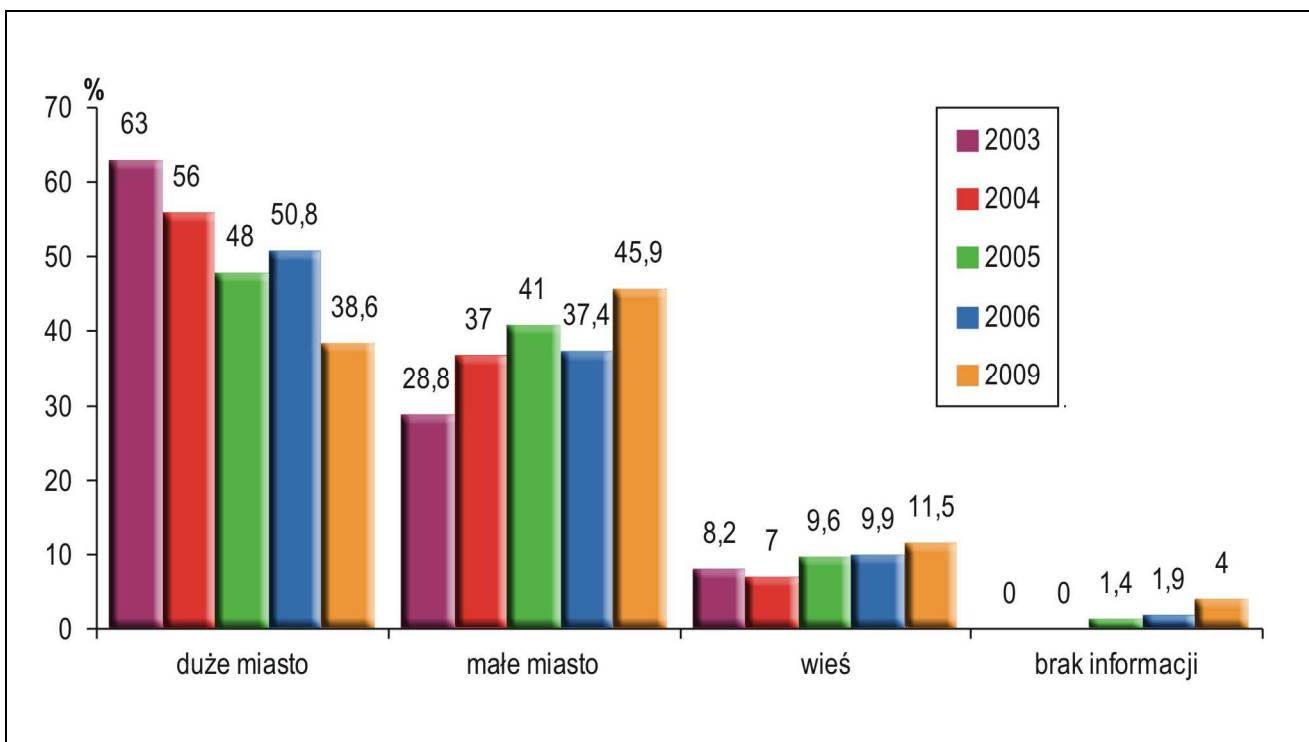
Źródło: Opracowanie własne

Tab. 32. Struktura procentowa przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009 odwiedzających krajowych, według miejsc zamieszkania

Rok Udział %	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Duże miasto	63,0	56,0	48,0	50,8	BD	BD	38,6
Małe miasto	28,80	37,0	41,0	37,4	BD	BD	45,9
Wieś	8,2	7,0	9,6	9,9	BD	BD	11,5
Brak informacji	0	0	1,4	1,9			4,0
Razem	100	100	100	100			100

Źródło: Opracowanie własne

Z prowadzonych w 2009 r. badań i uzyskanych w ten sposób danych wynika, że do Małopolski podróżują w dalszym ciągu głównie mieszkańcy małych i dużych miast. Porównanie wyników z badaniami 2006 r. wskazuje, że zjawisko to w turystyce krajowej zmienia się na korzyść mieszkańców małych miast w stosunku do mieszkańców miast dużych. Aktywność polskich mieszkańców wsi (z poziomu prawie 10% w 2006 r.) wzrosła w 2009 r. o ponad 1,5%.

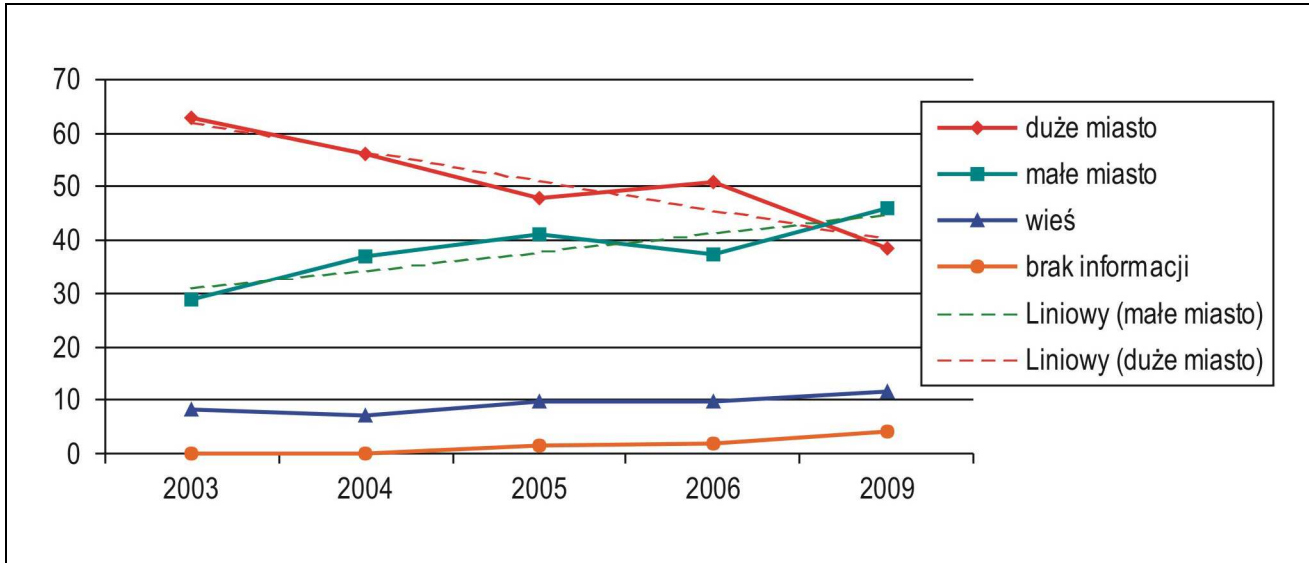

Rys. 48. Struktura przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009 odwiedzających krajowych, według miejsc zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rys. 49. Tendencje w strukturze przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009 odwiedzających krajowych, według miejsc zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne

Kryterium demograficzne

Strukturę procentową przyjazdów do Małopolski prezentuje tab. 33 i rys. 50. W kolejnym, 2009r., zaobserwowano (podobnie jak w latach poprzednich), że dominują kobiety, z ponad 56% udziałem.

Tab. 33. Struktura procentowa przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008³, 2009 odwiedzających krajowych, według płci

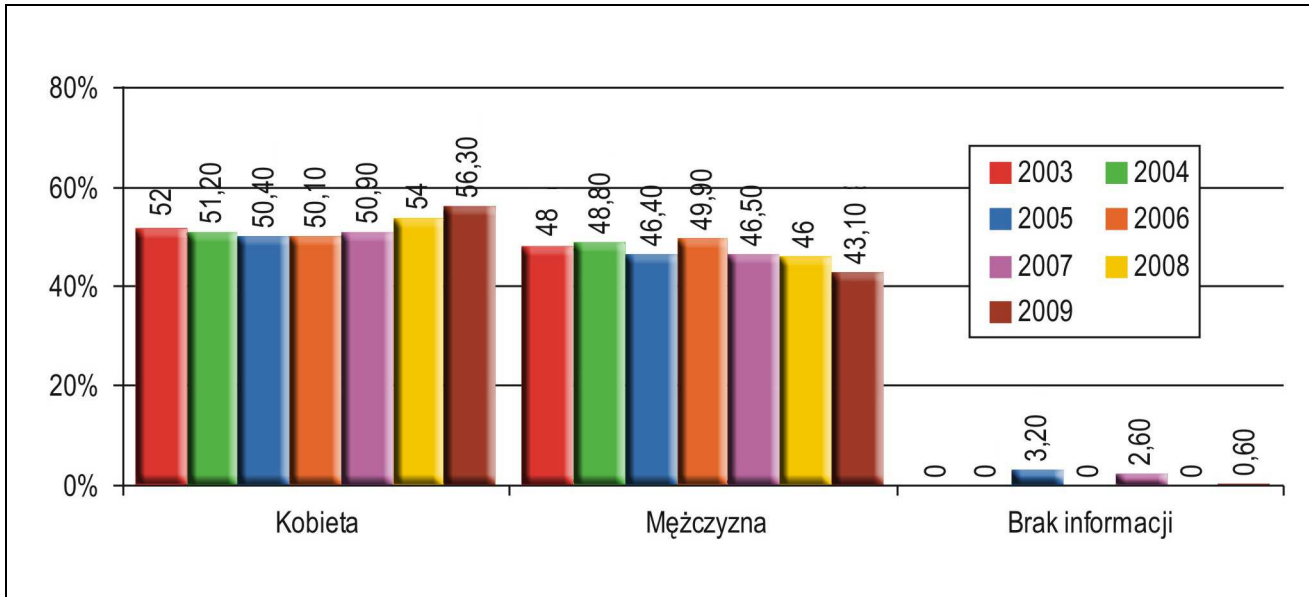
Płeć Udział %	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kobieta	52	51,2	50,4	50,1	50,9	54	56,3
Mężczyzna	48	48,8	46,4	49,9	46,5	46	43,1
Brak informacji	0	0	3,2	0	2,6	0	0,6
Razem	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

3 W badaniach ruchu turystycznego w Małopolsce z 2008 r. Instytut Turystyki w Warszawie nigdzie nie zamieścił wprost w raporcie struktury płci turystów, jedynie na str. 32 zostało wzmiankowane, cyt: „Profil rezydenta polskiego – odwiedzającego turysty. W tym segmencie wystąpiło nieco więcej kobiet niż mężczyzn (o 4 p.p.)”. Zakładamy, że było to nieco więcej – MOT – Kraków, 2009.

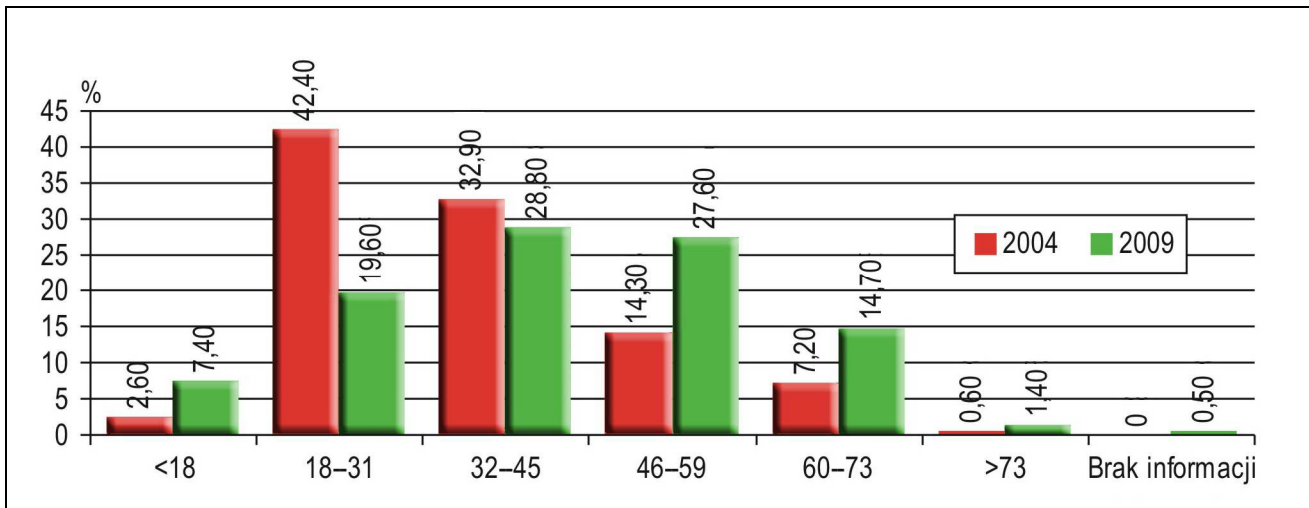
Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rys. 50. Struktura przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 odwiedzających krajowych, według płci

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 51. Struktura przyjazdów do Małopolski w 2004 i 2009 roku odwiedzających krajowych, według wieku

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 34. Struktura przyjazdów do Małopolski w 2004 i 2009 roku odwiedzających krajowych, według wieku (w %)

Wiek	2004	2009
<18	2,6	7,4
18-31	42,4	19,6
32-45	32,9	28,8

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Wiek	2004	2009
46–59	14,3	27,6
60–73	7,2	14,7
>73	0,6	1,4
Brak informacji	0	0,5
Suma	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 35. Struktura przyjazdów do Małopolski w 2009 roku odwiedzających krajowych, według wieku (w %)

Wiek	Kraj.	Ogółem
<20	11,0	9,0
20<30	28,5	30,5
30<40	27,4	25,9
40<50	15,1	15,5
50<60	9,9	10,0
60<70	5,9	6,3
70<80	1,6	1,8
>80	0,0	0,1
Brak informacji	0,6	0,9
Suma	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 36. Struktura przyjazdów do Małopolski w 2008 roku odwiedzających krajowych, według wieku (w %)

Wiek	Kraj.
<24	19%
25–29	37%
30–39	31%

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

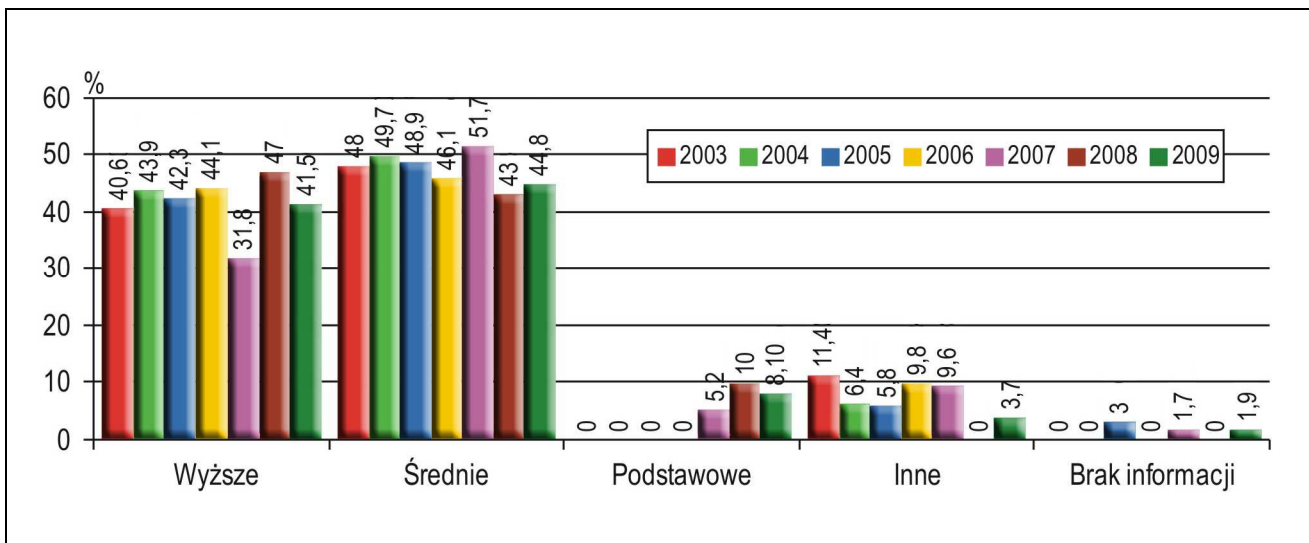
Wiek	Kraj.
40–49	BD
50–59	BD
>60	7,5%
Brak informacji	BD
Suma	BD

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych IT⁴

Kryteria społeczne

Poziom wykształcenia

Z analizy danych z lat 2004–2009 wynika, że pod względem struktury wykształcenia odwiedzających krajowych panuje względna równowaga. Szczególnie trudne jest bardziej precyzyjne wnioskowanie, jako że odczyty w latach 2007, 2008 są niekompatybilne z odczytami z lat wcześniejszych: 2003, 2004, 2005, 2006 r.

Rys. 52. Struktura przyjazdów do Małopolski w latach 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009 odwiedzających krajowych, według wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne

4 Dane z 2008 r. w oparciu o zapis w raporcie Instytutu Turystyki, str. 32, cyt: „Przeważającą grupą wiekową był segment 30–39 lat (31%); do 24 lat było 19%, a do 29 lat 37%. Osób starszych, tj. w wieku 60 i więcej lat było 7,5%”, patrz tab. 36. Z tego powodu dane te są dla twórców obecnego raportu niewiarygodne.

Tab. 37. Struktura przyjazdów do Małopolski w latach 2004, 2005, 2006, 2007⁵, 2008⁶, 2009 odwiedzających krajowych, według wykształcenia (w %)

Wykształcenie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Wyższe	40,6	43,9	42,3	44,1	31,8	47	41,5
Średnie	48,0	49,7	48,9	46,1	51,7	43	44,8
Podstawowe	0,0	0,0	0,0	0,0	5,2	10	8,1
Inne	11,4	6,4	5,8	9,8	9,6	0,0	3,7
Brak informacji	0,0	0,0	3,0	0,0	1,7	0,0	1,9
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

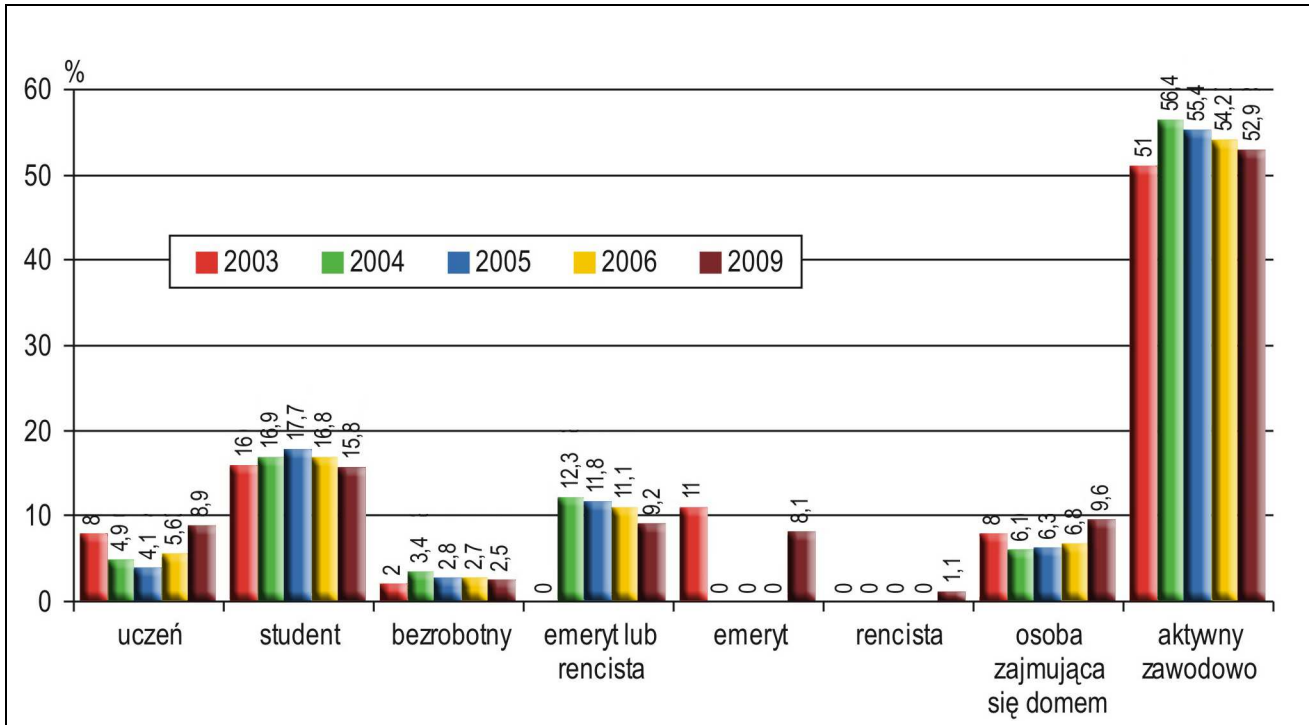
Źródło: Opracowanie własne

Status zawodowy

Tak jak i w latach poprzednich, osoby aktywne zawodowo stanowiły w 2009 r. ponad połowę ankietowanych turystów. Udział turystów krajowych pozostał na tym samym poziomie co w 2008 r. Odnotowano również prawie 2% spadek przyjazdów z kraju osób będących na rencie lub emeryturze (z ponad 11% udziału odwiedzających krajowych do 9,1%). Zauważalna jest stabilna pozycja przyjazdów studentów, tak z kraju (na poziomie 16%) jak i z zagranicy (o prawie 8% do poziomu prawie 24%). W kategorii osób zajmujących się domem odnotowano wzrost udziałów o prawie 3%.

5 DNP – dane nieporównywalne, gdyż pomimo istniejącego wzorca z lat poprzednich, IPSOS w 2007 r. do badania respondentów zagranicznych zastosował niezrozumiałą skalę ilości lat spędzonych w szkole, co w żadnym przypadku nie jest wyznacznikiem osiągniętego poziomu wykształcenia. Patrz str. 41 RAPORT Z BADAŃ – RUCH TURYSTYCZNY W MAŁOPOLSCE W 2007 R. IPSOS, WARSZAWA, LISTOPAD 2007. Raport dla Małopolski jest anonimowy, natomiast raport dla miasta Krakowa sygnowali: Kierownik projektu Grzegorz Sygnowski, Zespół w składzie: Krzysztof Michalak, Łukasz Toruń, Krzysztof Woźniak, Michał Pruchniewicz.

6 W badaniach ruchu turystycznego w Małopolsce z 2008 r. Instytut Turystyki nigdzie nie zamieścił wprost w raporcie struktury wykształcenia turystów, jedynie na str. 32 zostało wzmiankowane, cyt: Profil rezydenta polskiego – odwiedzającego turysty, „Prawie połowa (47%) miała wykształcenie wyższe, a zaledwie 10% podstawowe i zasadnicze zawodowe”. I analogicznie na str. 33 wzmiankowane, cyt: „Profil rezydenta zagranicznego, „Dominującym poziomem wykształcenia był okres 16–19 lat (52%), a dłużej trwającą edukację (20 i więcej lat) wskazało 10%”. To pogłębiające się zjawisko „schizofrenizacji” badań zapoczątkował w 2007 r. IPSOS, badając turystów krajowych skalą dyplomowania, a obcokrajowców ilością lat edukacji. W efekcie takiego działania „badawczego” brak jest możliwości porównania odczytów.

Rys. 53. Struktura przyjazdów do Małopolski odwiedzających krajowych w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009, według statusu zawodowego (w %)

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 38. Struktura przyjazdów do Małopolski odwiedzających krajowych w latach 2004, 2005, 2006 i 2009⁷, według statusu zawodowego (w %)

Status zawodowy	2003	2004	2005	2006	2009
Uczeń	8,0	4,9	4,1	5,6	8,9
Student	16,0	16,9	17,7	16,8	15,8
Bezrobotny	2,0	3,4	2,8	2,7	2,5
Emeryt lub rencista	0,0	12,3	11,8	11,1	9,2
Emeryt	11,0	0,0	0,0	0,0	8,1
Rencista	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1
Osoba zajmująca się domem	8,0	6,1	6,3	6,8	9,6
Aktywny zawodowo	51,0	56,4	55,4	54,2	52,9

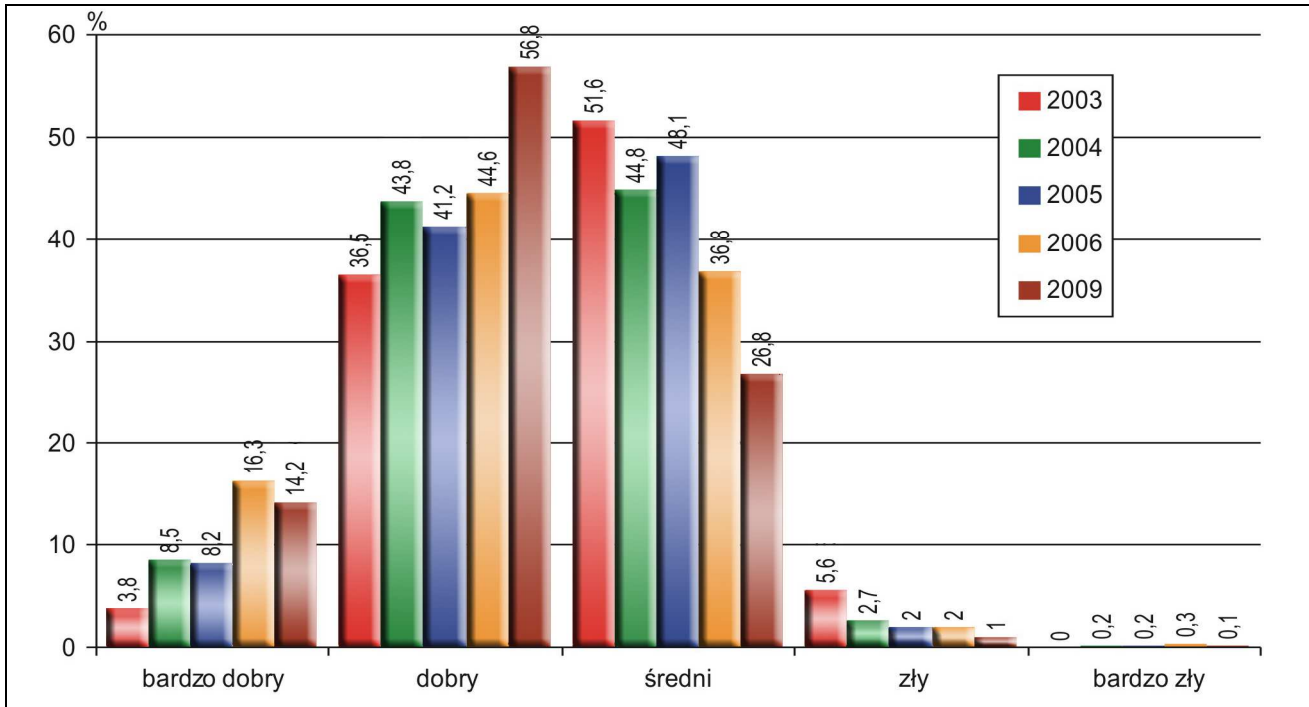
⁷ W badaniu MOT z 2008 r. w Krakowie po raz pierwszy rozdzielono w ankiecie kategorię „emeryt lub rencista” na dwie oddzielne. Podział ten kontynuowany jest również przez MOT w 2009 r. Dla porównywalności wyników z latami poprzednimi dokonano aglomeracji obu kategorii w kategorię „emeryt lub rencista”.

Status zawodowy	2003	2004	2005	2006	2009
Inni	4,0	0,0	0,0	1,0	1,1
Brak informacji	0,0	0,0	1,9	1,8	0,0
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne

Kryterium ekonomiczne

Tradycyjnie, jak w latach 2003–2006, zdecydowana większość odwiedzających Małopolskę określała swój status materialny jako dobry lub średni. Pytanie o status materialny dotyczy subiektywnej oceny własnej zamożności dokonanej przez respondenta. Wyniki z 2009 r. potwierdzają obserwacje z lat poprzednich, że podróżują osoby zamożne. Widać wyraźną tendencję wzrostową w grupie Polaków o dobrej sytuacji materialnej. Grupa turystów krajowych o subiektywnym odczuciu bardzo dobrego i dobrego statusu materialnego uzyskała w 2009 r. ponad 70% udziału, co stanowi wzrost o 10% w stosunku do roku 2006. Wynik ten skompensowany jest zmniejszeniem się udziału w przyjazdach do Krakowa grupy osób o średnim statusie materialnym, z poziomu 36,8% w 2006 r. do poziomu 26,8% w 2009 r. Grupa o złym i bardzo złym statusie materialnym ledwie przekroczyła w 2009 r. 1% udziałów, co jest wyraźnym dowodem na potwierdzenie tezy, że osoby biedne turystycznie nie podróżują. Tak duże w tym roku zwiększenie grupy dobrze sytuowanych materialnie turystów z Polski musiało wyraźnie podratować w dobie kryzysu średniej kategorii obiekty noclegowe i odbić się na wyborze standardu nabywanych przez nich usług, w tym również branży gastronomicznej. Wymusiło jednocześnie na usługodawcach nowe wzorce jakości dóbr i usług turystycznych świadczonych dla tych osób.

Rys. 54. Struktura przyjazdów odwiedzających krajowych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009, według statusu materialnego

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 39. Struktura przyjazdów do Małopolski odwiedzających krajowych w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007⁸, 2008⁹ i 2009, według statusu materialnego (w %)

	Status materialny	2003	2004	2005	2006	2009
1	Bardzo dobry	0,0	8,5	8,2	16,3	14,2
2	Dobry	42,8	43,8	41,2	44,6	56,8
3	Σ pośrednia (1+2)	0,0	52,3	49,4	60,9	71,0

8 Za rok 2007 – dane nieporównywalne, gdyż pomimo pięciostopniowego wzorca z lat poprzednich, IPSOS w 2007 r. do badania respondentów krajowych zastosował skalę sześciostopniową wyrażoną w przedziałach kwotowych PLN. Patrz str. 40 RAPORT Z BADAŃ – RUCH TURYSTYCZNY W MAŁOPOLSCE W 2007 R. IPSOS, WARSZAWA, LISTOPAD 2007. Badania rozpoczęte przez MOT w 2003 r. pytaniem tym zbierały informację na temat samodzielnie określanego przez respondenta, subiektywnego poczucia zamożności (subiektywnego statusu materialnego), a nie miały badać wielkość (przeciętnie?) osiągniętych miesięcznych dochodów.

9 Za rok 2008 dane nieporównywalne gdyż, podobnie jak IPSOS w 2007 r., Instytut Turystyki w Warszawie, patrz str. 29, RAPORT Z BADAŃ – RUCH TURYSTYCZNY W MAŁOPOLSCE W 2008 R. IT, WARSZAWA, LISTOPAD, 2008, do badania respondentów krajowych zastosował nową, własną skalę ośmiostopniową (!) wyrażoną w przedziałach kwotowych PLN, a do badania respondentów zagranicznych zastosował IPSOS-owską pięciostopniową skalę opisową z 2007 r.

	Status materialny	2003	2004	2005	2006	2009
4	Średni	51,6	44,8	48,1	36,8	26,8
5	Zły	5,6	2,7	2,0	2,0	1,0
6	Bardzo zły	0,0	0,2	0,2	0,3	0,1
7	Σ pośrednia (5+6)	0,0	2,9	2,2	2,3	1,1
8	Brak informacji	0,0	0,0	0,3	0,0	1,1
	Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Charakterystyka gościa zagranicznego

Organizacja pobytu w Małopolsce

W 2009 r. ponownie zmniejszył się odsetek gości z zagranicy organizujących sobie przyjazd do Małopolski samodzielnie, aczkolwiek ta forma przygotowania podróży nadal ma znaczenie dominujące (zob. rys. 55). Warto w tym względzie podkreślić relatywnie dużą rolę rodziny i znajomych (ponad 1/10). Na drugim miejscu w hierarchii ważności (analogicznie jak w latach ubiegłych) plasują się biura podróży (ponad 1/5 w 2009 r.). Pozostali organizatorzy mają już zdecydowanie mniejsze znaczenie (zob. tab. 40).

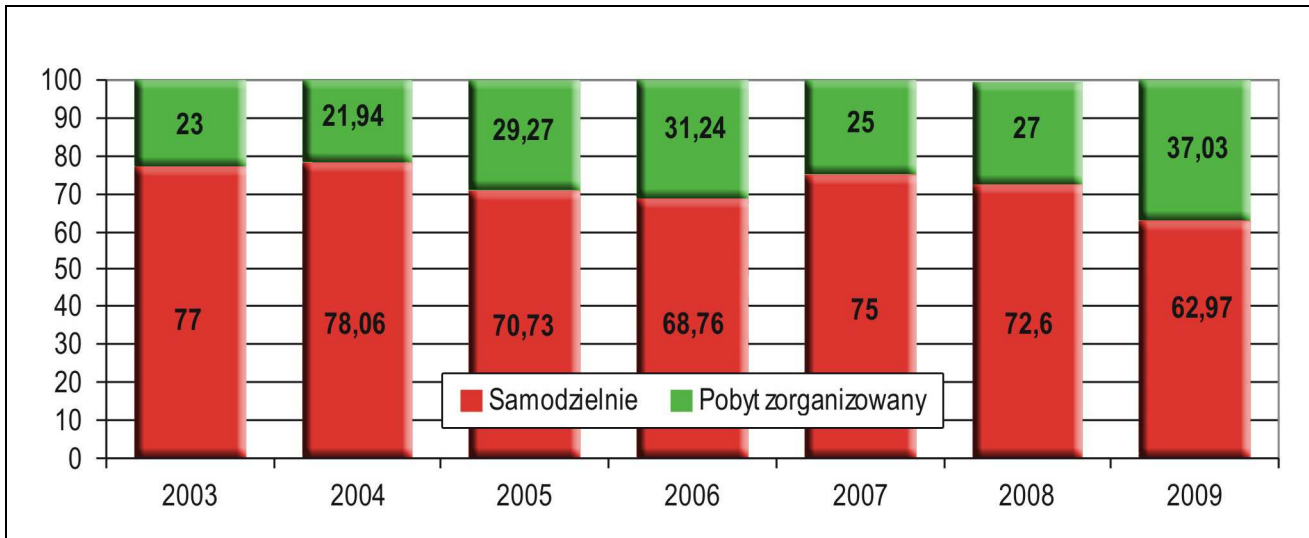
Tab. 40. Organizator podróży gości zagranicznych do Małopolski w latach 2003–2009 (w %)

Organizator	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Przyjazd indywidualny, w tym:	54,00	57,65	59,36	58,96	75	72,6	62,97
Rodzina i znajomi	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	8	b.d.	11,02
Przyjazd zorganizowany, w tym:	46,00	42,35	40,64	41,04	25	27,0	37,03
Biuro podróży	26,00	27,15	27,65	29,48	19	15,3	22,57
Zakład pracy	4,00	3,97	5,81	3,88	1	5,8	5,25
Szkoła	8,00	5,33	2,97	2,47	3	4,3	3,37
Parafia (Kościół)	2,00	1,42	1,67	2,52	1	0,9	1,36
Inna instytucja	6,00	4,48	2,54	2,69	1	0,7	4,48

Źródło: Opracowanie własne

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rys. 55. Struktura formy organizacji pobytu gości zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)

Źródło: Opracowanie własne

Forma zakwaterowania i struktura wykorzystywanej bazy noclegowej w Małopolsce

Goście z zagranicy podczas pobytu w Małopolsce w największym procencie nadal korzystają z zakwaterowania w hotelach (ponad 2/5 w 2009 r.) – zob. tab. 41. Pozostałe rodzaje miejsc noclegowych są przez nich rzadko wybierane (zob. rys. 56). Większą popularnością cieszą się jedynie tzw. „inne obiekty” (prawie 1/4 w 2009 roku, w tym przede wszystkim hostele – ponad 1/5). Należy podkreślić, iż udział tych ostatnich okazał się tak wysoki dopiero w 2009 r. (zob. rys. 57), przypuszczalnie z powodu wspomnianego już kryzysu gospodarczego. Również gościnność rodziny/znajomych odgrywa istotniejszą rolę (5,7% w 2009 r.). Na zdecydowanie niższym poziomie utrzymuje się udział kwater prywatnych (ok. 4%), a także schronisk, kempingów i pól biwakowych, pensjonatów i własnych domów letniskowych (ok. 2%). Jeszcze rzadziej wykorzystywane są domy wycieczkowe i motele (po ok. 1%). Minimalny odsetek cudzoziemców nocuje w zakładach uzdrowiskowych i ośrodkach wczasowych (niecały 1%).

Tab. 41. Baza noclegowa wykorzystana podczas pobytu gości zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)

Miejsce noclegu	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Hotel	65,70	69,16	64,79	66,00	47,0	43,3	44,27
Motel	3,30	1,19	0,64	1,11		3,6	1,68
Pensjonat	4,60	3,51	3,91	2,56	4,0	10,2	2,33
Dom wycieczkowy	2,9	3,51	3,20	1,49			1,17
Schronisko	3,50	4,65	2,92	2,64	1,0	0	2,39
Kemping/pole namiotowe	3,50	2,61	1,28	2,43		0,8	2,85

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

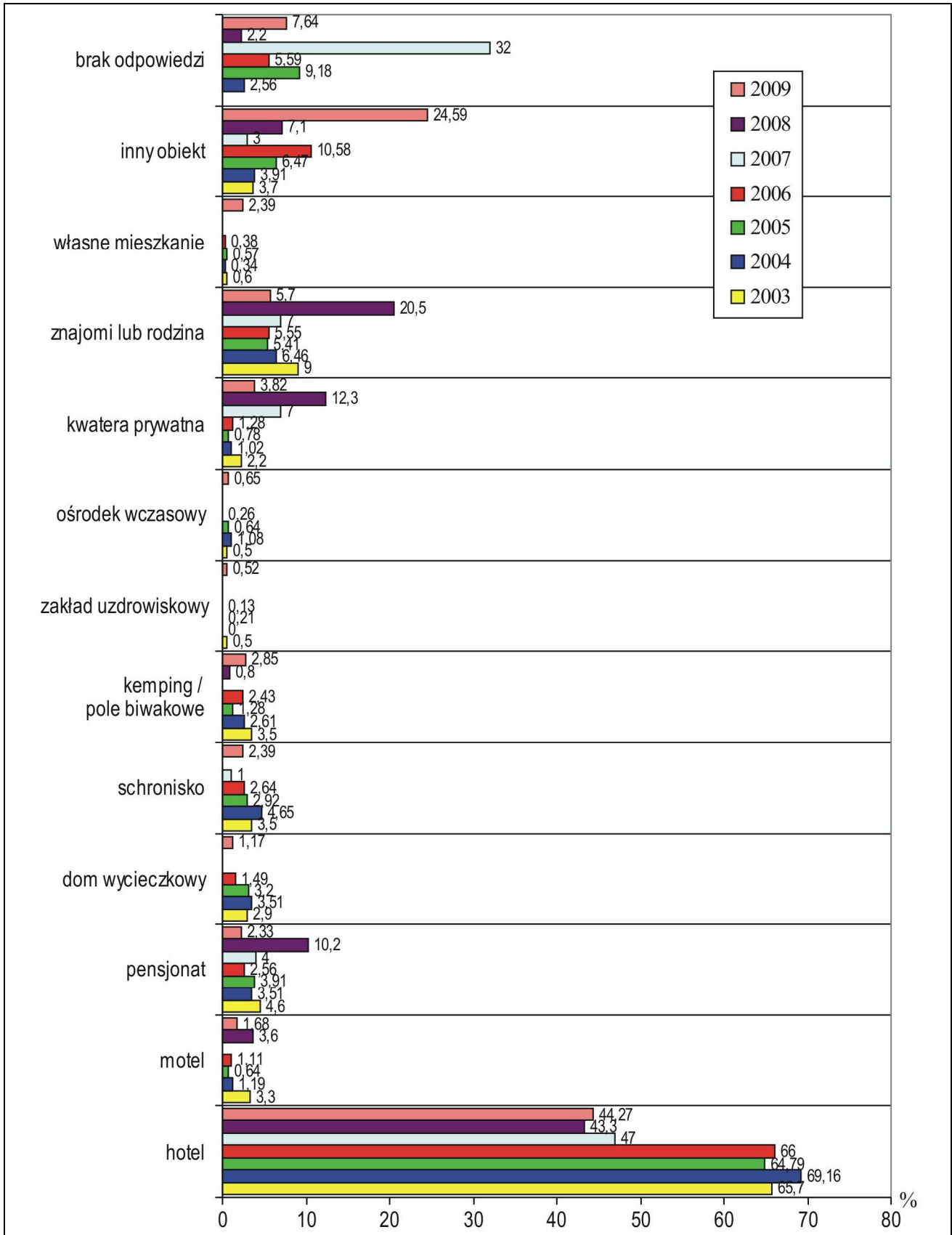
Miejsce noclegu	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Zakład uzdrowiskowy	0,50	0	0,21	0,13		0	0,52
Ośrodek wczasowy	0,50	1,08	0,64	0,26		0	0,65
Kwatera prywatna	2,20	1,02	0,78	1,28	7,0	12,3	3,82
Znajomi lub rodzina	9,00	6,46	5,41	5,55	7,0	20,5	5,70
Własne mieszkanie	0,60	0,34	0,57	0,38			2,39
Inny obiekt, w tym:	3,70	3,91	6,47	10,58	3,0	7,1	24,59
- Hostel				6,83		5,4	21,23
- Dom pielgrzyma				1,15			1,55
Brak odpowiedzi*	b.d.	2,56	9,18	5,59	32,0	2,2	7,64

* *Odwiedzający jednodniowi, nocujący poza Małopolską oraz niewskazujący rodzaju obiektu noclegowego.*

Źródło: Opracowanie własne

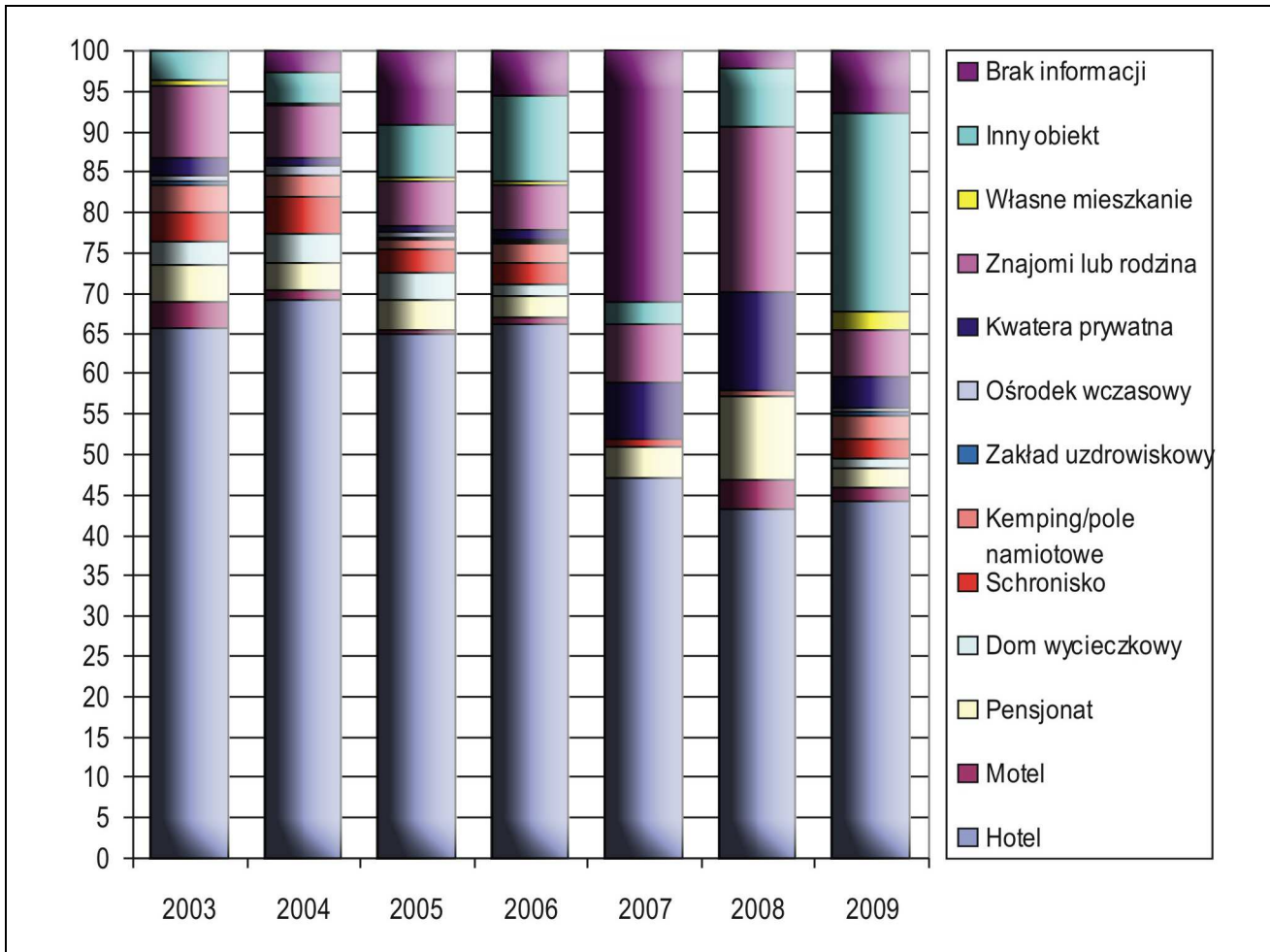
Cudzoziemcy korzystający z usług hoteli wybierali na nocleg w 2009 r., analogicznie jak rok wcześniej (zob. rys. 58), szczególnie obiekty trzygwiazdkowe – ponad 2/5. Relatywnie dużo osób szukało zakwaterowania także w hotelach czterogwiazdkowych (ponad 1/3). W sumie w 2009 r. przeważająca większość gości hotelowych (prawie 3/4) zakupiła usługi obiektów trzy- i czterogwiazdkowych.

Trzeba podkreślić, że w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszył się odsetek turystów zagranicznych korzystających z zakwaterowania w hotelach trzygwiazdkowych (o 9,03 p.p.) i dwugwiazdkowych (o 12 p.p.). Wzrósł natomiast w to miejsce procent gości preferujących obiekty czterogwiazdkowe (o 15,28 p.p.). Można wnioskować, że nabywający usługi hoteli obcokrajowcy to w okresie kryzysu szczególnie klienci bogatsi (czyli ci, których stać na obiekt czterogwiazdkowy).

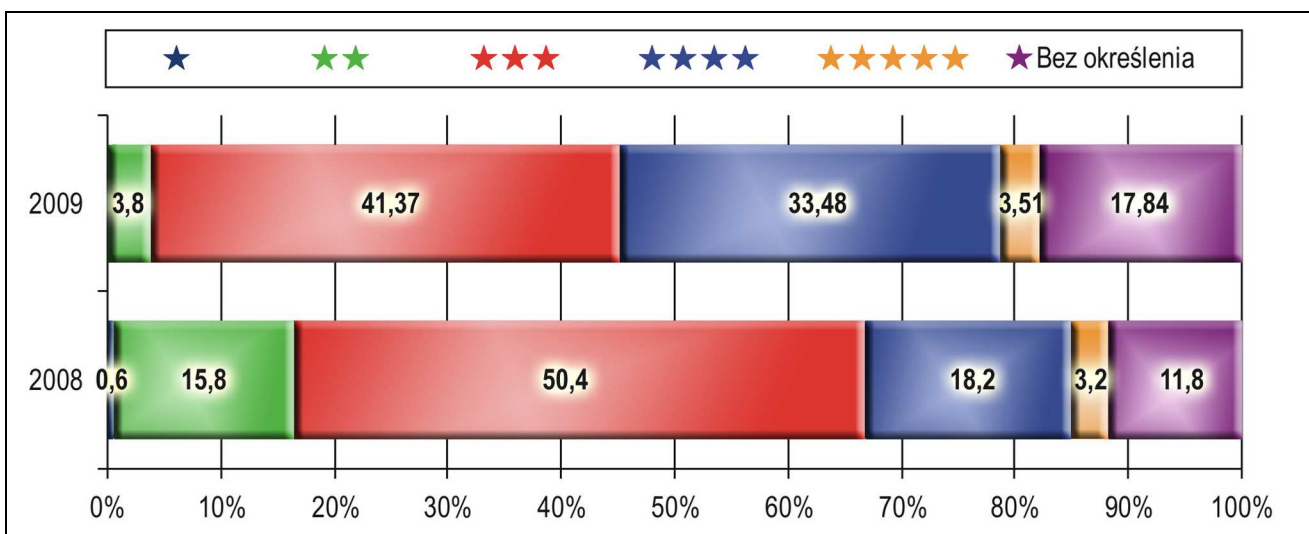
Rys. 56. Baza noclegowa wykorzystana podczas pobytu gości zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań MOT

Rys. 57. Struktura bazy noclegowej wykorzystanej podczas pobytu gości zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 58. Struktura turystów zagranicznych nocujących w małopolskich hotelach w 2008 i 2009 roku, według kategorii

Źródło: Opracowanie własne

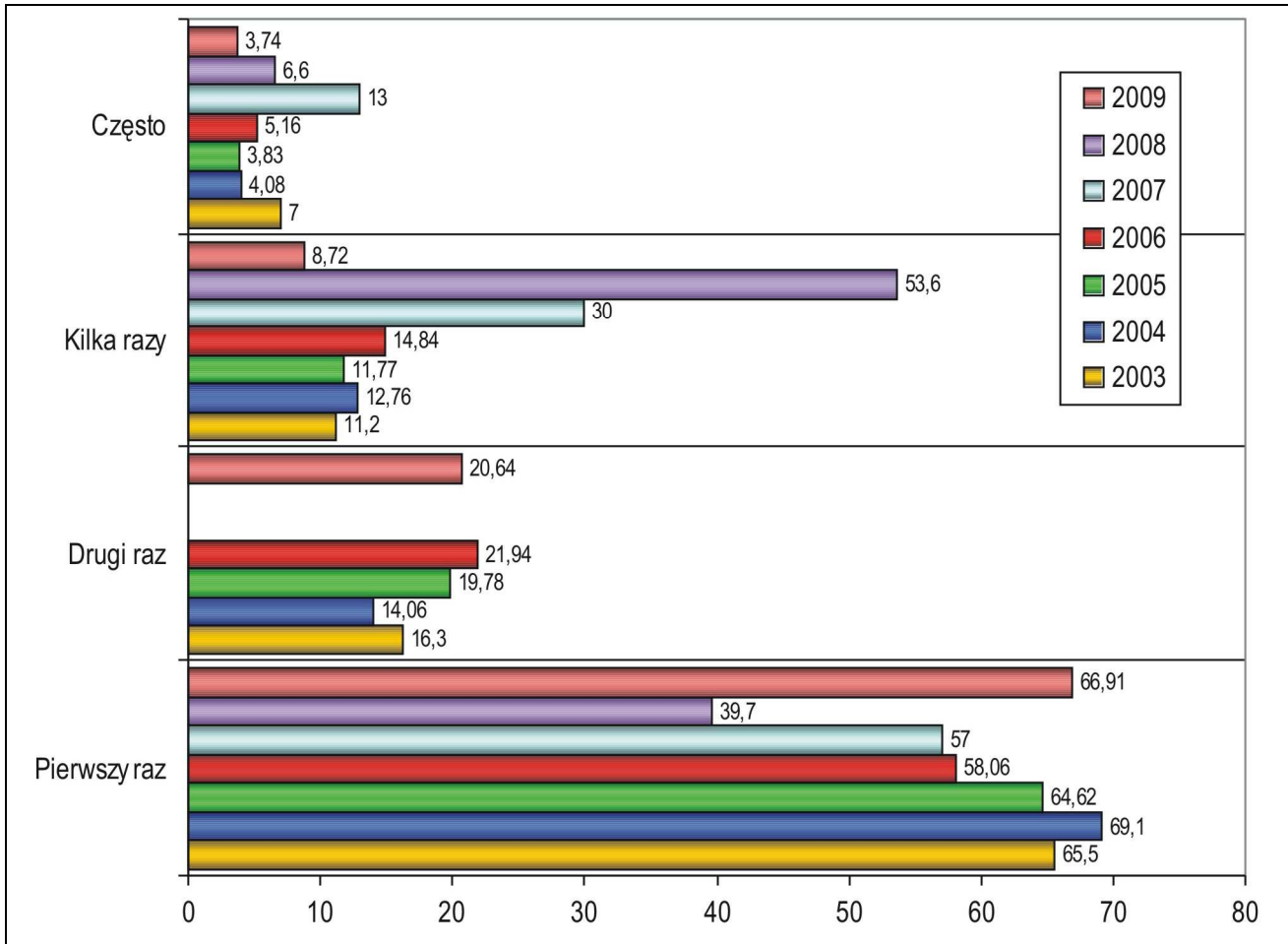
Częstotliwość wizyt w Małopolsce osób odwiedzających

Jeśli chodzi o częstotliwość odwiedzin gości zagranicznych, to ponad 2/3 z nich przybyło do Małopolski w 2009 r. po raz pierwszy (zob. tab. 42). Powtórny przyjazd dotyczył około 1/5 obcokrajowców. Niestety, jedynie ok. 9% cudzoziemców było już w regionie kilka razy i tylko niecałe 4% przyjeżdża tutaj często. W relacji do lat ubiegłych zdecydowanie obniżyła się lojalność obcokrajowców w stosunku do Małopolski (zob. rys. 59). Tak więc region musi bardziej usilnie zachęcać gości do ponownych odwiedzin.

Tab. 42. Częstotliwość wizyt zagranicznych odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2009

Częstotliwość	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Pierwszy raz	65,5	69,10	64,62	58,06	57	39,7	66,91
Drugi raz	16,3	14,06	19,78	21,94			20,64
Kilka razy	11,2	12,76	11,77	14,84	30	53,6	8,72
Często	7,0	4,08	3,83	5,16	13	6,6	3,74

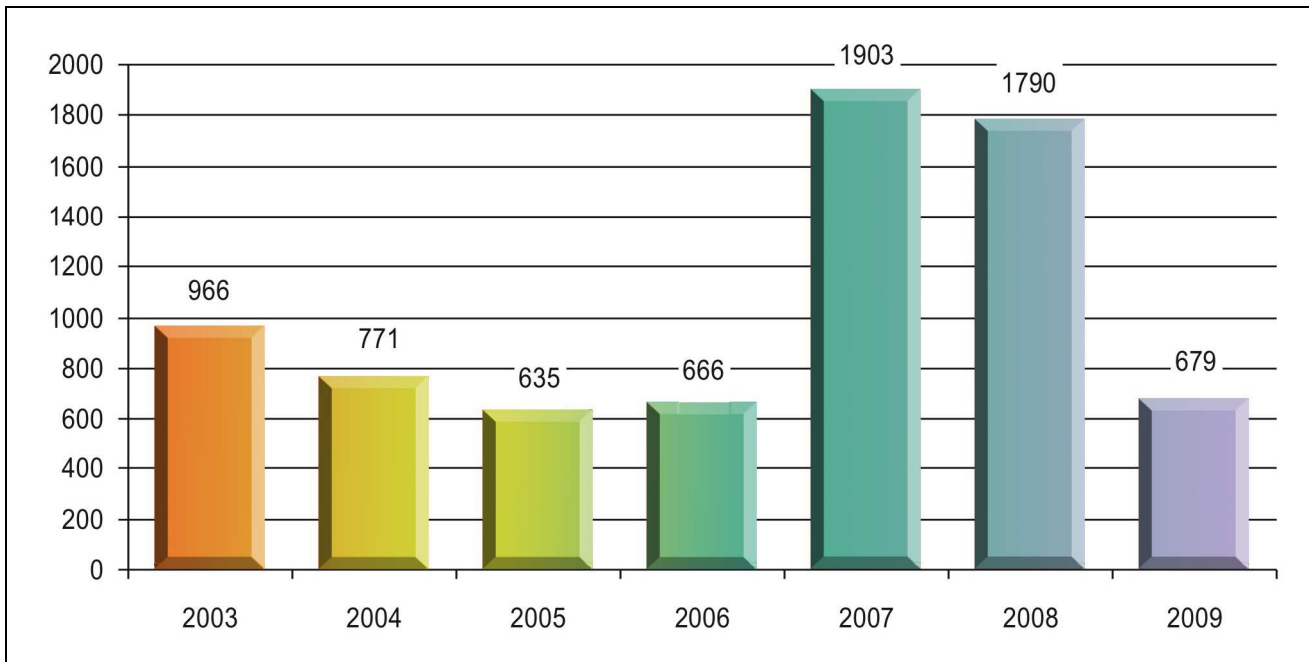
Źródło: Opracowanie własne

Rys. 59. Częstotliwość wizyt zagranicznych odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2009 (w %)
Źródło: Opracowanie własne

Średnie kwoty wydatkowane podczas pobytu turystycznego w Małopolsce

Skutki kryzysu gospodarczego są zdecydowanie mniej widoczne, jeśli weźmie się pod uwagę wydatki cudzoziemców odwiedzających Małopolskę. Średnia kwota przeznaczana na pobyt (na osobę) w 2009 r. była o 1,95% większa niż w roku 2006. Wprawdzie w latach 2007–2008 oszacowane sumy były ewidentnie wyższe, ale trudno jest tę sytuację uzasadnić.

Rys. 60. Średnie kwoty wydatkowane podczas pobytu gości zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w zł na osobę)

Źródło: Opracowanie własne

Wykorzystane przez odwiedzających Małopolskę źródła informacji o regionie

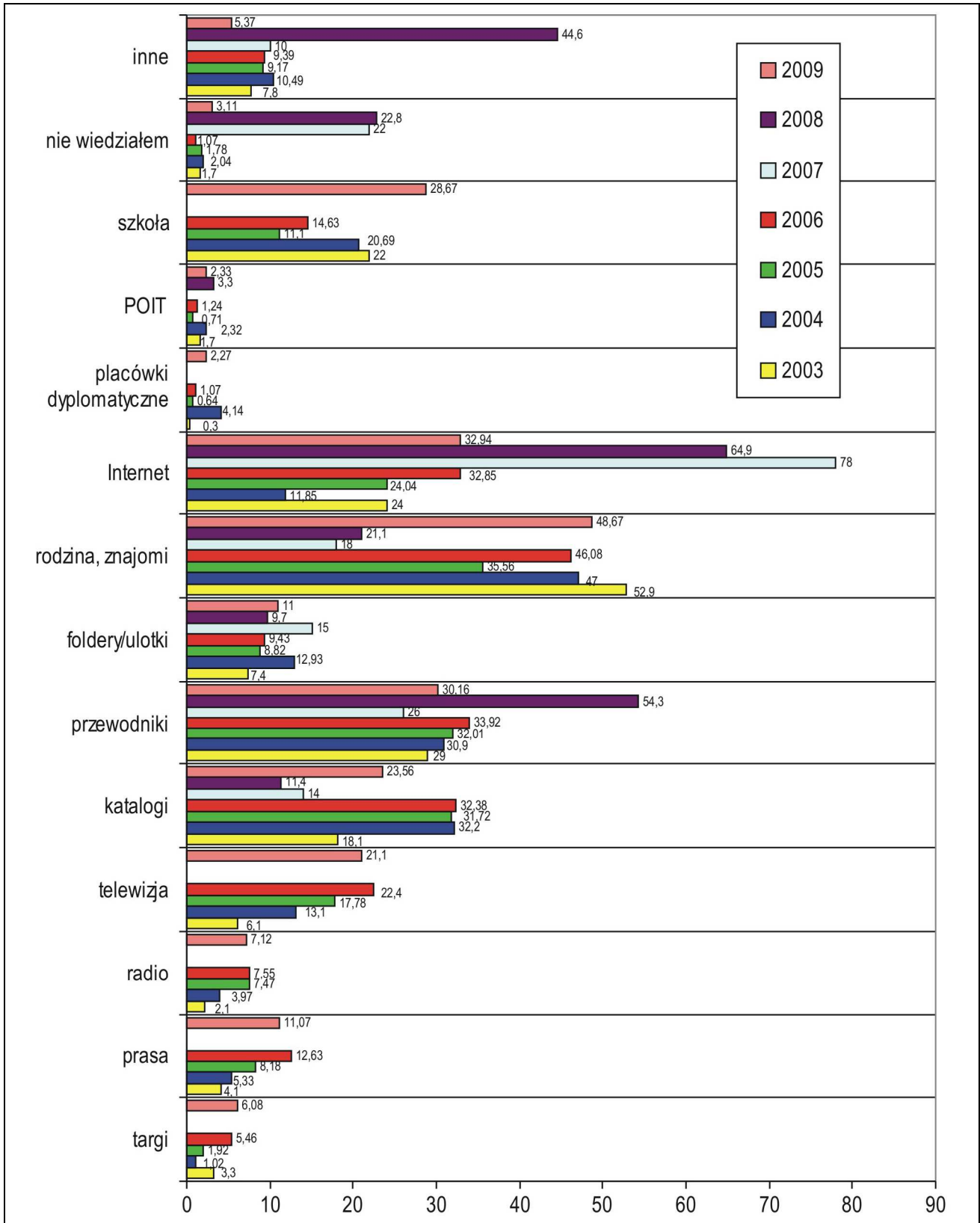
Wciąż najpopularniejszym źródłem pozyskiwania przez gości zagranicznych danych o Krakowie jest tzw. promocja szeptana, czyli informacja przekazywana z „ust do ust” przez rodzinę, przyjaciół czy znajomych (48,67% w 2009 r.) – zob. rys. 61. Bez wątplenia jednak coraz większą rolę ogrywa nowoczesny środek komunikacji masowej, jakim jest Internet (pozycja druga w 2009 r., z prawie 33% udziałem). Na następnych miejscach plasują się przewodniki i szkoła (odpowiednio ponad i prawie 30% w 2009 r.). Tracą natomiast na znaczeniu katalogi biur podróży, aczkolwiek ich udział nadal jest wysoki – prawie 1/4 w 2009 r. (zob. tab. 43). Od lat relatywnie duży odsetek gości z zagranicy pozyskuje informacje o Małopolsce z telewizji (ponad 1/5 w 2009 r.). Niemalą rolę odgrywają także inne tradycyjne media, tj. prasa (ponad 1/10 w 2009 r.) i radio (ponad 1/20). Ok. 10% udziału posiadają jeszcze foldery/ulotki. Na uwagę zasługują targi turystyczne i Polskie Ośrodki Informacji Turystycznej, które w ostatnim czasie odnotowały przyrost znaczenia. Tendencje te ilustruje rys. 62.

Tab. 43. Wykorzystane przez zagranicznych odwiedzających w latach 2003–2009 źródła informacji o Małopolsce (w %)

Źródło informacji	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Targi turystyczne	3,3	1,02	1,92	5,46			6,08
Prasa	4,1	5,33	8,18	12,63			11,07
Radio	2,1	3,97	7,47	7,55			7,12

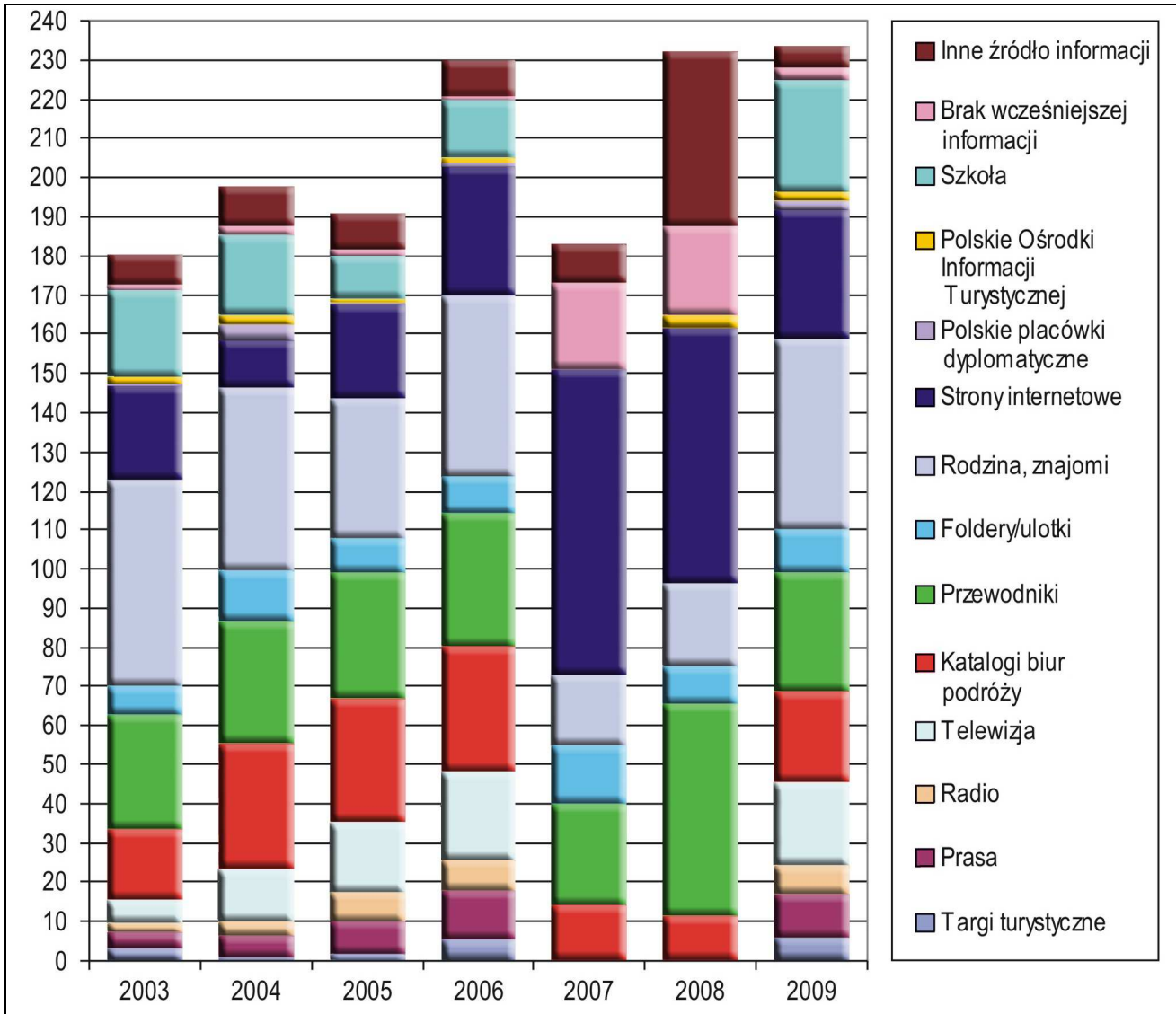
Źródło informacji	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Telewizja	6,1	13,10	17,78	22,40			21,10
Katalogi biur podróży	18,1	32,20	31,72	32,38	14	11,4	23,56
Przewodniki	29,0	30,90	32,01	33,92	26	54,3	30,16
Foldery/ulotki	7,4	12,93	8,82	9,43	15	9,7	11,00
Rodzina, znajomi	52,9	47,00	35,56	46,08	18	21,1	48,67
Strony internetowe	24,0	11,85	24,04	32,85	78	64,9	32,94
Polskie placówki dyplomatyczne	0,3	4,14	0,64	1,07			2,27
Polskie Ośrodki Informacji Turystycznej	1,7	2,32	0,71	1,24		3,3	2,33
Szkoła	22,0	20,69	11,10	14,63			28,67
Brak wcześniejszej informacji	1,7	2,04	1,78	1,07	22	22,8	3,11
Inne źródło informacji	7,8	10,49	9,17	9,39	10	44,6	5,37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań MOT z lat 2003–2006, IPSOS z 2007 i IT – Warszawa z 2008

Rys. 61. Wykorzystane przez zagranicznych odwiedzających w latach 2003–2009 źródła informacji o Małopolsce (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań MOT z lat 2003–2006, IPSOS z 2007 i IT – Warszawa z 2008

Rys. 62. Struktura wykorzystywanych przez gości zagranicznych źródeł informacji o Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań MOT z lat 2003–2006, IPSOS z 2007 i IT – Warszawa z 2008

Kryterium geograficzne

Tak jak w latach poprzednich i tym razem należy wyraźnie zaznaczyć, że badania omawiane w niniejszym raporcie mają charakter badań ankietowych i są corocznie prowadzone w wybranych kwartałach roku (2009 r. w pierwszym i trzecim kwartale), co zdecydowanie deprymuje strukturę narodowościową przyjazdów do Małopolski. Analiza kierunków przyjazdów przeprowadzona wśród obcokrajowców odwiedzających Małopolskę w 2009 r. wskazuje, że najwięcej gości przyjechało z Wielkiej Brytanii (prawie 25%), co wyraźnie stabilizuje odczyt udziałów tego rynku w stosunku do roku poprzedniego.

Tab. 44. Struktura przyjazdów cudzoziemców do Małopolski w latach 2003–2009, według wybranych państw

Państwo	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁰	2008 ¹¹	2009
Wielka Brytania	8,7	10,0	11,0	16,1	BD	25	24,5
Niemcy	15,4	16,0	15,9	16,6	BD	17,8	11,9
Francja	8,5	9,5	9,5	8,1	BD	5,7	7,8
USA	9,7	9,5	9,0	9,1	BD	5,1	6,9
Włochy	8,1	8,8	9,3	7,2	BD	9,3	5,5
Hiszpania	3,0	3,2	3,0	2,3	BD	5,4	5,4
Irlandia	1,2	1,7	1,7	3,7	BD	4,3	2,8
Suma pośrednia	54,6	58,7	59,4	63,1	BD	72,6	64,8
Słowacja	1,8	2,0	1,9	2,1	BD	3,7	3,2
Rosja	0,0	0,0	0,0	2,0	BD	6,6	3,2
Ukraina	5,4	3,6	2,8	2,1	BD	1,5	3,0
Benelux	4,2	3,6	4,7	4,8	BD	1,9	2,6 ¹²
Holandia	2,6	2,8	2,9	2,9	BD	1,0	0,0
Belgia	1,6	0,8	1,8	1,9	BD	0,9	0,0
Izrael	6,7	4,5	3,4	2,1	BD	0 ¹³	2,1

10 BD – brak danych 2007 – IPSOS. W sposób całkowicie irracjonalny anonimowi twórcy raportu IPSOS – Warszawa podali na str. 19 raportu „BADANIE RUCHU TURYSTYCZNEGO W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM – RAPORT KOŃCOWY” Warszawa, listopad 2007. następujący komentarz do pozycji Turyści zagraniczni, cyt. „Najlepsze wyobrażenie o rzeczywistym udziale poszczególnych narodowości wśród zagranicznych turystów dają dane Urzędu Miasta Krakowa pochodzące z bazy noclegowej. Dane te odnoszą się jedynie do samego Krakowa, ale biorąc pod uwagę, że w większości turyści zagraniczni przebywają właśnie w Krakowie, można przypuszczać, że dla całego województwa małopolskiego nie będzie znacząco inny.” Tak „rzetelne” potraktowanie przez „badaczy” IPSOS-u zadania w 2007 r. w sposób istotny rzutuje na wiarygodność opisywanych w opracowaniu z 2007 roku, na str. od 41 do 77 rynków zagranicznych.

11 Dane Instytutu Turystyki w Warszawie – Raport końcowy „BADANIE RUCHU TURYSTYCZNEGO W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM 2008 str. 57, tab.8.

12 Benelux (Suma odwiedzających z Belgii, Holandii, Luxemburga).

13 Zdziwiający jest brak, choćby śladowych, danych procentowych dla obywateli państwa Izrael, szczególnie że na terytorium Małopolski mieści się jedna z ważniejszych destynacji dla diaspory (patrz przypis 14) żydowskiej – były niemiecki obóz koncentracyjny Auschwitz – Birkenau, do którego rokrocznie organizowany jest „marsz żywych”. Można do tego jeszcze dodać mocne centra judaików, jak Krakowski Kazimierz, Tarnowskie Stare Miasto itd.

Państwo	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁰	2008 ¹¹	2009
Czechy	1,4	1,6	1,5	2,0	BD	0,6	2,1
Japonia	1,3	0,7	0,6	1,8	BD	1,1	1,7
Austria	2,8	1,2	3,0	1,7	BD	4,0	1,7
Kanada	1,9	1,8	1,6	1,5	BD	1,7	0,0
Skandynawia	5,1	4,2	4,1	5,6	BD	1,4	3,9
Norwegia	5,1	3,0	2,3	2,3	BD	0,6	0,0
Finlandia	0,0	0,0	0,0	1,8	BD	0,1	0,0
Szwecja	0,0	1,2	1,8	1,5	BD	0,7	0,0
Węgry	1,6	2,0	2,4	2,2	BD	0,7	1,5
Australia	1,1	1,2	1,2	1,2	BD	0,5	0,8
Litwa	0	1,0	1,0	0,7	BD	0,1	0,8
Turcja	0	0	0	0	BD	0,2	0,8
Szwajcaria	1,6	1,4	1,4	0,6	BD	0,6	0,8
Dania	1,9	1,0	1,0	0,6	BD	0,3	0,6
Brazylia	0	0	0	0,5	BD	0	0,6
Białoruś	0	0	0	0,5	BD	0,2	0,5
Rumunia	0	0	0	0,5	BD	0	0,5
Meksyk	0	0	0	0	BD	0,5	0,5
Indie	0	0	0	0	BD	0	0,4
Chorwacja	1,1	0,6	0,4	0,1	BD	0,2	0,3
Łotwa	0	0	0	0,5	BD	0	0,3
Indonezja	0	0	0	0,5	BD	0	0,3
Chiny	0	0	0	0	BD	0,5	0,3
Grecja	0	0	0	0,5	BD	0	0,2
Szkocja	0	0	0	0,7	BD	0	0,2
Serbia	0	0	0	0,5	BD	0	0,2
Bułgaria	0	0	0	0,5	BD	0	0,2
Nowa Zelandia	0	0	0	0	BD	0,1	0,2
Słowenia	0	0	0	0	BD	0	0,1
Islandia	0	0	0	0	BD	0,1	0,1
RPA	0	0	0	0	BD	0,1	0,1

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Państwo	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁰	2008 ¹¹	2009
Portugalia	0	0	0	0	BD	0,4	0
Albania	0	0	0	0	BD	0,1	0
Korea Południowa	1,1	0,6	0,4	0,7	BD	0	0
Pozostałe kraje	6,4	10,3	9,2	3,4	BD	0,3	1,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań MOT z lat 2003–2006 i IPSOS z 2007 i IT – Warszawa z 2008

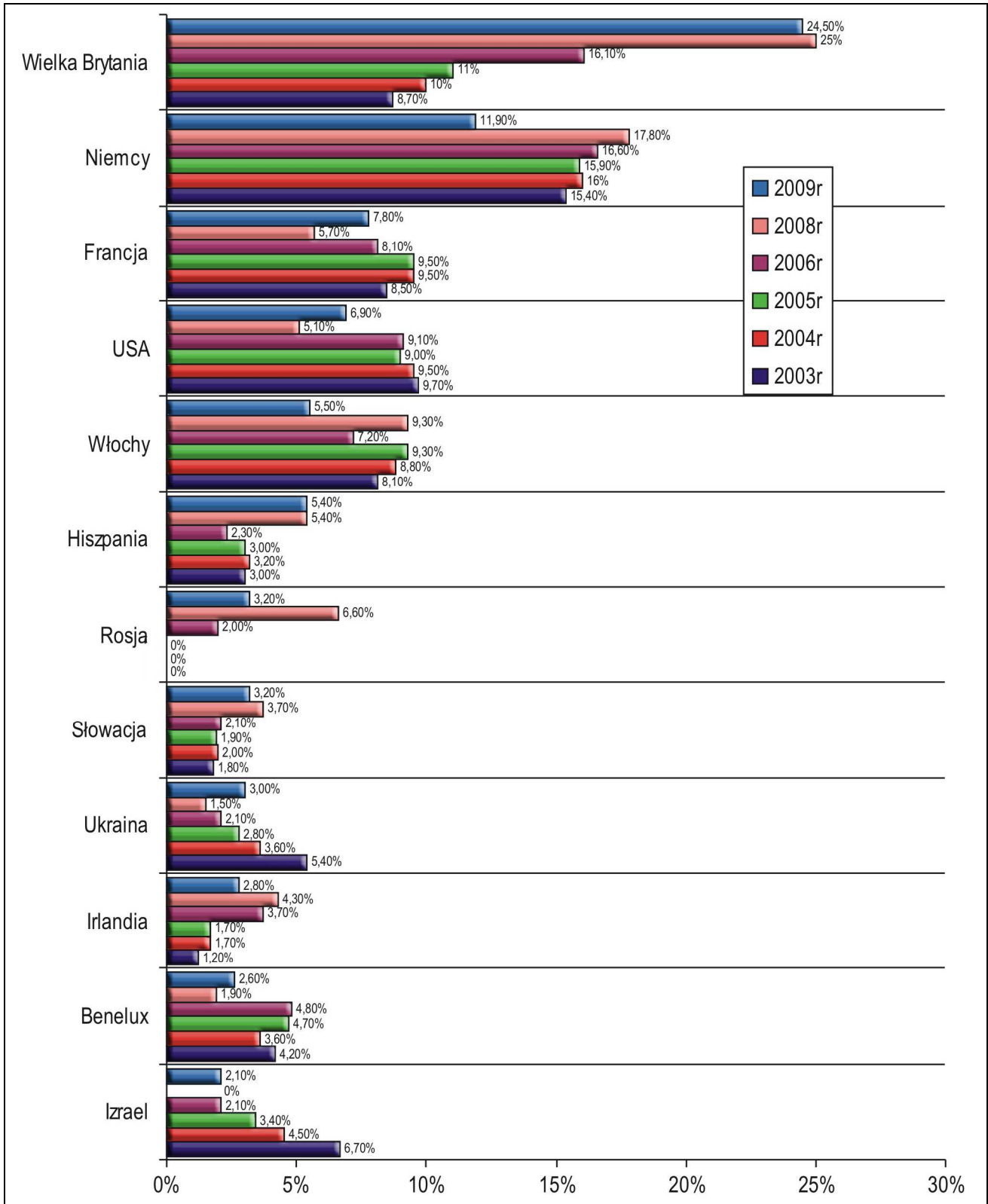
Potwierdził się zeszłoroczny wniosek zespołu ekspertów MOT z raportu Badań Ruchu Turystycznego dla Miasta Krakowa, że rynek przyjazdów z Wielkiej Brytanii okazał się niewrażliwy lub mniej wrażliwy na problemy światowego kryzysu gospodarczego. W dalszym ciągu wiążemy ten efekt z dużą nową diasporą¹⁴ polską w Wielkiej Brytanii i osobistą – mieszkających tam Polaków, promocją naszego kraju wśród swoich brytyjskich znajomych i przyjaciół. Patrz tabela omawiająca wyniki badania źródeł informacji o Małopolsce¹⁵. Swój udział w sukcesie tego rynku mają niewątpliwie również niskobudżetowi (tani) przewoźnicy lotniczy (LCC) operujący na tym kierunku. Znamiennym jest, że w Wielkiej Brytanii sprzedaje się bilety lotnicze do Krakowa z podziałem na lot „Kraków – Balice” i „Kraków – Pyrzowice”. Jeżeli konsekwentnie patrzeć w ten sposób na izochronę dostępu do Małopolski, a tym samym i do Krakowa, to niedługo poznamy ofertę lotów „Kraków – Okęcie”, gdyż przy skomunikowaniu koleją (teoretycznie 3 godziny) obu miast można uważać, że i to lotnisko jest pod Krakowem. Podobnie przyglądać się można/należy portowi lotniczemu w Jasionce pod Rzeszowem, szczególnie w kontekście Euro 2012 i autostrady A4. Z każdego z wyżej wymienionych lotnisk jest bliżej do granic Małopolski niż do samej stolicy województwa małopolskiego. Dlatego też należy w przyszłości uważnie analizować ruch przyjazdowy i podróży lądujących w tych portach. Wzrosły (w stosunku do roku 2008) udziały przyjazdów z Francji (wzrost o 2,1%). Odnotowano jednak wyraźny spadek, o prawie 6%, udziałów przyjazdów z Niemiec w stosunku do wyniku z roku 2008. Jest to najniższy wynik udziałów tego rynku od 2003 r. Zauważono również prawie 2% wzrost udziałów przyjazdów ze Stanów Zjednoczonych, ponownie do notowanego (od 2003 do

¹⁴ *Diaspora – słowo pochodzenia greckiego. Oznacza ono rozproszenie członków danego narodu wśród innych narodów lub też wyznawców danej religii wśród wyznawców innej. Nazywa się tak również społeczność rozproszonych osób. Wspólne cechy diaspor to: przenoszenie się z pierwotnej ojczyzny na nowy obszar lub wiele obszarów, wspólna pamięć ojczyzny wszystkich członków diaspory, pielęgnowana, mimo upływu czasu i przestrzennego rozproszenia, tożsamość etniczna, poczucie solidarności członków diaspory, pewne napięcia w relacjach z ludnością krajów zamieszkania, możliwość wniesienia cennego wkładu kulturowego w społeczności krajów zamieszkania. W szczególności tak określani są Żydzi mieszkający poza Izraelem i Ormianie mieszkający poza Armenią (zob. galut), jak również Grecy. Polska diaspora nosi nazwę Polonii. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Diaspora>*

¹⁵ *Tab. 43 Wykorzystane przez zagranicznych odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2009 źródło informacji o województwie (w %).*

2006 r.) poziomu prawie 10%. Tak więc rewelacyjne prognozy na temat przyjazdów Amerykanów do Polski (a tym samym do Małopolski) zamieszczone w magazynie Forbes okazały się jedynie faktem medialnym¹⁶, jak również nieprawdziwą okazała się sugestia „Zapomnijmy o Brytyjczykach, w tym roku [2009] czeka nas najazd Amerykanów!” Oznacza to, że publiczne oświadczenie via media z dnia na dzień, że jest kryzys albo że już go nie ma, należy traktować z bardzo dużą ostrożnością. Odwiedzający z pierwszych w rankingu 7 krajów stanowią prawie 65% wszystkich gości z zagranicy przebywających w Małopolsce.

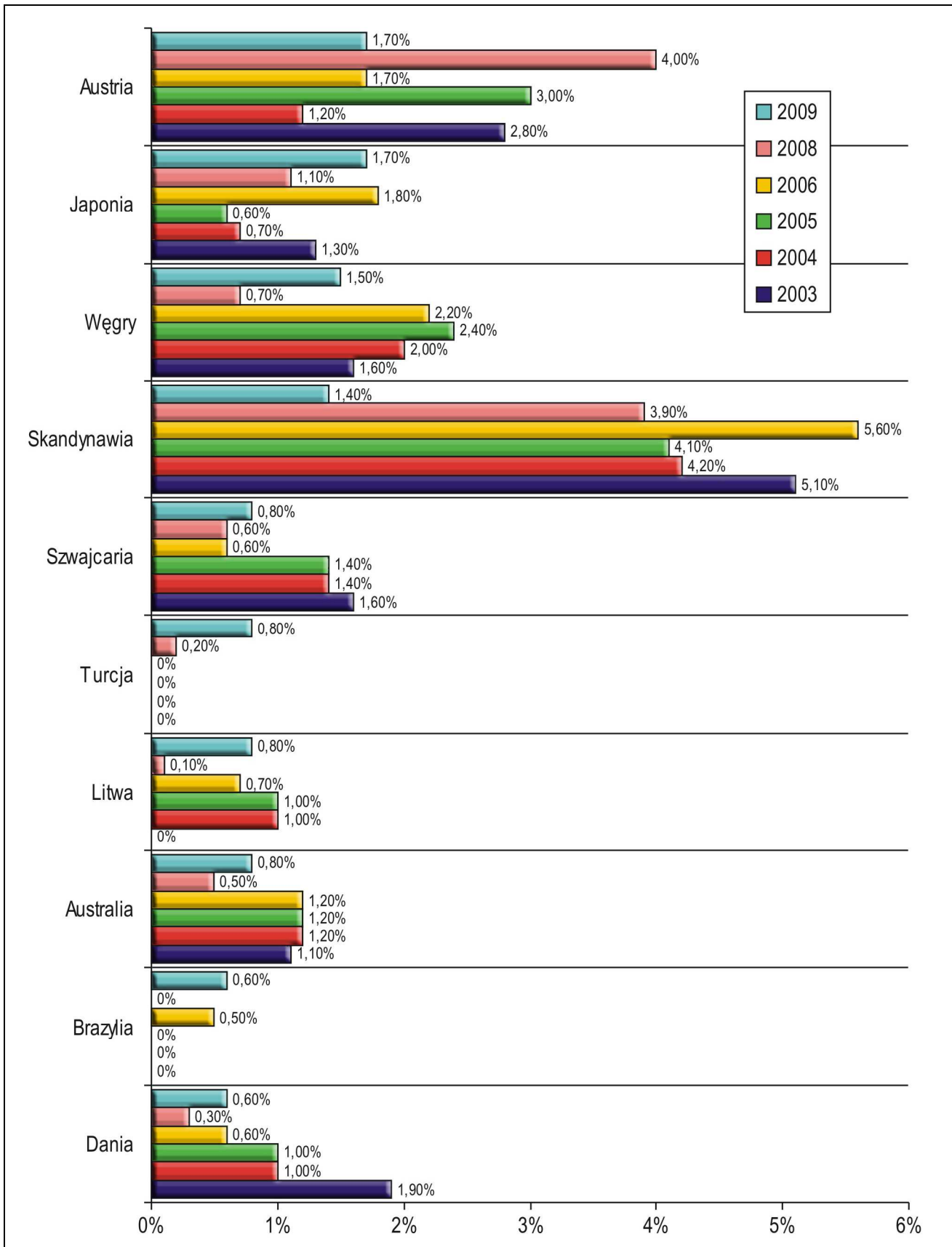
16 Krzysztof Borkowski, Tadeusz Grabiński, Renata Seweryn, Leszek Mazanek, Anna Wilkońska Monitoring zjawisk turystycznych jako branżowe narzędzie diagnostyczne na przykładzie badań ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2003–2009: Konferencja naukowa pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Krakowa na temat „Turystyka w Polsce w okresie kryzysu”. 22–23 czerwca 2009, Polskie Stowarzyszenie Turystyki, Warszawa – Kraków 2009.

Rys. 63. Struktura przyjazdów cudzoziemców do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007¹⁷, 2009, według wybranych państw

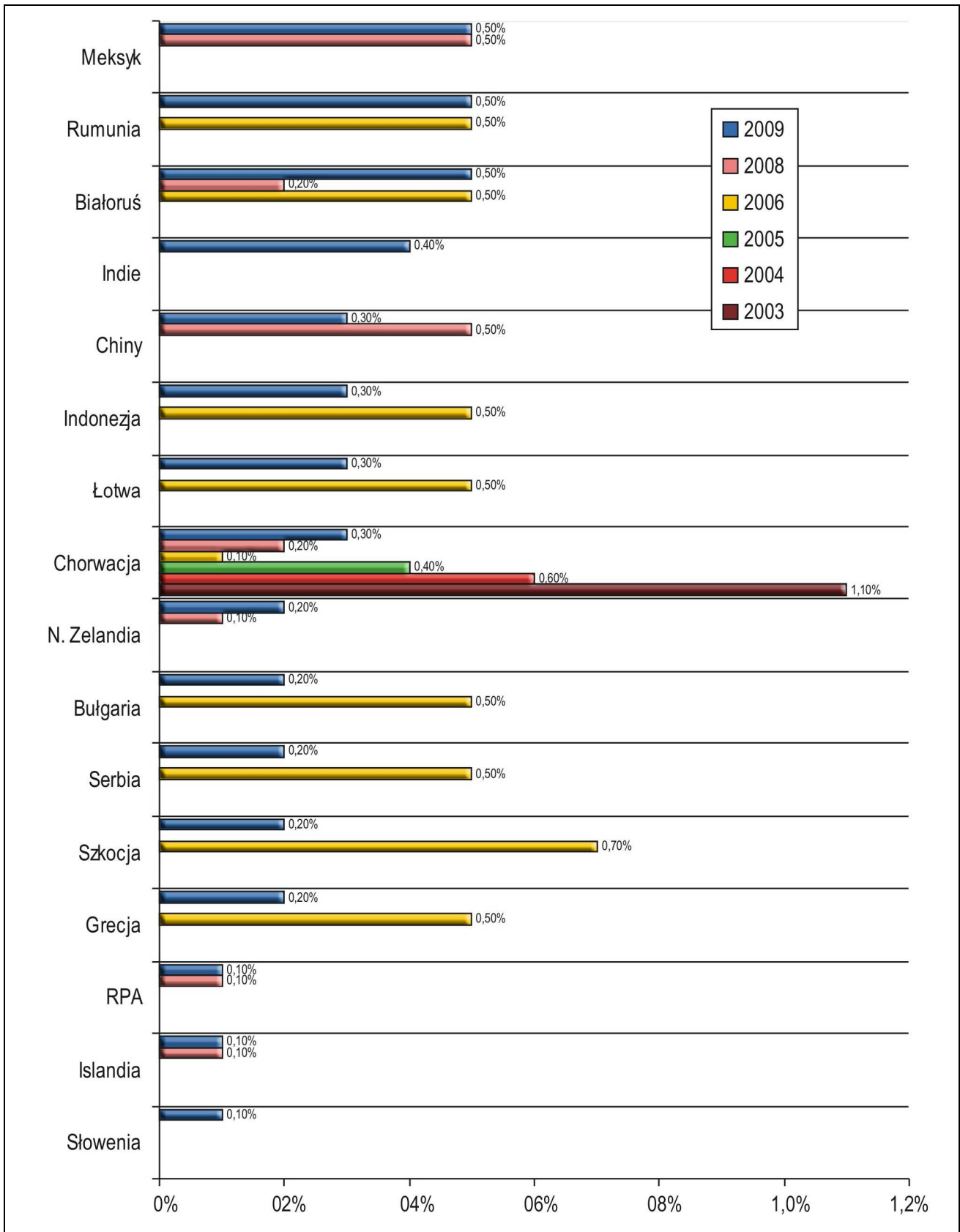
Źródło: Opracowanie własne

¹⁷ BD – brak danych 2007 – IPSOS op. cit. patrz str. 71, przypis 10.

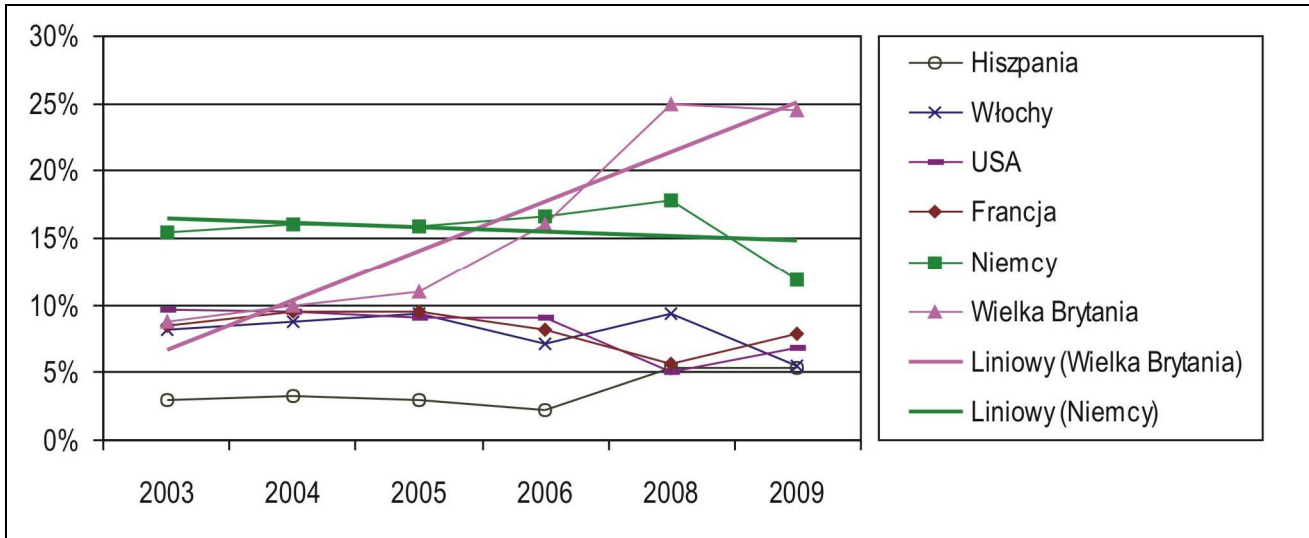
Rys. 64. Pozostałe wybrane państwa, z których zanotowano przyjazdy do Małopolski w latach 2003–2009 (udział pomiędzy 0,6% a 2%)

Źródło: Opracowanie własne

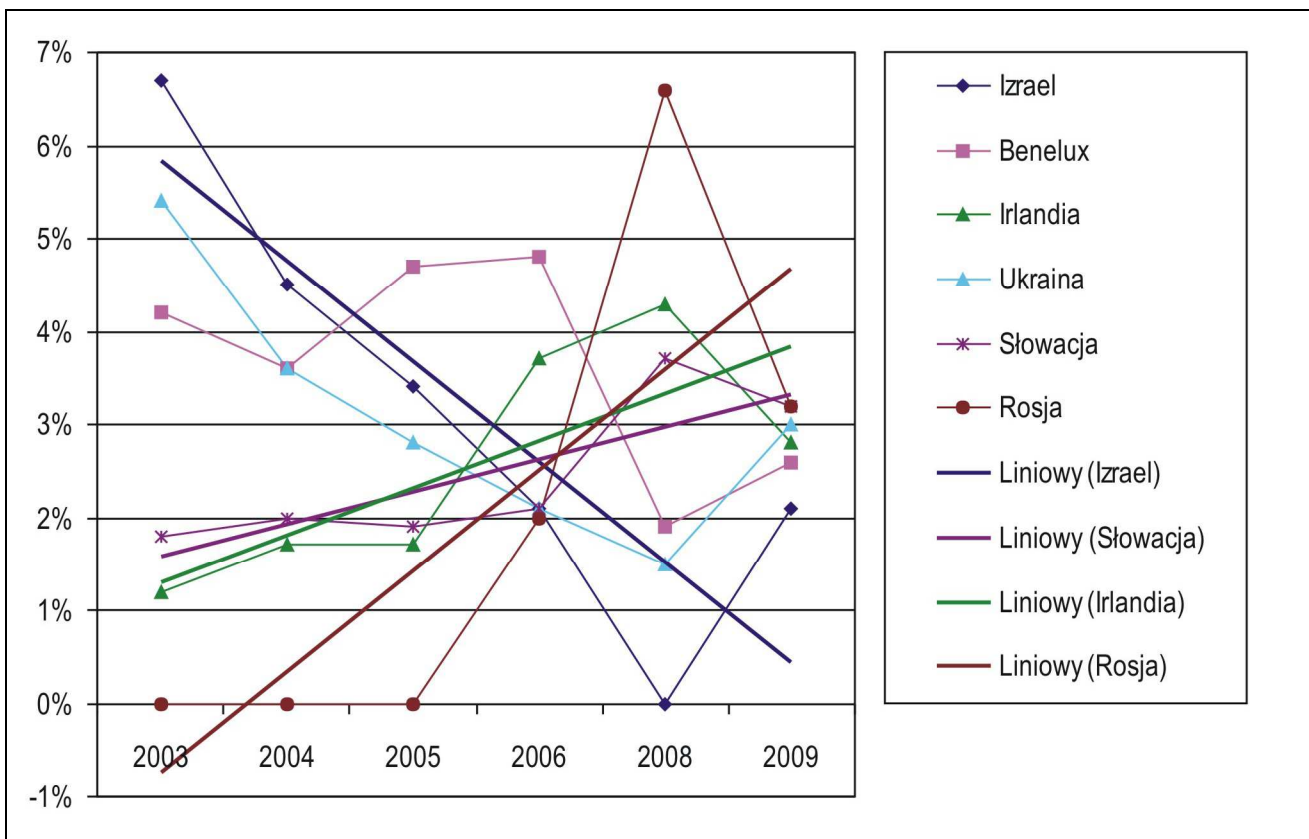
Rys. 65. Pozostałe wybrane państwa, z których zanotowano przyjazdy do Małopolski w latach 2003–2009 (udział poniżej 0,6%)

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 66. Trendy przyjazdów cudzoziemców do Małopolski w latach 2003–2009¹⁸, według wybranych państw

Źródło: Opracowanie własne

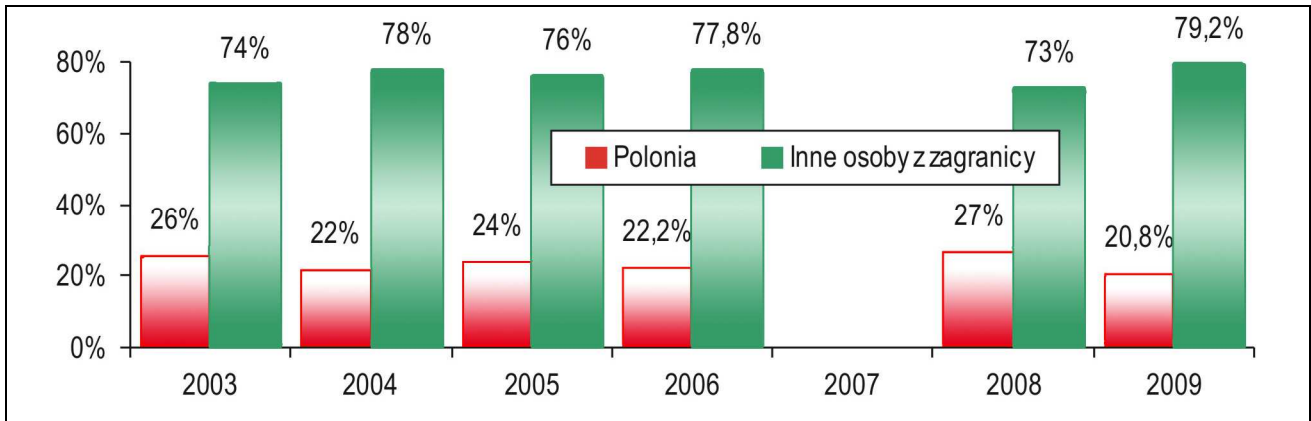

Rys. 67. Trendy przyjazdów cudzoziemców do Małopolski w latach 2003–2009¹⁹, według wybranych państw

Źródło: Opracowanie własne

¹⁸ BD – brak danych 2007 – IPSOS.

¹⁹ BD – brak danych 2007 – IPSOS.

Rys. 68. Udział Polonii w przyjazdach do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009

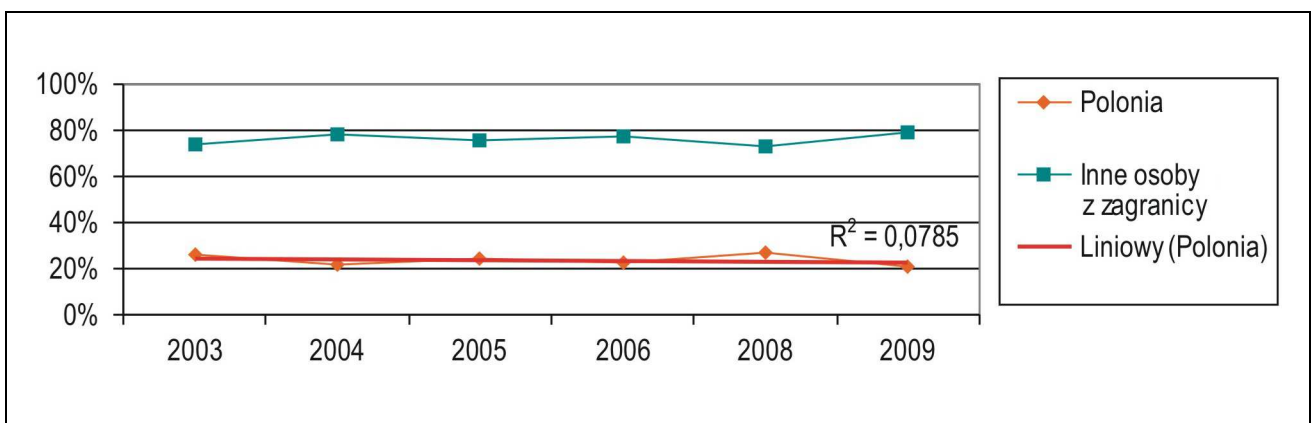
Źródło: Opracowanie własne

Tab. 45. Udział Polonii w przyjazdach do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009

	2003	2004	2005	2006	2007 ²⁰	2008 ²¹	2009r
Polonia	26%	22%	24%	22,2%	BD	27%	20,8%
Inne osoby z zagranicy	74%	78%	76%	77,8%	BD	BD	79,2%
Razem	100%	100%	100%	100%			100%

Źródło: Opracowanie własne

W porównaniu do wyniku z roku 2006, w 2009 r. nastąpił spadek o prawie 1,5 udziałów przyjazdów turystów pochodzenia polskiego. Należy zauważyć, że corocznie rozkład jest równomierny i stanowi 20–25% wśród przyjazdów odwiedzających zagranicznych.

Rys. 69. Trendy Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009

Źródło: Opracowanie własne

²⁰ BD – brak danych 2007 – IPSOS.

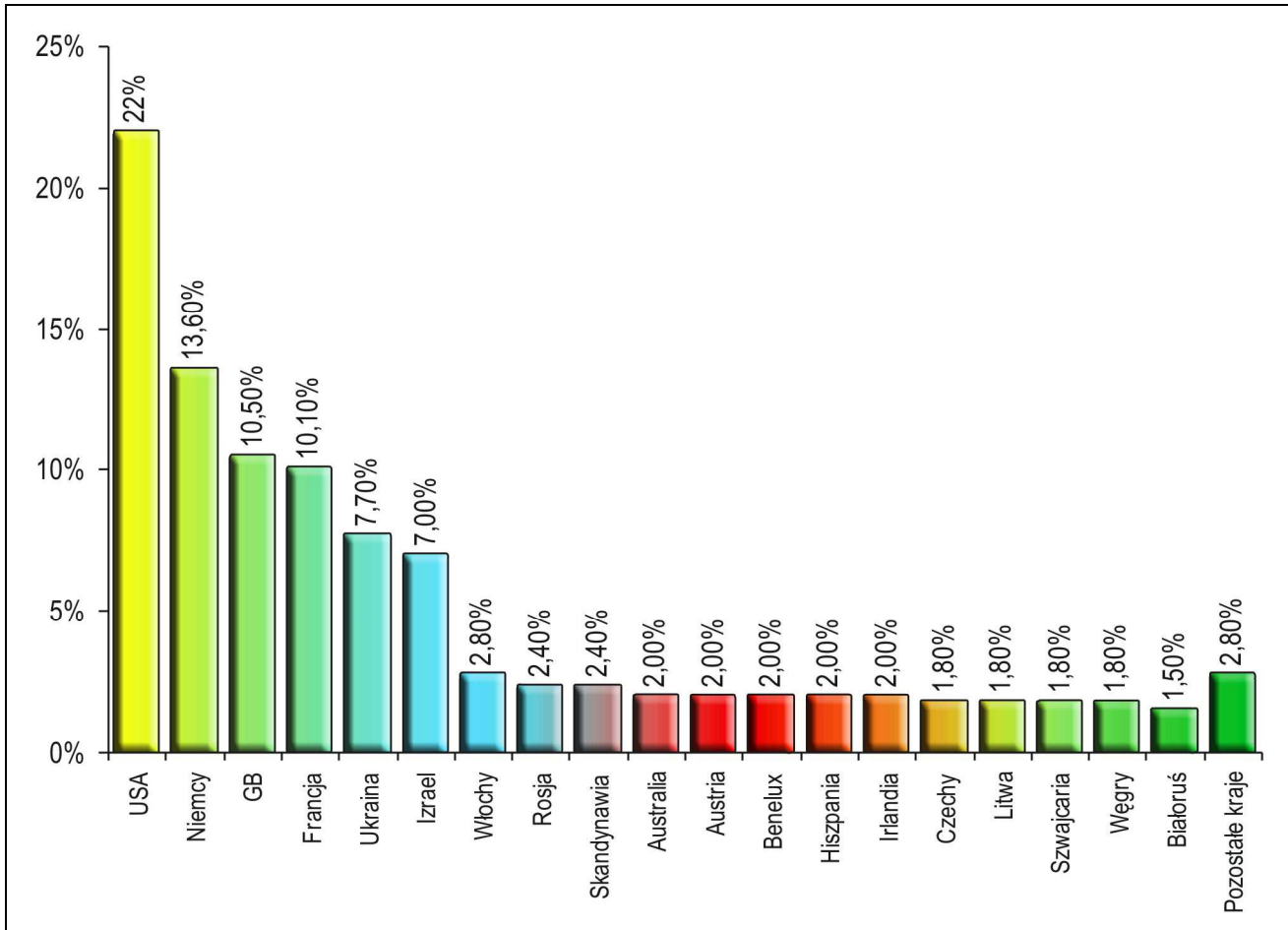
²¹ IT 2008 – Instytut Turystyki w raporcie z 2008 r. na str. 33 zapisał, cyt: „27% podało, że posiada „polskie korzenie” z czego ponad 1/3 wykazało, że jest to matka i tyle samo, że dziadkowie (po 36%)”

Tab. 46. Struktura udziału Polonii w przyjazdach do Małopolski w roku 2009

POLONIA							
USA	22%	Rosja	2,4%	Irlandia	2,0%	Brazylia	0,8%
Niemcy	13,6%	Skandynawia	2,4%	Czechy	1,8%	Słowacja	0,8%
GB	10,5%	Australia	2,0%	Litwa	1,8%	Ekwador	0,3%
Francja	10,1%	Austria	2,0%	Szwajcaria	1,8%	Japonia	0,3%
Ukraina	7,7%	Benelux	2,0%	Węgry	1,8%	Kuwejt	0,3%
Izrael	7,0%	Hiszpania	2,0%	Białoruś	1,5%	Moldawia	0,3%
Włochy	2,8%						

Źródło: Opracowanie własne

Głównym udziałowcem rynku podróży polonijnych w dalszym ciągu pozostają Stany Zjednoczone Ameryki, które uzyskały wynik 22% całości. Główni udziałowcy z rynku europejskiego (kolejno: Niemcy Wielka Brytania, Francja) tworzą mocną – podobnie jak rynek amerykański – ponad 34% grupę udziałowców. W pierwszej szóstce na piątym miejscu (z wynikiem 7,7%) uplasowała się Ukraina, a tuż za nią (z wynikiem 7,0%) – Izrael. Łącznie podróże polonijne mieszkańców tych sześciu państw stanowią ponad 70 % całości przyjazdów polonijnych.

Rys 70. Struktura udziału Polonii w przyjazdach do Małopolski w roku 2009

Źródło: Opracowanie własne

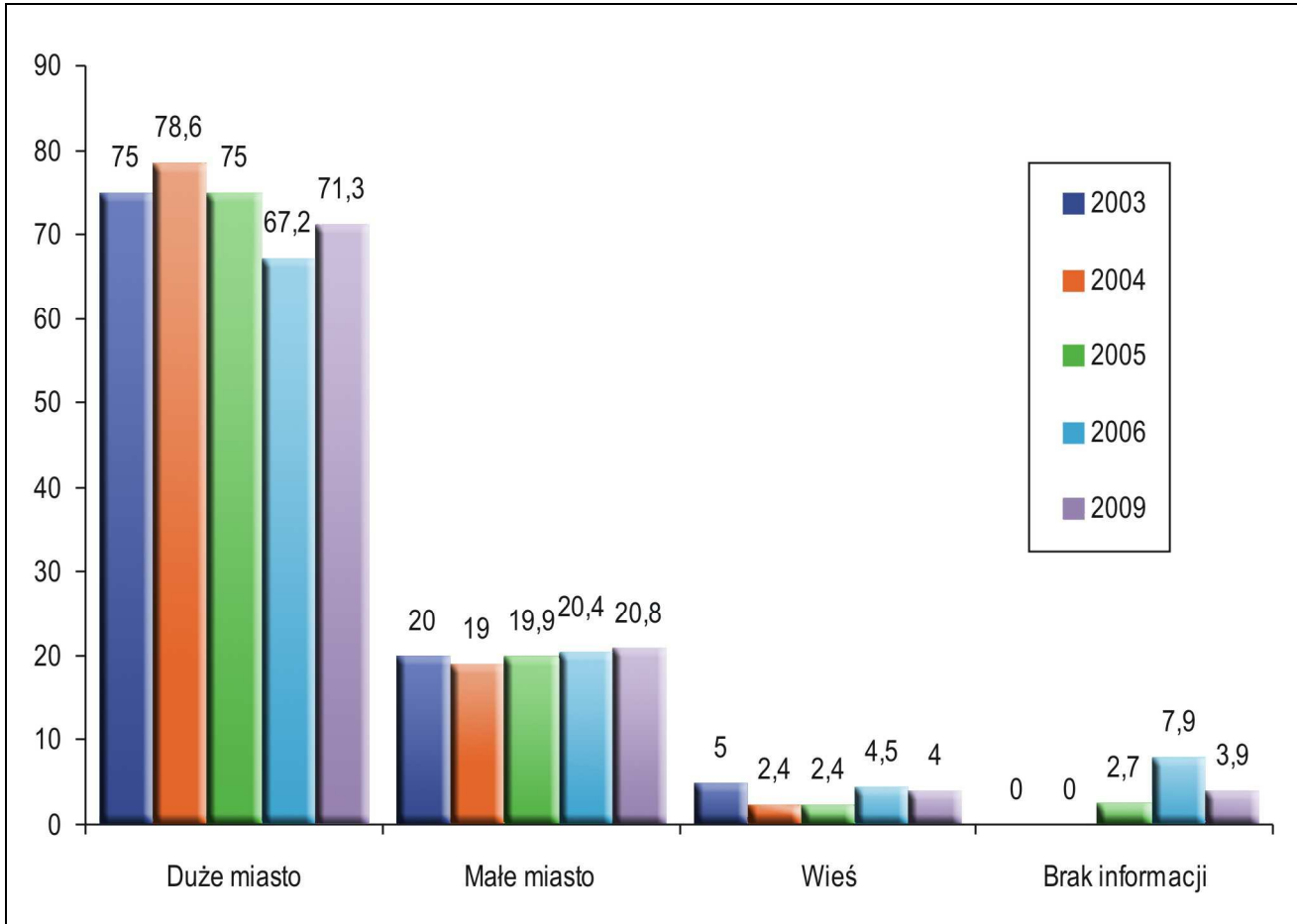
Tab. 47. Struktura procentowa przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009 odwiedzających zagranicznych, według miejsc zamieszkania

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Duże miasto	75,0	78,6	75	67,2	BD	BD	71,3
Małe miasto	20,0	19,0	19,9	20,4	BD	BD	20,8
Wieś	5,0	2,4	2,4	4,5	BD	BD	4,0
Brak inf.	0,0	0,0	2,0	7,9			3,9
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0			100,0

Źródło: Opracowanie własne

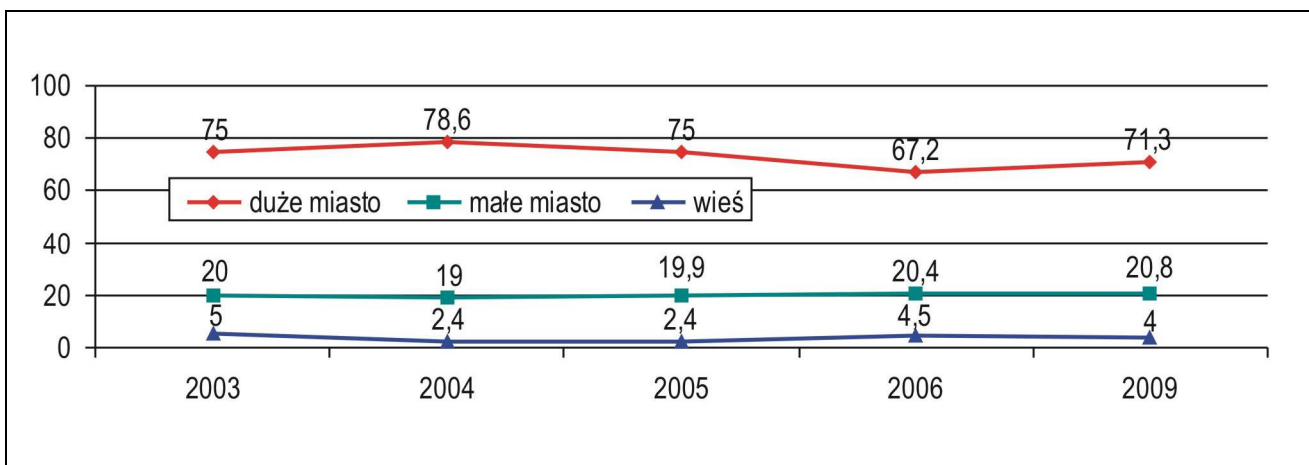
Z prowadzonych w 2009 r. badań i uzyskanych w ten sposób danych wynika, że do Małopolski podróżują w dalszym ciągu głównie mieszkańcy dużych miast. Porównanie wyników dla tej grupy z badaniami wykonanymi w latach 2003–2006 wskazuje dużą jej stabilność, podobnie jak

aktywność zagranicznych turystów mieszkających na wsi. Udziały odwiedzających zagranicznych z małych miast wynoszą ponad 20%, co jest również porównywalne z latami poprzednimi.

Rys. 71. Struktura przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009 odwiedzających zagranicznych, według miejsc zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 72. Tendencje w strukturze przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009 odwiedzających zagranicznych, według miejsc zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne

Kryterium demograficzne

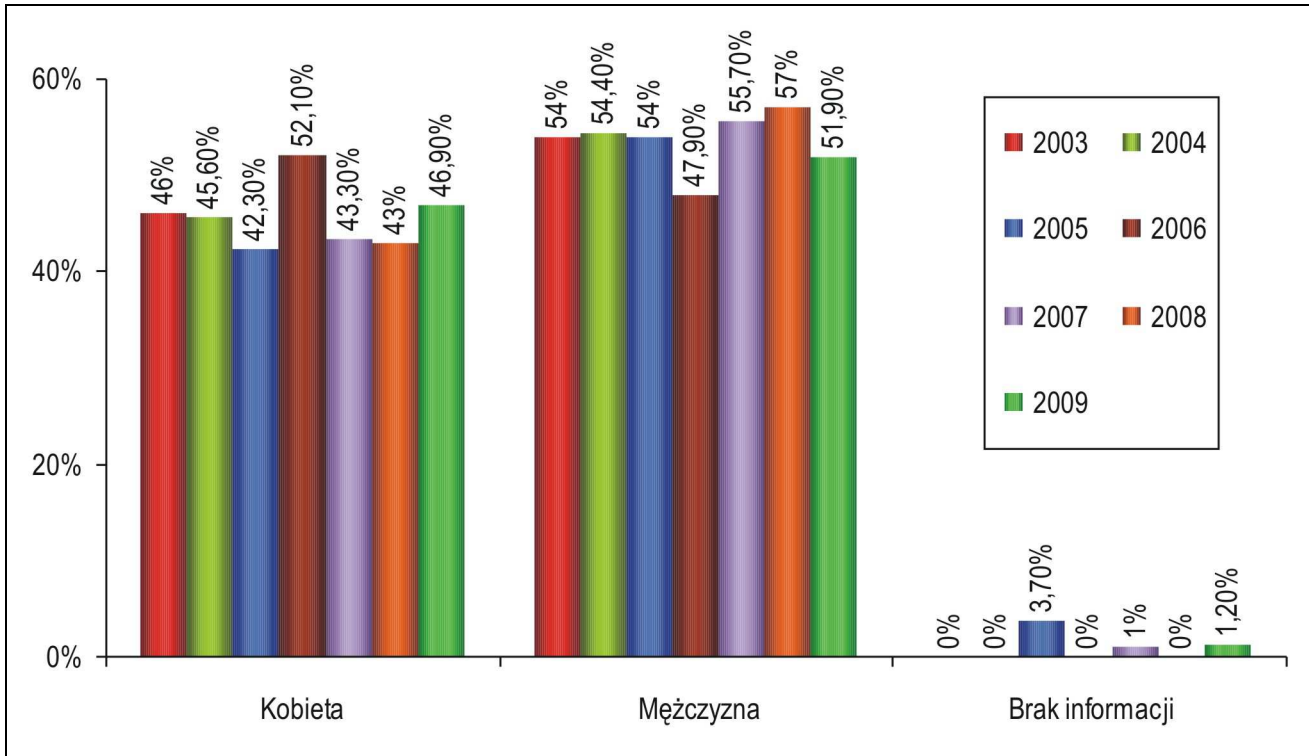
Strukturę procentową przyjazdów do Małopolski prezentuje tab. 48 i rys. 73. W kolejnym, 2009 r., w trakcie badań nie zaobserwowano (podobnie jak w latach poprzednich) większych dysproporcji w aspekcie płci: udział kobiet i mężczyzn w przyjazdach zagranicznych w dalszym ciągu jest prawie proporcjonalny.

Tab. 48. Struktura procentowa przyjazdów gości zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008²², 2009, według płci

Płeć	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kobieta	46,0	45,6	42,3	52,1	43,3	43,0	46,9
Mężczyzna	54,0	54,4	54,0	47,9	55,7	57,0	51,9
Brak informacji	0,0	0,0	3,7	0,0	1,0	0,0	1,2
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

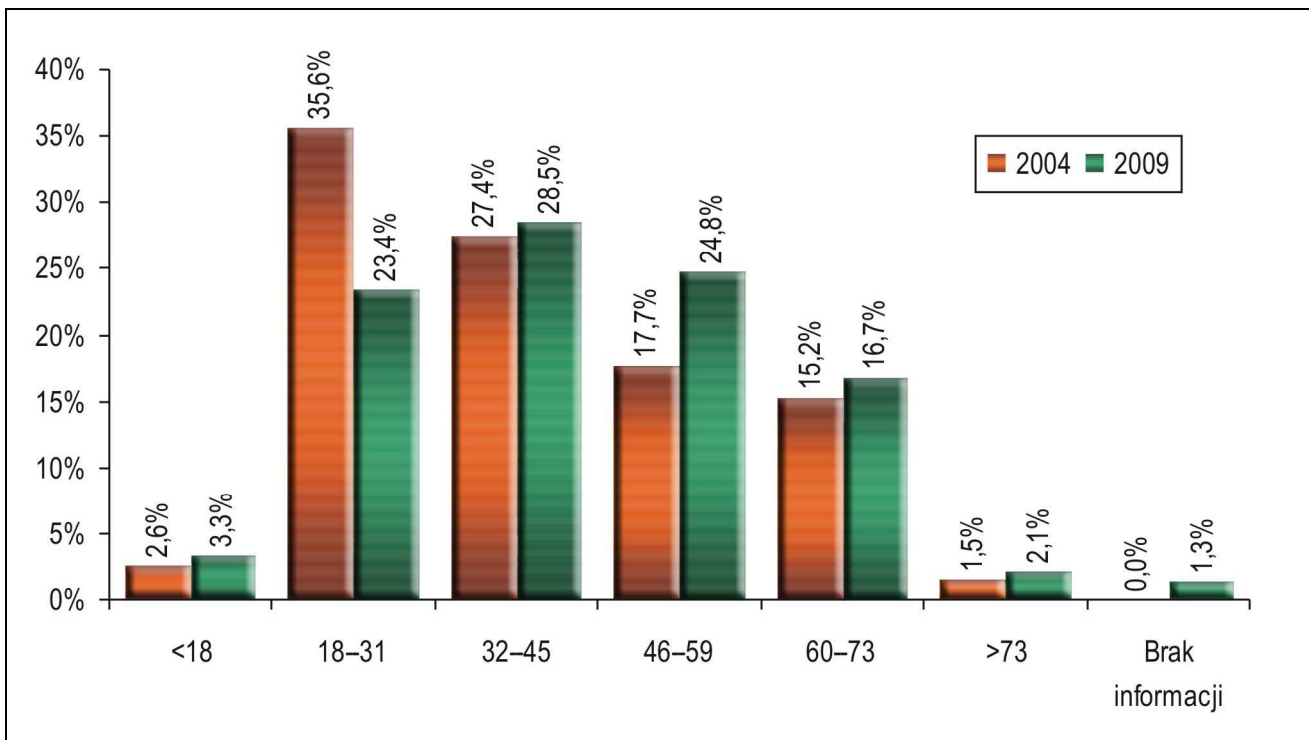
Źródło: Opracowanie własne

²² W badaniach ruchu turystycznego w Małopolsce z 2008 r. Instytut Turystyki w Warszawie nigdzie w raporcie nie zamieścił wprost struktury płci turystów, jedynie na str. 33 zostało wzmiankowane. cyt: „Profil rezydenta zagranicznego”. W tej grupie wystąpiła pewna przewaga odsetka mężczyzn nad udziałem kobiet (o 7 p.p.).

Rys. 73. Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 roku, według płci

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 74. Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w 2004 i 2009 roku, według wieku

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 49. Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w 2004 i w 2009 roku, według wieku

Wiek	2004	2009
<18	2,6%	3,3%
18–31	35,6%	23,4%
32–45	27,4%	28,5%
46–59	17,7%	24,8%
60–73	15,2%	16,7%
>73	1,5%	2,1%
Brak informacji	0,0%	1,3%
Suma	100,0%	100,1%

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 50. Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w 2009 roku, według wieku

Wiek	Zagr.	Ogółem
<20	5,1	9,0
20<30	34,3	30,5
30<40	23,2	25,9
40<50	16,3	15,5
50<60	10,2	10,0
60<70	7,0	6,3
70<80	2,3	1,8
>80	0,1	0,1
Brak informacji	1,5	0,9
Suma	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 51. Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w 2008 roku, według wieku

Wiek	Zagr.
<24	13%
25–29	BD
30–39	29%
40–49	BD
50–59	BD
>60	7,5%
Brak informacji	BD

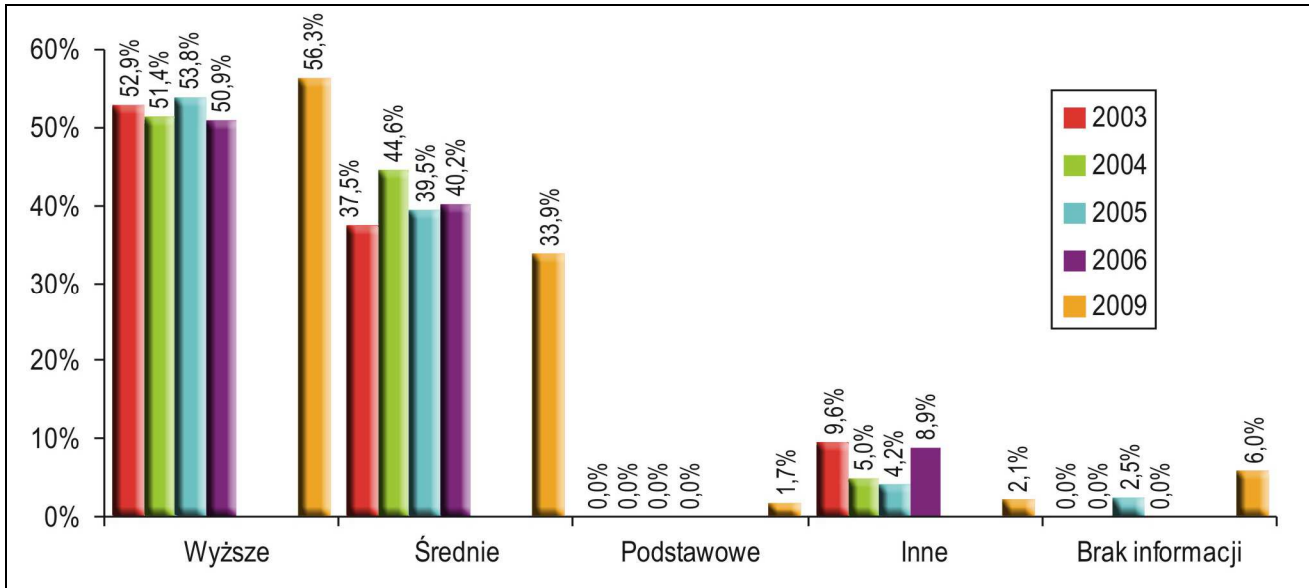
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych IT²³

Kryteria społeczne

Poziom wykształcenia

Z analizy danych z lat 2004–2009 wynika, że rośnie ilość turystów zagranicznych z wykształceniem wyższym, osiągając poziom udziałów powyżej 55%. W dalszym ciągu nieznacznie, ale systematycznie zmniejsza się udział w przyjazdach do Małopolski turystów zagranicznych z wykształceniem średnim. Zjawisko to może mieć związek ze „światowym kryzysem gospodarczym” i przejawiać się czasową zmianą celów i kierunków wyjazdów turystycznych.

²³ Dane 2008 r. w oparciu o zapis w raporcie Instytutu Turystyki str. 33, cyt: „Przeważającym segmentem wiekowym było 30–39 lat (29%), podobnie jak w grupie rezydentów polskich, natomiast osób do 24 lat było 13%, był to udział znacznie niższy. Osób w wieku 60 i więcej lat było 7,5% (podobnie jak wśród turystów z Polski)”. Patrz tab. 50, z tego powodu dane te są dla twórców obecnego raportu niewiarygodne.

Rys. 75. Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, według wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 52. Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2004, 2005, 2006, 2007²⁴, 2008²⁵, 2009, według wykształcenia

Wykształcenie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Wyższe	52,9%	51,4%	53,8%	50,9%	BD	BD	56,3%
Średnie	37,5%	44,6%	39,5%	40,2%	BD	BD	33,9%
Podstawowe	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	BD	BD	1,7%
Inne	9,6%	5%	4,2%	8,9%			2,1%

24 DNP – dane nieporównywalne, gdyż pomimo istniejącego wzorca z lat poprzednich IPSOS w 2007 r. do badania respondentów zagranicznych zastosował niezrozumiałą skalę, ilości lat spędzonych w szkole – co w żadnym przypadku nie jest wyznacznikiem osiągniętego poziomu wykształcenia. Patrz str. 41 RAPORT Z BADAŃ – RUCH TURYSTYCZNY W MAŁOPOLSCE W 2007 R. IPSOS, WARSZAWA, LISTOPAD 2007 Raport dla Małopolski jest anonimowy, natomiast raport dla miasta Krakowa sygnowali: Kierownik projektu Grzegorz Sygnowski, Zespół w składzie: Krzysztof Michalak, Łukasz Toruń, Krzysztof Woźniak, Michał Pruchniewicz.

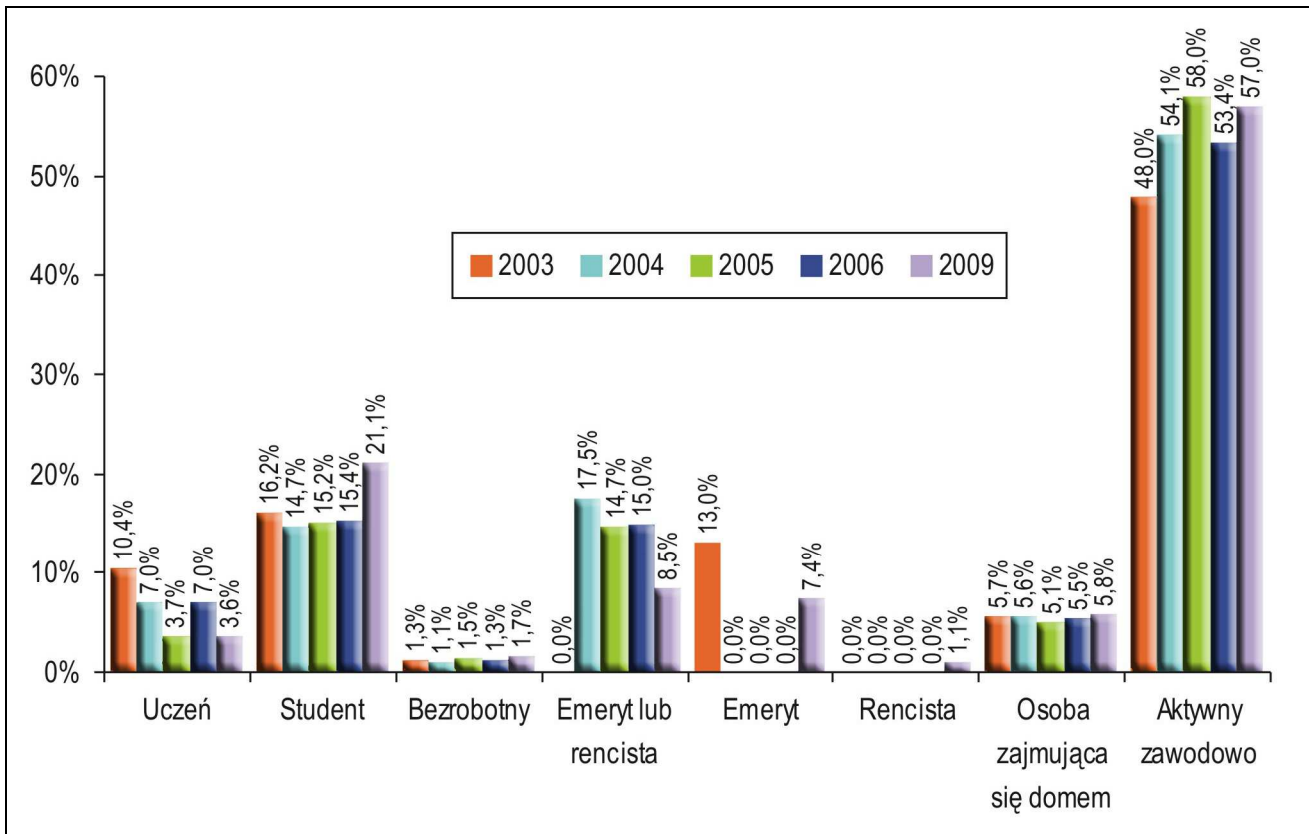
25 W badaniach ruchu turystycznego w Małopolsce z 2008 r. Instytut Turystyki nigdzie nie zamieścił wprost w raporcie struktury wykształcenia turystów, jedynie na str. 33 zostało wzmiankowane, cyt: „Profil rezydenta zagranicznego – Dominującym poziomem wykształcenia był okres 16–19 lat (52%), a dłużej trwającą edukacją (20 i więcej lat) wskazało 10%”. To pogłębiające się zjawisko „schizofrenizacji” badań zapoczątkował w 2007 r. IPSOS, badając turystów krajowych skalą dyplomowania, a obcokrajowców ilością lat edukacji. W efekcie takiego działania „badawczego” brak jest możliwości porównania odczytów.

Wykształcenie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Brak informacji	0,0%	0,0%	2,5%	0%			6,0%
Razem	100,0%	101,0%	100,0%	100,0%			100,0%

Źródło: Opracowanie własne

Status zawodowy

Tak jak i w latach poprzednich, osoby aktywne zawodowo stanowiły w 2009 r. ponad połowę ankietowanych turystów. Udział turystów zagranicznych w tym segmencie nieznacznie zwiększył się (3,6%) w stosunku do 2006 r. Zaobserwowano spadek o 6,5% przyjazdów emerytów i rencistów z zagranicy. Zauważalny jest natomiast wzrost przyjazdów studentów z zagranicy (o prawie 6% do poziomu ponad 21%). Osoby zajmujące się domem pozostają na prawie niezmiennym poziomie 5–6% udziału.

Rys. 76. Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009, według statusu zawodowego

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 53. Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2004, 2005, 2006 i w 2009²⁶, według statusu zawodowego (w%)

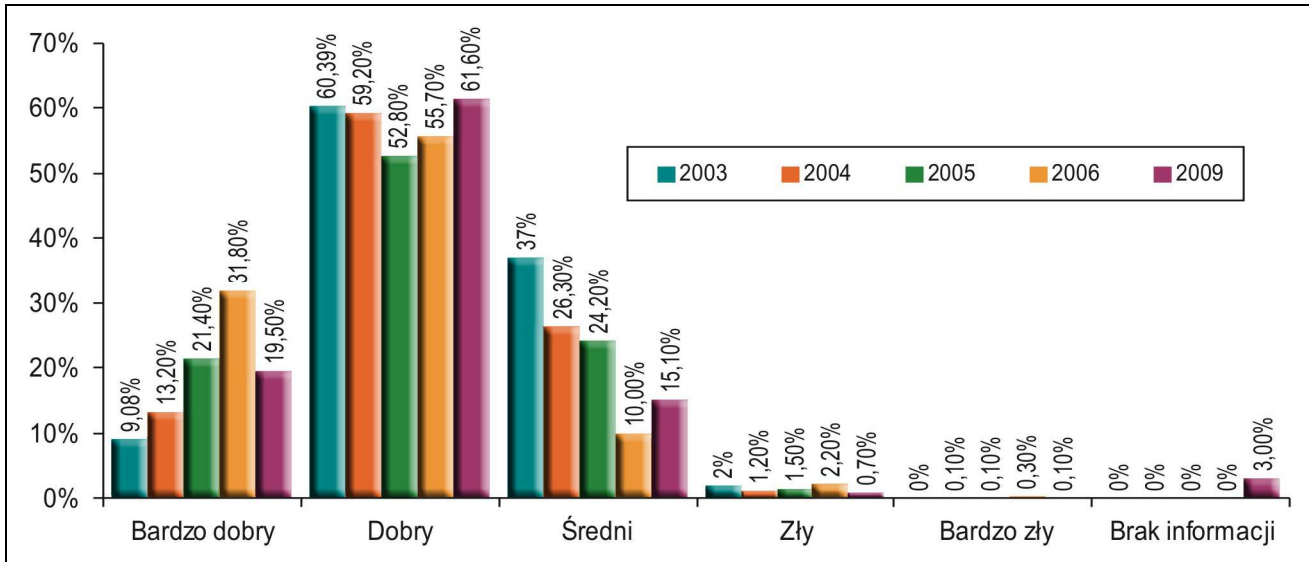
Status zawodowy	2003	2004	2005	2006	2009
Uczeń	10,4	7,0	3,7	7,0	3,6
Student	16,2	14,7	15,2	15,4	21,1
Bezrobotny	1,3	1,1	1,5	1,3	1,7
Emeryt lub rencista	0,0	17,5	14,7	15,0	8,5
Emeryt	13	0,0	0,0	0,0	7,4
Rencista	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1
Osoba zajmująca się domem	5,7	5,6	5,1	5,5	5,8
Aktywny zawodowo	48,0	54,1	58,0	53,4	57,0
Inni	5,4	0,0	0,0	1,8	2,3
Brak informacji	0,0	0,0	1,8	0,6	0,0
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne

Kryterium ekonomiczne

Tradycyjnie zdecydowana większość odwiedzających Małopolskę określała swój status materialny jako dobry (60%). Pytanie o status materialny dotyczy subiektywnej oceny własnej zamożności dokonanej przez respondenta. Wyniki z 2009 r. potwierdzają obserwacje z lat poprzednich, że podróżują osoby zamożne. Widać wyraźną tendencję wzrostową w grupie osób o dobrej sytuacji materialnej. Grupa turystów zagranicznych o subiektywnym odczuciu bardzo dobrego i dobrego statusu materialnego uzyskała w 2009 r. ponad 80% udziału, co stanowi spadek o ponad 6% w stosunku do roku 2006. Zwiększa się kompensacyjnie, o ponad 5%, udział w przyjazdach do Małopolski grupy osób o średnim statusie materialnym. Grupa o złym i bardzo złym statusie materialnym nie przekroczyła w 2009 r. 1% udziałów, co jest wyraźnym dowodem na potwierdzenie tezy, że osoby biedne turystycznie nie podróżują. Zwiększenie się grupy dobrze sytuowanych materialnie turystów z zagranicy musiało wyraźnie podratować w dobie kryzysu średniej kategorii obiekty noclegowe i odbić się na wyborze standardu nabywanych przez nich usług, w tym również branży gastronomicznej. Wymusiło jednocześnie na usługodawcach nowe wzorce jakości świadczonych dla tych osób usług turystycznych.

²⁶ W badaniu Ruchu turystycznego z 2008 r. w Krakowie, po raz pierwszy rozdzielono w ankiecie kategorię „emeryt lub rencista” na dwie oddzielne. Podział ten kontynuowany jest również w 2009 r. w Małopolsce. Dla porównywalności wyników z latami poprzednimi dokonano aglomeracji obu kategorii w kategorię „emeryt lub rencista”.

Rys. 77. Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009, według statusu materialnego

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 54. Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007²⁷, 2008²⁸ i 2009, według statusu materialnego (w%)

	Status materialny	2003	2004	2005	2006	2009
1	Bardzo dobry	0,0	13,2	21,4	31,8	19,5
2	Dobry	61,0	59,2	52,8	55,7	61,6
3	Σ pośrednia (1+2)	0,0	72,4	72,4	87,5	81,1
4	Średni	37,0	26,3	24,2	10,0	15,1
5	Zły	2,0	1,2	1,5	2,2	0,7
6	Bardzo zły	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1
7	Σ pośrednia (5+6)	0,0	1,3	1,6	2,5	0,8
8	Brak informacji	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0
	Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne

27 Dane nieporównywalne, gdyż pomimo istniejącego wzorca z lat poprzednich, IPSOS w 2007 roku do badania respondentów zagranicznych zastosował niezrozumiałą pięciostopniową skalę opisową. Patrz str. 41 RAPORT Z BADAŃ – RUCH TURYSTYCZNY W MAŁOPOLSCE W 2007 R. IPSOS, WARSZAWA, LISTOPAD 2007 Raport dla Małopolski jest anonimowy. Prawdopodobnie jak i w przypadku raportu dla miasta Krakowa z 2007 r. pracami projektu kierował Grzegorz Sygnowski. Raport wykonał zespół w składzie: Krzysztof Michalak, Łukasz Toruń, Krzysztof Woźniak, Michał Pruchniewicz.

28 Za rok 2008 dane nieporównywalne, gdyż podobnie jak w 2007 roku, Instytut Turystyki w Warszawie, patrz str. 29, RAPORT Z BADAŃ – RUCH TURYSTYCZNY W MAŁOPOLSCE W 2007 R. IT, WARSZAWA, LISTOPAD 2008. do badania respondentów zagranicznych zastosował IPSOS-owską pięciostopniową skalę opisową z 2007 r.

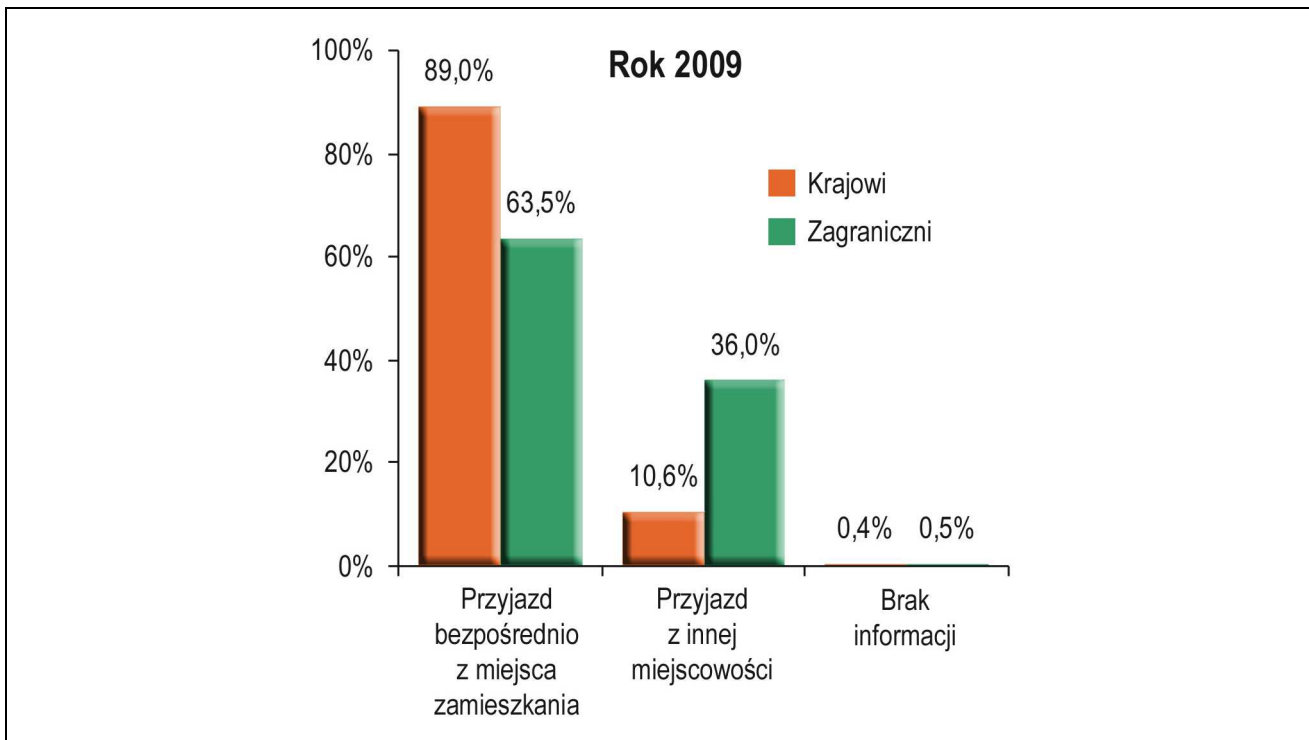
Rozdział V. Analiza informacji dotyczących pobytu w Małopolsce

5.1. Struktura odwiedzających z kraju i z zagranicy według kierunków przyjazdów

Tab. 55. Struktura odwiedzających z kraju i z zagranicy według kierunków przyjazdów

Kierunek przyjazdu	2009 Kraj.	2009 Zagr.
Przyjazd bezpośrednio z miejsca zamieszkania	89,0%	63,5%
Przyjazd innej miejscowości	10,6%	36%
Brak informacji	0,4%	0,5%
Razem	100,0%	100,0%

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 78. Przyjazdy odwiedzających krajowych i zagranicznych do Małopolski w 2009 roku, według miejsca, z którego nastąpił przyjazd

Źródło: Opracowanie własne

Prawie 90% strumienia krajowego ruchu turystycznego i ponad 60% zagranicznego ruchu turystycznego w 2009 r. trafiło bezpośrednio do Małopolski. Oznacza to, że województwo posiada

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

wielką siłę grawitacyjną. W dobie „światowego kryzysu gospodarczego” status „destynacji docelowej” i to na tak wysokim poziomie jest doskonałym prognostykiem dla branży turystycznej. Oznacza to, że do Małopolski przyjeżdża się celowo i docelowo, a nie „zalicza się przy okazji” w podróży tranzytowej lub okrężnej.

5.2. Struktura odwiedzających według towarzystwa w trakcie podróży

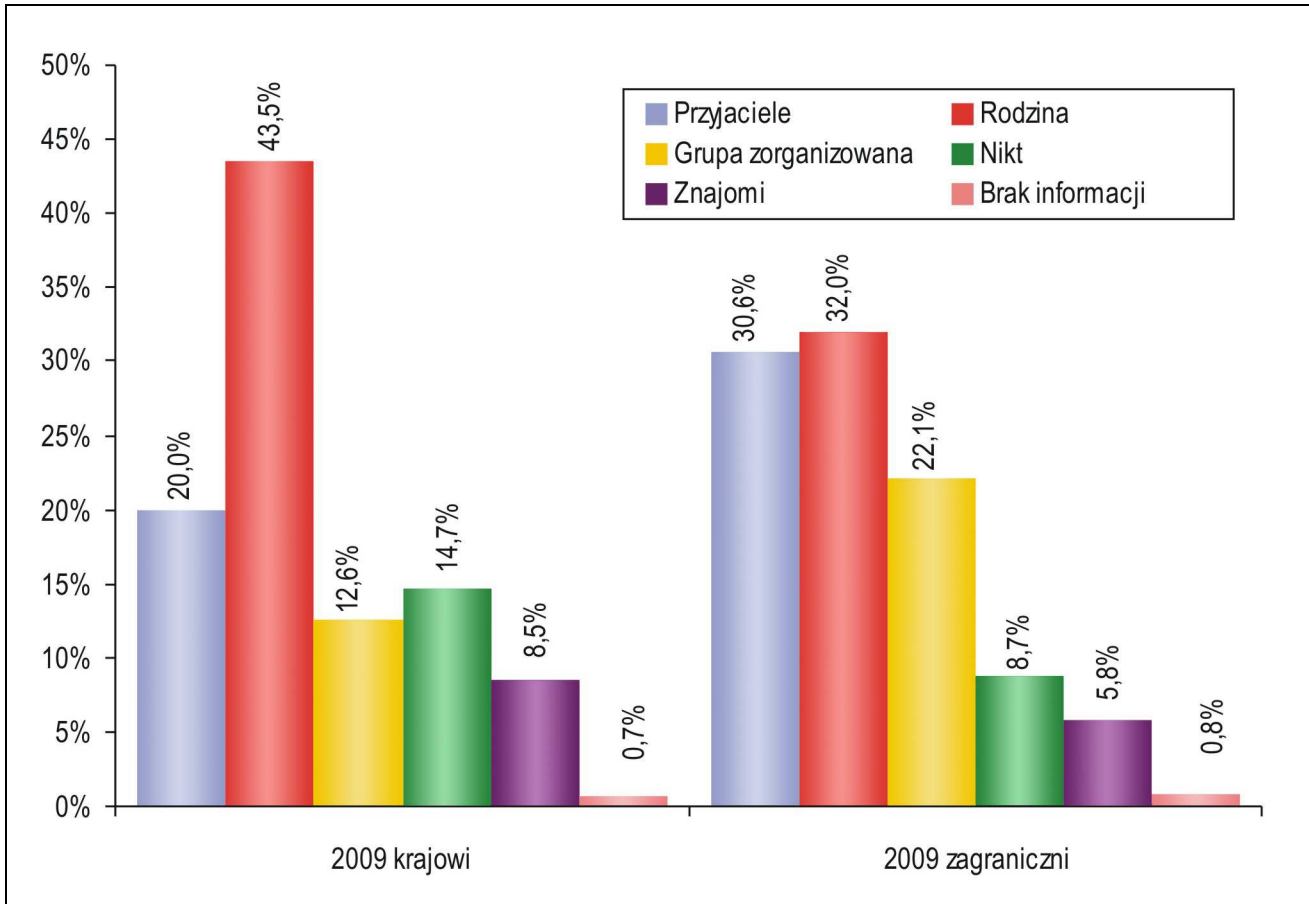
Tab. 56. Przyjazdy do Małopolski w 2009 roku, według towarzyszących osób

Osoby towarzyszące	2009 krajowi	2009 zagraniczni
Przyjaciele	20,0%	30,6%
Rodzina	43,5%	32,0%
Grupa zorganizowana	12,6%	22,1%
Nikt	14,7%	8,7%
Znajomi ²⁹	8,5%	5,8%
Brak informacji	0,7%	0,8%
Razem	100,0%	100,0%

Zródło: Opracowanie własne

W 2009 r. Małopolska była w dalszym ciągu destynacją docelową dla odwiedzających krajowych, podróżujących tak w gronie rodzinnym (udział ponad 43%), jak i w towarzystwie przyjaciół (udział 20%), w grupie zorganizowanej (ponad 12%), jak również w towarzystwie znajomych (udział ponad 8%). W zagranicznym ruchu turystycznym podróże z rodziną uzyskały 32% udziałów, kolejną pod względem towarzystwa w podróży grupą odwiedzających Małopolskę byli podróżujący w gronie przyjaciół (ponad 30%). Osoby podróżujące w grupie zorganizowanej uzyskały wynik ponad 22%. Tendencja wzrostu udziałów podróży rodzinnych może mieć związek z efektem „rygla”, jako kompensacyjna forma corocznej podróży/wycieczki wakacyjno-urlopowej.

²⁹ W badaniu przeprowadzonym w 2009 r. w ankiecie wydzielono kolejną odrębną kategorię wśród osób towarzyszących w podróży – „znajomi”, likwidując kategorię „rodzina i przyjaciele”.

Rys. 79. Struktura osób towarzyszących w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne

5.3. Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Małopolskę

Tab. 57. Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Małopolskę w 2009 roku

Długość pobytu odwiedzających Małopolskę	2009 krajowi	2009 zagraniczni	2009 Ogółem
Do 3 godzin	2,8%	1,9%	2,5%
Cały dzień bez noclegu	23,0%	3,9%	16,4%
1 noc	15,1%	4,6%	11,5%
Więcej nocy	58,4%	87,8%	68,6%
Brak informacji	0,7%	1,8%	1,0%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: Opracowanie własne

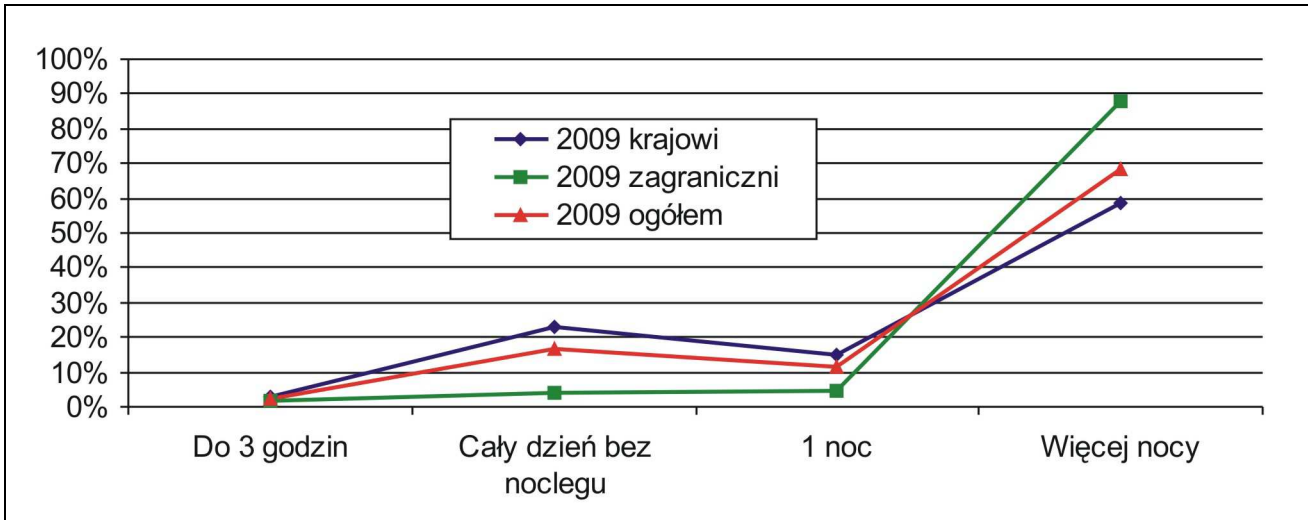
Tab. 58. Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2009 (w%)

Długość pobytu	2003		2004		2005		2006	
	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.
Do 3 godzin	8,0	2,1	3,8	1,4	10,3	2,4	3,8	0,2
Cały dzień bez noclegu	15,8	4,6	12,8	3,6	15,9	5,1	14,0	2,9
1 noc	10,0	8,6	18,0	18,0	14,5	7,5	16,1	5,3
Więcej nocy	66,2	84,7	65,4	77,0	57,1	83,2	66,1	91,6
Brak informacji	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	1,8	0,0	0,0
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Długość pobytu	2007 ³⁰		2008 ³¹		2009		2009	
	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	ogółem	
Do 3 godzin	BD	BD	BD	BD	2,8	1,9	2,5	
Cały dzień bez noclegu	28,0	38,0	BD	BD	23,0	3,9	16,4	
1 noc	12,0	4,0	10,3	5,7	15,1	4,6	11,5	
Więcej nocy	60,0	58,0	85,9	90,3	58,4	87,8	68,6	
Brak informacji	0,0	0,0	3,4	4,0	0,7	1,8	1,0	
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

Opracowanie własne

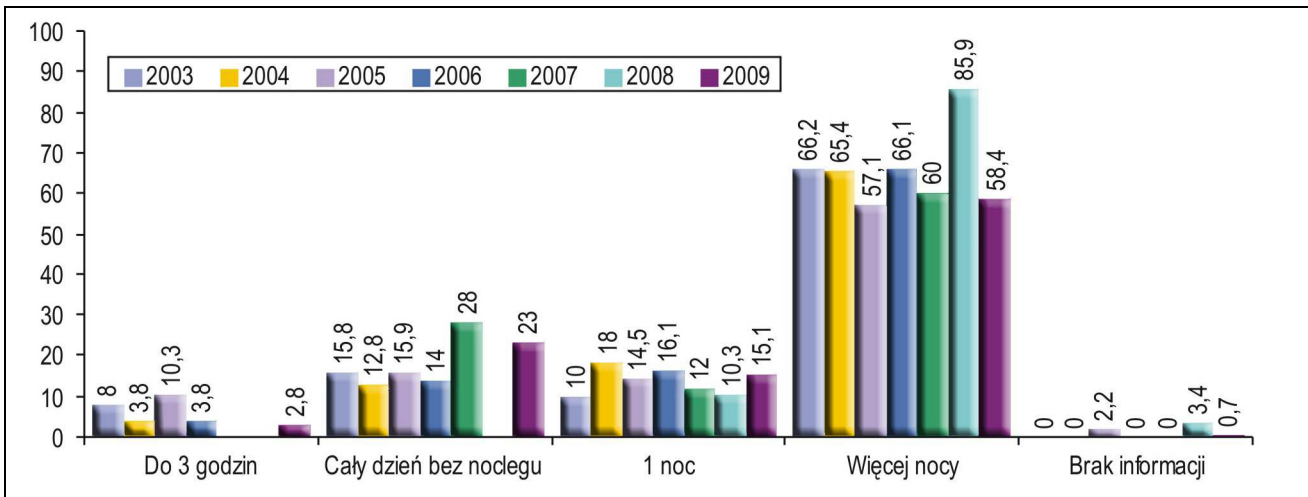
³⁰ 2007 – dane nieporównywalne, gdyż pomimo istniejącego wzorca z lat poprzednich IPSOS – Warszawa w 2007 roku do badania respondentów zastosował bezsensowną skalę dzienną, gdy w całym świecie pobyt turystów liczy/mierzy się ilością udzielonych noclegów lub w osobo/nocach, a odwiedzających jednodniowych (tak tranzytowych jak i docelowych w godzinach, maksymalnie do jednego dnia bez noclegu). Patrz str. 22, RAPORT Z BADAŃ – RUCH TURYSTYCZNY W MAŁOPOLSCE W 2007 R. IPSOS, WARSZAWA, LISTOPAD 2007

³¹ 2008 – dane Instytut Turystyki w Warszawie RAPORT Z BADAŃ – RUCH TURYSTYCZNY W MAŁOPOLSCE W 2008 R. IT, WARSZAWA, LISTOPAD 2007, str. 65.

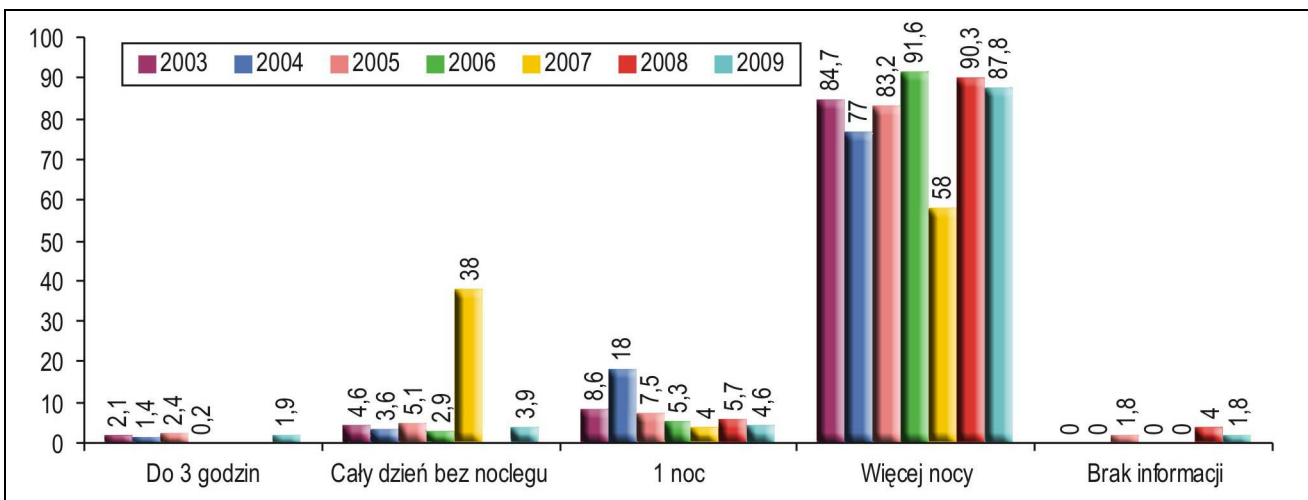
Rys. 80. Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Małopolskę w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 81. Długość pobytu odwiedzających krajowych w Małopolsce w latach 2003–2009

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 82. Długość pobytu odwiedzających zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009

Źródło: Opracowanie własne

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

5.4. Struktura celów przyjazdu Polaków i obcokrajowców do Małopolski (wybór wielokrotny)

Tab. 59. Struktura celów przyjazdu Polaków i obcokrajowców do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 i 2009

Struktura celów przyjazdu	2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009		
	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	ogółem
Zwiedzanie zabytków	43	76	21	66	36,7	60,2	38	65,8	44	70	39,4	61	34,8	56,4	42,3
Wypoczynek	68	64	76	63	65,2	64,1	54,5	64,4	60	61	70,9	64,2	62,1	68,2	64,2
Rozrywka	27	22	10,6	14,4	15,3	23,2	10	25	15	34	17	17	12,1	27,0	17,3
Odwiedziny krewnych i znajomych	11	13	24,3	22,1	17,6	16,2	18,5	14	10	8	21,5	25,9	20,0	14,0	17,9
Odwiedziny krewnych													8,9	5,7	7,8
Odwiedziny znajomych													11,1	8,3	10,1
Zakupy	17	24	11,2	26,3	10,9	16,6	10,5	14,6	7	9	7,3	10,1	12,3	15,6	13,5
Poznanie walorów przyrody	34	11	20,1	12,8	21,1	14,3	16,5	15,8	BD	BD	BD	BD	13,7	23,7	17,2
Udział w imprezie kulturalnej	6	6	11,7	12,9	9,1	9	6,8	8,3	3	1	2,2	1,5	24,9	24,7	24,8
Cel religijny	5	4	7	5	7,3	5,6	9,6	5,8	5	1	7,5	7,3	9,8	10,8	10,2
Odnowa duchowa													21,4	10,7	17,7
Edukacja	4	13	5,6	11,8	5,6	11,2	4,1	11,8	BD	BD	BD	BD	8,9	10,7	9,5
Tranzyt	0	0	4,7	8	4,9	8	4,3	7,3	BD	BD	BD	BD	5,2	8,7	6,4
Odwiedziny miejsc rodzinnych	3	5	6,2	5	4,6	4,9	4,9	6	3	3	BD	BD	5,9	5,9	5,9
Udział w szkoleniu lub konferencji lub kongresie	5	2	4,5	1,5	6,5	3,2	4,0	2	BD	BD	BD	BD	14,3	7,6	12,0
Udział w szkoleniu									0	0	0	0	13,2	5,8	10,6
Udział w kongresie, konferencji									0	0	0	0	1,1	1,8	1,4
Sprawy służbowe	7	6	8	5,6	6,6	3,8	12,2	4,5	2	1	7,3	7,1	3,5	4,1	3,7
Cel zdrowotny	13	3	11,8	4,1	9,9	3,4	11,9	3,3	7	1	8,3	7,3	7,3	1,9	5,5
Turystyka aktywna	23	10	17,4	7,8	17,3	10	11,6	11,2	28	6	42,8 ³²	22,5 ³³	6,9	4,1	6,0

32 IT – 2008 turystyka aktywna odwiedzających krajowych, SUMA aktywności: wędrówki piesze lub górskie – 22,7% + narciarstwo zjazdowe – 14,8% + wędrówki na rowerze – 2,3 + uprawianie innych sportów zimowych – 0,3% = 42,8%

Struktura celów przyjazdu	2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009		
	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	kraj.	zagr.	ogółem
Udział w zawodach sportowych	1	0	1,8	0,8	0,5	1,3	1,4	0,7	3	1	0,3	0,7	5,6	4,3	5,2
Integracja z firmą													2,0	2,1	2,0
Inny cel	5	4	3	7	2,5	4	0	0	4	7	3,7	0	4,1	4,4	4,2
Brak informacji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne

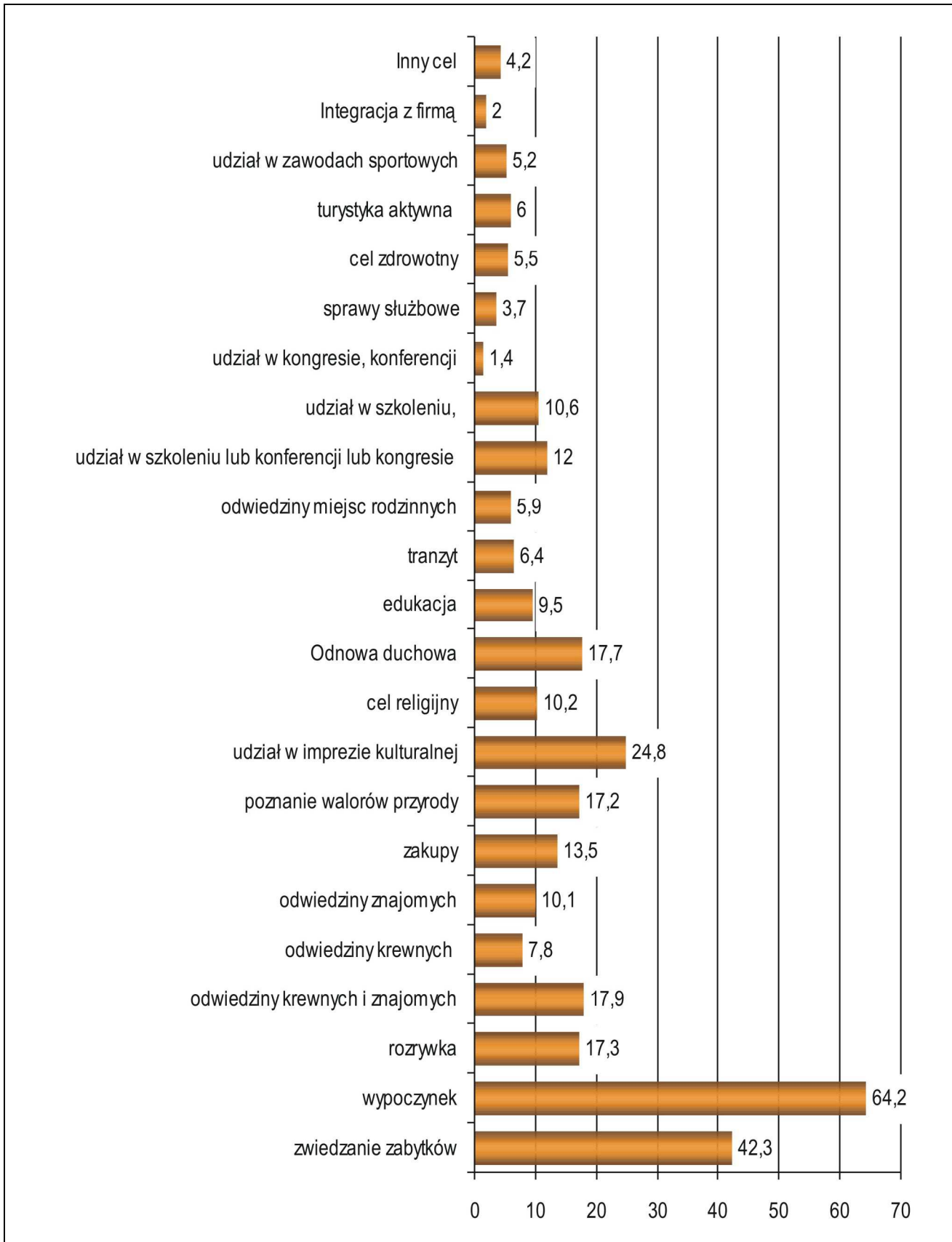
Tab. 59 przedstawia wynik odpowiedzi wielokrotnego wyboru na pytanie o cel przyjazdu do Małopolski. Ogółem respondenci na pierwszym miejscu umieścili, z wynikiem ponad 64%, „wypoczynek”. Na drugim miejscu, z wynikiem ponad 42%, „zwiedzanie zabytków”. W dalszym ciągu Polacy preferują taką kolejność celów. Obcokrajowcy tym razem po raz pierwszy bardzo wyraźnie opowiedzieli się za tą kolejnością celów przyjazdu. Również w dalszym ciągu utrzymuje się wyraźna przewaga udziałów w obu kategoriach celów turystów zagranicznych nad krajowymi. Kolejny istotny cel przyjazdu, z wynikiem ogólnym ponad 17%, stanowiła „rozrywka”. W dalszym ciągu w tej kategorii jest bardzo wyraźna różnica pomiędzy turystami zagranicznymi i krajowymi, rzędu 15% na korzyść obcokrajowców. Kolejne miejsca w rankingu w roku 2009 uzyskały: „odwiedziny krewnych i znajomych” z wynikiem ogólnym prawie 18%, „przyjazd na zakupy”, z wynikiem 13,5%, „poznanie walorów przyrody” – ponad 17%, „udział w imprezie kulturalnej” – prawie 25% i „cel religijny”, rozdzielony po raz pierwszy w badaniu 2009 na dwie kategorie: „cel religijny”, (ponad 10%) i „odnowa duchowa”, z wynikiem prawie 18%. Suma ogółem obu tych bardzo podobnych kategorii dała wynik 27,9% udziałów.

Respondenci krajowi najczęściej wybierali w następującej kolejności cele swojego przyjazdu: „wypoczynek” – ponad 62%, „zwiedzanie zabytków” – prawie 35%, „cel religijny” i „odnowa duchowa” – łącznie ponad 31%, „odwiedziny krewnych i znajomych” – 20%, „rozrywka”, jak również „zakupy” – ponad 12%.

Respondenci zagraniczni najczęściej wybierali w następującej kolejności cele swojego przyjazdu: „wypoczynek” – ponad 68%, „zwiedzanie zabytków” – prawie 57%, „cel religijny” i „odnowa duchowa” – prawie 28%, „rozrywka” – 27%, „poznanie walorów przyrody” – prawie 24%, „zakupy” – prawie 16%.

Tradycyjnie, jak co roku, należy zaznaczyć, że ranking ten wykonany został na odpowiedziach wielokrotnego wyboru, dlatego też wyniki odpowiedzi nie sumują się do wartości 100% i stanowi on jedynie tło dla celu deklarowanego w następnym pytaniu, w którym to można było wybrać tylko jeden cel przyjazdu, nazywany „głównym”. Autorzy badań wyszli z założenia, że musi istnieć wiodący cel przyjazdu do danej destynacji, wokół którego ujawniają się cele poboczne, które będąc jedynie realizowanymi „przy okazji”, same nie wywołałyby decyzji o podróży.

33 IT – 2008 turystyka aktywna odwiedzających zagranicznych, SUMA aktywności: wędrówki piesze lub górskie – 13,5% + narciarstwo zjazdowe – 4,7% + wędrówki n rowerze – 4,2% + uprawianie innych sportów zimowych – 0,1% = 22,5%

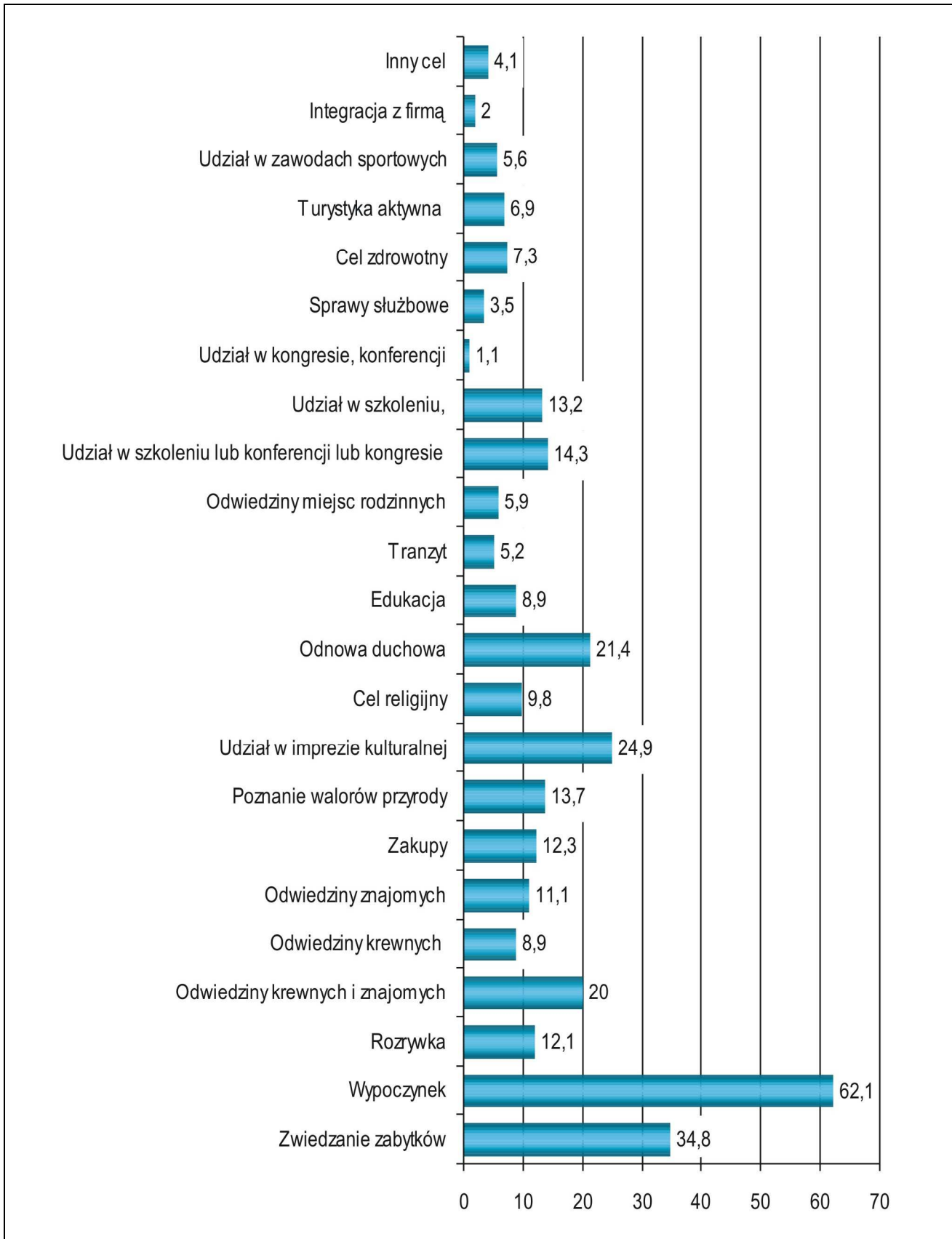

Rys. 83. Struktura celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających ogółem

Źródło: Opracowanie własne

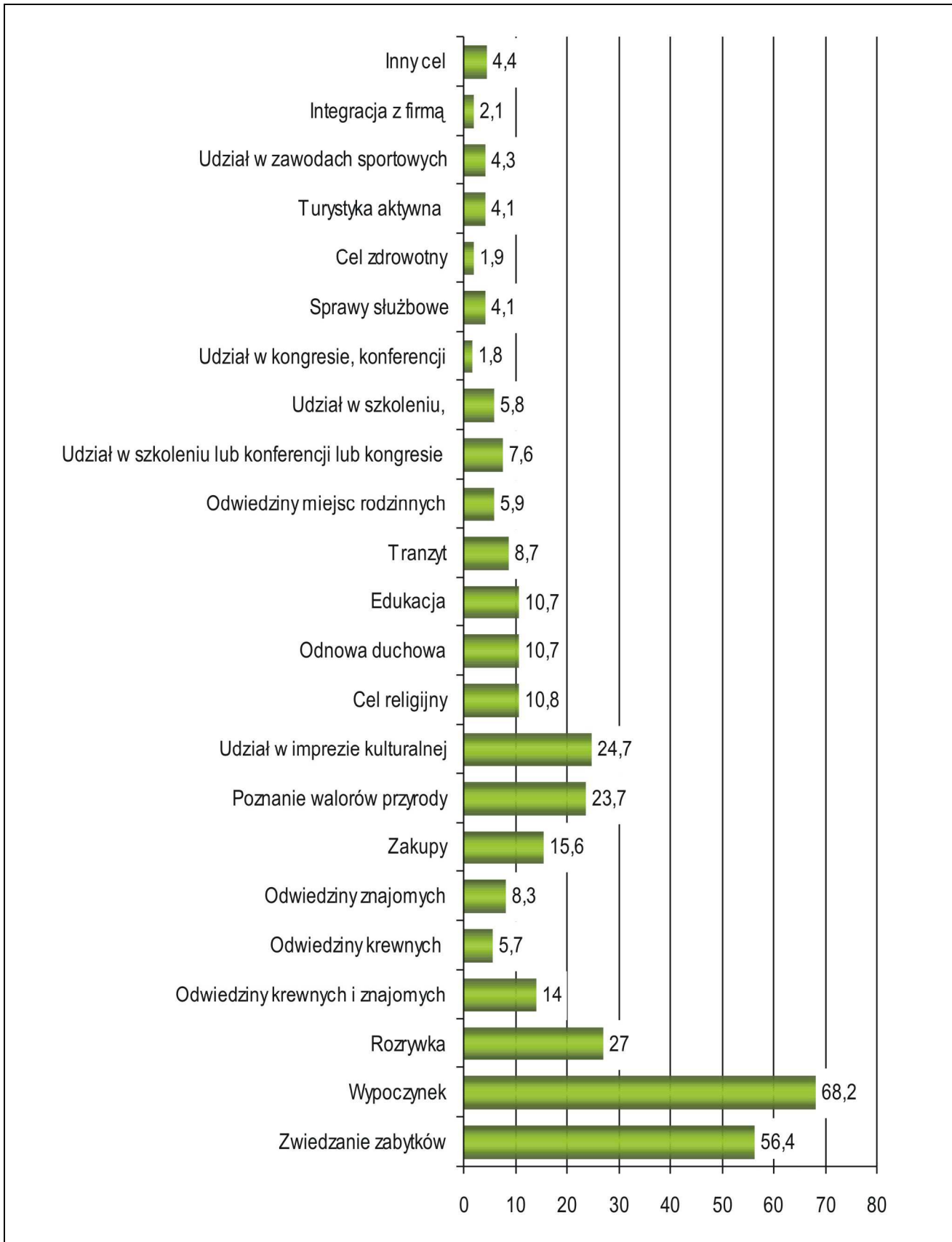
Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rys. 84. Struktura celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających krajowych

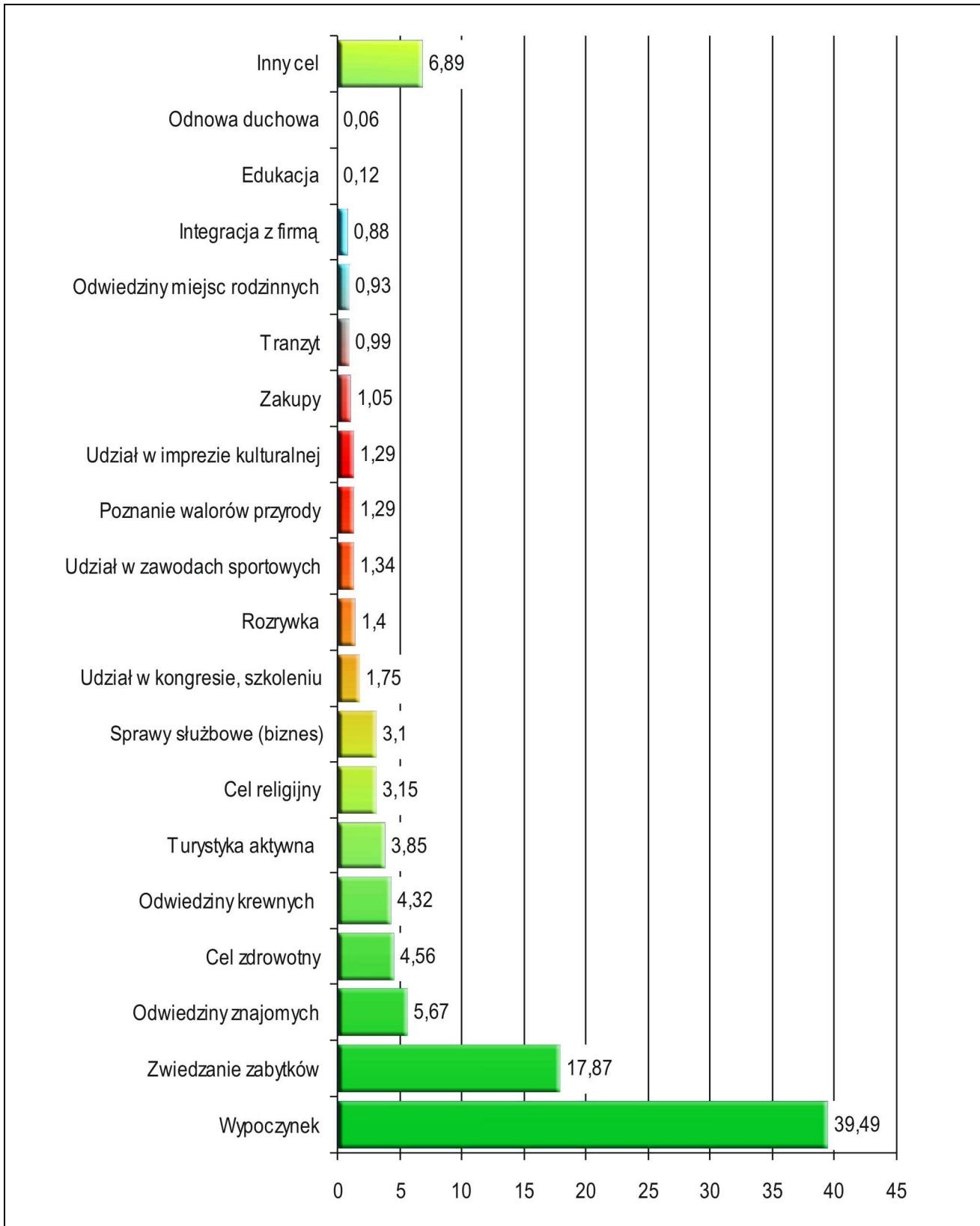
Źródło: Opracowanie własne

Rys. 85. Struktura celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających zagranicznych ogółem

Źródło: Opracowanie własne

5.5. Cel główny przyjazdu do Małopolski

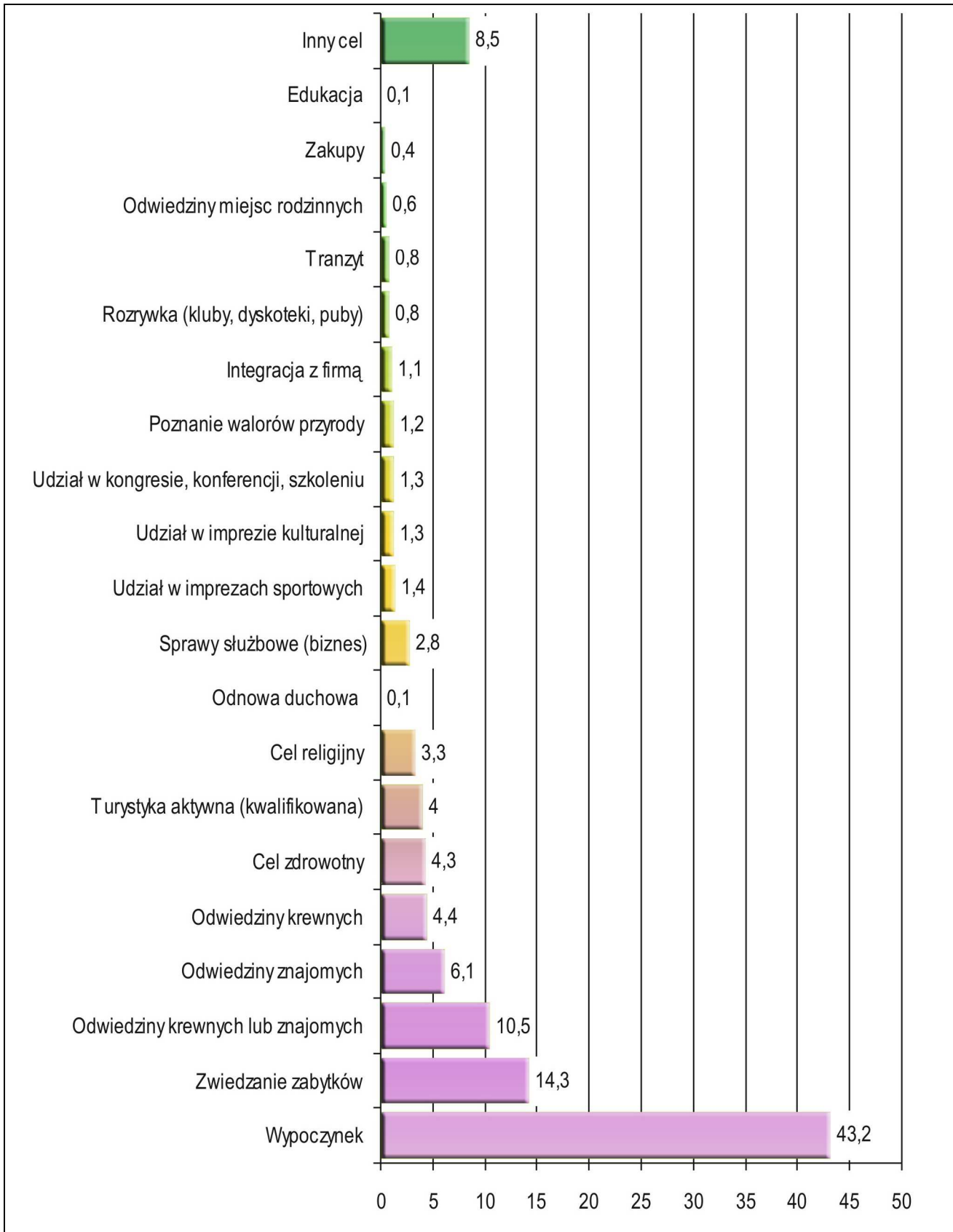

Rys. 86. Struktura procentowa głównych celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających ogółem

Źródło: Opracowanie własne

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

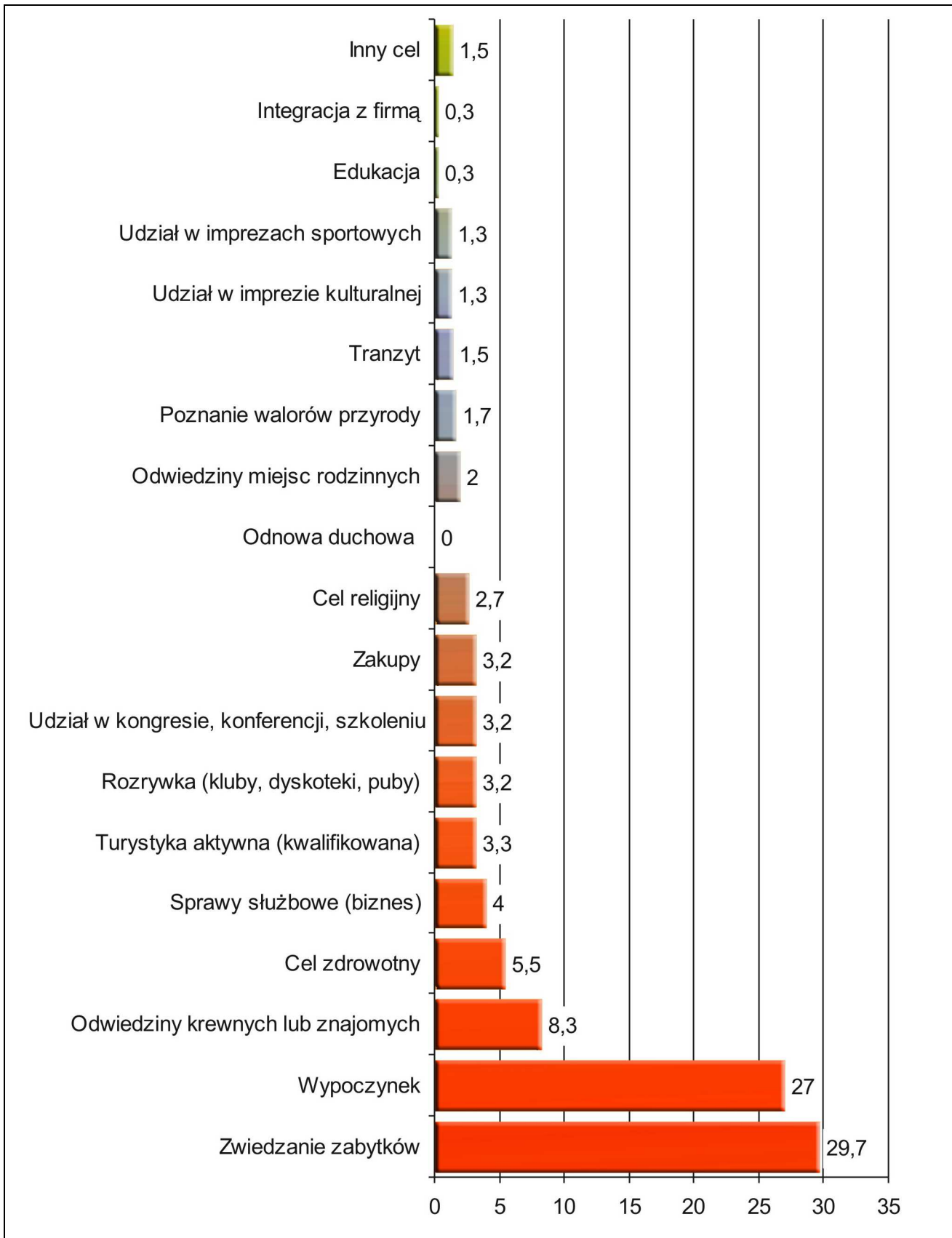

Rys. 87. Struktura procentowa głównych celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających krajowych

Źródło: Opracowanie własne

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rys. 88. Struktura procentowa głównych celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających zagranicznych ogółem

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 60. Główny cel przyjazdu odwiedzających krajowych do Małopolski w latach: 2003–2006 i 2009

Główny cel przyjazdu	2003	2004	2005	2006	2009
Wypoczynek	43	38,6	41,6	37,1	43,2
Zwiedzanie zabytków	20	11,3	9,6	11,5	14,3
Odwiedziny krewnych lub znajomych	0	8,8	8	6,9	10,5
Odwiedziny znajomych	0	0	0	0	6,1
Odwiedziny krewnych	0	0	0	0	4,4
Cel zdrowotny	4	3,9	4,3	6,0	4,3
Turystyka aktywna (kwalifikowana)	7	4,8	5,3	3,6	4,0
Cel religijny	2	5,1	4,9	5,8	3,3
Odnowa duchowa	0	0	0	0	0,1
Sprawy służbowe (biznes)	5	8,2	7,5	10,6	2,8
Udział w imprezach sportowych	0	0,7	0,8	1,4	1,4
Udział w imprezie kulturalnej	1	1,3	1,3	2,8	1,3
Udział w kongresie, konferencji, szkoleniu	3	2,2	1,6	2,9	1,3
Poznanie walorów przyrody	2	1,9	2	0,8	1,2
Integracja z firmą	0	0	0	0	1,1
Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	3	3,8	3,8	1,7	0,8
Tranzyt	0	2,5	2,1	1,8	0,8
Odwiedziny miejsc rodzinnych	0	0,6	0,5	0,8	0,6
Zakupy	2	0,5	0,5	1,5	0,4
Edukacja	1	1,3	0,7	1,1	0,1
Inny cel	4	4,5	4,3	3,7	8,5
Brak informacji	3	0	1,2	0	0
Razem	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

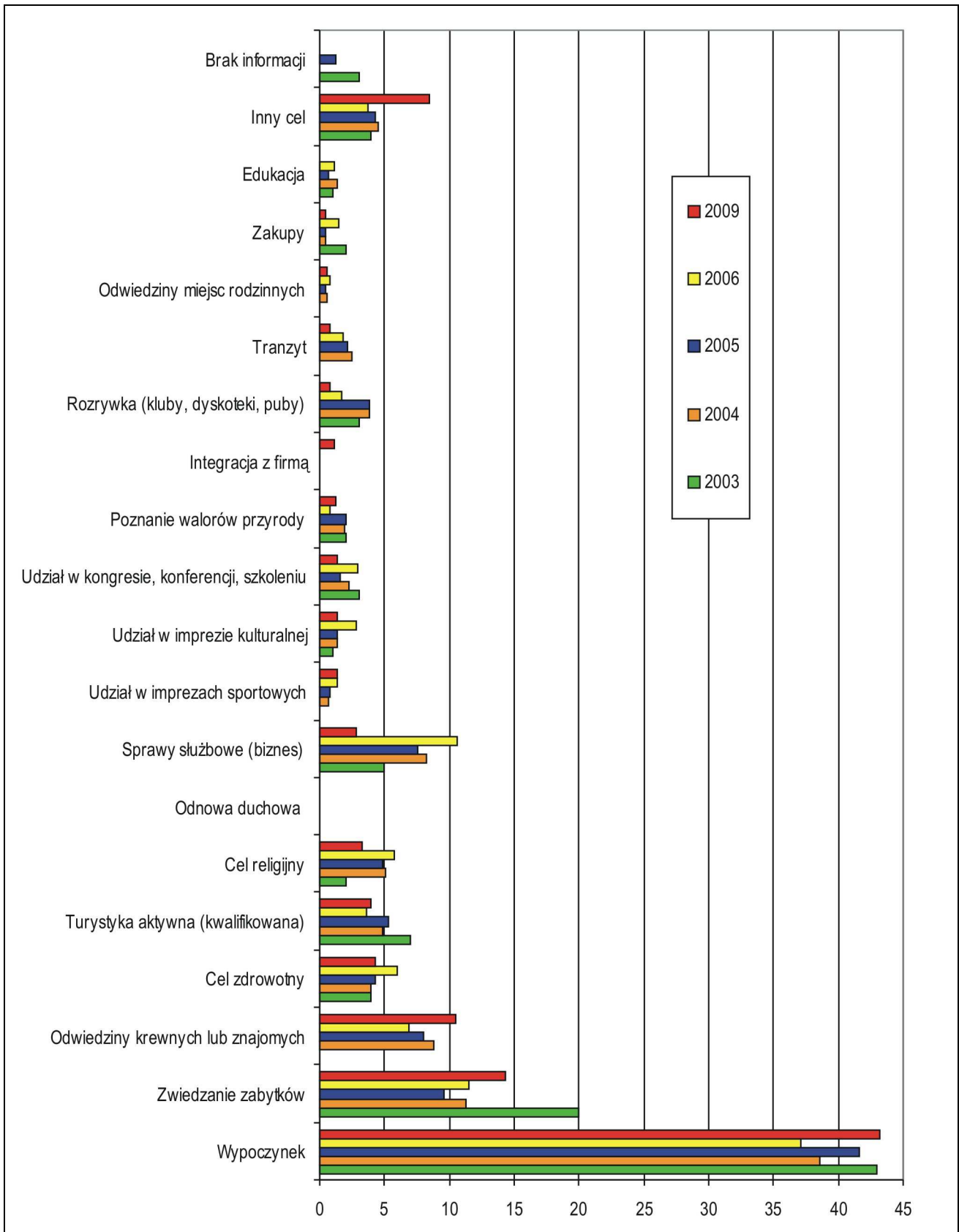
Tab. 60 ukazuje konkretne decyzje respondentów krajowych, którzy musieli dokonać pojedynczego wyboru, odpowiadając na pytanie dlaczego przyjechali do Małopolski. Ranking z tab. 60 nie pozostawia w tym zakresie nieścisłości. Na pierwszym miejscu (z wynikiem ponad 43%) uplasował się „wypoczynek”, na drugim (ponad 14% udziałów) „zwiedzanie zabytków”. Obie kategorie pozostają na stałych miejscach od 2003 r. Na trzecim miejscu pozostały, z wynikiem

10,5%, „odwiedziny krewnych lub znajomych”³⁴. Na czwartym i piątym miejscu znalazły się: cel zdrowotny (ponad 4%) i turystyka aktywna (4%). Szóste miejsce w rankingu zajął „cel religijny i odnowa duchowa”³⁵. Tych sześć powyższych kategorii aglomeruje prawie 80% udziałów spośród celów głównych, którymi kierowali się turyści, przyjeżdżając do Małopolski.

Podwójnie konstruowane pytanie o cel przyjazdu trafnie diagnozuje prawdziwe cele przyjazdu do Małopolski, wiążąc je jednocześnie jeszcze wyraźniej z (czasem tylko deklaratywnymi) celami pobocznymi.

34 Kategorię „odwiedziny krewnych lub znajomych” rozdzielono w 2009 roku na pojedyncze składowe. Działanie takie pozwoli w przyszłości na bliższą identyfikację tej grupy celów przyjazdu w kolejnych latach.

35 W badaniu ruchu turystycznego, tak w Małopolsce jak i w Krakowie, w 2009 roku po raz pierwszy wydzielono z kategorii „cel religijny” oddzielną kategorię „odnowa duchowa”. Działanie takie pozwoli w przyszłości na bliższą identyfikację tej grupy celów przyjazdu.

Rys. 89. Cel główny przyjazdu do Małopolski w latach 2003–2006 i 2009 odwiedzających krajowych ogółem

Źródło: Opracowanie własne

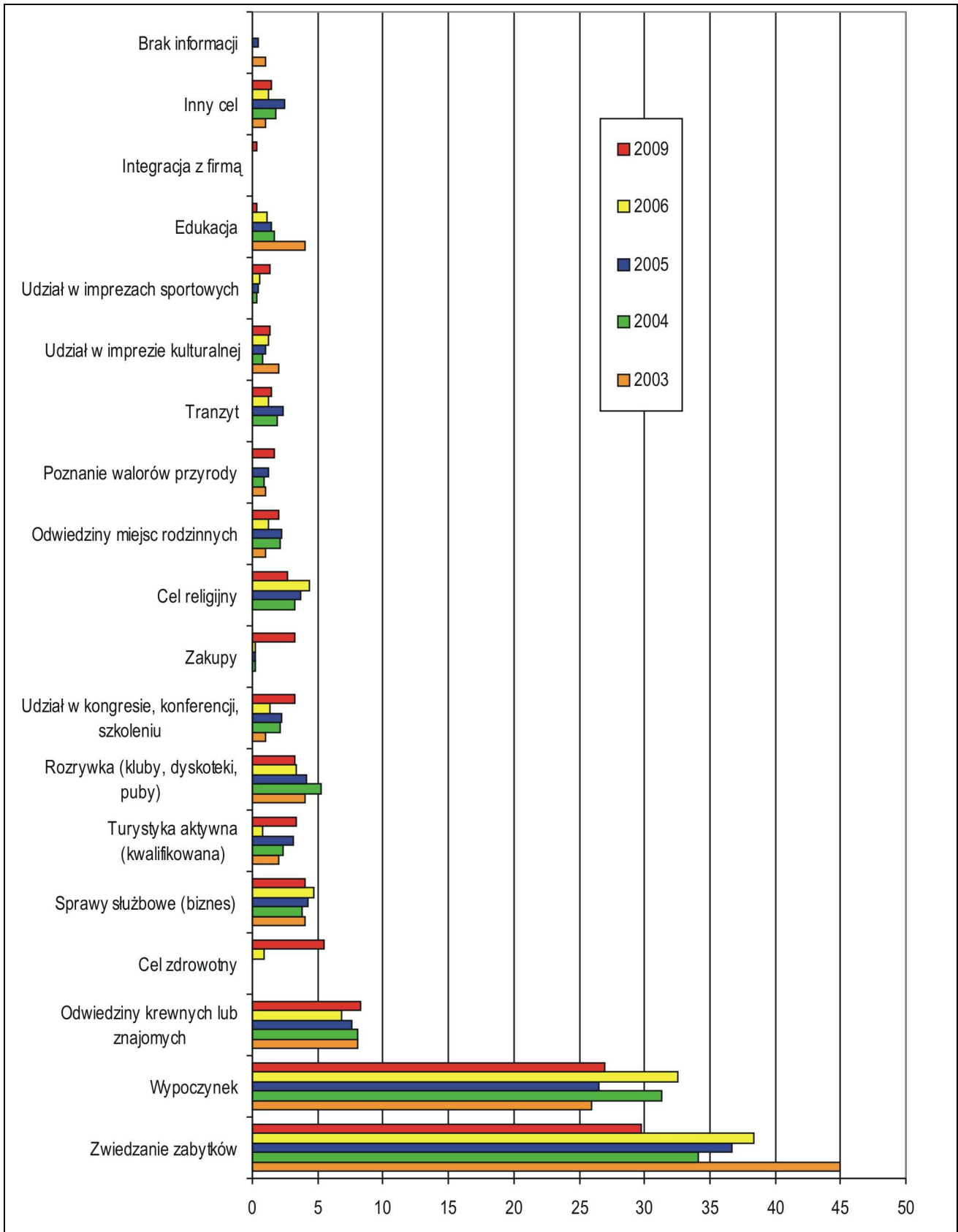
Tab. 61. Główny cel przyjazdu do Małopolski w latach 2003–2006 i 2009 odwiedzających zagranicznych

Główny cel przyjazdu	2003	2004	2005	2006	2009
Zwiedzanie zabytków	45	34,1	36,7	38,4	29,7
Wypoczynek	26	31,3	26,5	32,5	27
Odwiedziny krewnych lub znajomych	8	8	7,6	6,8	8,3
Odwiedziny znajomych	0	0	0	0	4,3
Odwiedziny krewnych	0	0	0	0	4,0
Cel zdrowotny	0	0,1	0,1	0,9	5,5
Sprawy służbowe (biznes)	4	3,8	4,3	4,7	4,0
Turystyka aktywna (kwalifikowana)	2	2,3	3,1	0,8	3,3
Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	4	5,3	4,1	3,4	3,2
Udział w kongresie, konferencji, szkoleniu	1	2,1	2,2	1,3	3,2
Zakupy	0	0,2	0,2	0,2	3,2
Cel religijny	0	3,2	3,7	4,4	2,7
Odnowa duchowa	0	0	0	0	0
Odwiedziny miejsc rodzinnych	1	2,1	2,2	1,2	2,0
Poznanie walorów przyrody	1	0,9	1,2	0,1	1,7
Tranzyt	0	1,9	2,3	1,2	1,5
Udział w imprezie kulturalnej	2	0,8	1	1,2	1,3
Udział w imprezach sportowych	0	0,3	0,4	0,6	1,3
Edukacja	4	1,7	1,4	1,1	0,3
Integracja z firmą	0	0	0	0	0,3
Inny cel	1	1,8	2,5	1,2	1,5
Brak informacji	1	0,1	0,5	0	0
Razem	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Cele główne przyjazdów obcokrajowców do Małopolski zawierają się również w czterech pozycjach rankingowych uwidocznionych w tab. 41. Pierwsze miejsce (z wynikiem prawie 30%) uzyskało „zwiedzanie zabytków”, na drugim miejscu był „wypoczynek” (27%), trzecie miejsce (ponad 8% wskazań) zajęły „odwiedziny krewnych lub znajomych”³⁶, czwarte miejsce (5,5%) uzyskał cel zdrowotny, a na miejscu piątym uplasowały się sprawy służbowe – „interesy”, z wynikiem 4%. Wyżej wymienione kategorie aglomerują ponad 74% udziałów spośród celów głównych, którymi kierowali się turyści zagraniczni, przyjeżdżając do Małopolski.

³⁶ *Uważnie należy przyglądać się nowej kategorii „odwiedziny znajomych”, gdyż w Internecie bardzo szybko rozwija się inicjatywa teoretycznie „nonprofit” darmowego przyjmowania do swojego „salonu”, na „kanapę” podróżujących po świecie internautów. Akcja ta w skali globalnej operuje prawie 2 milionami zarejestrowanych członków w Couchsurfing International. http://www.couchsurfing.org/?user_language=pl*

Rys. 90. Cel główny przyjazdu do Małopolski w latach 2003–2006 i 2009 odwiedzających zagranicznych ogółem

Źródło: Opracowanie własne

5.6. Struktura wykorzystanych przez Polaków i obcokrajowców środków transportu w trakcie przyjazdu do Małopolski

Ogólnie najpopularniejszym środkiem transportu wykorzystywanym przez turystów jest samolot, następnie samochód osobowy, pociąg i komunikacja autokarowa. Obserwując przyjazdy turystów krajowych i zagranicznych, ranking ten zmienia się diametralnie, co obrazuje tabela 62. Kolorem żółtym zaznaczono dominujące środki transportu dla obydwóch kategorii turystów.

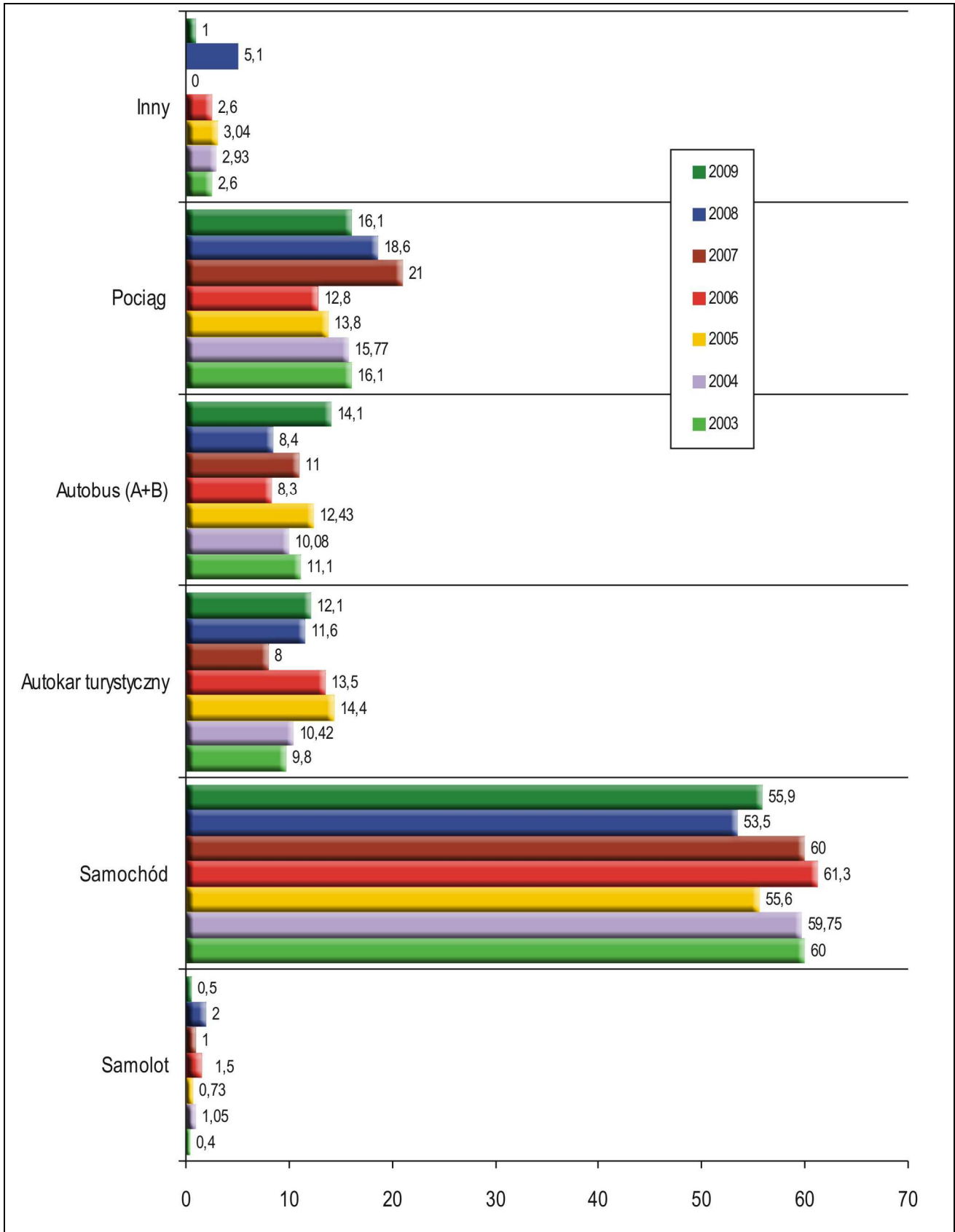
Tab. 62. Struktura wykorzystanych przez Polaków i obcokrajowców środków transportu w trakcie przyjazdu do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007³⁷, 2008, 2009

Struktura środków transportu	2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Samolot	0,4	15,9	1,05	26,1	0,73	37,6	1,5	53	1	51	2	47,8	0,5	61,6
Samolot rejsowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,3	28,3
Samolot tanich linii	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,2	32,3
Samolot czarterowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,0
Samochód	60	31,3	59,75	26,13	55,6	22,1	61,3	18,3	60	25	53,5	27,2	55,9	13,7
Autokar turystyczny	9,8	28,6	10,42	30,92	14,4	23,38	13,5	17,5	8	21	11,6	9,4	12,1	8,3
Autobus (A+B)	11,1	3,1	10,08	3,48	12,43	3,55	8,3	1,3	11	12	8,4	4,4	14,1	3,0
Autobus linii regularnej (A)	11,1	3,1	10,08	3,48	12,43	3,55	8,3	1,3	11	12	8,4	4,4	8,0	1,7
Bus (B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6,1	1,3
Pociąg	16,1	19,3	15,77	12,3	13,8	11,37	12,8	8,7	21	2	18,6	6,7	16,1	10,8
Inny	2,6	1,8	2,93	1,07	3,04	1,63	2,6	1,2	0	1	5,1	3,7	1,0	1,1
Brak informacji	0	0	0	0	0	0,37	0	0	0	0	0,8	0,8	0,3	1,5
Razem	100	100	100	100	100	100	10	100	101	112 ³⁸	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań MOT z lat 2003–2006 i IPSOS z 2007 i IT – Warszawa z 2008 r.

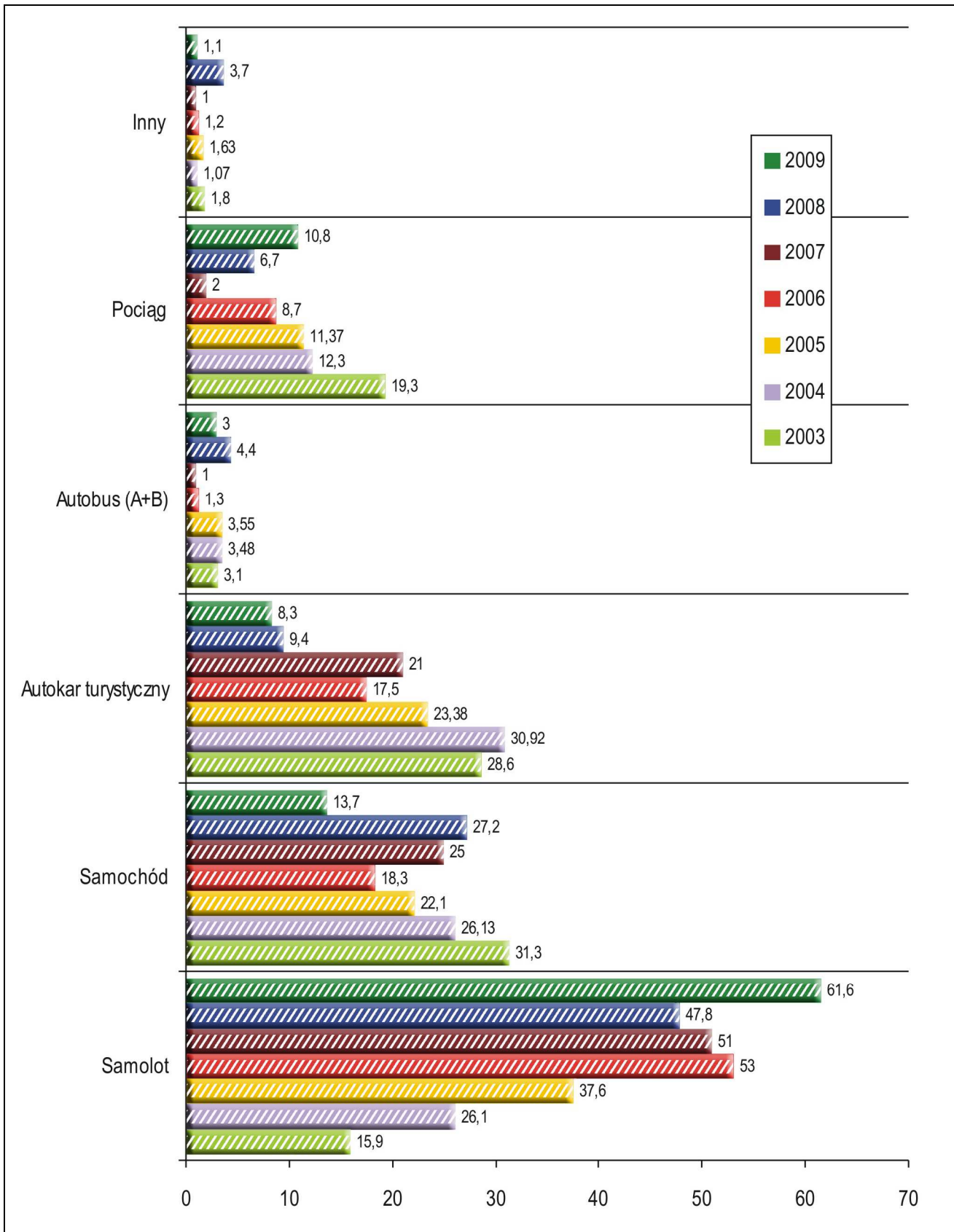
³⁷ Dane IPSOS 2007 – strona 28 Raport Badanie Ruchu Turystycznego w Małopolsce w 2007 roku.

³⁸ (bez komentarza) Dane IPSOS 2007 – strona 28 Raport Badanie ... op cit.

Rys. 91. Środki transportu wykorzystane w trakcie przyjazdu do Małopolski w latach 2003–2009 (struktura procentowa udziałów podróży turystów krajowych)

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 92. Środki transportu wykorzystane w trakcie przyjazdu do Małopolski w latach 2003–2009 (struktura procentowa udziałów podróży turystów zagranicznych)

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział VI. Usługi turystyczne Małopolski w opinii odwiedzających województwo

Odwiedzający Małopolskę w 2009 r. oceniali pobyt i usługi turystyczne w pięciostopniowej skali: bardzo dobrze, dobrze, przeciętnie, źle, bardzo źle. Dla zobrazowania zmian, jakie zaszły w ostatnich pięciu latach, wyniki badań z 2009 r. zestawiono z wynikami uzyskanymi w 2004 r. Wartością stałą i najwyżej ocenianą, zarówno w 2004 jak i 2009 r., przez odwiedzających zagranicznych i krajowych, jest trudna do jednoznacznego scharakteryzowania atmosfera – klimat miejsca odwiedzanego. W obu badaniach ocenę dobrą i bardzo dobrą łącznie przyznało 90% gości i w większości były to oceny bardzo dobre. Ważnymi cechami mieszkańców Małopolski jest ich życzliwość oraz gościnność, dostrzegane i zdecydowanie dobrze oraz bardzo dobrze oceniane przez odwiedzających. Ocena życzliwości mieszkańców, dokonana przez gości, tak zagranicznych jak i krajowych, utrzymuje się na tym samym poziomie (odpowiednio w granicach 80 i 75%). W wysokiej ocenie gościnności można było jednak odnotować obniżenie odsetka ocen dobrych w obu badanych grupach.

Charakterystycznym elementem atrakcyjności ośrodków turystycznych Małopolski są imprezy, folklor i wydarzenia kulturalne, dobrze oceniane już w 2004 r., tak przez turystów zagranicznych jak i krajowych. W roku 2009 poziom ocen bardzo dobrych znacząco wzrósł (odpowiednio o 10% i 5%). Należy jednak zwrócić uwagę, że w dalszym ciągu 40% badanych w ogóle nie udzieliło odpowiedzi i prawdopodobnie nie uczestniczyło w takich wydarzeniach.

Szeroko rozumiana rozrywka, sfera usług stanowiąca o atrakcyjności miejsca odwiedzanego, generalnie jest dobrze oceniana przez turystów zagranicznych i krajowych. Jednak i w tym przypadku zaobserwowano, że utrzymuje się wysoki odsetek braku odpowiedzi w badaniach (odpowiednio 26% i 40% w 2009 r.), a także zauważalny jest wzrost ocen pozytywnych kosztem bardzo dobrych. Niepodważalnym atutem turystycznym Małopolski są od lat lokale gastronomiczne, chętnie odwiedzane przez turystów w obu badanych grupach (jako bardzo dobre i dobre zostały ocenione odpowiednio przez 86 i 82% gości w 2004 r. oraz przez 82 i 80% gości w 2009 r.). Zważywszy na preferowany przez odwiedzających sposób spędzania czasu, niepokoić może jednak nieznaczne, ale zauważalne obniżenie oceny jakości tych usług.

Informacja turystyczna w 2009 r. praktycznie nie została dostrzeżona przez gości zagranicznych (74% braku odpowiedzi), ale wyrażający swoją opinię przyznawali głównie oceny dobre i bardzo dobre. Natomiast w grupie gości krajowych tylko 17% badanych nie poddało ocenie informacji turystycznej w odwiedzanej miejscowości, 32% oceniało ją dobrze, a oceny bardzo dobre i pozytywne osiągnęły zbliżone wartości (rozkład ocen jest porównywalny z wynikami z 2004 r.). Lepiej niż informacja turystyczna oceniane jest oznakowanie turystyczne, chociaż i w tym przypadku aż 61% gości zagranicznych nie wystawiło żadnej oceny. Jest to ponad dwukrotnie większy odsetek braku odpowiedzi niż w 2004 r. W przypadku gości krajowych zarówno procent osób udzielających odpowiedzi jak i rozkład ocen nie uległ zasadniczym zmianom, a oznakowanie to jest oceniane dobrze.

Dostępność komunikacyjna nie sprawiała problemów odwiedzającym zagranicznym i krajowym, a jej ocena wzrosła w porównaniu z 2004 r. W obu badanych grupach bardzo widocznie wzrósł odsetek oceniających dojazd do miejscowości jako bardzo dobry. Oceny negatywne nie uległy zasadniczym zmianom, a nawet o 2,6% obniżyła się wartość wskazań negatywnych wśród gości zagranicznych. Pomimo znacznej poprawy oceny dojazdu do miejscowości, odsetek wskazań negatywnych w dalszym ciągu należy do najwyższych, podobnie jak w przypadku ocen toalet i czystości miejsca odwiedzanego.

Na temat transportu lokalnego odwiedzający rzadziej wyrażali swoją opinię, chociaż wśród gości zagranicznych w 2009 r. odpowiedzi udzieliło o ponad 50% więcej badanych niż w roku 2004 i ich oceny w ostatnich badaniach były zdecydowanie wyższe. Opinia gości krajowych nie uległa w tym okresie zasadniczym zmianom.

Mocny punkt oferty Małopolski, jak wykazują wszystkie dotychczasowe badania, stanowi baza noclegowa. Turyści nie tylko nie zgłaszają zastrzeżeń do bazy noclegowej, ale wystawiają jej przede wszystkim dobre i bardzo dobre oceny. W dalszym ciągu turyści krajowi rzadziej korzystają z bazy noclegowej, a nawet w tej grupie badanych odsetek braku odpowiedzi wzrósł z 18% do 24% w porównaniu z 2004 r. Wśród turystów zagranicznych, którzy oczywiście częściej korzystają z profesjonalnej bazy noclegowej, nie tylko oceny tej bazy są lepsze, ale i chęć wyrażania swojej opinii na jej temat wzrosła.

Przytaczając ocenę usług przewodnickich, należy zwrócić uwagę na znaczny wzrost udzielanych odpowiedzi, zarówno przez gości zagranicznych (o 13%) jak i krajowych (o 10%). Usługi przewodnickie, dobrze oceniane w badaniach z roku 2004, w 2009 uzyskały jeszcze lepsze oceny, przy większym odsetku obsłużonych gości. Niezmiennie wyższe uznanie wzbudzają usługi przewodnickie wśród turystów zagranicznych, niż krajowych.

Czystość miejscowości, ulic, panujący ład są chętnie poddawane ocenie przez wszystkich odwiedzających. Chociaż zazwyczaj goście krajowi są bardziej krytyczni niż zagraniczni, mają oni podobne zdanie na temat czystości i w obu badaniach nie uległo to zasadniczym zmianom. Można zauważyć wprawdzie wzrost odsetka ocen bardzo dobrych, ale i tak ilość opinii negatywnych i bardzo negatywnych jest zdecydowanie największa.

W ocenie toalet publicznych, pomimo uzyskania tak w roku 2004, jak i w 2009 największej ilości ocen negatywnych i bardzo negatywnych w porównaniu z innymi usługami, nastąpił jednak największy progres. Przede wszystkim aż o 15% wzrósł odsetek gości zagranicznych i o 10% gości krajowych wyrażających swoją opinię, co oznacza, że obserwacje i oceny odwiedzających dotyczą już wszystkich elementów zagospodarowania i infrastruktury świadczących o poziomie kultury społeczeństwa. W 2009 r. jakość toalet publicznych odbierana jest pozytywnie lub dobrze.

Kolejną usługą, która u odwiedzających nie budzi zastrzeżeń, jest dostęp do pieniędzy za pośrednictwem bankomatów. Nasycenie urządzeniami ATM jest oceniane jako dobre i bardzo dobre, a goście zagraniczni oceniają dostęp do bankomatów zdecydowanie lepiej niż goście krajowi. W obu badanych grupach nastąpił wzrost (odpowiednio o 10 i 7%) ocen bardzo dobrych oraz spadł, i tak stosunkowo bardzo niski, odsetek ocen negatywnych.

W 2009 r. ocenie poddano dodatkowo dwie usługi, których nie uwzględniono w 2004 r. Odwiedzający oceniali możliwość zapłaty kartą płatniczą oraz dostępność Internetu. W ocenie tych usług, podobnie jak w ocenie dostępu do bankomatów, można zaobserwować pewne

prawidłowości. Odsetek braku odpowiedzi zarówno przy ocenie punktów usługowo-handlowych akceptujących karty, jak przy ocenie dostępu do Internetu jest jeszcze stosunkowo wysoki (odpowiednio: zagraniczni 24 i 25%, krajowi 31 i 39%). Częściej z tych usług korzystają, a także lepiej je oceniają goście zagraniczni niż krajowi. Generalnie w obu badanych grupach zakres tych usług jest oceniany dobrze.

Ocena jakości obsługi turystycznej, którą to ocenę możemy traktować jako kompleksową, wypada dobrze i bardzo dobrze w 2004 i w 2009 r. Może to świadczyć o zadowoleniu odwiedzających z pobytu i usług. Należy jednak zwrócić uwagę, że jakość obsługi uległa pogorszeniu, czego obrazem są zgodne, wystawione przez obie badane grupy, oceny.

Należy podkreślić, że Małopolska niezmiennie odbierana jest jako bezpieczny region, zarówno przez odwiedzających zagranicznych jak i krajowych. Przy bardzo wysokim i wzrastającym odsetku osób udzielających odpowiedzi wartości ocen bardzo dobrych wzrosły o 100% w obu badanych grupach. Odnotować możemy również taki sam istotny procentowo spadek ocen negatywnych.

Tab. 63. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających gości zagranicznych w 2004 i 2009 roku

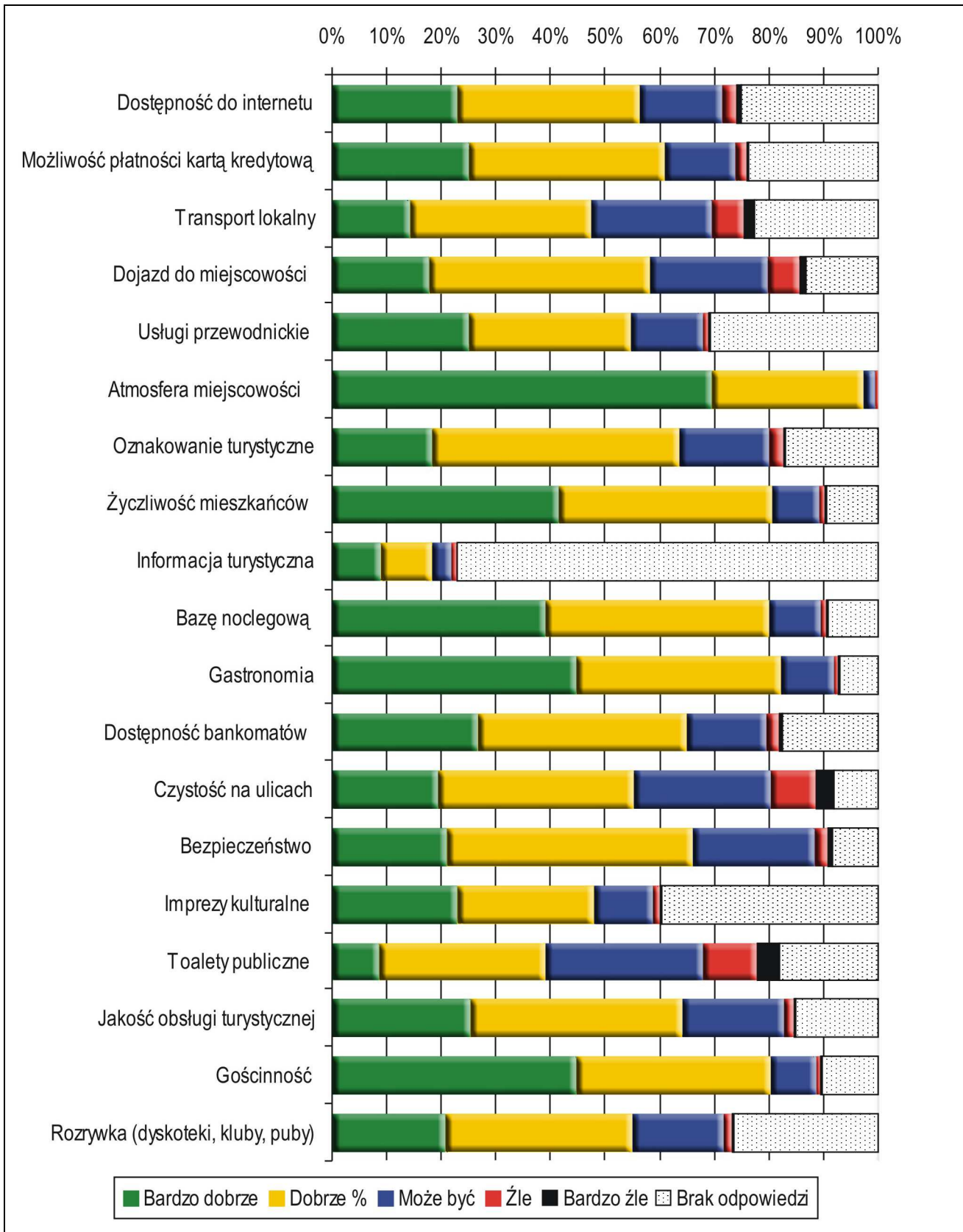
Oferta	Ocena						
	Rok	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle	Brak odpowiedzi
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	2009	20,6	34,3	16,8	1,6	0,1	26,5
	2004	21,0	32,5	9,2	0,3	0,1	36,8
Gościnność	2009	44,7	35,7	8,3	0,9	0,2	10,3
	2004	45,5	43,2	5,5	0,5	0,4	4,8
Jakość obsługi turystycznej	2009	25,4	38,8	18,5	1,9	0,1	15,2
	2004	24,9	41,3	12,6	2,2	0,4	18,6
Toalety publiczne	2009	8,5	30,7	28,9	10,0	4,0	18,0
	2004	3,6	15,5	27,3	12,8	6,5	34,3
Imprezy kulturalne	2009	23,0	24,9	10,9	1,2	0,3	39,7
	2004	13,0	22,3	12,4	1,2	0,4	50,7
Bezpieczeństwo	2009	21,1	44,9	22,6	2,4	0,8	8,3
	2004	11,3	43,4	20,8	5,5	1,1	17,8
Czystość na ulicach	2009	19,3	35,9	25,2	8,3	3,4	8,0
	2004	14,3	37,3	24,9	9,8	2,89	10,8
Dostępność bankomatów	2009	26,6	38,4	14,5	2,5	0,4	17,6
	2004	16,0	29,4	22,3	2,3	0,6	29,3

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

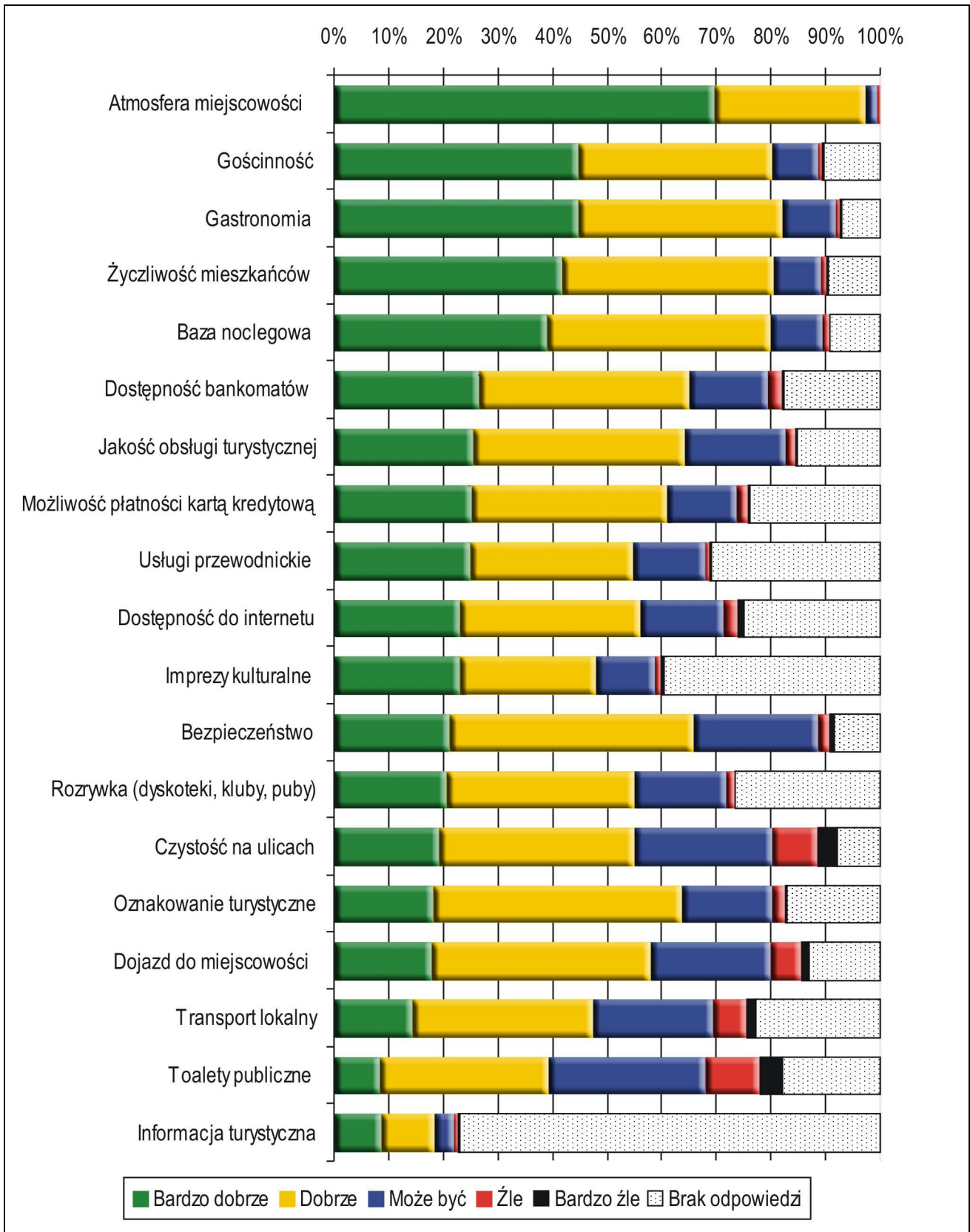
Oferta	Ocena		Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle	Brak odpowiedzi
	Rok							
Gastronomia	2009		44,6	37,4	9,7	1,0	0,1	7,1
	2004		47,23	39,21	4,59	0,94	0,61	7,41
Baza noclegowa	2009		39,0	41,0	9,4	1,3	0,1	9,2
	2004		31,1	45,2	7,5	1,3	0,6	14,1
Informacja turystyczna	2009		8,4	9,1	3,5	0,8	0,1	73,7
	2004		17,2	32,5	17,2	4,0	1,0	28,1
Życzliwość mieszkańców	2009		41,6	39,0	8,5	1,1	0,4	9,4
	2004		41,3	38,8	6,8	1,7	0,7	10,7
Oznakowanie turystyczne	2009		18,3	45,4	16,5	2,6	0,3	17,0
	2004		16,5	40,6	15,1	4,5	1,4	21,8
Atmosfera miejscowości	2009		67,5	27,0	2,2	0,3	0,1	
	2004		64,2	25,4	2,6	0,3	0,1	7,5
Usługi przewodnickie	2009		25,0	29,8	13,1	1,0	0,3	30,8
	2004		13,2	28,6	13,4	0,9	0,2	43,7
Dojazd do miejscowości	2009		17,8	40,3	21,8	5,8	1,2	13,1
	2004		8,7	37,1	20,9	8,4	1,5	23,3
Transport lokalny	2009		14,3	33,1	22,0	6,0	1,8	22,7
	2004		5,2	17,9	21,1	4,9	1,4	49,5
Możliwość płatności kartą kredytową	2009		25,2	35,8	12,8	2,1	0,3	23,8
Dostępność do Internetu	2009		23,0	33,2	15,2	2,6	1,0	25,0

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 93. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających Małopolskę gości zagranicznych w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 94. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających Małopolskę gości zagranicznych w 2009 roku (ranking)

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 64. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających gości krajowych w 2004 i 2009 roku

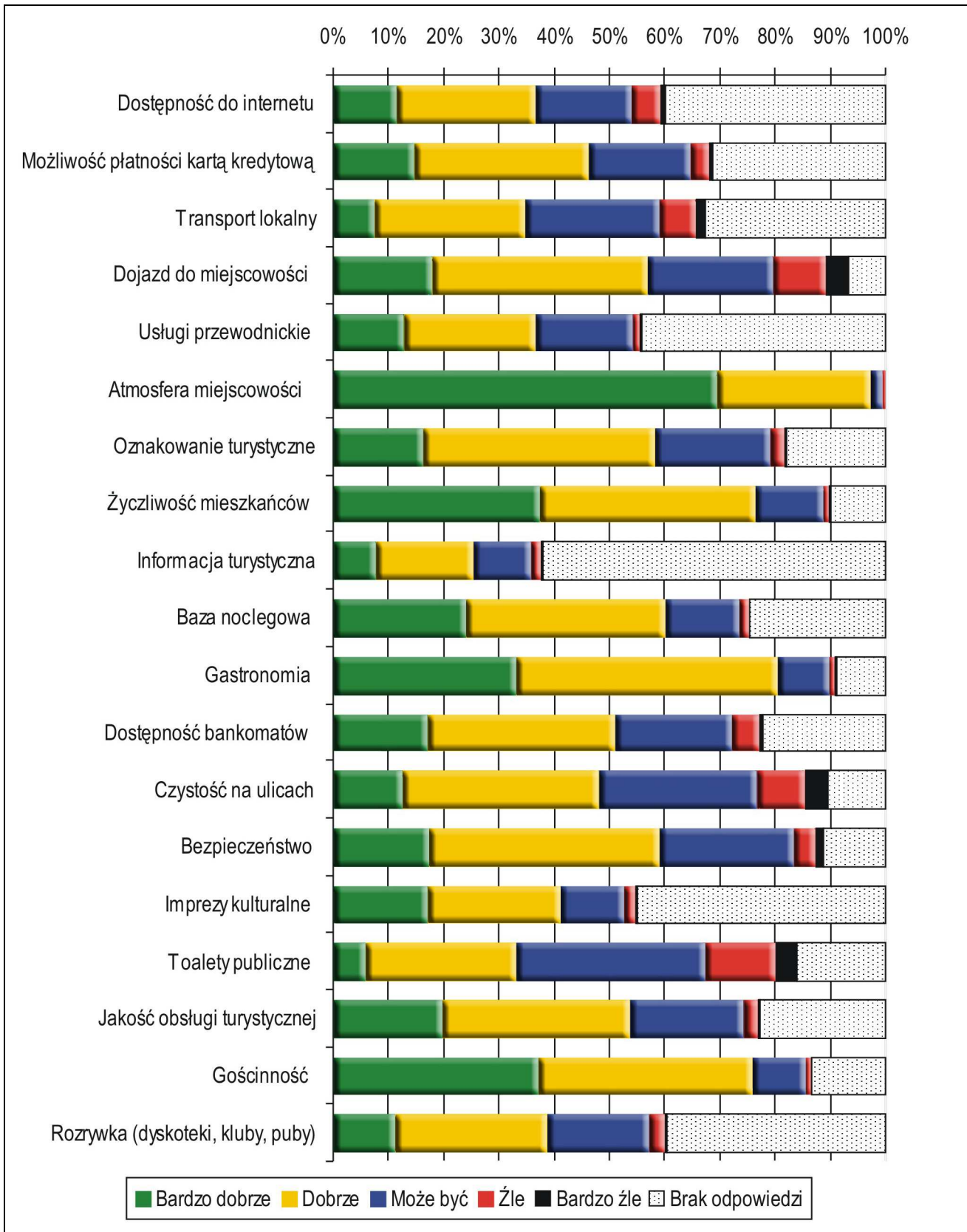
Oferta	Ocena Rok	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle	Brak odpowiedzi
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	2009	11,2	27,6	18,6	2,8	0,3	39,6
	2004	17,6	28,4	14,2	4,7	1,6	33,6
Gościnność	2009	37,2	38,7	9,6	1,1	0,0	13,3
	2004	39,7	46,0	6,0	0,6	0,3	7,34
Jakość obsługi turystycznej	2009	19,7	34,1	20,5	2,8	0,2	22,7
	2004	21,9	40,4	15,9	2,5	0,5	18,7
Toalety publiczne	2009	5,9	27,2	34,2	12,8	3,8	16,1
	2004	4,4	17,0	27,9	17,1	6,7	26,8
Imprezy kulturalne	2009	17,1	24,0	11,6	2,0	0,5	44,8
	2004	12,1	23,7	17,9	4,4	1,3	40,6
Bezpieczeństwo	2009	17,3	41,8	24,2	4,1	1,3	11,3
	2004	9,6	43,0	24,6	8,1	1,4	13,3
Czystość na ulicach	2009	12,6	35,6	28,6	8,7	4,0	10,5
	2004	10,4	37,0	28,4	14,0	2,1	8,1
Dostępność bankomatów	2009	17,2	33,7	21,1	5,1	0,5	22,3
	2004	10,7	35,0	18,3	9,1	3,2	23,7
Gastronomia	2009	33,1	47,4	9,4	1,0	0,2	8,9
	2004	36,1	45,4	7,21	1,4	0,6	9,3
Baza noclegowa	2009	24,0	36,2	13,5	1,8	0,1	24,5
	2004	32,1	37,6	10,31	1,3	0,5	18,1
Informacja turystyczna	2009	7,7	17,3	10,1	1,9	0,2	61,12
	2004	15,9	31,0	18,7	4,3	1,3	28,8
Życzliwość mieszkańców	2009	37,3	39,0	12,3	1,2	0,2	9,9
	2004	39,9	36,3	9,5	1,1	0,5	12,6
Oznakowanie turystyczne	2009	16,4	41,7	20,9	2,7	0,3	17,9
	2004	18,7	39,7	16,4	5,1	1,4	18,6
Atmosfera miejscowości	2009	67,5	27	2,2	0,3	0,1	
	2004	59,2	29,1	4,0	0,6	0,2	6,9

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

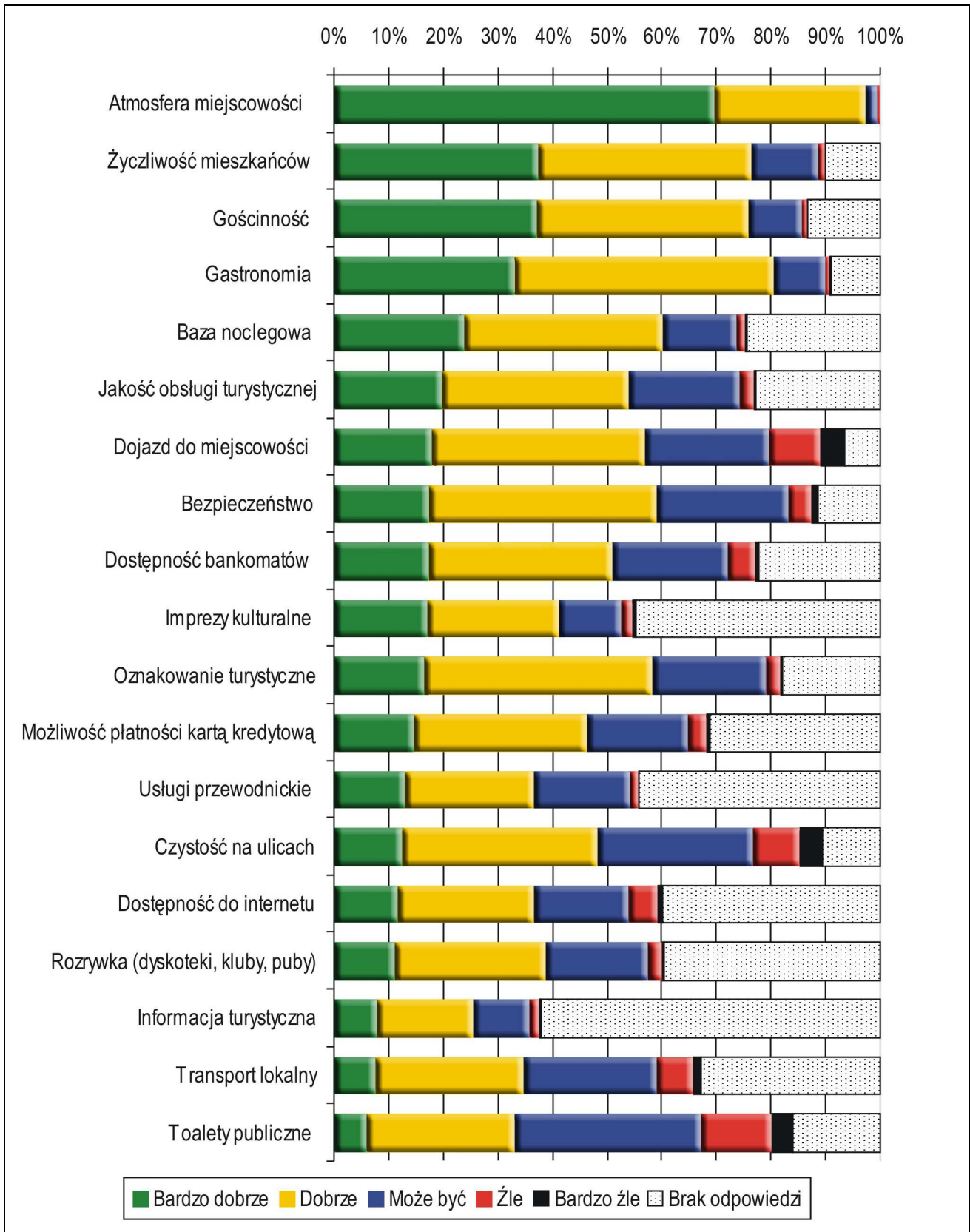
Oferta	Ocena		Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle	Brak odpowiedzi
	Rok							
Usługi przewodnickie	2009		12,9	23,7	17,6	1,6	0,2	44,1
	2004		9,8	18,2	15,1	1,7	0,8	54,3
Dojazd do miejscowości	2009		18,0	39,0	22,8	9,4	4,2	6,6
	2004		13,3	44,9	22,6	9,6	2,2	7,6
Transport lokalny	2009		7,6	27,1	24,3	6,8	1,4	32,7
	2004		8,5	27,5	20,0	4,8	0,9	38,1
Możliwość płatności kartą kredytową	2009		14,6	31,7	18,3	3,6	0,5	31,2
Dostępność do Internetu	2009		11,6	25,0	17,4	5,3	0,9	39,8

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 95. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających Małopolskę gości krajowych w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 96. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających Małopolskę gości krajowych w 2009 roku (ranking)

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział VII. Atrakcje wskazywane przez respondentów w Małopolsce

7.1. Ogółem

Niezmiennie na terenie województwa małopolskiego największymi atrakcjami turystycznymi dla odwiedzających krajowych i zagranicznych są obiekty czy miejsca związane z Krakowem (tab. 65).

Tab. 65. Ranking największych atrakcji turystycznych województwa według badań z 2009 roku (można było wskazać trzy atrakcje)

Atrakcje turystyczne	Odwiedzający krajowi	Odwiedzający zagraniczni	Pozycja w rankingu
Rynek Główny (Stare Miasto, Droga Królewska)	66,1%	65,4%	1
Wawel (Komnaty, Katedra, Dzwon Zygmunta, smok)	58,2%	57,6%	2
krakowska dzielnica Kazimierz (synagogi, kawiarnie, koncerty itd.)	24,8%	39,0%	3
Krynica Zdrój (pjalnie, muzeum, zabudowa itp.)	16,1%	20,1%	4
Zakopane (Krupówki, skocznie, muzea, zabytki itd.)	26,8%	5,8%	5
Ojców – Pieskowa Skała (atrakcje przyrodnicze, zamek itd.)	26,1%	0,3%	6
Wieliczka (kopalnia soli, muzeum, rynek itp.)	2,7%	22,5%	7
Tatry (doliny, szczyty, jaskinie itp.)	15,0%	7,8%	8
przyroda (rzeki, krajobraz itp.)	15,6%	7,2%	9
Jaworzyna Krynicka (kolej gondolowa)	8,1%	11,6%	10
Nowa Huta (pl. Centralny, szlak socrealizmu i in.)	7,6%	6,8%	11
termy, parki wodne, baseny (różne miejscowości)	9,9%	3,4%	12
Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach	7,6%	5,6%	13
Kalwaria Zebrzydowska (Sanktuarium, dróżki itd.)	7,3%	1,7%	14
Rabka (muzeum, teatr, centra rozrywki itd.)	6,5%	1,0%	15
Muzeum xx. Czartoryskich	2,7%	4,8%	16
sklepy, centra handlowe	6,1%	0,8%	17
Pieniny (Szczawnica, Jaworki, spływ Dunajcem itd.)	5,1%	1,4%	18
Wyciągi narciarskie	4,5%	2,0	19
Kuchnia regionalna (karczmy, przysmaki itp.)	3,9%	2,0%	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOT

Odwiedzający krajowi najwyżej cenili sobie Rynek Główny w Krakowie wraz z jego atrakcjami oraz Wawel. Tutaj ponad połowa respondentów wskazała oba te miejsca. Na dalszych pozycjach jednakże widać już rozbieżności w odpowiedziach Polaków i gości z zagranicy. Tak więc inaczej niż odwiedzający zagraniczni, goście krajowi wskazali na kolejnych miejscach Zakopane i Ojców wraz z Pieskową Skałą, a dopiero później krakowską dzielnicę Kazimierz, co pokazuje zupełnie inny rozkład odpowiedzi. Na dalszych miejscach w rankingu znalazły się: Krynica Zdrój, ogólnie regionalna przyroda i Tatry. Zaskakuje bardzo niski udział w tym segmencie ma zainteresowanie Wieliczką i jej główną atrakcją – kopalnią soli.

Pierwsze dwa miejsca w rankingu największych atrakcji turystycznych województwa w opinii segmentu odwiedzających zagranicznych są takie same, jak i wśród Polaków. Kolejne pozycje jednakże pokazują zgoła inny obraz głównych produktów turystycznych regionu. I tak, na trzecim i kolejnych miejscach znalazły się: krakowska dzielnica Kazimierz, Wieliczka, Krynica Zdrój wraz z Jaworzyną Krynicką. Ojców wraz z Pieskową Skałą, sklepy, Rabka czy Kalwaria Zebrzydowska znalazły się na końcu omawianego rankingu – choć znaczące jest, co należy podkreślić, że w ogóle się na niej uplasowały.

W bieżącym roku na liście produktów województwa, z których turyści chcieliby skorzystać w przyszłości, znalazły się – na co należy zwrócić uwagę również w kontekście wskazywanych przez respondentów krajowych i zagranicznych produktów – baseny geotermalne, parki wodne czy baseny.

Wśród innych produktów turystycznych, które obecnie, ale i w przyszłości mogą znaleźć się w kręgu zainteresowań odwiedzających krajowych, trzeba wymienić różnego typu aktywne formy wypoczynku, m.in. chodzenie po górach, jazdę na nartach, konną, na rowerach, pływanie kajakami itp. W kręgu przyszłych zainteresowań respondentów należy wskazać również: różnego typu szlaki turystyczne, stacje narciarskie czy obiekty związane z odnową psychosomatyczną człowieka. Goście chcą także jeździć w Małopolsce na quadach, w kuligach, bawić się w paintball czy inne gry zespołowe. Wśród konkretnych miejsc odwiedzający krajowi w przyszłości chcą po raz pierwszy bądź kolejny zawitać w Tatry, spłynąć po Dunajcu czy ponownie przyjechać do Krakowa. Sporo osób wybiera się także do Wieliczki.

Odwiedzający zagraniczni, podobnie jak i krajowi, podczas kolejnego pobytu w województwie mają w planach wypoczynek w górach, jazdę na nartach, rowerze, pływanie żaglówkami, na kajakach. Wskazują, że będą zainteresowani wydarzeniami kulturalnymi. Wśród konkretnych miejsc, które ponownie bądź po raz pierwszy chcą odwiedzić, wymieniali Kraków, Zakopane oraz Wieliczkę.

Wnioski

- wzmocnić promocję turystyczną obiektów rekreacyjnych, w tym szczególnie basenów geotermalnych, parków wodnych i innych atrakcji związanych z wykorzystaniem wody;
- rozbudować ofertę i promocję produktów opartych na aktywnym wypoczynku, w tym szczególnie na grach zespołowych;
- prowadzić działania promocyjne, z naciskiem położonym na ofertę związaną z poprawą psychofizyczną ludzkiego organizmu.

7.2. Województwo śląskie

Ślązacy wśród głównych atrakcji turystycznych województwa małopolskiego najczęściej wymieniali Rynek Główny i Wawel w Krakowie (tab. 66).

Tab. 66. Największe atrakcje turystyczne województwa małopolskiego w opinii odwiedzających region w 2009 r. z województwa śląskiego

Atrakcje	Udział %	Ranking
Kraków – Rynek	46,2%	1
Kraków – Wawel	36,1%	2
Kościóły, synagogi, cerkwie	24,0%	3
Przyroda (krajobraz, parki, rzeki itp.)	16,2%	4
Kraków – Kazimierz	13,1%	5
Ojców, Pieskowa Skała, Brama Krakowska	12,1%	6
Puby, kluby	9,9%	7
Restauracje, karczmy, kawiarnie, kulinaria	8,5%	8
Tatry	8,0%	9
Krynica Zdrój	7,7%	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOT

W dalszej kolejności najatrakcyjniejsze dla gości z sąsiedniego województwa były obiekty sakralne i przyroda regionu. Dużym zainteresowaniem cieszyły się obiekty gastronomiczne i specyfika kuchni małopolskiej, a z konkretnych miejsc – krakowska dzielnica Kazimierz. Spoza stolicy województwa wymieniali: Ojców z Pieskową Skałą, Tatry i Krynice Zdrój.

W planach mają Ślązacy skorzystanie na terenie województwa przede wszystkim z oferty związanej z aktywnymi formami wypoczynku. Tutaj respondenci wymieniali najczęściej jazdę konną, na rowerze i na nartach. Zamierzają również zwiedzać oraz skorzystać z oferty rozrywkowej. Zainteresowani są także różnymi obiektami i wydarzeniami kulturalnymi, jak również obiektami kąpielowymi (termy, baseny). Wśród konkretnych destynacji turystycznych najczęściej w planach pojawiały się: Tatry, Kraków, Spływ Dunajcem wraz z Pieninami oraz, rzadziej, Wieliczka i Zakopane.

Wnioski

- wzmocnić promocję oferty nastawionej na aktywne formy wypoczynku, w tym szczególnie związane z wodą;
- przygotować i wprowadzić na rynek ofertę rozrywkową opartą na różnych formach zabawy.

7.3. Województwo mazowieckie

Goście przybywający do województwa małopolskiego z Mazowsza za największą atrakcję turystyczną regionu uznali Wawel (tab. 67). Na drugiej pozycji, o tylko nieznacznie mniejszej liczbie wskazań, znalazł się krakowski Rynek. Kolejne najważniejsze produkty turystyczne województwa to przyroda i obiekty sakralne. W dalszej kolejności, poza krakowskim Kazimierzem, znalazły się Krynica Zdrój i Zakopane. W tym segmencie respondentów widać także większe zainteresowanie wydarzeniami kulturalnymi.

Osoby pochodzące z województwa mazowieckiego chcą skorzystać w przyszłości podczas swojego pobytu w Małopolsce przede wszystkim z aktywnych form wypoczynku oraz regionalnych dóbr kultury. Do najczęściej wymienianych aktywnych form wypoczynku respondenci zaliczyli jazdę na rowerze, na nartach i kuligi. Z kolei wśród oferty kulturalnej wskazali przede wszystkim wydarzenia kulturalne i teatr. Dużą popularnością w opinii respondentów będzie się cieszyć zwiedzanie oraz oferta rozrywkowa. Wśród konkretnych destynacji turystycznych, osoby zamieszkałe w województwie mazowieckim, najczęściej wymieniały Tatry, Kraków i Pieniny ze spływem Dunajcem.

Wnioski

- wzmocnić promocję turystyczną opartą na ofercie aktywnych form wypoczynku;
- rozbudować ofertę związaną z dziedzictwem kulturowym o ofertę rozrywkową (tzw. kultura masowa).

Tab. 67. Największe atrakcje turystyczne województwa małopolskiego w opinii odwiedzających region w 2009 r. z województwa mazowieckiego

Atrakcje	Udział %	Ranking
Kraków – Wawel	40,4%	1
Kraków – Rynek	39,8%	2
przyroda (krajobraz, parki, rzeki itp.)	19,0%	3
kościół, synagoga, cerkwie	15,1%	4
Kraków – Kazimierz	13,1%	5
Krynica Zdrój	13,1%	6
restauracje, karczmy, kawiarnie, kulinaria	10,7%	7
Zakopane	10,4%	8
wydarzenia kulturalne, sportowe	9,8%	9
Tatry	8,6%	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOT

7.4. Francja

Ponad połowa respondentów przyjeżdżających do województwa małopolskiego z Francji jako główne atrakcje regionu wskazywała Wawel i Rynek Główny w Krakowie (tab. 68).

Tab. 68. Największe atrakcje turystyczne województwa małopolskiego w opinii odwiedzających region w 2009 r. z Francji

Atrakcje	Udział %	Ranking
Kraków – Wawel	54,2%	1
Kraków – Rynek	52,3%	2
Kraków – Kazimierz	21,5%	3
Wydarzenia kulturalne, sportowe	15,9%	4
Muzea	12,1%	5
Restauracje, karczmy, kawiarnie, kulinaria	11,2%	6
Kluby, puby	10,3%	7
Przyroda (krajobraz, parki, rzeki itp.)	10,3%	8
Wieliczka	10,3%	9
Kościoty, świątynie, synagogi	7,5%	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOT

W dalszej kolejności znalazł się krakowski Kazimierz, z ponad 1/5 wskazań. Następne wymieniane produkty związane były z szeroko pojętą kulturą. I tak Francuzów interesowały wydarzenia kulturalne, muzea oraz różnego typu obiekty gastronomiczne i związana z nimi oferta. Wśród konkretnych miejscowości spoza Krakowa ten segment rynku zwrócił uwagę także na Wieliczkę.

Francuzi podczas swojego następnego pobytu w województwie małopolskim chętnie będą zwiedzać zabytki i skorzystają z oferty kulturalnej. Tutaj szczególnie wykazują zainteresowanie wydarzeniami kulturalnymi (festiwalami, koncertami) oraz muzeami. Respondenci wskazywali również chęć skorzystania z oferty rozrywkowej. Wśród potencjalnych destynacji turystycznych najczęściej pojawiała się Wieliczka, a następnie Kraków i Zakopane.

Wnioski

- widoczna jest słaba znajomość oferty turystycznej województwa małopolskiego – należy szczególnie zwrócić uwagę na informacje dostępne w punktach „it” w języku francuskim, w tym zwłaszcza w Krakowie;
- wzmocnić ofertę opartą na dziedzictwie kulturowym, w tym związaną ze zwiedzaniem zabytków regionu, wydarzeniami kulturalnymi.

7.5. Wielka Brytania

Bezprecedensową atrakcją turystyczną dla turystów z Wielkiej Brytanii w 2009 r. był krakowski Rynek Główny (tab. 69).

Tab. 69. Największe atrakcje turystyczne województwa małopolskiego w opinii odwiedzających region w 2009 r. z Wielkiej Brytanii

Atrakcje	Udział %	Ranking
Kraków – Rynek	71,8%	1
Kraków – Wawel	47,0%	2
Puby, kluby	28,2%	3
Kraków – Kazimierz	24,2%	4
Dyskoteki	17,9%	5
Restauracje, karczmy, kawiarnie, kulinaria	11,5%	6
Wydarzenia kulturalne, sportowe	9,8%	7
Kraków - Nowa Huta	7,8%	8
Kościóły, synagogi, cerkwie	5,2%	9
Przyroda (krajobraz, parki, rzeki itp.)	4,9%	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOT

Wśród ważnych produktów turystycznych województwa małopolskiego dla rynku brytyjskiego należy wymienić z Krakowa: Wawel i Kazimierz oraz w mniejszym stopniu Nową Hutę. Biorąc zaś pod uwagę typy produktów, ten segment rynku szczególnie interesował się ofertą rozrywkową, gastronomiczną i kulturalną.

Segment Brytyjczyków najczęściej w przyszłości chce korzystać z oferty rozrywkowej województwa. Wymieniali tutaj dyskoteki, kluby i puby. Zakładają również dalsze zwiedzanie Krakowa i województwa, w tym szczególnie Wieliczki i Zakopanego. Interesują się również wydarzeniami kulturalnymi, muzeami i możliwością zakupów.

Wnioski

- rozbudować ofertę rozrywkową o obiekty i wydarzenia kulturalno-sportowe odbywające się w Krakowie i poza nim;
- położyć nacisk w komunikatach promocyjnych na dziedzictwo kulturowe regionu.

7.6. Niemcy

Segment niemiecki przyjeżdżający do regionu za największe atrakcje uznał Rynek Główny, Wawel i krakowski Kazimierz. Dużym zainteresowaniem wśród Niemców cieszyły się obiekty sakralne, muzea oraz obiekty gastronomiczne. Z miejsc spoza Krakowa najwyższe pozycje w rankingu osiągnęła Wieliczka i Krynica Zdrój. Dla tego segmentu rynku ważne były także walory przyrodnicze województwa (tab. 70).

Tab. 70. Największe atrakcje turystyczne województwa małopolskiego w opinii odwiedzających region w 2009 r. z Niemiec

Atrakcje	Udział %	Ranking
Kraków – Rynek	64,3%	1
Kraków – Wawel	53,0%	2
Kraków – Kazimierz	41,1%	3
Kościoły, synagogi, cerkwie	32,7%	4
Muzea	13,1%	5
Restauracje, karczmy, kawiarnie, kulinaria	13,1%	6
Wieliczka	11,3%	7
Krynica Zdrój	7,7%	8
Przyroda (krajobraz, parki, rzeki itp.)	6,5%	9
Wydarzenia kulturalne, sportowe	6,5%	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOT

W przyszłości Niemcy byliby zainteresowani zwiedzaniem województwa oraz ofertą kulturalną. W ramach tej ostatniej najczęściej wymieniali chęć uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i zwiedzania muzeów. Licznie pojawiły się również wskazania dotyczące chęci zakupów oraz korzystania z oferty gastronomicznej. Wśród poszczególnych destynacji Niemcy planują w przyszłości przyjechać do Krakowa, Zakopanego i Wieliczki.

Wnioski

- w działaniach promocyjnych na rynku niemieckim należy zwrócić uwagę na ofertę kulturalną, w tym szczególnie na dziedzictwo kulinarne regionu;
- przygotować i wprowadzić do sprzedaży ofertę związaną z pobytami, zwiedzaniem, połączoną z możliwością zakupów.

Rozdział VIII. Analiza porównawcza ruchu turystycznego w przekroju województw Województwo małopolskie na tle innych województw w latach 1995–2009

8.1. Cel i zakres analizy

W opracowaniu przedstawiono wyniki analizy porównawczej ruchu turystycznego mierzonego przy pomocy jednego z wielu możliwych parametrów, jakim jest liczba korzystających z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania, zgodnie z miesięcznym sprawozdaniem KT-1.

W analizie uwzględniono obiekty ogółem, bez ich rozbicia na hotele, motele, pensjonaty i pozostałe obiekty zbiorowego zakwaterowania. Dane takie są też dostępne, ale ich analiza wymagałaby odrębnego opracowania.

Informacje o ruchu turystycznym uzyskano z witryny www.stat.gov.pl, sekcja Bazy Danych, element – Bank Danych Regionalnych. Jest to największy, uporządkowany i udostępniany w Internecie zbiór informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej oraz demograficznej Polski w ujęciu jednostek terytorialnych. BDR zawiera informacje o województwach, powiatach, gminach, a także regionach i podregionach, czyli wszystkich składowych elementach nomenklatury jednostek terytorialnych NUTS do celów statystycznych.

Analizę prowadzono w trzech podstawowych przekrojach, a mianowicie dla:

- liczby korzystających z noclegów ogółem,
- liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych,
- liczby korzystających z noclegów turystów krajowych.

Liczba turystów ogółem oraz zagranicznych dostępna jest bezpośrednio z banku danych. Natomiast liczbę turystów krajowych wyznaczono jako różnicę pomiędzy liczbę turystów ogółem a liczbą turystów zagranicznych.

Zakres czasowy analizy obejmuje 15 lat z okresu 1995–2009 r. Należy nadmienić, że w Banku Danych Regionalnych nie opublikowano informacji o liczbie turystów ogółem za rok 1999, natomiast dostępne były dla tego roku informacje o liczbie turystów zagranicznych. Aby zwiększyć horyzont czasowy analiz zdecydowano oszacować liczbę turystów ogółem w roku 1999, a także – wynikowo – liczbę turystów krajowych. Zastosowano tu prostą metodę szacunku, przyjmując że w każdym województwie liczba turystów ogółem w roku 1999 ustalana jest jako ważona średnia arytmetyczna

z wielkości tej zmiennej w latach 1997–1998 oraz 2000–2001. Odpowiednia formuła przyjmuje więc następującą postać:

$$1999=0,1*1997+0,4*1998+0,4*2000+0,1*2001$$

Zakres przestrzenny analiz tworzy 16 województw Polski oraz 6 regionów. W tab. 71 podaje się kody stosowane w systemie NUTS i nazwy województw tworzących poszczególne regiony.

Tab. 71. Nazwy województw tworzących poszczególne regiony

Kod	Jednostka	Kod	Jednostka
100	Region centralny	400	Region północno-zachodni
110	ŁÓDZKIE	408	LUBUSKIE
114	MAZOWIECKIE	430	WIELKOPOLSKIE
200	Region południowy	432	ZACHODNIOPOMORSKIE
212	MAŁOPOLSKIE	500	Region południowo-zachodni
224	ŚLĄSKIE	502	DOLNOŚLĄSKIE
300	Region wschodni	516	OPOLSKIE
306	LUBELSKIE	600	Region północny
318	PODKARPACKIE	604	KUJAWSKO-POMORSKIE
320	PODLASKIE	622	POMORSKIE
326	ŚWIĘTOKRZYSKIE	628	WARMIŃSKO-MAZURSKIE

8.2. Tendencje rozwoju ruchu turystycznego w przekroju województw w latach 1995–2009

Dane będące podstawą dalszych analiz przedstawiono w tab. 76 (turyści ogółem), tab. 77 (turyści zagraniczni) oraz tab. 78 (turyści krajowi). Województwa i regiony uporządkowane są w tabelach według liczby korzystających z noclegów ogółem w ostatnich trzech latach tj. w okresie 2007–2009.

Wielkości podane w tab. 76–78 zostały przedstawione w postaci wykresów liniowych pokazujących tendencje rozwojowe liczby turystów. Są to rys. 111–114 – dla turystów ogółem, rys. 115–118 – dla turystów zagranicznych oraz rys. 119–122 – dla turystów krajowych.

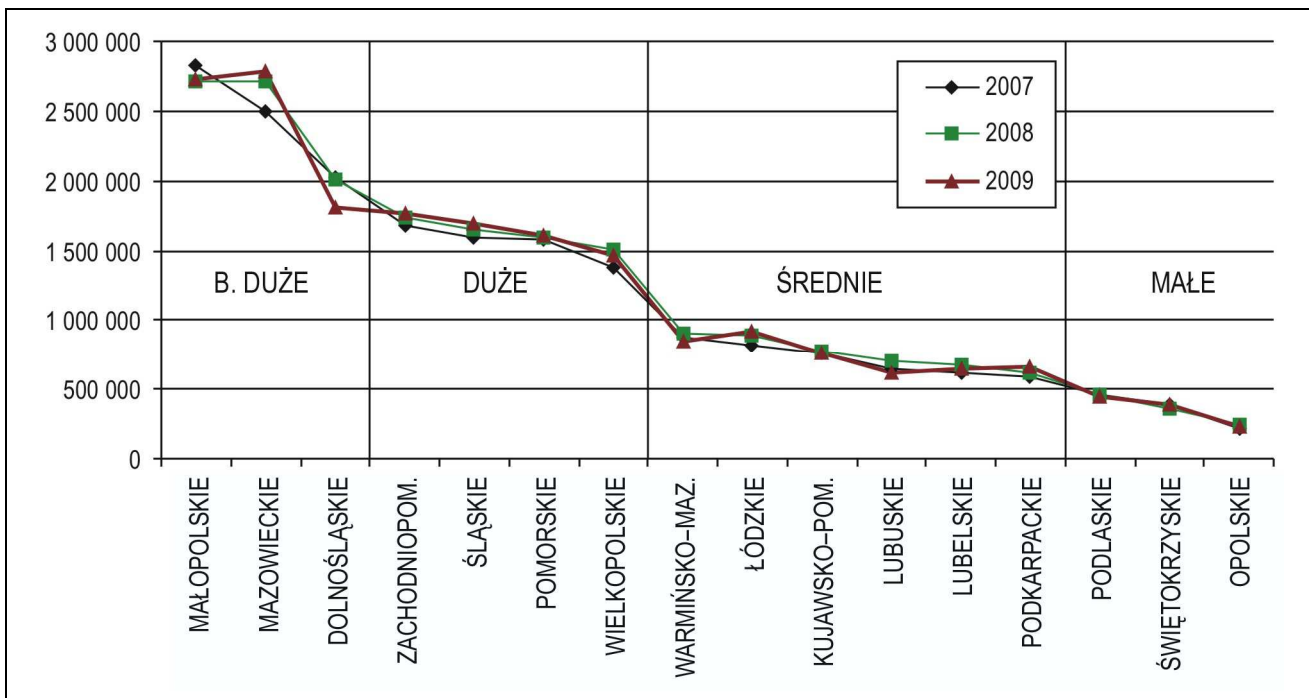
Dla ułatwienia analizy wszystkie województwa Polski podzielono, ze względu na wielkość ruchu turystycznego ogółem, na 4 kategorie (por. rys. 97).

Pierwsza kategoria obejmuje 3 województwa o najwyższym poziomie ruchu turystycznego w latach 2007–2009 („b. duże”). Do tej grupy zaliczono województwa: małopolskie, mazowieckie, dolnośląskie, dla których liczba korzystających z noclegów kształtuje się na poziomie powyżej 2,0 mln osób rocznie.

Druga grupa zawiera 4 województwa o nieco mniejszym ruchu turystycznym (1,4–2 mln. osób rocznie). Tę grupę („duże”) tworzą województwa: zachodniopomorskie, śląskie, pomorskie oraz wielkopolskie.

Trzecia grupa („średnie”) zawiera 6 województw, w których liczba korzystających z noclegów kształtuje się w granicach 600–900 tys. osób w skali roku. Są to województwa: warmińsko-mazurskie, łódzkie, kujawsko-pomorskie, lubuskie, lubelskie i podkarpackie.

Ostatnia, czwarta grupa („małe”) obejmuje 3 województwa: podlaskie, świętokrzyskie oraz opolskie, w których liczba korzystających z noclegów w ostatnich trzech latach zawierała się w granicach 200–450 tys. osób rocznie.

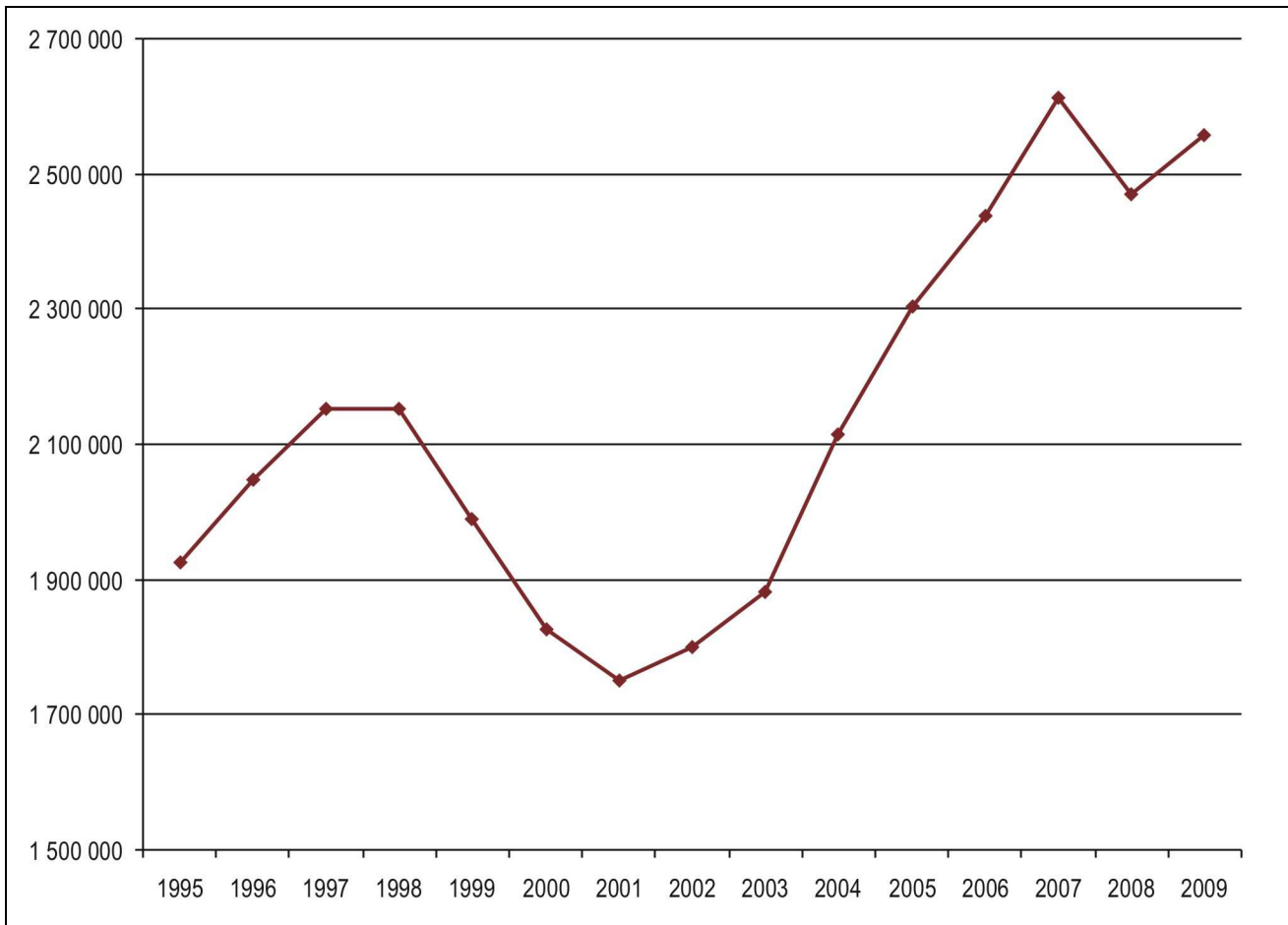

Rys. 97. Grupy województw według liczby korzystających z noclegów w latach 2007–2009

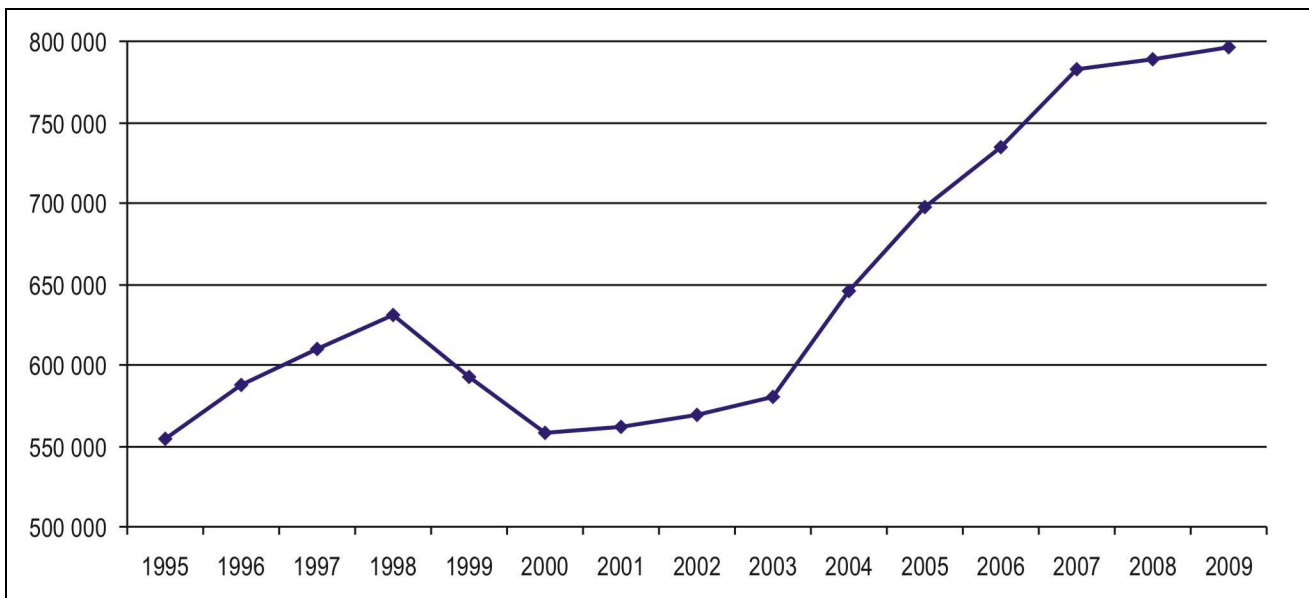
Analiza wykresów zamieszczonych na rys. 111–114 (liczba korzystających z noclegów ogółem) pozwala sformułować następujące wnioski:

1. Zdecydowanym liderem w całym przedziale czasowym (z wyjątkiem 2009 r.) jest województwo małopolskie.
2. Po roku 2000 na drugie miejsce przesunęło się województwo mazowieckie, dystansując na miejscu wicelidera województwo dolnośląskie.
3. W roku 2009 województwo mazowieckie wysunęło się na pozycję lidera, dystansując województwo małopolskie.
4. Województwo dolnośląskie, po dobrym okresie 2007–2008, w roku 2009 odnotowało wyraźny spadek ruchu turystycznego, do poziomu sprzed 3–4 lat.
5. W grupie województw „dużych” relacje pomiędzy poszczególnymi jednostkami są stabilne, za wyjątkiem województwa śląskiego, które w latach 1998–2002 przeżywało „zapaść” w ruchu turystycznym, ale w następnych latach odrobiło całkowicie stracony dystans.

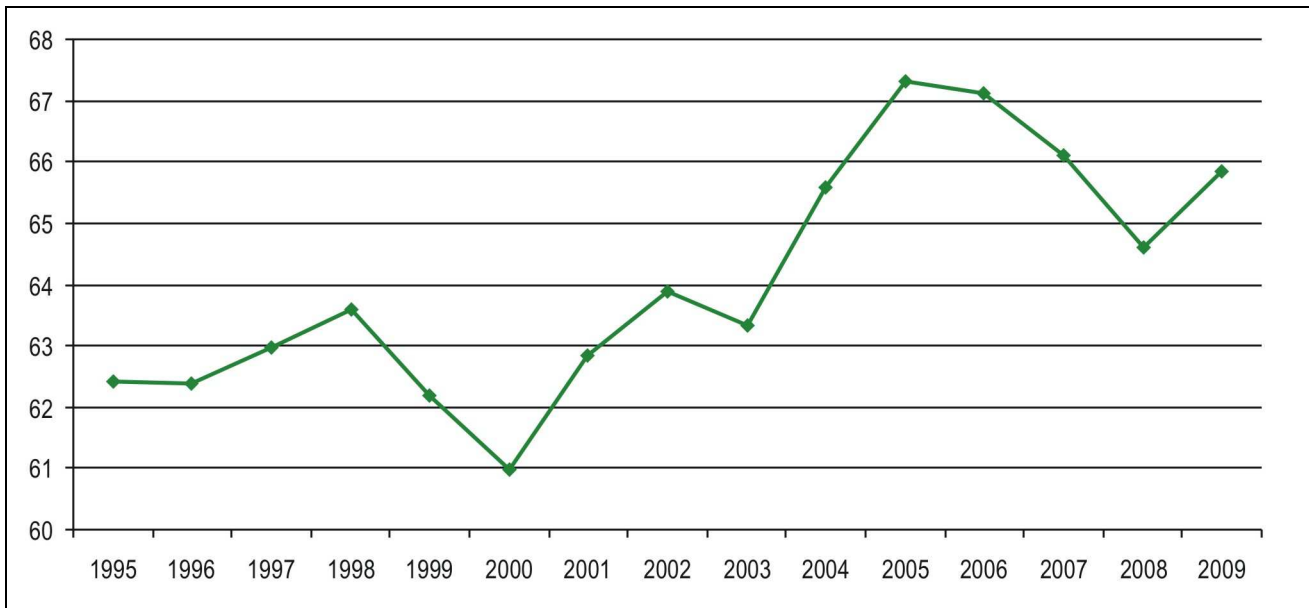
6. W kategorii województw „średnich” daje się zauważyć pogoń województwa łódzkiego (a także w mniejszym stopniu kujawsko-pomorskiego) za województwem warmińsko-mazurskim. W ostatnich latach różnice w ruchu turystycznym pomiędzy tymi województwami wyraźnie się zmniejszyły, podczas gdy w latach 1995–2001 rozpiętość ta była bardzo wysoka. Na lidera tej grupy w roku 2009 wysforowało się województwo łódzkie, które w początkowym okresie było outsiderem tej grupy. Awans województwa łódzkiego zasługuje na szczególne podkreślenie i wart jest szczegółowej analizy.
7. W grupie województw „małych” można generalnie stwierdzić, że w analizowanym okresie zmiany były stosunkowo niewielkie. Lekki przyrost ruchu turystycznego odnotowuje się tylko w województwie świętokrzyskim.
8. Z punktu widzenia dynamiki ruchu turystycznego można podzielić województwa Polski na trzy kategorie. Pierwszą tworzą województwa rozwojowe. Można do niej zaliczyć województwa „b. duże” i „duże” oraz dwa województwa z grupy „średnie” (łódzkie i kujawsko-pomorskie) Drugą grupę tworzą województwa stagnacyjne. Są to województwa z grupy „małe” (z wyjątkiem świętokrzyskiego) oraz województwo warmińsko-mazurskie z grupy „średnie”. Trzecią kategorię z punktu widzenia dynamiki tworzą województwa stabilne . Kategorię tą tworzą głównie województwa z grupy „średnie”.
9. Można sformułować hipotezę, że województwa o dużym ruchu turystycznym widzą swoją szansę w rozwoju turystyki, natomiast województwa o małym ruchu turystycznym „oddają walkowerem” starania o rozwój turystyki. Wyjątek stanowią tu dwa „małe” województwa: łódzkie oraz kujawsko-pomorskie o dużej dynamice przyrostu ruchu turystycznego.
10. Powoduje to stopniowe rozwarstwienie Polski turystycznej na Polskę A i Polskę B w zakresie ruchu turystycznego. Obrazuje to rys. 98 (wielkości rozstępu), rys. 99 (wielkości odchyłeń standardowych) oraz rys. 100 (współczynniki zmienności), z których wynika, że różnice między województwami „dużymi” i „małymi” narastają, z wyjątkiem okresu 1998–2001, gdzie można było obserwować przeciwną tendencję.

Rys. 98. Rozstępy między największymi a najmniejszymi województwami w zakresie liczby korzystających z noclegów ogółem w latach 1995–2009

Rys. 99. Odchylenia standardowe liczby korzystających z noclegów ogółem w latach 1995–2009

Rys. 100. Współczynniki zmienności z liczby korzystających z noclegów ogółem w latach 1995–2009

Analiza wykresów zebranych na rys. 115–118 (liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych) prowadzi do nieco innych wniosków niż w przypadku turystów ogółem.

1. W latach 1995–2002 obserwowano w większości województw stagnację ruchu turystycznego. W tym okresie w żadnym województwie nie zanotowano wzrostu liczby turystów zagranicznych.
2. Począwszy od 2003 r. nastąpił zdecydowany wzrost zagranicznego ruchu turystycznego w województwach z grupy „b. duże” i „duże”, co należy zapewne wiązać z wejściem Polski do Unii Europejskiej i zainteresowaniem naszym krajem.
3. Ożywienia zagranicznego ruchu turystycznego w tym okresie (tj. po 2003 r.) nie odnotowano w grupie województw „małych” i „średnich” – za wyjątkiem województwa lubuskiego.
4. Okres szczególnego nasilenia dynamiki zagranicznego ruchu turystycznego obejmuje 3–4 lata (2003–2005). W następnych dwóch latach 2006–2007 dynamika ta wyraźnie maleje, a w niektórych województwach (zachodniopomorskie, pomorskie, wielkopolskie, warmińsko-mazurskie) następuje nawet spadek w tym segmencie ruchu turystycznego.
5. W latach 2008–2009 w większości województw ma miejsce wyraźny spadek zagranicznego ruchu turystycznego. Nie dotyczy to tylko województwa mazowieckiego.
6. Kolejność województw pod względem liczby turystów ogółem w zasadzie pokrywa się z kolejnością wynikającą z liczby turystów zagranicznych. Warto to odnotować zwłaszcza w sytuacji, gdy segment turystyki zagranicznej w Polsce jest zdecydowanie mniejszy od segmentu turystyki krajowej. Udziały zagranicznego ruchu turystycznego w ogólnej liczbie turystów zawierają się od 10% (świętokrzyskie, kujawsko-pomorskie, podkarpackie) do ok. 30% (małopolskie, mazowieckie).
7. Dużemu poziomowi ogólnego ruchu turystycznego towarzyszy duży udział zagranicznego ruchu turystycznego. Jak wynika z rys. 101–102 zależność ta jest dodatnia, jakkolwiek stopień skorelowania nie jest wysoki i waha się w granicach od 0,31 (współczynnik wyznaczony na podstawie danych uśredniony z całego analizowanego okresu – rys. 101) do 0,55 (współczynnik

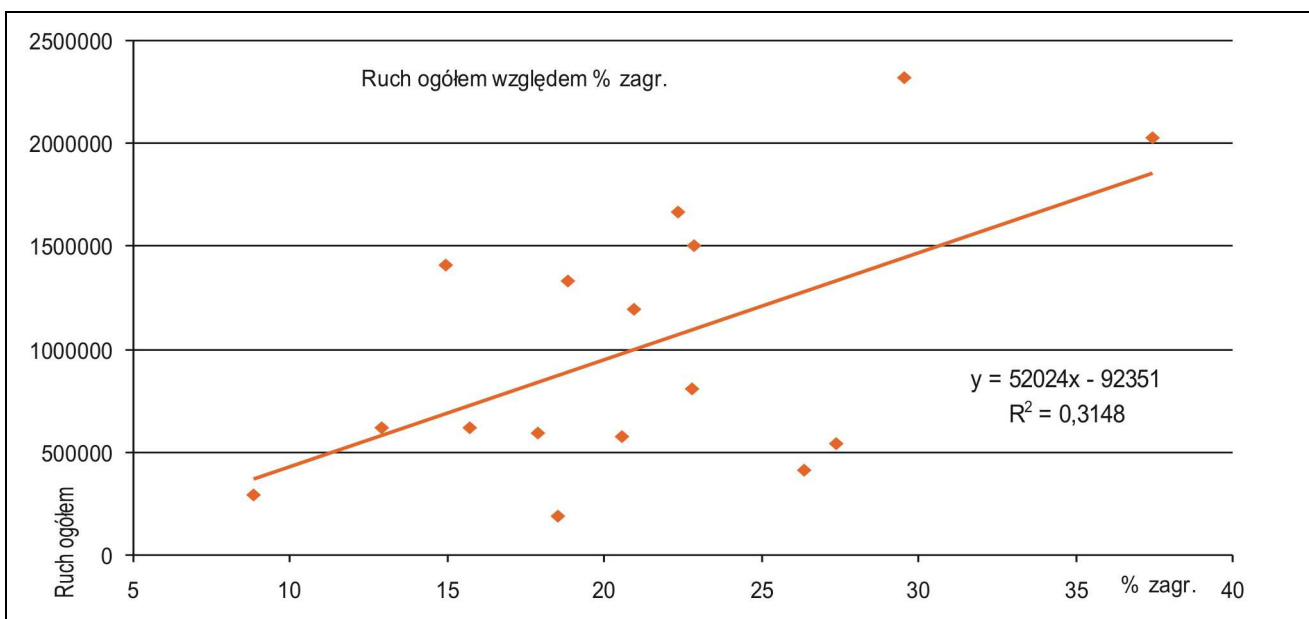
wyznaczony na podstawie danych z 2009 r.). Wzrost wskaźnika udziału turystów zagranicznych o 1% jest powiązany ze wzrostem ogólnej liczby turystów o 52–85 tys. osób w skali roku.

8. Podobną analizę można przeprowadzić dla zależności wielkości zagranicznego ruchu turystycznego od wskaźnika udziału turystów zagranicznych. Na rys. 103 podano parametry regresji wyznaczone na podstawie wielkości uśrednionych z lat 1995–2009 natomiast na rys. 104 – na podstawie danych za 2009 r. Współczynniki korelacji są tu wyższe i kształtują się w przedziale 0,58–0,72. Wzrost wskaźnika udziału turystów zagranicznych o 1% jest powiązany w tym przypadku ze wzrostem liczby turystów zagranicznych o 23–30 tys. osób w skali roku.
9. Warto zwrócić uwagę (rys. 115), że przez większość badanego okresu liderem w zakresie turystyki zagranicznej było województwo mazowieckie. Tylko w latach 2005–2007 na pierwsze miejsce wysunęło się województwo małopolskie. W latach 2008–2009 wielkość zagranicznego ruchu turystycznego w obydwóch województwach utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

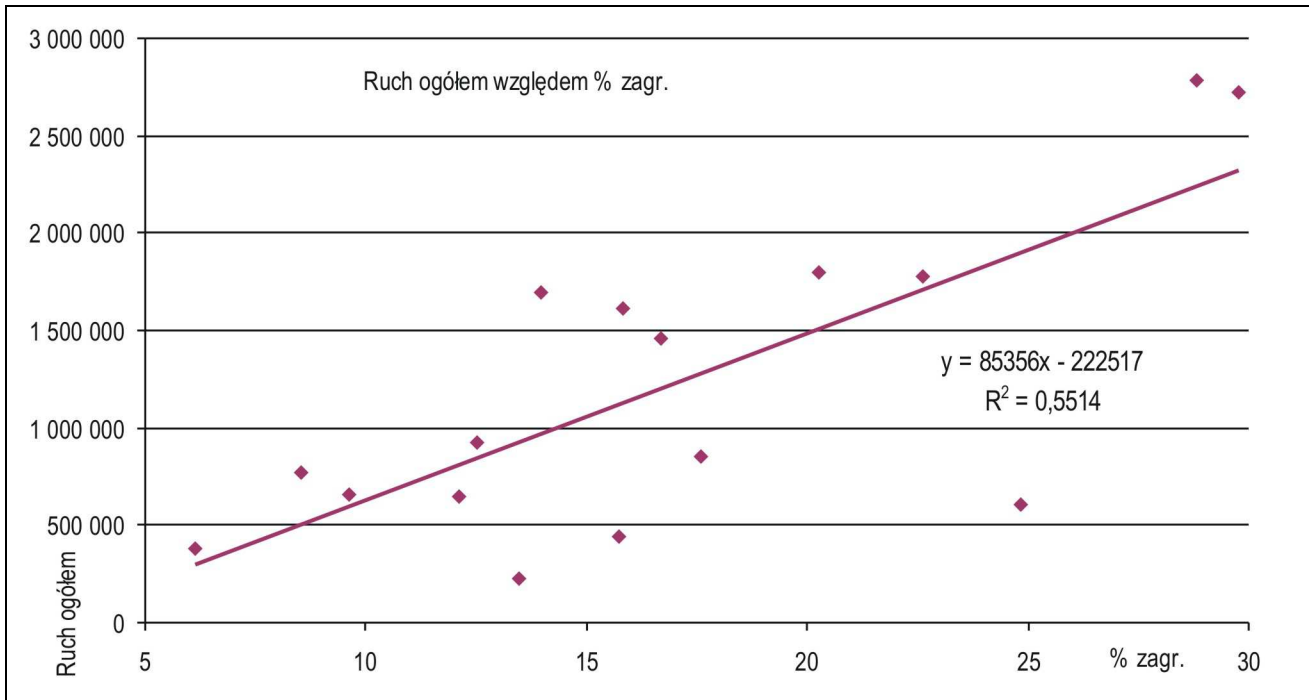
Kolejne cztery rysunki, 119–122, odnoszą się do wielkości krajowego ruchu turystycznego (kraj.) i są praktycznie kopią analogicznych rysunków 111–114, obrazujących kształtowanie się ruchu turystycznego ogółem. Wynika to stąd, że udział krajowego ruchu turystycznego we wszystkich województwach Polski jest dominujący i zawiera się w granicach od 65% (województwa „b. duże”) do 92% (województwa „małe”).

Analogiczne do linii regresji przytoczonych na rys. 101–104 sporządzono rys. 105–108 zawierające diagramy rozrzutu pomiędzy wskaźnikiem udziału turystów krajowych a ogólnym ruchem turystycznym (rys. 105–106) oraz krajowym ruchem turystycznym (rys. 107–108).

Kierunki zależności są tu oczywiście odwrotne niż w przypadku wskaźnika udziału turystów zagranicznych, to znaczy, im większy jest udział turystyki krajowej (% kraj.) tym mniejszy jest ruch turystyczny (zarówno ogólny jak i krajowy). Stopień tej zależności nie jest zbyt wysoki, podobne jak to było w przypadku wskaźnika udziału zagranicznego ruchu turystycznego.

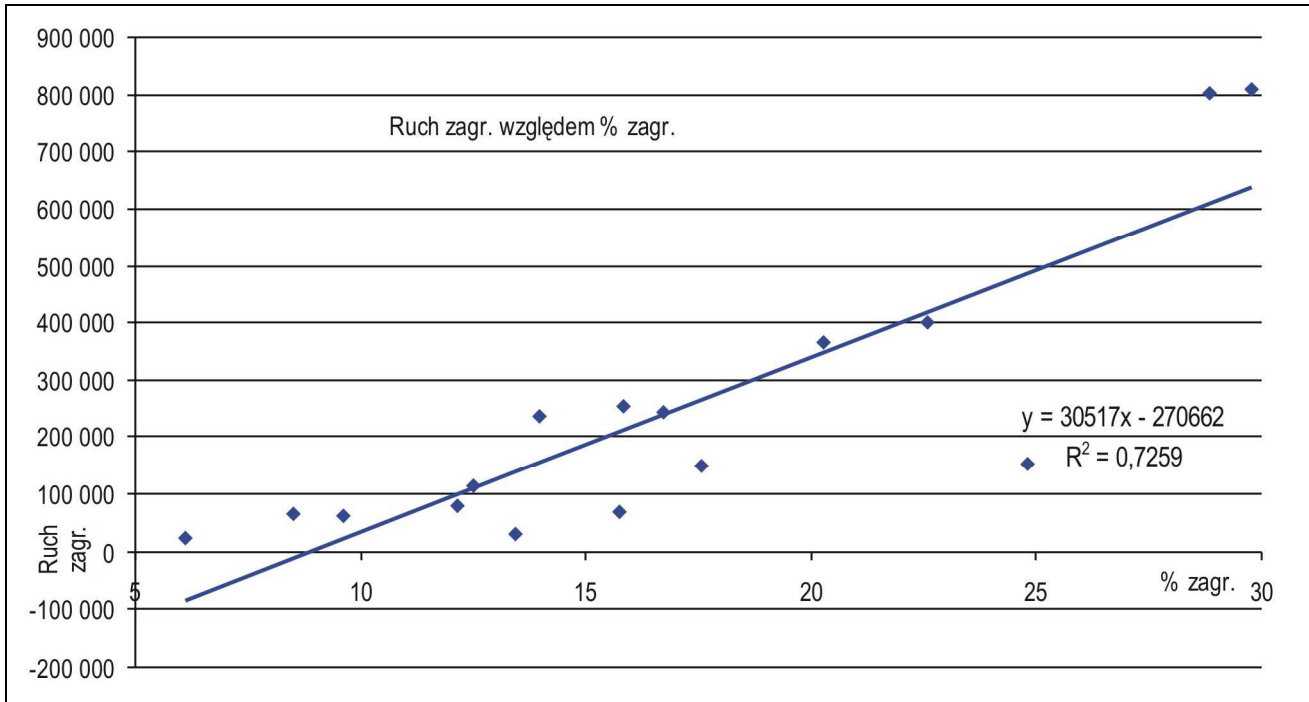
Rys. 101. Zależność między ogólnym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów zagranicznych (% zagr.), wg danych uśrednionych w ujęciu województw

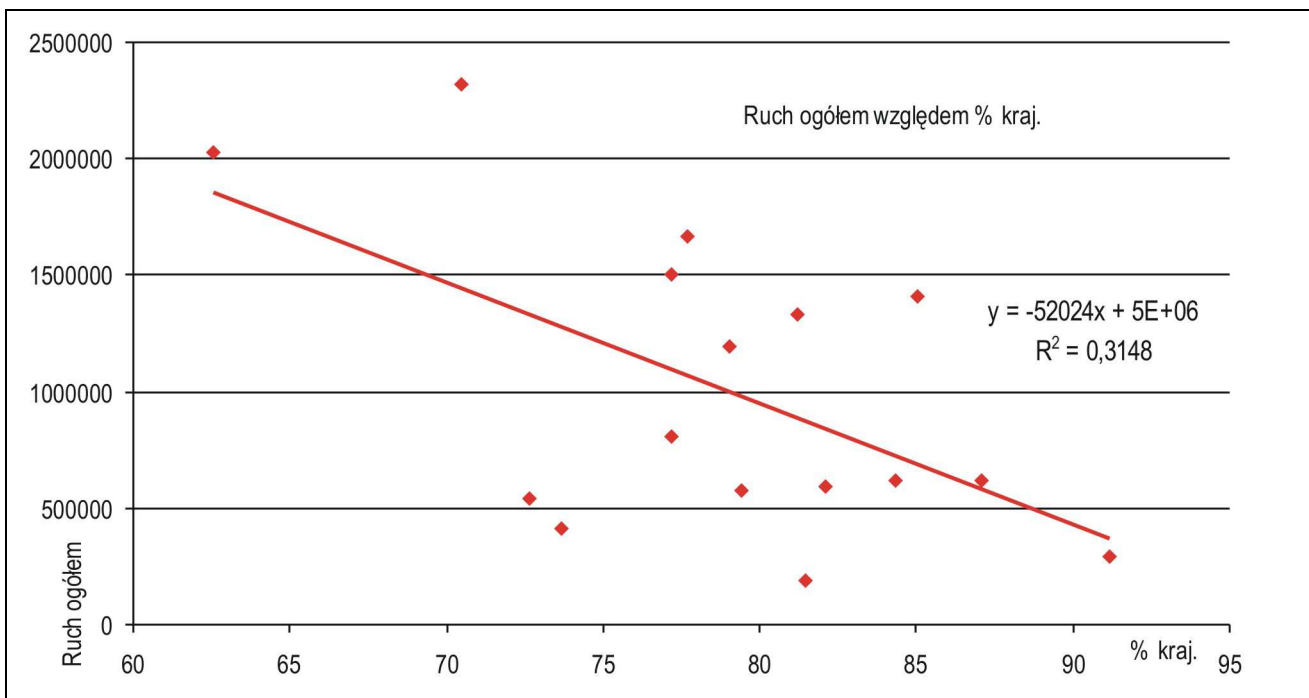
Rys. 102. Zależność między ogólnym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów zagranicznych (% zagr.), wg danych z 2009 roku w ujęciu województw

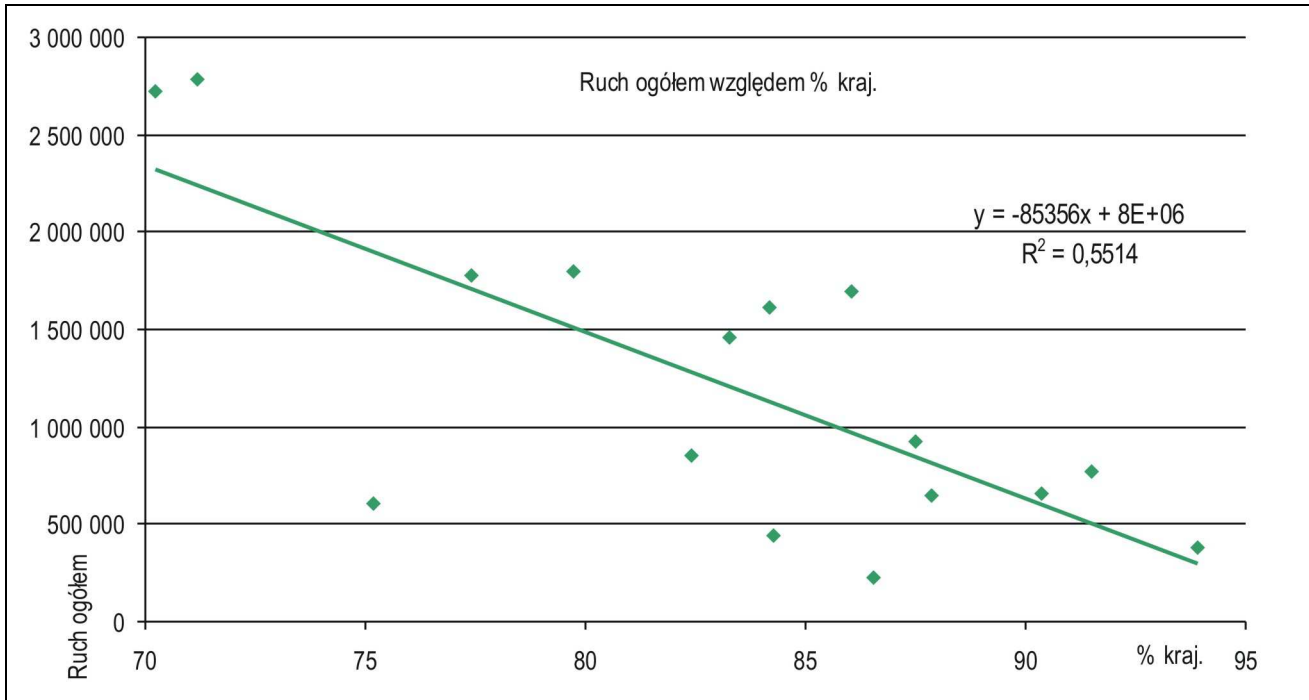
Rys. 103. Zależność między zagranicznym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów zagranicznych (% zagr.), wg danych uśrednionych w ujęciu województw

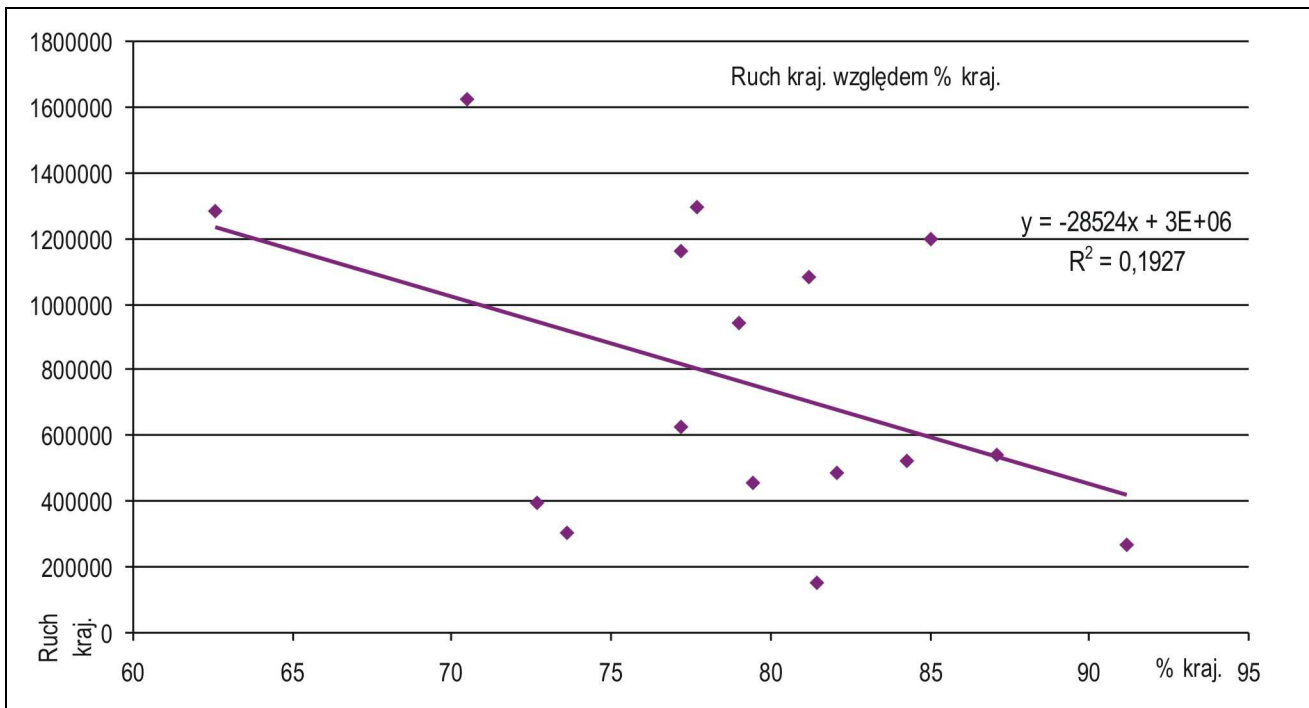
Rys. 104. Zależność między zagranicznym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów zagranicznych (% zagr.), wg danych z 2009 roku w ujęciu województw

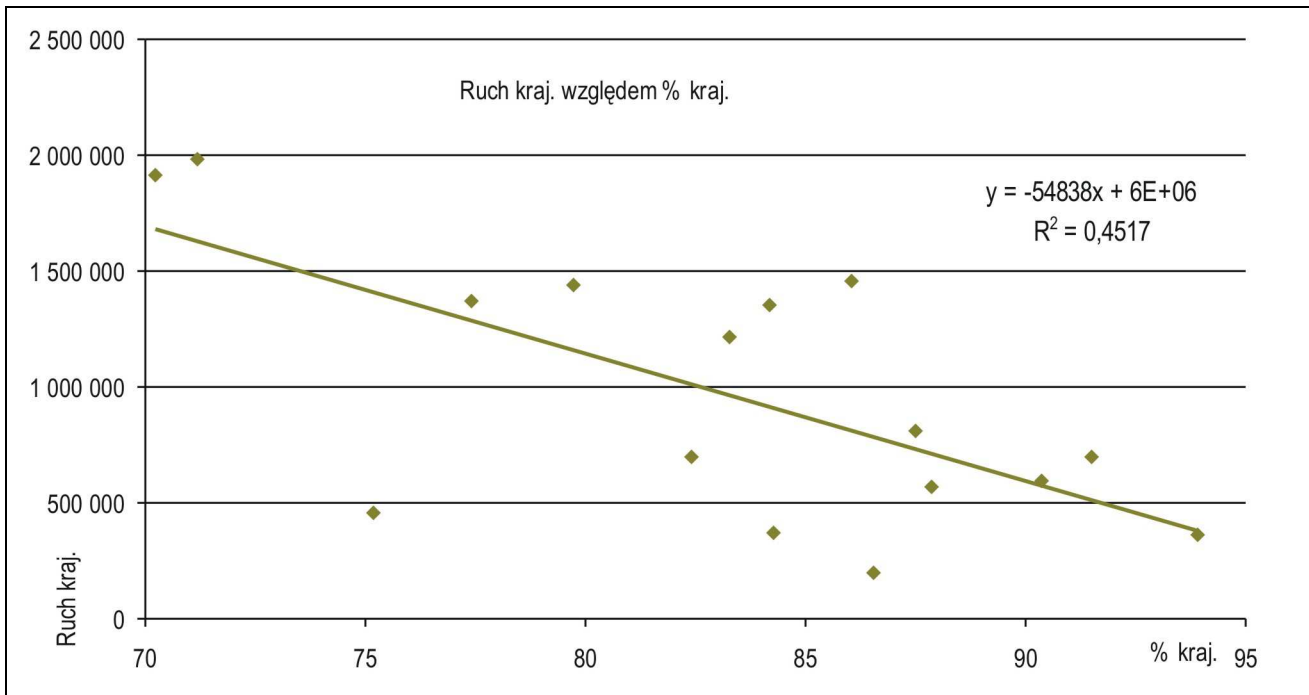
Rys. 105. Zależność między ogólnym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów krajowych (% kraj.), wg danych uśrednionych w ujęciu województw

Rys. 106. Zależność między ogólnym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów krajowych (% kraj.), wg danych z 2009 roku w ujęciu województw

Rys. 107. Zależność między krajowym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów krajowych (% kraj.), wg danych uśrednionych w ujęciu województw

Rys. 108. Zależność między krajowym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów krajowych (% kraj.), wg danych z 2009 roku w ujęciu województw

8.3. Ruch turystyczny w województwie małopolskim na tle Polski w latach 1995–2007

Na rys. 123–133 zilustrowano relacje w zakresie tendencji rozwojowych ruchu turystycznego we wszystkich rozpatrywanych segmentach w województwie łódzkim, na tle analogicznych wielkości dla całego kraju.

Jak wynika z rys. 123 oraz rys. 124 ogólna liczba korzystających z noclegów w województwie małopolskim w całym analizowanym okresie kształtowała się według podobnego wzorca dynamiki jak w całym kraju. Warto tu jednak zwrócić uwagę na ostatnie dwa lata, 2008–2009. Spadek ruchu turystycznego jaki zaobserwowano Polsce dopiero w 2009 r. w Małopolsce zaczął się rok wcześniej, to jest w roku 2008.

W zakresie zagranicznego ruchu turystycznego mamy do czynienia z krzywą sinusoidalną (rys. 125–126) z „dołkiem” w latach 2000–2002, tendencją malejącą w latach 1996–2000 i 2008–2009 oraz rosnącą w latach 2002–2007. W przypadku Polski ugięcie w środkowym podokresie jest o wiele większe niż w województwie małopolskim, gdzie amplituda wahań jest znacznie mniejsza.

W zakresie krajowego ruchu turystycznego obserwuje się większe różnice pomiędzy tendencjami zmian w Polsce a tendencjami w województwie małopolskim (rys. 127–128). Dla Polski widoczne jest lekkie załamanie tego ruchu w latach 1998–2004 natomiast w Małopolsce załamanie to wprawdzie ma miejsce w tym samym czasie, ale jest bardzo wyraźne. W szczególności krajowy ruch turystyczny w województwie małopolskim w latach 2000–2003 spadł do poziomu sprzed 1995 r. czego nie było w przypadku Polski.

Rys. 125–128 pokazują każdą ze składowych ruchu turystycznego odrębnie, co nie pozwala ocenić relacji pomiędzy poziomami krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego. Dlatego też na rys. 129–130 a także na rys. 133 pokazano te wielkości zestawione razem.

Widoczna jest tu wyraźna dysproporcja pomiędzy obydwooma segmentami ruchu turystycznego. Krajowy ruch turystyczny jest 3 do 10-krotnie większy niż ruch zagraniczny (por. tab. 85). Dla Polski nadwyżka krajowego ruchu turystycznego nad ruchem zagranicznym wzrastała z 2,5 do 3-krotnej w latach 1995–1998 do 4-krotnej w roku 2009. Natomiast w województwie małopolskim rozpiętości te są znacznie mniejsze i utrzymują się na poziomie 2,5 do 3-krotnej. Oznacza to, że w Małopolsce ruch turystyczny bardziej bazuje na turystyce zagranicznej niż ma to miejsce w innych województwach.

Na rys. 131–132 pokazano wskaźniki udziału zagranicznego (rys. 131) oraz krajowego (rys. 132) ruchu turystycznego w ogólnym ruchu turystycznym dla Polski oraz dla województwa małopolskiego.

Tendencje w obydwóch przekrojach terytorialnych (Polska i Małopolska) są tu prawie identyczne. W segmencie zagranicznego ruchu turystycznego najpierw (1995–1999) obserwuje się tendencję malejącą a potem (1999–2005) rosnącą, natomiast od roku 2006 z powrotem ma miejsce tendencja zniżkowa. W przypadku Polski udział zagranicznego ruchu turystycznego spadł z 28% w roku 1995 do 20% w 2009 r. W przypadku województwa małopolskiego udział zagranicznego ruchu turystycznego w 2009 r. wrócił do poziomu z roku 1995 i kształtuje się w wysokości 30%

W segmencie krajowego ruchu turystycznego tendencje stanowią lustrzane odbicie tendencji w ruchu zagranicznym (obydwa wskaźniki udziału sumują się do 100%). W województwie małopolskim udziały tego ruchu są znacznie niższe niż w przypadku Polski, przy czym w okresie 1995–2003 różnice te nie były wysokie (3–5%) natomiast począwszy od 2005 r. rozbieżności te są znacznie większe i sięgają 10%.

8.4. Analiza ostatniego okresu

Z punktu widzenia podejmowania bieżących decyzji najbardziej istotne są informacje najświeższe, pochodzące z ostatniego dostępnego okresu. Poniżej przedstawiono propozycje analizy, w której poddana zostanie ocenie sytuacja w zakresie struktury ruchu turystycznego Polsce w roku 2009, na tle poprzednich lat, w ujęciu województw.

Podstawą analizy jest wskaźnik wyznaczany dla każdej jednostki terytorialnej i wskazujący, jak się ma wielkość zmiennej (ruch turystyczny) w ostatnim roku analizy (X_{2009}) w stosunku do średniej arytmetycznej (X_{SRED}) dla poszczególnych jednostek w całym okresie analizy:

$$INDI = [(X_{2009} - X_{SRED}) / X_{2009}] * 100$$

Wskaźnik *INDI* wskazuje o ile procent ruch turystyczny w danej jednostce terytorialnej (województwie, regionie, całym kraju) w ostatnim roku analizy jest większy (dla $INDI > 0$) lub mniejszy ($INDI < 0$) od średniej arytmetycznej z lat 1995–2009 dla analogicznej jednostki terytorialnej. Ponieważ na ogół mamy do czynienia z rosnącą tendencją rozwojową ruchu turystycznego, wskaźniki *INDI* są zwykle dodatnie.

Modyfikacją wskaźnika *IND1* jest wskaźnik *IND2*, zdefiniowany jako różnica między wskaźnikiem *IND1* dla danego województwa (regionu) a wskaźnikiem *IND1* dla Polski:

$$IND2_{woj/reg} = IND1_{woj/reg} - IND1_{Polska}$$

Ostatnim wskaźnikiem wykorzystanym w analizie jest wskaźnik *IND3*, wyznaczany na podstawie wskaźników udziału jednostek terytorialnych niższego szczebla (województwa, regiony) w ruchu turystycznym dla całej Polski. Wskaźnik ten ustala się według wzoru:

$$IND3 = W_{2009} - W_{\text{ŚRED}}$$

Wskaźniki *IND3* wskazują o ile procent udziału ruchu turystycznego w danej jednostce terytorialnej w roku 2009 (W_{2009}) są większe lub mniejsze od średnich udziałów procentowych danej jednostki ($W_{\text{ŚRED}}$) wyznaczonych z wszystkich informacji dla kolejnych lat 1995–2009.

Wartości zdefiniowanych powyżej wskaźników wraz z wartościami średnich arytmetycznych z wielkości ruchu turystycznego [$X_{\text{ŚRED}} = \text{śr}(tur)$] oraz średnich ze współczynników udziału [$W_{\text{ŚRED}} = \text{śr}(\%)$] we wszystkich przekrojach analizy – ruch turystyczny ogółem, zagraniczny i krajowy – przytoczono w tab. 72 (jednostki terytorialne uporządkowano malejąco według wielkości ruchu turystycznego ogółem w latach 2007–2009) oraz w tab. 73 (jednostki terytorialne uporządkowano malejąco według wartości wskaźnika *IND3* dla ruchu turystycznego ogółem).

W tab. 79–81 podano także szczegółowe wartości wskaźników udziału poszczególnych jednostek terytorialnych (województw i regionów) w całkowitym ruchu turystycznym dla Polski we wszystkich analizowanych latach i segmentach.

Interpretując podane wskaźniki warto zwrócić uwagę na następujące elementy:

W zakresie ruchu turystycznego ogółem

Najkorzystniejszą sytuację w roku 2009 na tle poprzednich lat mają województwa: mazowieckie oraz łódzkie. Wielkość ruchu turystycznego w roku 2009 w porównaniu ze średnią z ubiegłych lat wzrosła w tych województwach o 10–16% więcej niż w Polsce. Udział w ruchu turystycznym tych województw w 2009 r. przekroczył o 1–2% średnie udziały z poprzednich lat. Korzystne, dodatnie (ale już nie tak duże) wartości wskaźników *IND1–IND3* mają także województwa: świętokrzyskie, wielkopolskie oraz kujawsko-pomorskie.

Najgorzej sytuacja przedstawia się w województwach: dolnośląskim, warmińsko-mazurskim, podkarpackim oraz podlaskim. Wskaźniki *IND2* przybierały tu stosunkowo wysokie, ujemne wartości (w przedziale od –7% do –12%) podobnie jak wskaźniki *IND3* (od –0,35% do –1,1%)

Ruch turystyczny w pozostałych województwach w 2009 roku utrzymywał się na „normalnym” poziomie, właściwym dla całego kraju i dla poprzednich lat.

Ocena województwa małopolskiego w 2009 roku na tle innych województw i całej Polski nie wypada korzystnie. Udział w ruchu turystycznym Małopolski w stosunku do średniego udziału w poprzednich latach spadł o 0,3%. Również wielkość tego ruchu w 2009 roku w relacji do średniej z ubiegłych lat kształtowała się mniej korzystnie (14,9%) niż to miało miejsce w całej Polsce (16,8%)

W zakresie zagranicznego ruchu turystycznego

W tym segmencie najlepiej w roku 2009 na tle poprzednich lat należy ocenić województwa: małopolskie ($IND2=12,2\%$, $IND3=2,82\%$), mazowieckie ($IND2=5\%$, $IND3=1,02\%$) oraz zachodniopomorskie ($IND2=1,25\%$, $IND3=11,5\%$) a w dalszej kolejności województwa: łódzkie ($IND2=15,2\%$, $IND3=0,49\%$) i śląskie ($IND2=7,6\%$, $IND3=0,53\%$).

Najbardziej niekorzystna sytuacja w roku 2009 miała miejsce w województwach: podkarpackim ($IND2=-78,4\%$, $IND3=-1,34\%$), podlaskim ($IND2=-61,8\%$, $IND3=-1,15\%$) oraz lubelskim ($IND2=-51,8\%$, $IND3=-1,11\%$). Następne miejsca z ujemnymi wskaźnikami zajmują województwa: warmińsko-mazurskie ($IND2=-24,7\%$, $IND3=-1,03\%$) oraz kujawsko-pomorskie ($IND2=23,2\%$, $IND3=-0,43\%$).

W zakresie krajowego ruchu turystycznego

Wnioski wynikające z analizy wskaźników $IND1-IND3$ w zakresie krajowego ruchu turystycznego w zasadzie pokrywają się z wnioskami odnoszonymi się do ruchu turystycznego ogółem.

Najkorzystniejszą sytuację w roku 2009 na tle poprzednich lat mają województwa: mazowieckie i łódzkie, a w następnej kolejności: świętokrzyskie, wielkopolskie oraz kujawsko-pomorskie. Najmniej korzystne wskaźniki odnotowały województwa: dolnośląskie oraz warmińsko-mazurskie.

Województwo małopolskie, podobnie jak w przypadku zarówno ogólnego ruchu turystycznego, jak i krajowego, odnotowało w 2009 r. wskaźniki niekorzystne. W 2009 r. wzrost w tym segmencie w Małopolsce w porównaniu ze średnią z poprzednich lat wyniósł 15% przy średniej krajowej 20%. Udział województwa małopolskiego w krajowym ruchu turystycznym w 2009 r. obniżył się w relacji do średniego udziału w tym segmencie w poprzednich latach o 0,9%.

Tak więc w Małopolsce mamy do czynienia z sytuacją, w której w 2009 r. na tle Polski i innych województw należy pozytywnie ocenić segment zagranicznego ruchu turystycznego natomiast negatywnie segment krajowego ruchu turystycznego. Ponieważ ten ostatni odgrywa istotniejszą rolę w całkowitym ruchu turystycznym, to ocena Małopolski w tym zakresie też nie jest korzystna.

Należy podkreślić, że powyższe wnioski odnoszą się tylko do jednego roku (2009) i nie zawsze pokrywają się z wnioskami wynikającymi z analizy opartej na informacjach pochodzących z całego analizowanego okresu, przedstawionej w poprzednich punktach niniejszego rozdziału.

Tab. 72. Wskaźniki $IND1$, $IND2$ oraz $IND3$ dla ruchu turystycznego ogółem, zagranicznego (zagr.) i krajowego (kraj.)

Lp.	Województwo	Ogółem					Zagr.					Kraj.				
		Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3	Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3	Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3
1	Małopolskie	2 315 894	14,9	-1,9	14,4	-0,31	690 366	14,8	12,2	18,2	2,82	1 625 528	14,9	-5,5	13,2	-0,90
2	Mazowieckie	2 023 568	27,4	10,6	12,5	1,91	742 672	7,6	5,0	19,8	1,02	1 280 896	35,4	15,0	10,2	2,56
3	Dolnośląskie	1 669 217	7,4	-9,4	10,4	-1,08	374 385	-2,5	-5,1	9,9	-0,47	1 294 831	9,9	-10,5	10,5	-1,27
4	Zachodniopom.	1 502 806	15,2	-1,6	9,4	-0,20	344 267	14,1	11,5	9,1	1,25	1 158 539	15,6	-4,8	9,4	-0,59
5	Śląskie	1 407 672	16,9	0,0	8,7	0,01	212 438	10,2	7,6	5,6	0,53	1 195 233	18,0	-2,4	9,7	-0,31

Lp.	Województwo	Ogółem					Zagr.					Kraj.				
		Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3	Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3	Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3
6	Pomorskie	1 332 009	17,3	0,5	8,3	0,04	248 589	2,4	-0,2	6,7	-0,06	1 083 420	20,1	-0,3	8,8	-0,02
7	Wielkopolskie	1 192 097	18,2	1,4	7,4	0,12	246 984	-1,4	-4,0	6,6	-0,32	945 113	22,1	1,8	7,6	0,19
8	Warmińsko-maz.	810 303	4,7	-12,1	5,1	-0,68	182 359	-22,1	-24,7	4,9	-1,03	627 944	10,4	-10,0	5,1	-0,60
9	Łódzkie	618 340	33,1	16,2	3,8	0,97	94 998	17,8	15,2	2,5	0,49	523 342	35,2	14,9	4,2	1,03
10	Kujawsko-pom.	620 963	19,0	2,2	3,8	0,11	78 755	-20,6	-23,2	2,1	-0,43	542 208	22,7	2,3	4,4	0,15
11	Lubuskie	541 698	11,3	-5,5	3,4	-0,21	148 536	2,0	-0,6	3,9	-0,02	393 161	14,4	-6,0	3,2	-0,23
12	Lubelskie	573 480	12,1	-4,7	3,6	-0,21	118 076	-49,2	-51,8	3,2	-1,11	455 404	20,5	0,2	3,7	0,01
13	Podkarpackie	595 276	9,1	-7,7	3,7	-0,35	110 737	-75,8	-78,4	3,0	-1,34	484 539	18,1	-2,2	4,0	-0,13
14	Podlaskie	415 005	5,2	-11,6	2,6	-0,33	109 671	-59,2	-61,8	2,9	-1,15	305 334	17,2	-3,1	2,5	-0,09
15	Świętokrzyskie	293 874	23,5	6,6	1,8	0,16	25 544	-8,8	-11,4	0,7	-0,08	268 330	25,6	5,2	2,2	0,16
16	Opolskie	185 771	19,3	2,5	1,2	0,04	33 636	-8,6	-11,1	0,9	-0,10	152 134	23,7	3,3	1,2	0,06
	A.R. Płd.	3 723 565	15,6	-1,2	23,1	-0,31	902 804	13,8	11,2	23,8	3,35	2 820 761	16,2	-4,1	22,9	-1,22
	B.R. Płn.-zach.	3 236 600	15,7	-1,1	20,1	-0,29	739 787	7,0	4,4	19,7	0,91	2 496 813	18,0	-2,4	20,3	-0,63
	C.R. Centralny	2 641 908	28,8	12,0	16,3	2,89	837 670	8,9	6,3	22,3	1,51	1 804 237	35,4	15,0	14,4	3,60
	D.R. Płn.	2 763 274	14,4	-2,4	17,2	-0,52	509 703	-8,6	-11,2	13,7	-1,52	2 253 572	18,3	-2,1	18,3	-0,48
	E.R. Płd.-zach.	1 854 987	8,7	-8,1	11,5	-1,04	408 022	-3,0	-5,6	10,8	-0,57	1 446 965	11,6	-8,8	11,8	-1,22
	F.R. Wsch.	1 877 634	11,8	-5,0	11,7	-0,73	364 027	-55,3	-57,8	9,8	-3,69	1 513 607	20,1	-0,3	12,3	-0,05
	Polska	16 097 970	16,8	0,0	100,0	100,0	3 762 014	2,6	0,0	100,0	100,0	12 335 956	20,4	0,	100,0	100,0

Tab. 73. Uporządkowane wskaźniki IND1, IND2 oraz IND3 dla ruchu turystycznego ogółem, zagranicznego (zagr.) i krajowego (kraj.)

Lp.	Województwo	Ogółem					Zagr.					Kraj.				
		Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3	Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3	Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3
2	Mazowieckie	2 023 568	27,4	10,6	12,5	1,91	742 672	7,6	5,0	19,8	1,02	1 280 896	35,4	15,0	10,2	2,56
9	Łódzkie	618 340	33,1	16,2	3,8	0,97	94 998	17,8	15,2	2,5	0,49	523 342	35,2	14,9	4,2	1,03
15	Świętokrzyskie	293 874	23,5	6,6	1,8	0,16	25 544	-8,8	-11,4	0,7	-0,08	268 330	25,6	5,2	2,2	0,16
7	Wielkopolskie	1 192 097	18,2	1,4	7,4	0,12	246 984	-1,4	-4,0	6,6	-0,32	945 113	22,1	1,8	7,6	0,19
10	Kujawsko-pom.	620 963	19,0	2,2	3,8	0,11	78 755	-20,6	-23,2	2,1	-0,43	542 208	22,7	2,3	4,4	0,15
6	Pomorskie	1 332 009	17,3	0,5	8,3	0,04	248 589	2,4	-0,2	6,7	-0,06	1 083 420	20,1	-0,3	8,8	-0,02
16	Opolskie	185 771	19,3	2,5	1,2	0,04	33 636	-8,6	-11,1	0,9	-0,10	152 134	23,7	3,3	1,2	0,06
5	Śląskie	1 407 672	16,9	0,0	8,7	0,01	212 438	10,2	7,6	5,6	0,53	1 195 233	18,0	-2,4	9,7	-0,31
4	Zachodniopom.	1 502 806	15,2	-1,6	9,4	-0,20	344 267	14,1	11,5	9,1	1,25	1 158 539	15,6	-4,8	9,4	-0,59
12	Lubelskie	573 480	12,1	-4,7	3,6	-0,21	118 076	-49,2	-51,8	3,2	-1,11	455 404	20,5	0,2	3,7	0,01

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Lp.	Województwo	Ogółem					Zagr.					Kraj.				
		Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3	Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3	Śr (tur)	IND1	IND2	Śr (%)	IND3
11	Lubuskie	541 698	11,3	-5,5	3,4	-0,21	148 536	2,0	-0,6	3,9	-0,02	393 161	14,4	-6,0	3,2	-0,23
1	Małopolskie	2 315 894	14,9	-1,9	14,4	-0,31	690 366	14,8	12,2	18,2	2,82	1 625 528	14,9	-5,5	13,2	-0,90
14	Podlaskie	415 005	5,2	-11,6	2,6	-0,33	109 671	-59,2	-61,8	2,9	-1,15	305 334	17,2	-3,1	2,5	-0,09
13	Podkarpackie	595 276	9,1	-7,7	3,7	-0,35	110 737	-75,8	-78,4	3,0	-1,34	484 539	18,1	-2,2	4,0	-0,13
8	Warmińsko-maz.	810 303	4,7	-12,1	5,1	-0,68	182 359	-22,1	-24,7	4,9	-1,03	627 944	10,4	-10,0	5,1	-0,60
3	Dolnośląskie	1 669 217	7,4	-9,4	10,4	-1,08	374 385	-2,5	-5,1	9,9	-0,47	1 294 831	9,9	-10,5	10,5	-1,27
	C.R. Centralny	2 641 908	28,8	12,0	16,3	2,89	837 670	8,9	6,3	22,3	1,51	1 804 237	35,4	15,0	14,4	3,60
	B.R. Płn.-zach.	3 236 600	15,7	-1,1	20,1	-0,29	739 787	7,0	4,4	19,7	0,91	2 496 813	18,0	-2,4	20,3	-0,63
	A.R. Południowy	3 723 565	15,6	-1,2	23,1	-0,31	902 804	13,8	11,2	23,8	3,35	2 820 761	16,2	-4,1	22,9	-1,22
	D.R. Północny	2 763 274	14,4	-2,4	17,2	-0,52	509 703	-8,6	-11,2	13,7	-1,52	2 253 572	18,3	-2,1	18,3	-0,48
	F.R. Wschodni	1 877 634	11,8	-5,0	11,7	-0,73	364 027	-55,3	-57,8	9,8	-3,69	1 513 607	20,1	-0,3	12,3	-0,05
	E.R. Płd.-zach.	1 854 987	8,7	-8,1	11,5	-1,04	408 022	-3,0	-5,6	10,8	-0,57	1 446 965	11,6	-8,8	11,8	-1,22
	Polska	16 097 970	16,8	0,0	100,0	100,0	3 762 014	2,6	0,0	100,0	100,0	12 335 956	20,4	0,0	100,0	100,0

8.5. Analiza rang jednostek terytorialnych według wielkości ruchu turystycznego w latach 1995–2009

W tab. 82–84 zamieszczono rangi województw regionów wynikające z ich uporządkowania według wielkości ruchu turystycznego w każdym z analizowanych segmentów – ogółem (tab. 82), zagr. (tab. 83) oraz kraj. (tab. 84).

W ostatnich 5 kolumnach tych tablic zamieszczono kolejno następujące informacje:

- minimalna i maksymalna wartość rang w każdym wierszu tabel – *Min. Max.*
- rozstęp rang (różnica między wartością maksymalną a minimalną rang w poszczególnych wierszach) – *Rozs.*
- różnica między wartościami rang województwa w 2009 roku a maksymalną rangą ($Max. 9 = Max. - 2009$) oraz minimalną rangą ($Min. 9 = 2009 - Min.$).

Parametr *Rozs.* informuje o wielkości zmian w pozycjach województw, jakie miały miejsce w okresie 1995–2009, natomiast parametry *Max. 9* oraz *Min. 9* wskazują czy pozycja danego województwa w 2009 roku jest bardziej zbliżona do najlepszej czy do najgorszej pozycji, jaką dane województwo uzyskiwało w poprzednich latach. Parametry *Max. 9*, *Min. 9* przyjmują wartości dodatnie lub zero a ich suma równa się zawsze rozstępowi: $Rozs. = Max. 9 + Min. 9$.

Korzystne w ocenie danej jednostki są wysokie wartości miernika *Max. 9* oraz niskie wartości miernika *Min. 9*.

W pierwszym przypadku wysokie wartości oznaczają sytuację, w której dana jednostka poprawiła swoją pozycję w roku 2009, w stosunku do najgorszej pozycji, jaką zajmowała w okresie

1995-2009, o tyle miejsc ile wynosi parametr *Max. 9*. Należy jednak zauważyć, że niskie (zerowe) wartości nie muszą oznaczać negatywnej oceny, zwłaszcza w sytuacji, kiedy jednostka zajmuje wysoką pozycję w rankingu.

W przypadku miernika *Min. 9* wysokie wartości oznaczają sytuację, w której jednostka pogorszyła swoją pozycję w roku 2009, w stosunku do najlepszej pozycji, jaką zajmowała w okresie 1995–2009, o tyle miejsc ile wynosi parametr *Min9*. Podobnie jak poprzednio, niskie (zerowe) wartości tego parametru nie muszą oznaczać pozytywnej oceny, zwłaszcza w sytuacji, kiedy jednostka zajmuje niską pozycję w rankingu.

Generalnie, zerowe wartości obydwóch omawianych parametrów wskazują na stabilną w czasie sytuację danej jednostki terytorialnej w ich rankingu, niezależnie od zajmowanej pozycji.

Jak wynika z parametrów podanych w tab. 82–84 większe przetasowania w kolejności województw miały miejsce w sektorze turystyki zagranicznej niż krajowej. W tab. 74 zamieszczono sumy poszczególnych parametrów dla wszystkich segmentów.

Tab. 74. Sumy poszczególnych parametrów

Segment	Suma Rozs.	Suma Max. 9	Suma Min. 9
Ogółem	32	14	14
Zagraniczny	41	21	20
Krajowy	30	16	14

Większa suma mierników w segmencie zagr. (41) aniżeli w segmencie kraj. (32) oznacza, że zmiany kolejności następowały głównie w zagranicznym ruchu turystycznym, a w mniejszym stopniu w segmencie krajowego ruchu turystycznego.

W przypadku zagranicznego ruchu turystycznego (zagr.) – tab. 83 – w roku 2009 najbardziej poprawiło swoją pozycję w stosunku do najgorszej pozycji w latach 1995–2009 województwo łódzkie (o 4 pozycje, z 14 na 10) oraz lubuskie (również o 4 pozycje z 12 na 8). Pozytywnie należy też ocenić w tym segmencie województwo pomorskie (skok o 3 pozycje) oraz warmińsko-mazurskie (skok o 2 pozycje). Natomiast najgorzej wypada województwo podkarpackie – spadek w 2009 r. o 7 pozycji w stosunku do najlepszej pozycji, jaką tej jednostce udało się zająć w poprzednich latach (spadek z pozycji 7 w latach 1995–1996 na pozycję 14 w roku 2009). W pozostałych województwach nie zanotowano przetasowań większych niż o 2 pozycje.

Dla krajowego ruchu turystycznego (kraj.) – tab. 84 – maksymalne zmiany pozycji ograniczyły się do 5 pozycji. Dotyczyło to województwa mazowieckiego (skok o 5 pozycji z 6 na 1 miejsce) oraz łódzkiego (skok o 5 pozycji z 13 na 8 miejsce). Dobrze wypadło także województwo śląskie – skok o 3 pozycje z 6 na 3 miejsce. W pozostałych województwach przetasowania w zakresie krajowego ruchu turystycznego były nieznaczne i nie przekraczały 2 pozycji.

Dla ruchu turystycznego (ogółem) – tab. 82 – należy odnotować tylko jedną istotną zmianę w rangach. Województwo łódzkie w 2009 r. zajęło 8 pozycję, co oznacza skok o 5 pozycji w stosunku do 13 miejsca, jakie zajmowało w 1995 roku. Ponadto w województwie kujawsko-

pomorskim nastąpił wzrost pozycji o 3 miejsca (z 13 w 1996 r. do 10 w 2009 r.). W pozostałych województwach nie obserwuje się zmian w rangach większych od 2 pozycji.

Województwo małopolskie utrzymało w 2009 r. pozycję lidera w zakresie zagranicznego ruchu turystycznego oraz pozycję wicelidera w zakresie krajowego ruchu turystycznego. W zakresie ruchu turystycznego ogółem natomiast spadło z pozycji lidera na 2 miejsce (za województwem mazowieckim).

8.6. Zróżnicowanie wielkości ruchu turystycznego w latach 1995–2009 w ujęciu województw

Na podstawie tabel zawierających wyjściowe wielkości ruchu turystycznego we wszystkich trzech segmentach, zarówno w ujęciu absolutnym (tab. 76–78), jak i w ujęciu procentowych wskaźników udziału (tab. 79–81) sporządzono wykresy ilustrujące kształtowanie się tych wielkości dla wszystkich województw we wszystkich latach.

Rysunki te (rys. 134–136 dla danych absolutnych oraz rys. 137–139 dla wskaźników udziału) pozwalają stwierdzić, że w analizowanym okresie rozwarstwienie województw utrzymywało się na praktycznie niezmiennym poziomie.

Bardziej szczegółowych wniosków dostarczają wartości współczynników zmienności V_1 , wyznaczone na podstawie informacji znajdujących się w tab. 76–78 i zebrane w tab. 75. Zdefiniowane są one jako ilorazy odchyłeń standardowych przez średnie arytmetyczne i wskazują (po przemnożeniu przez 100) jaki procent przeciętnej wartości danej cechy stanowi jej odchylenie standardowe.

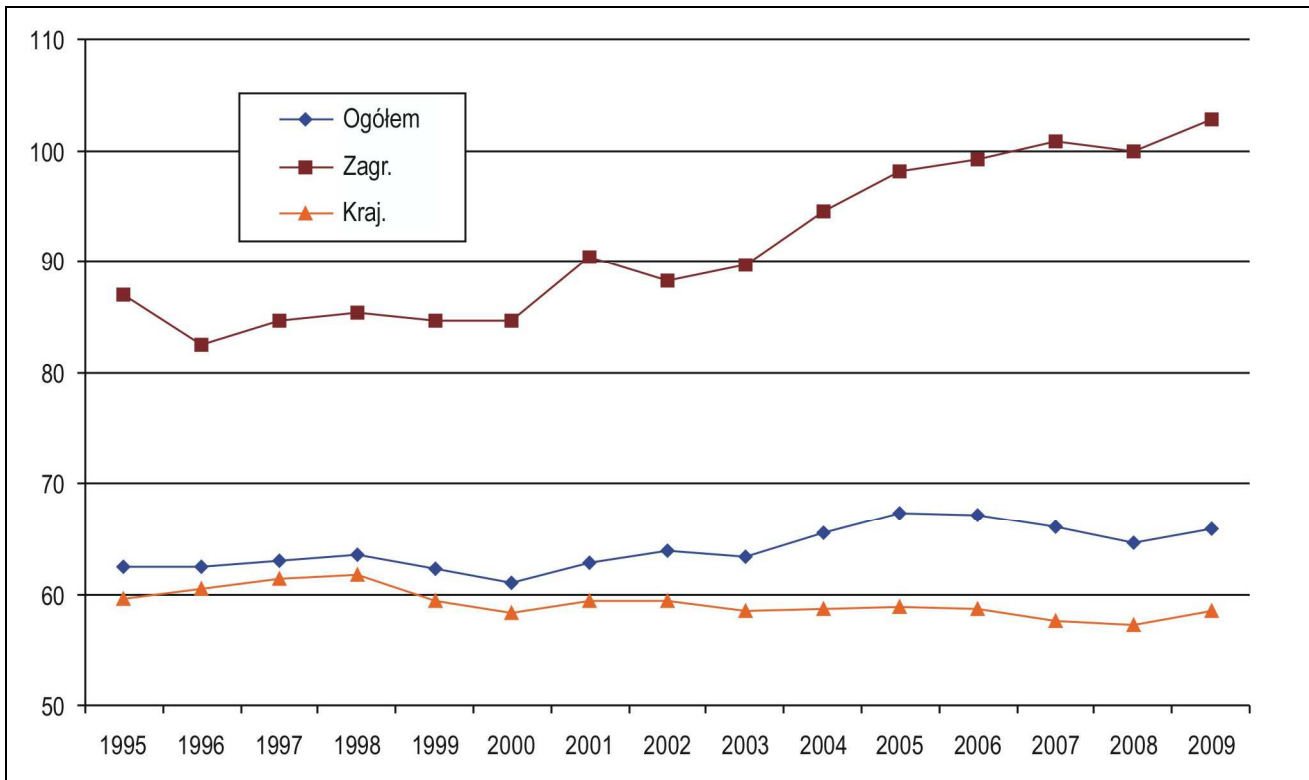
Ponadto w tab. 75 przytoczono także wartości współczynników zmienności V_2 oparte na wartościach ekstremalnych. Zdefiniowane są jako iloraz różnicy wartości ekstremalnych (max. – min.) przez ich sumę (max. + min.). Ich interpretacja (po przemnożeniu przez 100) jest zbliżona do współczynników zmienności V_1 .

Wartości obydwóch współczynników zmienności: V_1 i V_2 , zilustrowano na rys. 109–110. Jak łatwo zauważyć, dla liczby turystów ogółem i liczby turystów krajowych w całym okresie 1995–2009 zróżnicowanie województw utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Współczynniki V_1 dla turystów krajowych przyjmują wartości z przedziału 58–61% oraz są nieco większe (61–67%) dla ruchu turystycznego ogółem. Natomiast w przypadku liczby turystów zagranicznych zróżnicowanie województw jest znacznie większe i zawiera się w przedziale 82–102%.

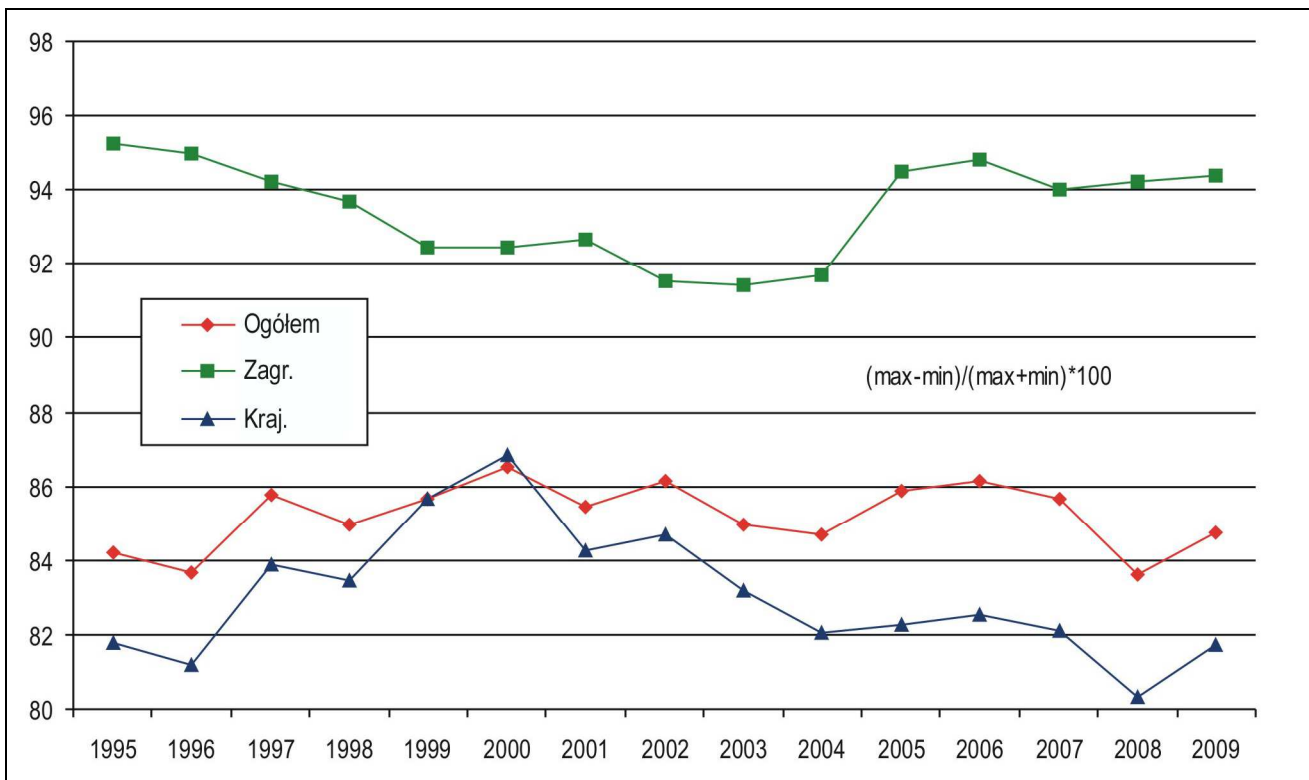
Wartości współczynników zmienności V_2 kształtują się na wyższym poziomie niż współczynników V_1 , ale ich relacje w ramach poszczególnych segmentów ruchu turystycznego i przebieg w czasie są prawie analogiczne. Tak więc w obydwóch przypadkach uzyskuje się identyczne wnioski z ich analizy. Jediną różnicę można zauważyć przy ocenie przebiegu w czasie współczynników zmienności dla zagranicznego ruchu turystycznego. Dla współczynników V_1 można tu mówić o lekkiej tendencji wzrostowej, czego nie daje się stwierdzić w przypadku współczynników V_2 .

Tab. 75. Współczynniki zmienności liczby noclegów udzielonych turystom (ogółem, zagranicznych i krajowych) w latach 1995–2009

Rok	V1 = Wsp.zm.			V2 = (max-min)/(max+min)*100		
	Ogółem	Zagr.	Kraj.	Ogółem	Zagr.	Kraj.
1995	62,4	86,9	59,5	84,2	95,3	81,8
1996	62,4	82,5	60,4	83,7	95,0	81,2
1997	63,0	84,5	61,3	85,8	94,2	83,9
1998	63,6	85,3	61,7	84,9	93,7	83,4
1999	62,2	84,6	59,4	85,6	92,4	85,7
2000	61,0	84,6	58,2	86,5	92,4	86,8
2001	62,9	90,4	59,4	85,4	92,6	84,3
2002	63,9	88,2	59,3	86,1	91,6	84,7
2003	63,3	89,6	58,4	85,0	91,4	83,2
2004	65,6	94,5	58,7	84,7	91,7	82,1
2005	67,3	98,1	58,9	85,9	94,5	82,3
2006	67,1	99,2	58,7	86,1	94,8	82,5
2007	66,1	100,9	57,6	85,7	94,0	82,1
2008	64,6	99,9	57,2	83,6	94,2	80,3
2009	65,8	102,8	58,4	84,7	94,4	81,7

Rys. 109. Współczynniki zmienności V1 dla liczby udzielonych noclegów turystom ogółem, zagranicznych oraz krajowych w latach 1995–2009 (na podstawie danych dla województw)

Rys. 110. Miary zmienności oparte na wartościach ekstremalnych V2 dla liczby udzielonych noclegów turystom ogółem, zagranicznych oraz krajowych w latach 1995–2009 (na podstawie danych dla województw)

8.7. Wnioski ogólne

1. Województwo małopolskie jest liderem w zakresie ruchu turystycznego. Pod względem liczby turystów ogółem i turystów krajowych w latach 1995–2008 plasowało się zawsze na pierwszym miejscu. W 2009 r. zostało zdystansowane przez województwo mazowieckie. W przypadku liczby turystów zagranicznych, województwo małopolskie również jest na pierwszym miejscu listy, ale dopiero od 2005 r. Podobnie jak w segmencie turystyki krajowej, konkurentem do roli lidera jest tu województwo mazowieckie.
2. Z punktu widzenia dynamiki ruchu turystycznego, województwa Polski można podzielić na trzy kategorie. Pierwszą tworzą województwa rozwojowe. Można do niej zaliczyć województwa o bardzo wysokim poziomie ruchu turystycznego (małopolskie, mazowieckie, dolnośląskie, pomorskie, zachodniopomorskie). Drugą grupę tworzą województwa stagnacyjne. Są to województwa mające niewielki ruch turystyczny (opolskie, podlaskie, podkarpackie). Trzecią kategorię, z punktu widzenia dynamiki, tworzą województwa stabilne, o przeciętnym poziomie ruchu turystycznego.
3. Można sformułować hipotezę, że województwa o dużym ruchu turystycznym widzą swoją szansę w rozwoju turystyki, natomiast województwa o małym ruchu turystycznym „oddają walkowerem” starania o rozwój turystyki. Wyjątek stanowią tu dwa „małe” województwa – łódzkie oraz kujawsko-pomorskie, o dużej dynamice przyrostu ruchu turystycznego. Powoduje to stopniowe rozwarstwienie Polski turystycznej na Polskę A i Polskę B, to znaczy sytuację, w której pogłębiają się różnice w zakresie ruchu turystycznego między województwami.
4. Ogólna liczba korzystających z noclegów w województwie małopolskim w całym analizowanym okresie przebiegała według podobnego wzorca dynamiki jak w całym kraju. Tym niemniej spadek ruchu turystycznego, jaki zaobserwowano w Polsce dopiero w 2009 r, w Małopolsce zaczął się rok wcześniej, to jest w 2008.
5. W zakresie zagranicznego ruchu turystycznego mamy do czynienia z krzywą sinusoidalną, z „dołkiem” w latach 2000–2002, tendencją malejącą w latach 1996–2000 i 2008–2009 oraz rosnącą w latach 2002–2007. W przypadku Polski ugięcie w środkowym podokresie jest o wiele większe niż w województwie małopolskim, gdzie amplituda wahań jest znacznie mniejsza.
6. W zakresie krajowego ruchu turystycznego obserwuje się większe różnice pomiędzy tendencjami zmian w Polsce a tendencjami w województwie małopolskim. Dla Polski widoczne jest lekkie załamanie tego ruchu w latach 1998–2004, natomiast w Małopolsce załamanie to wprawdzie ma miejsce w tym samym czasie ale jest bardzo wyraźne. W szczególności krajowy ruch turystyczny w województwie małopolskim a w latach 2000–2003 spadł do poziomu sprzed 1995 roku, czego nie było w przypadku Polski.
7. Widoczna jest wyraźna dysproporcja między segmentem krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego. Krajowy ruch turystyczny jest 3 do 10-krotnie większy niż ruch zagraniczny. Dla Polski nadwyżka krajowego ruchu turystycznego nad ruchem zagranicznym wzrastała z 2,5 do 3-krotnej w latach 1995–1998 do 4-krotnej w roku 2009. Natomiast w województwie małopolskim rozpiętości te są znacznie mniejsze i utrzymują się na poziomie 2,5 do 3-krotnej

- przewagi. Oznacza to, że w Małopolsce ruch turystyczny bardziej bazuje na turystyce zagranicznej niż to ma miejsce w innych województwach.
8. Tendencje wskaźników udziałów turystów krajowych i zagranicznych w ogólnym ruchu turystycznym w obydwóch przekrojach terytorialnych (Polska i Małopolska) są prawie identyczne.
 9. W segmencie zagranicznego ruchu turystycznego najpierw (1995–1999 r.) obserwuje się tendencję malejącą, a potem (1999–2005 r.) rosnącą, natomiast od roku 2006 z powrotem ma miejsce tendencja zniżkowa. W przypadku Polski udział zagranicznego ruchu turystycznego spadł z 28% w roku 1995 do 20% w 2009 r. W przypadku województwa małopolskiego udział zagranicznego ruchu turystycznego w 2009 r. wrócił do poziomu z 1995 r. i kształtuje się na poziomie 30%.
 10. W segmencie krajowego ruchu turystycznego tendencje stanowią lustrzane odbicie tendencji w ruchu zagranicznym (obydwa wskaźniki udziału sumują się do 100%). W województwie małopolskim udziały tego ruchu są znacznie niższe niż w przypadku Polski, przy czym w okresie 1995–2003 r. różnice te nie były wysokie (3–5%) natomiast począwszy od 2005 r. rozbieżności te są znacznie większe i sięgają 10%.
 11. W zakresie krajowego ruchu turystycznego województwo małopolskie odnotowało w 2009 r. wskaźniki niekorzystne – wzrost w tym segmencie w Małopolsce w porównaniu ze średnią z poprzednich lat wyniósł 15% przy średniej krajowej 20%. Udział województwa małopolskiego w krajowym ruchu turystycznym w 2009 r. obniżył się, w relacji do średniego udziału w tym segmencie w poprzednich latach, o 0,9%.
 12. W zakresie zagranicznego ruchu turystycznego województwo małopolskie w roku 2009 odnotowało najlepsze wyniki w Polsce. W porównaniu ze średnią z poprzednich lat udział Małopolski w tym segmencie wzrósł o 2,8%, natomiast przyrost był większy o 12,2% w stosunku do podobnego wskaźnika dla całej Polski.
 13. Generalna ocena województwa małopolskiego w 2009 r. na tle innych województw i całej Polski nie wypada jednak korzystnie. Udział w ruchu turystycznym Małopolski w stosunku do średniego udziału w poprzednich latach spadł o 0,3%. Również wielkość tego ruchu w 2009 r. w relacji do średniej z ubiegłych lat, kształtowała się mniej korzystnie (14,9%) niż to miało miejsce w całej Polsce (16,8%). W Małopolsce mamy do czynienia z sytuacją, w której w 2009 r. na tle Polski i innych województw należy pozytywnie ocenić segment zagranicznego ruchu turystycznego, natomiast negatywnie segment krajowego ruchu turystycznego. Ponieważ ten ostatni odgrywa istotniejszą rolę w całkowitym ruchu turystycznym, to ocena Małopolski w tym zakresie generalnie nie jest korzystna.
 14. Tym niemniej należy podkreślić, że województwo małopolskie utrzymało w 2009 r. pozycję lidera w zakresie zagranicznego ruchu turystycznego oraz pozycję wicelidera w zakresie krajowego ruchu turystycznego. Natomiast w zakresie ruchu turystycznego ogółem spadło z pozycji lidera na 2 miejsce (za województwem mazowieckim).

Tab. 76. Liczba korzystających z noclegów ogółem

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1	Małopolskie	2 106 461	2 247 765	2 331 638	2 342 571	2 155 596	1 968 621	1 899 976	1 944 160
2	Mazowieckie	1 711 331	1 783 367	1 897 720	1 854 479	1 735 477	1 616 475	1 683 068	1 855 694
3	Dolnośląskie	1 428 101	1 570 576	1 419 286	1 561 965	1 544 153	1 526 340	1 700 910	1 587 245
4	Zachodniopom.	1 227 830	1 352 015	1 455 900	1 531 811	1 502 997	1 474 183	1 373 093	1 364 469
5	Śląskie	1 292 057	1 379 003	1 425 967	1 521 013	1 407 986	1 294 959	1 185 812	1 059 006
6	Pomorskie	1 071 169	1 091 276	1 234 664	1 354 086	1 333 283	1 312 479	1 230 848	1 226 947
7	Wielkopolskie	999 910	1 041 698	1 067 357	1 075 346	1 100 183	1 125 020	1 141 709	1 095 472
8	Warmińsko-maz.	854 201	846 152	793 763	867 345	851 408	835 471	721 382	711 507
9	Łódzkie	474 903	528 297	521 259	526 763	528 328	529 893	519 414	540 421
10	Kujawsko-pom.	502 389	506 037	574 395	615 864	596 104	576 344	556 011	534 399
11	Lubuskie	511 705	530 481	538 783	486 259	483 708	481 156	479 834	507 496
12	Lubelskie	538 459	618 472	622 542	617 360	566 810	516 259	491 058	494 969
13	Podkarpackie	685 776	715 521	727 802	621 803	597 609	573 415	520 571	531 227
14	Podlaskie	384 585	430 886	473 245	475 992	433 235	390 477	368 046	355 009
15	Świętokrzyskie	223 476	247 692	247 384	242 545	253 451	264 357	283 877	291 619
16	Opolskie	180 462	199 712	178 727	190 871	166 647	142 422	149 292	144 837
A.R.	Południowy	3 398 518	3 626 768	3 757 605	3 863 584	3 563 582	3 263 580	3 085 788	3 003 166
B.R.	Pln.-zach.	2 739 445	2 924 194	3 062 040	3 093 416	3 086 888	3 080 359	2 994 636	2 967 437
C.R.	Centralny	2 186 234	2 311 664	2 418 979	2 381 242	2 263 805	2 146 368	2 202 482	2 396 115
D.R.	Północny	2 427 759	2 443 465	2 602 822	2 837 295	2 780 795	2 724 294	2 508 241	2 472 853

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

E.R. Płd.-zach	1 608 563	1 770 288	1 598 013	1 752 836	1 710 799	1 668 762	1 850 202	1 732 082	
Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
F.R. Wschodni	1 832 296	2 012 571	2 070 973	1 957 700	1 851 104	1 744 508	1 663 552	1 672 824	
Polska	14 192 815	15 088 950	15 510 432	15 886 073	15 256 972	14 627 871	14 304 901	14 244 477	

Lp.	Województwo	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1	Małopolskie	2 047 146	2 305 132	2 493 045	2 633 788	2 830 461	2 711 416	2 720 627
2	Mazowieckie	1 749 373	1 991 560	2 162 082	2 320 274	2 497 898	2 708 116	2 786 608
3	Dolnośląskie	1 592 240	1 679 821	1 740 073	1 849 727	2 022 808	2 012 586	1 802 421
4	Zachodniopom.	1 480 431	1 503 406	1 544 400	1 544 036	1 672 280	1 742 580	1 772 654
5	Śląskie	1 170 530	1 338 935	1 530 951	1 579 037	1 588 721	1 647 814	1 693 286
6	Pomorskie	1 263 375	1 309 321	1 345 074	1 423 353	1 578 196	1 595 316	1 610 741
7	Wielkopolskie	1 162 185	1 214 621	1 226 675	1 287 562	1 382 897	1 503 521	1 457 303
8	Warmińsko-maz.	708 653	762 698	758 021	818 723	869 005	906 053	850 165
9	Łódzkie	542 355	589 825	618 479	723 515	816 077	891 886	923 682
10	Kujawsko-pom.	561 285	627 552	662 705	700 372	756 208	778 400	766 376
11	Lubuskie	502 419	529 006	542 296	568 364	649 679	703 590	610 687
12	Lubelskie	536 286	546 631	543 686	564 472	615 782	677 166	652 245
13	Podkarpackie	499 154	478 215	546 755	564 387	592 621	619 372	654 908
14	Podlaskie	370 987	376 135	398 271	403 936	464 249	462 169	437 853
15	Świętokrzyskie	291 332	302 667	295 590	334 595	391 615	353 990	383 918
16	Opolskie	166 503	190 973	189 099	195 974	218 663	242 127	230 249

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

A.R. Południowy	3 217 676	3 644 067	4 023 996	4 212 825	4 419 182	4 359 230	4 413 913	
Lp.	Województwo	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
B.R. Płn.-zach.	3 145 035	3 247 033	3 313 371	3 399 962	3 704 856	3 949 691	3 840 644	
C.R. Centralny	2 291 728	2 581 385	2 780 561	3 043 789	3 313 975	3 600 002	3 710 290	
D.R. Północny	2 533 313	2 699 571	2 765 800	2 942 448	3 203 409	3 279 769	3 227 282	
E.R. Płd.-zach.	1 758 743	1 870 794	1 929 172	2 045 701	2 241 471	2 254 713	2 032 670	
F.R. Wschodni	1 697 759	1 703 648	1 784 302	1 867 390	2 064 267	2 112 697	2 128 924	
Polska	14 644 254	15 746 498	16 597 202	17 512 115	18 947 160	19 556 102	19 353 723	

Tab. 77. Liczba korzystających z noclegów – turyści zagraniczni

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1	Małopolskie	632 614	669 349	618 855	588 484	547 907	507 329	509 656	528 070
2	Mazowieckie	831 539	811 317	826 968	729 142	689 892	650 641	667 575	619 507
3	Dolnośląskie	345 434	349 124	280 605	297 321	294 740	292 159	316 849	321 837
4	Zachodniopom.	269 660	291 981	317 920	290 046	288 609	287 172	276 944	298 681
5	Śląskie	221 132	242 572	225 827	207 312	186 043	164 773	147 146	135 316
6	Pomorskie	231 402	226 741	228 163	229 302	227 298	225 293	235 066	234 258
7	Wielkopolskie	248 242	261 333	233 498	232 721	230 454	228 186	228 433	219 207
8	Warmińsko-maz.	189 210	194 197	177 476	170 528	182 805	195 081	198 508	205 212
9	Łódzkie	110 666	113 694	107 555	84 318	75 496	66 674	70 980	74 885
10	Kujawsko-pom.	77 755	75 746	81 155	84 106	75 524	66 942	72 568	64 503
11	Lubuskie	146 931	164 149	158 664	127 177	123 854	120 531	129 644	147 767
12	Lubelskie	151 928	208 610	209 765	165 900	131 306	96 711	91 058	85 743

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

13	Podkarpackie	222 332	236 416	217 182	145 259	115 298	85 336	74 637	73 918
Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
14	Podlaskie	173 136	186 561	185 913	154 068	117 042	80 015	82 736	85 623
15	Świętokrzyskie	20 128	20 879	24 641	23 754	23 982	24 209	25 504	28 308
16	Opolskie	32 521	35 629	28 810	32 359	31 669	30 978	30 624	27 315
A	R. Południowy	853 746	911 921	844 682	795 796	733 949	672 102	656 802	663 386
B	R. Płn.-zach.	664 833	717 463	710 082	649 944	642 917	635 889	635 021	665 655
C	R. Centralny	942 205	925 011	934 523	813 460	765 388	717 315	738 555	694 392
D	R. Północny	498 367	496 684	486 794	483 936	485 626	487 316	506 142	503 973
E	R. Płd.-zach.	377 955	384 753	309 415	329 680	326 409	323 137	347 473	349 152
F	R. Wschodni	567 524	652 466	637 501	488 981	387 626	286 271	273 935	273 592
	Polska	3 904 630	4 088 298	3 922 997	3 561 797	3 341 914	3 122 030	3 157 928	3 150 150

Lp.	Województwo	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1	Małopolskie	553 700	725 586	889 479	935 019	979 429	828 956	810 496
2	Mazowieckie	650 528	766 979	795 325	782 014	798 636	809 563	803 579
3	Dolnośląskie	371 619	433 311	471 005	487 118	507 871	448 136	365 217
4	Zachodniopom.	337 004	429 664	476 269	424 594	412 063	380 196	400 717
5	Śląskie	150 339	196 277	263 149	273 693	272 672	259 506	236 482
6	Pomorskie	245 517	272 444	293 811	286 622	281 967	245 551	254 713
7	Wielkopolskie	252 611	267 526	267 092	264 982	247 572	257 369	243 469
8	Warmińsko-maz.	200 028	216 805	219 186	186 476	180 856	155 346	149 387

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

9	Łódzkie	73 726	92 552	96 366	109 336	121 933	115 359	115 503
Lp.	Województwo	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
10	Kujawsko-pom.	67 777	79 165	86 691	85 347	83 828	77 398	65 307
11	Lubuskie	127 665	154 976	153 693	167 441	178 981	196 296	151 568
12	Lubelskie	91 901	90 148	92 042	99 702	97 468	81 481	79 121
13	Podkarpackie	62 691	61 917	62 178	64 106	66 232	62 798	62 996
14	Podlaskie	88 301	79 035	85 981	88 998	90 984	68 737	68 892
15	Świętokrzyskie	29 271	33 256	25 091	24 899	30 311	24 689	23 469
16	Opolskie	29 192	35 305	33 043	33 231	36 601	34 931	30 984
A	R. Południowy	704 039	921 863	1 152 628	1 208 712	1 252 101	1 088 462	1 046 978
B	R. Płn.-zach.	717 280	852 166	897 054	857 017	838 616	833 861	795 754
C	R. Centralny	724 254	859 531	891 691	891 350	920 569	924 922	919 082
D	R. Północny	513 322	568 414	599 688	558 445	546 651	478 295	469 407
E	R. Płd.-zach.	400 811	468 616	504 048	520 349	544 472	483 067	396 201
F	R. Wschodni	272 164	264 356	265 292	277 705	284 995	237 705	234 478
	Polska	3 331 870	3 934 946	4 310 401	4 313 578	4 387 404	4 046 312	3 861 900

Tab. 78. Liczba korzystających z noclegów – turyści krajowi

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1	Małopolskie	1 473 847	1 578 416	1 712 783	1 754 087	1 607 690	1 461 292	1 390 320	1 416 090
2	Mazowieckie	879 792	972 050	1 070 752	1 125 337	1 045 586	965 834	1 015 493	1 236 187
3	Dolnośląskie	1 082 667	1 221 452	1 138 681	1 264 644	1 249 413	1 234 181	1 384 061	1 265 408
4	Zachodniopom.	958 170	1 060 034	1 137 980	1 241 765	1 214 388	1 187 011	1 096 149	1 065 788
5	Śląskie	1 070 925	1 136 431	1 200 140	1 313 701	1 221 944	1 130 186	1 038 666	923 690

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

6	Pomorskie	839 767	864 535	1 006 501	1 124 784	1 105 985	1 087 186	995 782	992 689
Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
7	Wielkopolskie	751 668	780 365	833 859	842 625	869 730	896 834	913 276	876 265
8	Warmińsko-maz.	664 991	651 955	616 287	696 817	668 604	640 390	522 874	506 295
9	Łódzkie	364 237	414 603	413 704	442 445	452 832	463 219	448 434	465 536
10	Kujawsko-pom.	424 634	430 291	493 240	531 758	520 580	509 402	483 443	469 896
11	Lubuskie	364 774	366 332	380 119	359 082	359 854	360 625	350 190	359 729
12	Lubelskie	386 531	409 862	412 777	451 460	435 504	419 548	400 000	409 226
13	Podkarpackie	463 444	479 105	510 620	476 544	482 312	488 079	445 934	457 309
14	Podlaskie	211 449	244 325	287 332	321 924	316 193	310 462	285 310	269 386
15	Świętokrzyskie	203 348	226 813	222 743	218 791	229 470	240 148	258 373	263 311
16	Opolskie	147 941	164 083	149 917	158 512	134 978	111 444	118 668	117 522
A	R. Południowy	2 544 772	2 714 847	2 912 923	3 067 788	2 829 633	2 591 478	2 428 986	2 339 780
B	R. Płn.-zach.	2 074 612	2 206 731	2 351 958	2 443 472	2 443 971	2 444 470	2 359 615	2 301 782
C	R. Centralny	1 244 029	1 386 653	1 484 456	1 567 782	1 498 418	1 429 053	1 463 927	1 701 723
D	R. Północny	1 929 392	1 946 781	2 116 028	2 353 359	2 295 169	2 236 978	2 002 099	1 968 880
E	R. Płd.-zach.	1 230 608	1 385 535	1 288 598	1 423 156	1 384 391	1 345 625	1 502 729	1 382 930
F	R. Wschodni	1 264 772	1 360 105	1 433 472	1 468 719	1 463 478	1 458 237	1 389 617	1 399 232
	Polska	10 288 185	11 000 652	11 587 435	12 324 276	11 915 059	11 505 841	11 146 973	11 094 327

Lp.	Województwo	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1	Małopolskie	1 493 446	1 579 546	1 603 566	1 698 769	1 851 032	1 882 460	1 910 131
2	Mazowieckie	1 098 845	1 224 581	1 366 757	1 538 260	1 699 262	1 898 553	1 983 029
3	Dolnośląskie	1 220 621	1 246 510	1 269 068	1 362 609	1 514 937	1 564 450	1 437 204
4	Zachodniopom.	1 143 427	1 073 742	1 068 131	1 119 442	1 260 217	1 362 384	1 371 937
5	Śląskie	1 020 191	1 142 658	1 267 802	1 305 344	1 316 049	1 388 308	1 456 804
6	Pomorskie	1 017 858	1 036 877	1 051 263	1 136 731	1 296 229	1 349 765	1 356 028

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

7	Wielkopolskie	909 574	947 095	959 583	1 022 580	1 135 325	1 246 152	1 213 834
Lp.	Województwo	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8	Warmińsko-maz.	508 625	545 893	538 835	632 247	688 149	750 707	700 778
9	Łódzkie	468 629	497 273	522 113	614 179	694 144	776 527	808 179
10	Kujawsko-pom.	493 508	548 387	576 014	615 025	672 380	701 002	701 069
11	Lubuskie	374 754	374 030	388 603	400 923	470 698	507 294	459 119
12	Lubelskie	444 385	456 483	451 644	464 770	518 314	595 685	573 124
13	Podkarpackie	436 463	416 298	484 577	500 281	526 389	556 574	591 912
14	Podlaskie	282 686	297 100	312 290	314 938	373 265	393 432	368 961
15	Świętokrzyskie	262 061	269 411	270 499	309 696	361 304	329 301	360 449
16	Opolskie	137 311	155 668	156 056	162 743	182 062	207 196	199 265
A	R. Południowy	2 513 637	2 722 204	2 871 368	3 004 113	3 167 081	3 270 768	3 366 935
B	R. Płn.-zach.	2 427 755	2 394 867	2 416 317	2 542 945	2 866 240	3 115 830	3 044 890
C	R. Centralny	1 567 474	1 721 854	1 888 870	2 152 439	2 393 406	2 675 080	2 791 208
D	R. Północny	2 019 991	2 131 157	2 166 112	2 384 003	2 656 758	2 801 474	2 757 875
E	R. Płd.-zach.	1 357 932	1 402 178	1 425 124	1 525 352	1 696 999	1 771 646	1 636 469
F	R. Wschodni	1 425 595	1 439 292	1 519 010	1 589 685	1 779 272	1 874 992	1 894 446
	Polska	11 312 384	11 811 552	12 286 801	13 198 537	14 559 756	15 509 790	15 491 823

Tab. 79. Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów ogółem

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Śr.	IND3
1	Małopolskie	14,8	14,9	15,0	14,7	14,1	13,5	13,3	13,6	14,0	14,6	15,0	15,0	14,9	13,9	14,1	14,4	-0,31
2	Mazowieckie	12,1	11,8	12,2	11,7	11,4	11,1	11,8	13,0	11,9	12,6	13,0	13,2	13,2	13,8	14,4	12,5	1,91
3	Dolnośląskie	10,1	10,4	9,2	9,8	10,1	10,4	11,9	11,1	10,9	10,7	10,5	10,6	10,7	10,3	9,3	10,4	-1,08
4	Zachodniopom.	8,7	9,0	9,4	9,6	9,9	10,1	9,6	9,6	10,1	9,5	9,3	8,8	8,8	8,9	9,2	9,4	-0,20
5	Śląskie	9,1	9,1	9,2	9,6	9,2	8,9	8,3	7,4	8,0	8,5	9,2	9,0	8,4	8,4	8,7	8,7	0,01

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Śr.	IND3
6	Pomorskie	7,5	7,2	8,0	8,5	8,7	9,0	8,6	8,6	8,6	8,3	8,1	8,1	8,3	8,2	8,3	8,3	0,04
7	Wielkopolskie	7,0	6,9	6,9	6,8	7,2	7,7	8,0	7,7	7,9	7,7	7,4	7,4	7,3	7,7	7,5	7,4	0,12
8	Warmińsko-maz.	6,0	5,6	5,1	5,5	5,6	5,7	5,0	5,0	4,8	4,8	4,6	4,7	4,6	4,6	4,4	5,1	-0,68
9	Łódzkie	3,3	3,5	3,4	3,3	3,5	3,6	3,6	3,8	3,7	3,7	3,7	4,1	4,3	4,6	4,8	3,8	0,97
10	Kujawsko-pom.	3,5	3,4	3,7	3,9	3,9	3,9	3,9	3,8	3,8	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	3,8	0,11
11	Lubuskie	3,6	3,5	3,5	3,1	3,2	3,3	3,4	3,6	3,4	3,4	3,3	3,2	3,4	3,6	3,2	3,4	-0,21
12	Lubelskie	3,8	4,1	4,0	3,9	3,7	3,5	3,4	3,5	3,7	3,5	3,3	3,2	3,2	3,5	3,4	3,6	-0,21
13	Podkarpackie	4,8	4,7	4,7	3,9	3,9	3,9	3,6	3,7	3,4	3,0	3,3	3,2	3,1	3,2	3,4	3,7	-0,35
14	Podlaskie	2,7	2,9	3,1	3,0	2,8	2,7	2,6	2,5	2,5	2,4	2,4	2,3	2,5	2,4	2,3	2,6	-0,33
15	Świętokrzyskie	1,6	1,6	1,6	1,5	1,7	1,8	2,0	2,0	2,0	1,9	1,8	1,9	2,1	1,8	2,0	1,8	0,16
16	Opolskie	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0	1,0	1,1	1,2	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	0,04
A	R. Południowy	23,9	24,0	24,2	24,3	23,4	22,3	21,6	21,1	22,0	23,1	24,2	24,1	23,3	22,3	22,8	23,1	-0,31
B	R. Płn.-zach.	19,3	19,4	19,7	19,5	20,2	21,1	20,9	20,8	21,5	20,6	20,0	19,4	19,6	20,2	19,8	20,1	-0,29
C	R. Centralny	15,4	15,3	15,6	15,0	14,8	14,7	15,4	16,8	15,6	16,4	16,8	17,4	17,5	18,4	19,2	16,3	2,89
D	R. Północny	17,1	16,2	16,8	17,9	18,2	18,6	17,5	17,4	17,3	17,1	16,7	16,8	16,9	16,8	16,7	17,2	-0,52
E	R. Płd.-zach.	11,3	11,7	10,3	11,0	11,2	11,4	12,9	12,2	12,0	11,9	11,6	11,7	11,8	11,5	10,5	11,5	-1,04
F	R. Wschodni	12,9	13,3	13,4	12,3	12,1	11,9	11,6	11,7	11,6	10,8	10,8	10,7	10,9	10,8	11,0	11,7	-0,73
	Polska	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Tab. 80. Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Śr.	IND3
1	Małopolskie	16,2	16,4	15,8	16,5	16,4	16,2	16,1	16,8	16,6	18,4	20,6	21,7	22,3	20,5	21,0	18,1	2,88
2	Mazowieckie	21,3	19,8	21,1	20,5	20,6	20,8	21,1	19,7	19,5	19,5	18,5	18,1	18,2	20,0	20,8	20,0	0,83
3	Dolnośląskie	8,8	8,5	7,2	8,3	8,8	9,4	10,0	10,2	11,2	11,0	10,9	11,3	11,6	11,1	9,5	9,9	-0,40

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

4	Zachodniopom.	6,9	7,1	8,1	8,1	8,6	9,2	8,8	9,5	10,1	10,9	11,0	9,8	9,4	9,4	10,4	9,2	1,21
Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Śr.	IND3
5	Śląskie	5,7	5,9	5,8	5,8	5,6	5,3	4,7	4,3	4,5	5,0	6,1	6,3	6,2	6,4	6,1	5,6	0,55
6	Pomorskie	5,9	5,5	5,8	6,4	6,8	7,2	7,4	7,4	7,4	6,9	6,8	6,6	6,4	6,1	6,6	6,6	-0,04
7	Wielkopolskie	6,4	6,4	6,0	6,5	6,9	7,3	7,2	7,0	7,6	6,8	6,2	6,1	5,6	6,4	6,3	6,6	-0,27
8	Warmińsko-maz.	4,8	4,8	4,5	4,8	5,5	6,2	6,3	6,5	6,0	5,5	5,1	4,3	4,1	3,8	3,9	5,1	-1,21
9	Łódzkie	2,8	2,8	2,7	2,4	2,3	2,1	2,2	2,4	2,2	2,4	2,2	2,5	2,8	2,9	3,0	2,5	0,48
10	Kujawsko-pom.	2,0	1,9	2,1	2,4	2,3	2,1	2,3	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,9	1,9	1,7	2,0	-0,35
11	Lubuskie	3,8	4,0	4,0	3,6	3,7	3,9	4,1	4,7	3,8	3,9	3,6	3,9	4,1	4,9	3,9	4,0	-0,06
12	Lubelskie	3,9	5,1	5,3	4,7	3,9	3,1	2,9	2,7	2,8	2,3	2,1	2,3	2,2	2,0	2,0	3,2	-1,11
13	Podkarpackie	5,7	5,8	5,5	4,1	3,5	2,7	2,4	2,3	1,9	1,6	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6	2,9	-1,24
14	Podlaskie	4,4	4,6	4,7	4,3	3,5	2,6	2,6	2,7	2,7	2,0	2,0	2,1	2,1	1,7	1,8	2,9	-1,13
15	Świętokrzyskie	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	-0,08
16	Opolskie	0,8	0,9	0,7	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9	-0,06
	A.R. Południowy	21,9	22,3	21,5	22,3	22,0	21,5	20,8	21,1	21,1	23,4	26,7	28,0	28,5	26,9	27,1	23,7	3,43
	B.R. Płn.-zach.	17,0	17,5	18,1	18,2	19,2	20,4	20,1	21,1	21,5	21,7	20,8	19,9	19,1	20,6	20,6	19,7	0,87
	C.R. Centralny	24,1	22,6	23,8	22,8	22,9	23,0	23,4	22,0	21,7	21,8	20,7	20,7	21,0	22,9	23,8	22,5	1,31
	D.R. Północny	12,8	12,1	12,4	13,6	14,5	15,6	16,0	16,0	15,4	14,4	13,9	12,9	12,5	11,8	12,2	13,7	-1,59
	E.R. Płd.-zach.	9,7	9,4	7,9	9,3	9,8	10,4	11,0	11,1	12,0	11,9	11,7	12,1	12,4	11,9	10,3	10,7	-0,46
	F.R. Wschodni	14,5	16,0	16,3	13,7	11,6	9,2	8,7	8,7	8,2	6,7	6,2	6,4	6,5	5,9	6,1	9,6	-3,56
	Polska	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100		

Tab. 81. Udziały procentowe liczb korzystających z noclegów turystów krajowych

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Śr.	IND3
1	Małopolskie	14,3	14,3	14,8	14,2	13,5	12,7	12,5	12,8	13,2	13,4	13,1	12,9	12,7	12,1	12,3	13,3	-0,92
2	Mazowieckie	8,6	8,8	9,2	9,1	8,8	8,4	9,1	11,1	9,7	10,4	11,1	11,7	11,7	12,2	12,8	10,2	2,62
3	Dolnośląskie	10,5	11,1	9,8	10,3	10,5	10,7	12,4	11,4	10,8	10,6	10,3	10,3	10,4	10,1	9,3	10,6	-1,29
4	Zachodniopom.	9,3	9,6	9,8	10,1	10,2	10,3	9,8	9,6	10,1	9,1	8,7	8,5	8,7	8,8	8,9	9,4	-0,58
5	Śląskie	10,4	10,3	10,4	10,7	10,3	9,8	9,3	8,3	9,0	9,7	10,3	9,9	9,0	9,0	9,4	9,7	-0,31
6	Pomorskie	8,2	7,9	8,7	9,1	9,3	9,4	8,9	8,9	9,0	8,8	8,6	8,6	8,9	8,7	8,8	8,8	-0,03
7	Wielkopolskie	7,3	7,1	7,2	6,8	7,3	7,8	8,2	7,9	8,0	8,0	7,8	7,7	7,8	8,0	7,8	7,7	0,18
8	Warmińsko-maz.	6,5	5,9	5,3	5,7	5,6	5,6	4,7	4,6	4,5	4,6	4,4	4,8	4,7	4,8	4,5	5,1	-0,55
9	Łódzkie	3,5	3,8	3,6	3,6	3,8	4,0	4,0	4,2	4,1	4,2	4,2	4,7	4,8	5,0	5,2	4,2	1,03
10	Kujawsko-pom.	4,1	3,9	4,3	4,3	4,4	4,4	4,3	4,2	4,4	4,6	4,7	4,7	4,6	4,5	4,5	4,4	0,13
11	Lubuskie	3,5	3,3	3,3	2,9	3,0	3,1	3,1	3,2	3,3	3,2	3,2	3,0	3,2	3,3	3,0	3,2	-0,22
12	Lubelskie	3,8	3,7	3,6	3,7	3,7	3,6	3,6	3,7	3,9	3,9	3,7	3,5	3,6	3,8	3,7	3,7	0,01
13	Podkarpackie	4,5	4,4	4,4	3,9	4,0	4,2	4,0	4,1	3,9	3,5	3,9	3,8	3,6	3,6	3,8	4,0	-0,16
14	Podlaskie	2,1	2,2	2,5	2,6	2,7	2,7	2,6	2,4	2,5	2,5	2,5	2,4	2,6	2,5	2,4	2,5	-0,09
15	Świętokrzyskie	2,0	2,1	1,9	1,8	1,9	2,1	2,3	2,4	2,3	2,3	2,2	2,3	2,5	2,1	2,3	2,2	0,16
16	Opolskie	1,4	1,5	1,3	1,3	1,1	1,0	1,1	1,1	1,2	1,3	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3	1,2	0,04
A.R.	Południowy	24,7	24,7	25,1	24,9	23,7	22,5	21,8	21,1	22,2	23,0	23,4	22,8	21,8	21,1	21,7	23,0	-1,24
B.R.	Płn.-zach.	20,2	20,1	20,3	19,8	20,5	21,2	21,2	20,7	21,5	20,3	19,7	19,3	19,7	20,1	19,7	20,3	-0,62
C.R.	Centralny	12,1	12,6	12,8	12,7	12,6	12,4	13,1	15,3	13,9	14,6	15,4	16,3	16,4	17,2	18,0	14,4	3,65
D.R.	Północny	18,8	17,7	18,3	19,1	19,3	19,4	18,0	17,7	17,9	18,0	17,6	18,1	18,2	18,1	17,8	18,3	-0,46

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Śr.	IND3
	E.R. Płd.-zach.	12,0	12,6	11,1	11,5	11,6	11,7	13,5	12,5	12,0	11,9	11,6	11,6	11,7	11,4	10,6	11,8	-1,25
	F.R. Wschodni	12,3	12,4	12,4	11,9	12,3	12,7	12,5	12,6	12,6	12,2	12,4	12,0	12,2	12,1	12,2	12,3	-0,09
	Polska	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Tab. 82. Rangi jednostek, według malejącej liczby korzystających z noclegów turystów ogółem

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min.9
1	Małopolskie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	0	1
2	Mazowieckie	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	1	3	2	2	0
3	Dolnośląskie	3	3	5	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	5	3	2	1
4	Zachodniopom.	5	5	3	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	3	5	2	1	1
5	Śląskie	4	4	4	5	5	6	6	7	6	5	5	4	5	5	5	4	7	3	2	1
6	Pomorskie	6	6	6	6	6	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	5	6	1	0	1
7	Wielkopolskie	7	7	7	7	7	7	7	6	7	7	7	7	7	7	7	6	7	1	0	1
8	Warmińsko-maz.	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	9	8	9	1	0	1
9	Łódzkie	13	12	13	12	12	11	11	9	10	10	10	9	9	9	8	8	13	5	5	0
10	Kujawsko-pom.	12	13	11	11	10	9	9	10	9	9	9	10	10	10	10	9	13	4	3	1
11	Lubuskie	11	11	12	13	13	13	13	12	12	12	13	11	11	11	13	11	13	2	0	2
12	Lubelskie	10	10	10	10	11	12	12	13	11	11	12	12	12	12	12	10	13	3	1	2
13	Podkarpackie	9	9	9	9	9	10	10	11	13	13	11	13	13	13	11	9	13	4	2	2
14	Podlaskie	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	0	0	0
15	Świętokrzyskie	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	0	0	0
16	Opolskie	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	0	0	0
																	Σ	32	18	14	
	A.R. Południowy	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min.9
B.R.	Pln.-zach.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	0
C.R.	Centralny	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	4	1	1	0
D.R.	Północny	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	3	4	1	0	1
E.R.	Płd.-zach.	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5	6	5	6	1	0	1
F.R.	Wschodni	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	5	5	6	1	1	0
																		Σ	4	2	2

Tab. 83. Rangi jednostek, według malejącej liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min.9
1	Małopolskie	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	0
2	Mazowieckie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	2	1	0	1
3	Dolnośląskie	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3	4	1	0	1
4	Zachodniopom.	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	3	3	4	1	1	0
5	Śląskie	8	6	7	7	7	8	8	9	8	8	7	6	6	5	7	5	9	4	2	2
6	Pomorskie	6	8	6	6	6	6	5	5	6	5	5	5	5	7	5	5	8	3	3	0
7	Wielkopolskie	5	5	5	5	5	5	6	6	5	6	6	7	7	6	6	5	7	2	1	1
8	Warmińsko-maz.	9	10	11	8	8	7	7	7	7	7	8	8	8	9	9	7	11	4	2	2
9	Łódzkie	13	13	13	13	14	14	14	12	12	10	10	10	10	10	10	10	14	4	4	0
10	Kujawsko-pom.	14	14	14	14	13	13	13	14	13	12	12	13	13	12	13	12	14	2	1	1
11	Lubuskie	12	12	12	12	10	9	9	8	9	9	9	9	9	8	8	8	12	4	4	0
12	Lubelskie	11	9	9	9	9	10	10	10	10	11	11	11	11	11	11	9	11	2	0	2
13	Podkarpackie	7	7	8	11	12	11	12	13	14	14	14	14	14	14	14	7	14	7	0	7
14	Podlaskie	10	11	10	10	11	12	11	11	11	13	13	12	12	13	12	10	13	3	1	2
15	Świętokrzyskie	16	16	16	16	16	16	16	15	15	16	16	16	16	16	16	15	16	1	0	1
16	Opolskie	15	15	15	15	15	15	15	16	16	15	15	15	15	15	15	15	16	1	1	0
																		Σ	41	21	20

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min.9
	A.R. Południowy	3	3	3	3	3	3	3	4	4	2	2	2	2	2	2	2	4	2	2	0
	B.R. Płn.-zach.	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	3	4	4	4	4	3	4	1	0	1
	C.R. Centralny	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	4	3	3	3	3	2	4	2	1	1
	D.R. Północny	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	5	5	6	1	1	0
	E.R. Płd.-zach.	7	7	7	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	5	6	5	7	2	1	1
	F.R. Wschodni	5	5	5	5	6	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	5	7	2	0	2
	Σ																	10	5	5	

Tab. 84. Rangi jednostek, według malejącej liczby korzystających z noclegów turystów krajowych

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min.9
1	Małopolskie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	0	1
2	Mazowieckie	5	5	5	5	6	6	5	3	4	3	2	2	2	1	1	1	6	5	5	0
3	Dolnośląskie	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	4	2	4	2	0	2
4	Zachodniopom.	4	4	4	4	4	3	3	4	3	5	5	6	6	5	5	3	6	3	1	2
5	Śląskie	3	3	2	2	3	4	4	6	5	4	4	4	4	4	3	2	6	4	3	1
6	Pomorskie	6	6	6	6	5	5	6	5	6	6	6	5	5	6	6	5	6	1	0	1
7	Wielkopolskie	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	0	0	0
8	Warmińsko-maz.	8	8	8	8	8	8	8	8	8	9	9	8	9	9	10	8	10	2	0	2
9	Łódzkie	13	11	11	12	11	11	10	10	10	10	10	10	8	8	8	8	13	5	5	0
10	Kujawsko-pom.	10	10	10	9	9	9	9	9	9	8	8	9	10	10	9	8	10	2	1	1
11	Lubuskie	12	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	12	13	1	0	1
12	Lubelskie	11	12	12	11	12	12	12	12	11	11	12	12	12	11	12	11	12	1	0	1
13	Podkarpackie	9	9	9	10	10	10	11	11	12	12	11	11	11	12	11	9	12	3	1	2
14	Podlaskie	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	0	0	0
15	Świętokrzyskie	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	0	0	0

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min9
16	Opolskie	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	0	0	0
																	Σ	30	16	14	
	A.R. Południowy	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
	B.R. Płn.-zach.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	0
	C.R. Centralny	5	4	4	4	4	5	5	4	4	4	4	4	4	4	3	3	5	2	2	0
	D.R. Północny	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	4	1	0	1
	E.R. Płd.-zach.	6	5	6	6	6	6	4	6	6	6	6	6	6	6	6	4	6	2	0	2
	F.R. Wschodni	4	6	5	5	5	4	6	5	5	5	5	5	5	5	5	4	6	2	1	1
																	Σ	7	3	4	

Tab. 85. Relacja liczby korzystających z noclegów turystów krajowych do turystów zagranicznych

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min9
1	Małopolskie	2,3	2,4	2,8	3,0	3,0	2,6	2,7	2,7	2,7	2,2	1,8	1,8	1,9	2,3	2,4	1,8	3,0	1,2	0,6	-0,6
2	Mazowieckie	1,1	1,2	1,3	1,5	1,8	1,6	1,5	2,0	1,7	1,6	1,7	2,0	2,1	2,3	2,5	1,1	2,5	1,4	0,0	-1,4
3	Dolnośląskie	3,1	3,5	4,1	4,3	4,0	3,9	4,4	3,9	3,3	2,9	2,7	2,8	3,0	3,5	3,9	2,7	4,4	1,7	0,4	-1,2
4	Zachodniopom.	3,6	3,6	3,6	4,3	4,4	4,3	4,0	3,6	3,4	2,5	2,2	2,6	3,1	3,6	3,4	2,2	4,4	2,1	1,0	-1,2
5	Śląskie	4,8	4,7	5,3	6,3	6,9	6,3	7,1	6,8	6,8	5,8	4,8	4,8	4,8	5,3	6,2	4,7	7,1	2,4	0,9	-1,5
6	Pomorskie	3,6	3,8	4,4	4,9	4,8	4,7	4,2	4,2	4,1	3,8	3,6	4,0	4,6	5,5	5,3	3,6	5,5	1,9	0,2	-1,7
7	Wielkopolskie	3,0	3,0	3,6	3,6	3,6	3,7	4,0	4,0	3,6	3,5	3,6	3,9	4,6	4,8	5,0	3,0	5,0	2,0	0,0	-2,0
8	Warmińsko-maz.	3,5	3,4	3,5	4,1	4,8	4,7	2,6	2,5	2,5	2,5	2,5	3,4	3,8	4,8	4,7	2,5	4,8	2,4	0,1	-2,2
9	Łódzkie	3,3	3,6	3,8	5,2	6,7	6,7	6,3	6,2	6,4	5,4	5,4	5,6	5,7	6,7	7,0	3,3	7,0	3,7	0,0	-3,7
10	Kujawsko-pom.	5,5	5,7	6,1	6,3	5,6	5,4	6,7	7,3	7,3	6,9	6,6	7,2	8,0	9,1	10,7	5,4	10,7	5,3	0,0	-5,3
11	Lubuskie	2,5	2,2	2,4	2,8	3,3	3,3	2,7	2,4	2,9	2,4	2,5	2,4	2,6	2,6	3,0	2,2	3,3	1,1	0,3	-0,8
12	Lubelskie	2,5	2,0	2,0	2,7	4,0	3,6	4,4	4,8	4,8	5,1	4,9	4,7	5,3	7,3	7,2	2,0	7,3	5,3	0,1	-5,3
13	Podkarpackie	2,1	2,0	2,4	3,3	3,8	3,6	6,0	6,2	7,0	6,7	7,8	7,8	7,9	8,9	9,4	2,0	9,4	7,4	0,0	-7,4

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min.9
14	Podlaskie	1,2	1,3	1,5	2,1	3,2	2,8	3,4	3,1	3,2	3,8	3,6	3,5	4,1	5,7	5,4	1,2	5,7	4,5	0,4	-4,1
15	Świętokrzyskie	10,1	10,9	9,0	9,2	9,4	9,8	10,1	9,3	9,0	8,1	10,8	12,4	11,9	13,3	15,4	8,1	15,4	7,3	0,0	-7,3
16	Opolskie	4,5	4,6	5,2	4,9	3,0	2,4	3,9	4,3	4,7	4,4	4,7	4,9	5,0	5,9	6,4	2,4	6,4	4,0	0,0	-4,0
	A.R. Południowy	3,0	3,0	3,4	3,9	3,9	3,5	3,7	3,5	3,6	3,0	2,5	2,5	2,5	3,0	3,2	2,5	3,9	1,5	0,7	-0,7
	B.R. Płn.-zach.	3,1	3,1	3,3	3,8	3,9	3,9	3,7	3,5	3,4	2,8	2,7	3,0	3,4	3,7	3,8	2,7	3,9	1,2	0,1	-1,1
	C.R. Centralny	1,3	1,5	1,6	1,9	2,3	2,1	2,0	2,5	2,2	2,0	2,1	2,4	2,6	2,9	3,0	1,3	3,0	1,7	0,0	-1,7
	D.R. Północny	3,9	3,9	4,3	4,9	4,9	4,8	4,0	3,9	3,9	3,7	3,6	4,3	4,9	5,9	5,9	3,6	5,9	2,3	0,0	-2,3
	E.R. Płd.-zach.	3,3	3,6	4,2	4,3	3,9	3,7	4,3	4,0	3,4	3,0	2,8	2,9	3,1	3,7	4,1	2,8	4,3	1,5	0,2	-1,3
	F.R. Wschodni	2,2	2,1	2,2	3,0	4,1	3,8	5,1	5,1	5,2	5,4	5,7	5,7	6,2	7,9	8,1	2,1	8,1	6,0	0,0	-6,0
	Polska	2,6	2,7	3,0	3,5	3,7	3,5	3,5	3,5	3,4	3,0	2,9	3,1	3,3	3,8	4,0	2,6	4,0	1,4	0,0	-1,4

Tab. 86. Udział liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych w liczbie turystów ogółem

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min.9
1	Małopolskie	30,0	29,8	26,5	25,1	25,2	27,6	26,8	27,2	27,0	31,5	35,7	35,5	34,6	30,6	29,8	25,1	35,7	10,6	5,9	-4,7
2	Mazowieckie	48,6	45,5	43,6	39,3	35,9	38,6	39,7	33,4	37,2	38,5	36,8	33,7	32,0	29,9	28,8	28,8	48,6	19,8	19,8	0,0
3	Dolnośląskie	24,2	22,2	19,8	19,0	20,1	20,3	18,6	20,3	23,3	25,8	27,1	26,3	25,1	22,3	20,3	18,6	27,1	8,4	6,8	-1,6
4	Zachodniopom.	22,0	21,6	21,8	18,9	18,6	18,9	20,2	21,9	22,8	28,6	30,8	27,5	24,6	21,8	22,6	18,6	30,8	12,3	8,2	-4,0
5	Śląskie	17,1	17,6	15,8	13,6	12,6	13,7	12,4	12,8	12,8	14,7	17,2	17,3	17,2	15,7	14,0	12,4	17,6	5,2	3,6	-1,6
6	Pomorskie	21,6	20,8	18,5	16,9	17,4	17,6	19,1	19,1	19,4	20,8	21,8	20,1	17,9	15,4	15,8	15,4	21,8	6,5	6,0	-0,4
7	Wielkopolskie	24,8	25,1	21,9	21,6	21,8	21,4	20,0	20,0	21,7	22,0	21,8	20,6	17,9	17,1	16,7	16,7	25,1	8,4	8,4	0,0
8	Warmińsko-maz.	22,2	23,0	22,4	19,7	17,2	17,5	27,5	28,8	28,2	28,4	28,9	22,8	20,8	17,1	17,6	17,1	28,9	11,8	11,3	-0,4
9	Łódzkie	23,3	21,5	20,6	16,0	13,1	13,0	13,7	13,9	13,6	15,7	15,6	15,1	14,9	12,9	12,5	12,5	23,3	10,8	10,8	0,0
10	Kujawsko-pom.	15,5	15,0	14,1	13,7	15,1	15,6	13,1	12,1	12,1	12,6	13,1	12,2	11,1	9,9	8,5	8,5	15,6	7,1	7,1	0,0
11	Lubuskie	28,7	30,9	29,4	26,2	23,1	23,2	27,0	29,1	25,4	29,3	28,3	29,5	27,5	27,9	24,8	23,1	30,9	7,9	6,1	-1,8

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min.9
12	Lubelskie	28,2	33,7	33,7	26,9	20,0	21,9	18,5	17,3	17,1	16,5	16,9	17,7	15,8	12,0	12,1	12,0	33,7	21,7	21,6	-0,1
13	Podkarpackie	32,4	33,0	29,8	23,4	20,8	21,7	14,3	13,9	12,6	12,9	11,4	11,4	11,2	10,1	9,6	9,6	33,0	23,4	23,4	0,0
14	Podlaskie	45,0	43,3	39,3	32,4	23,8	26,4	22,5	24,1	23,8	21,0	21,6	22,0	19,6	14,9	15,7	14,9	45,0	30,1	29,3	-0,9
15	Świętokrzyskie	9,0	8,4	10,0	9,8	9,7	9,3	9,0	9,7	10,0	11,0	8,5	7,4	7,7	7,0	6,1	6,1	11,0	4,9	4,9	0,0
16	Opolskie	18,0	17,8	16,1	17,0	25,2	29,5	20,5	18,9	17,5	18,5	17,5	17,0	16,7	14,4	13,5	13,5	29,5	16,0	16,0	0,0
	A.R. Południowy	25,1	25,1	22,5	20,6	20,2	22,1	21,3	22,1	21,9	25,3	28,6	28,7	28,3	25,0	23,7	20,2	28,7	8,5	5,0	-3,5
	B.R. Płn.-zach.	24,3	24,5	23,2	21,0	20,4	20,5	21,2	22,4	22,8	26,2	27,1	25,2	22,6	21,1	20,7	20,4	27,1	6,6	6,4	-0,3
	C.R. Centralny	43,1	40,0	38,6	34,2	30,6	32,3	33,5	29,0	31,6	33,3	32,1	29,3	27,8	25,7	24,8	24,8	43,1	18,3	18,3	0,0
	D.R. Północny	20,5	20,3	18,7	17,1	16,8	17,2	20,2	20,4	20,3	21,1	21,7	19,0	17,1	14,6	14,5	14,5	21,7	7,1	7,1	0,0
	E.R. Płd.-zach.	23,5	21,7	19,4	18,8	20,6	21,1	18,8	20,2	22,8	25,0	26,1	25,4	24,3	21,4	19,5	18,8	26,1	7,3	6,6	-0,7
	FR. Wschodni	31,0	32,4	30,8	25,0	19,7	20,9	16,5	16,4	16,0	15,5	14,9	14,9	13,8	11,3	11,0	11,0	32,4	21,4	21,4	0,0
	Polska	27,5	27,1	25,3	22,4	21,2	22,1	22,1	22,1	22,8	25,0	26,0	24,6	23,2	20,7	20,0	20,0	27,5	7,6	7,6	0,0

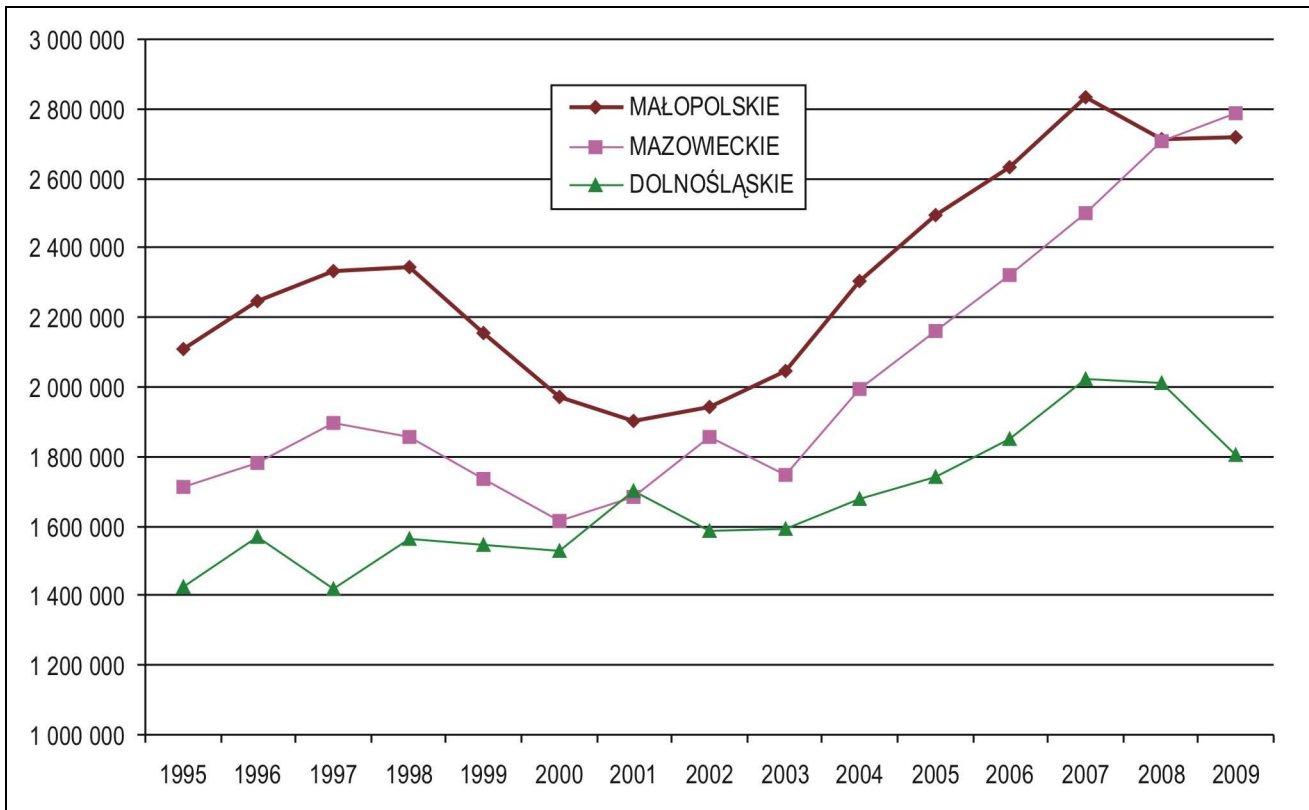
Tab. 87. Udział liczby korzystających z noclegów turystów krajowych w liczbie turystów ogółem

Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min.9
1	Małopolskie	70,0	70,2	73,5	74,9	74,8	72,4	73,2	72,8	73,0	68,5	64,3	64,5	65,4	69,4	70,2	64,3	74,9	10,6	4,7	-5,9
2	Mazowieckie	51,4	54,5	56,4	60,7	64,1	61,4	60,3	66,6	62,8	61,5	63,2	66,3	68,0	70,1	71,2	51,4	71,2	19,8	0,0	-19,8
3	Dolnośląskie	75,8	77,8	80,2	81,0	79,9	79,7	81,4	79,7	76,7	74,2	72,9	73,7	74,9	77,7	79,7	72,9	81,4	8,4	1,6	-6,8
4	Zachodniopom.	78,0	78,4	78,2	81,1	81,4	81,1	79,8	78,1	77,2	71,4	69,2	72,5	75,4	78,2	77,4	69,2	81,4	12,3	4,0	-8,2
5	Śląskie	82,9	82,4	84,2	86,4	87,4	86,3	87,6	87,2	87,2	85,3	82,8	82,7	82,8	84,3	86,0	82,4	87,6	5,2	1,6	-3,6
6	Pomorskie	78,4	79,2	81,5	83,1	82,6	82,4	80,9	80,9	80,6	79,2	78,2	79,9	82,1	84,6	84,2	78,2	84,6	6,5	0,4	-6,0
7	Wielkopolskie	75,2	74,9	78,1	78,4	78,2	78,6	80,0	80,0	78,3	78,0	78,2	79,4	82,1	82,9	83,3	74,9	83,3	8,4	0,0	-8,4
8	Warmińsko-maz.	77,8	77,0	77,6	80,3	82,8	82,5	72,5	71,2	71,8	71,6	71,1	77,2	79,2	82,9	82,4	71,1	82,9	11,8	0,4	-11,3
9	Łódzkie	76,7	78,5	79,4	84,0	86,9	87,0	86,3	86,1	86,4	84,3	84,4	84,9	85,1	87,1	87,5	76,7	87,5	10,8	0,0	-10,8

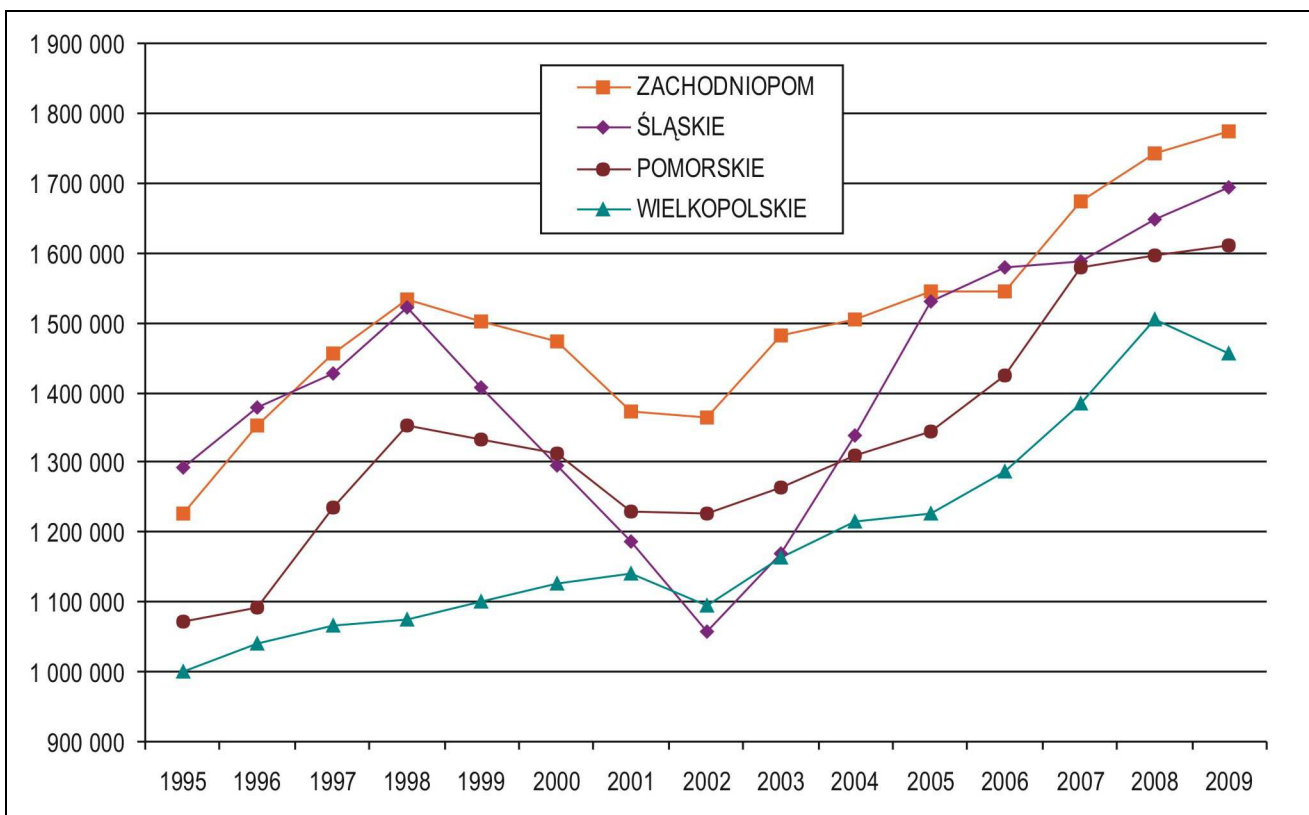
Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

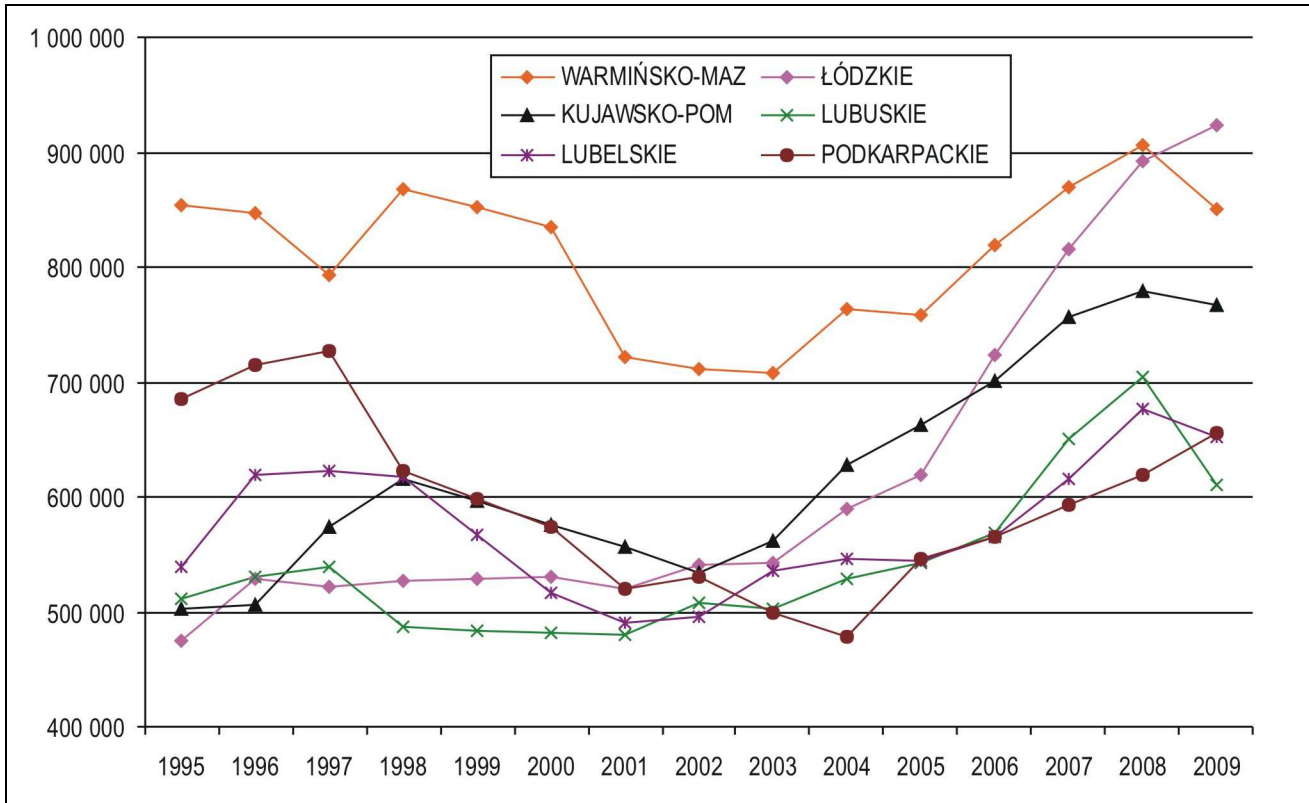
Lp.	Województwo	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Min.	Max.	Rozs.	Max.9	Min.9
10	Kujawsko-pom.	84,5	85,0	85,9	86,3	84,9	84,4	86,9	87,9	87,9	87,4	86,9	87,8	88,9	90,1	91,5	84,4	91,5	7,1	0,0	-7,1
11	Lubuskie	71,3	69,1	70,6	73,8	76,9	76,8	73,0	70,9	74,6	70,7	71,7	70,5	72,5	72,1	75,2	69,1	76,9	7,9	1,8	-6,1
12	Lubelskie	71,8	66,3	66,3	73,1	80,0	78,1	81,5	82,7	82,9	83,5	83,1	82,3	84,2	88,0	87,9	66,3	88,0	21,7	0,1	-21,6
13	Podkarpackie	67,6	67,0	70,2	76,6	79,2	78,3	85,7	86,1	87,4	87,1	88,6	88,6	88,8	89,9	90,4	67,0	90,4	23,4	0,0	-23,4
14	Podlaskie	55,0	56,7	60,7	67,6	76,2	73,6	77,5	75,9	76,2	79,0	78,4	78,0	80,4	85,1	84,3	55,0	85,1	30,1	0,9	-29,3
15	Świętokrzyskie	91,0	91,6	90,0	90,2	90,3	90,7	91,0	90,3	90,0	89,0	91,5	92,6	92,3	93,0	93,9	89,0	93,9	4,9	0,0	-4,9
16	Opolskie	82,0	82,2	83,9	83,0	74,8	70,5	79,5	81,1	82,5	81,5	82,5	83,0	83,3	85,6	86,5	70,5	86,5	16,0	0,0	-16,0
	A.R. Południowy	74,9	74,9	77,5	79,4	79,8	77,9	78,7	77,9	78,1	74,7	71,4	71,3	71,7	75,0	76,3	71,3	79,8	8,5	3,5	-5,0
	B.R. Płn.-zach.	75,7	75,5	76,8	79,0	79,6	79,5	78,8	77,6	77,2	73,8	72,9	74,8	77,4	78,9	79,3	72,9	79,6	6,6	0,3	-6,4
	C.R. Centralny	56,9	60,0	61,4	65,8	69,4	67,7	66,5	71,0	68,4	66,7	67,9	70,7	72,2	74,3	75,2	56,9	75,2	18,3	0,0	-18,3
	D.R. Północny	79,5	79,7	81,3	82,9	83,2	82,8	79,8	79,6	79,7	78,9	78,3	81,0	82,9	85,4	85,5	78,3	85,5	7,1	0,0	-7,1
	E.R. Płd.-zach.	76,5	78,3	80,6	81,2	79,4	78,9	81,2	79,8	77,2	75,0	73,9	74,6	75,7	78,6	80,5	73,9	81,2	7,3	0,7	-6,6
	F.R. Wschodni	69,0	67,6	69,2	75,0	80,3	79,1	83,5	83,6	84,0	84,5	85,1	85,1	86,2	88,7	89,0	67,6	89,0	21,4	0,0	-21,4
	Polska	72,5	72,9	74,7	77,6	78,8	77,9	77,9	77,9	77,2	75,0	74,0	75,4	76,8	79,3	80,0	72,5	80,0	7,6	0,0	-7,6

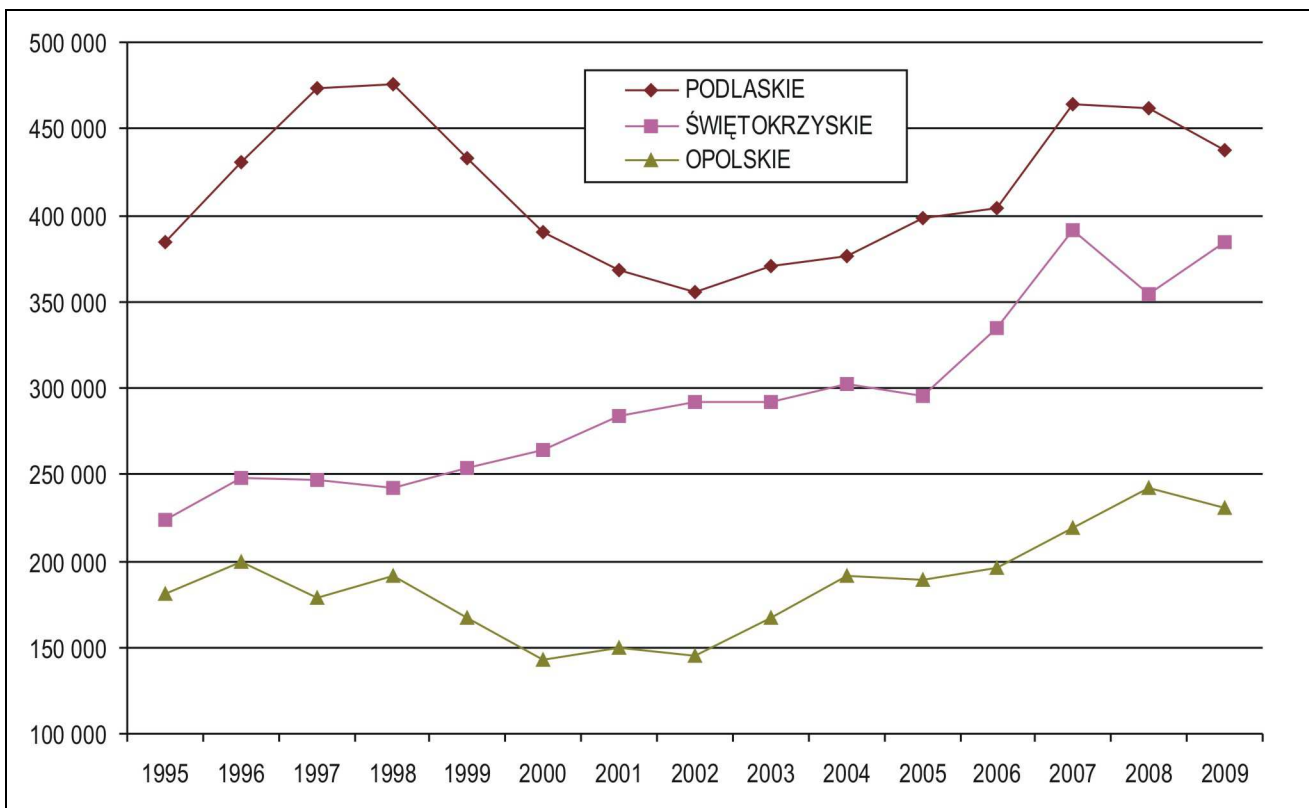
Rys. 111. Liczba korzystających z noclegów ogółem – województwa „b. duże”

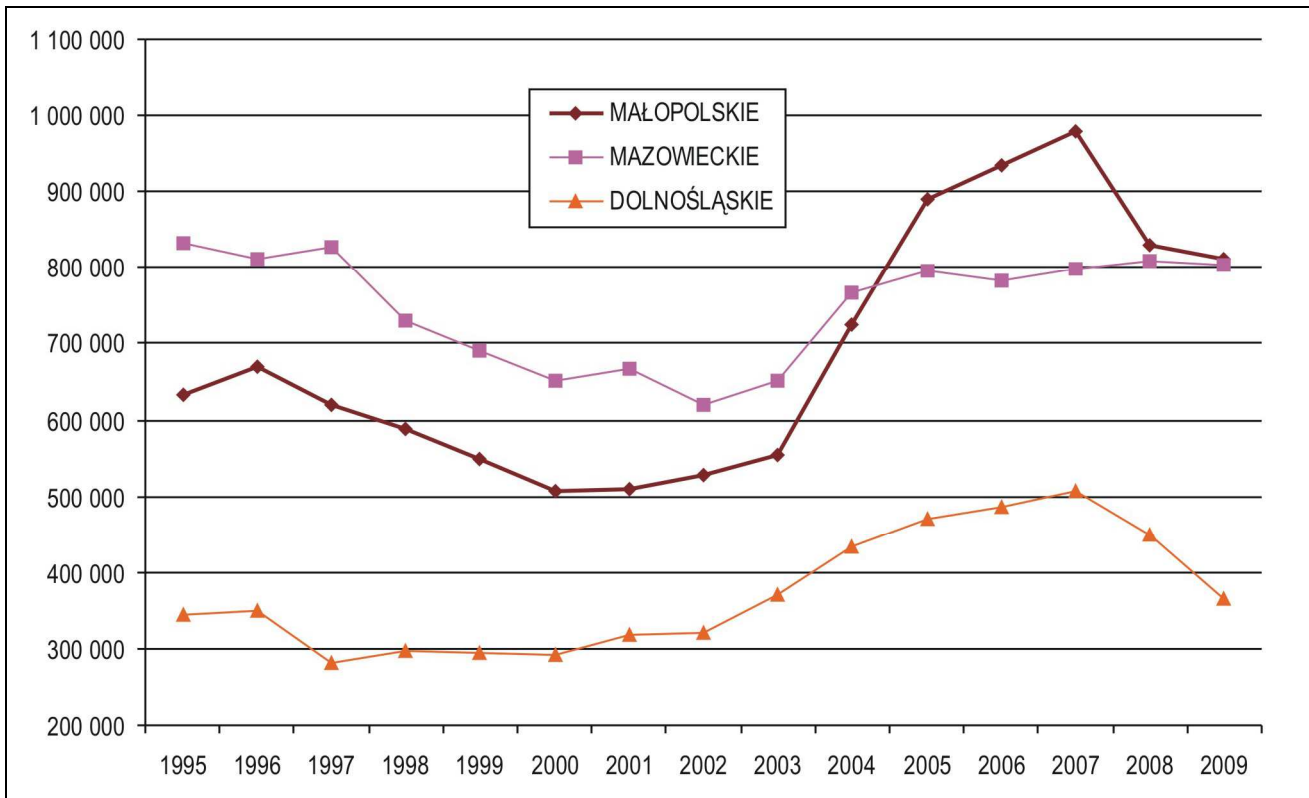
Rys. 112. Liczba korzystających z noclegów ogółem – województwa „duże”

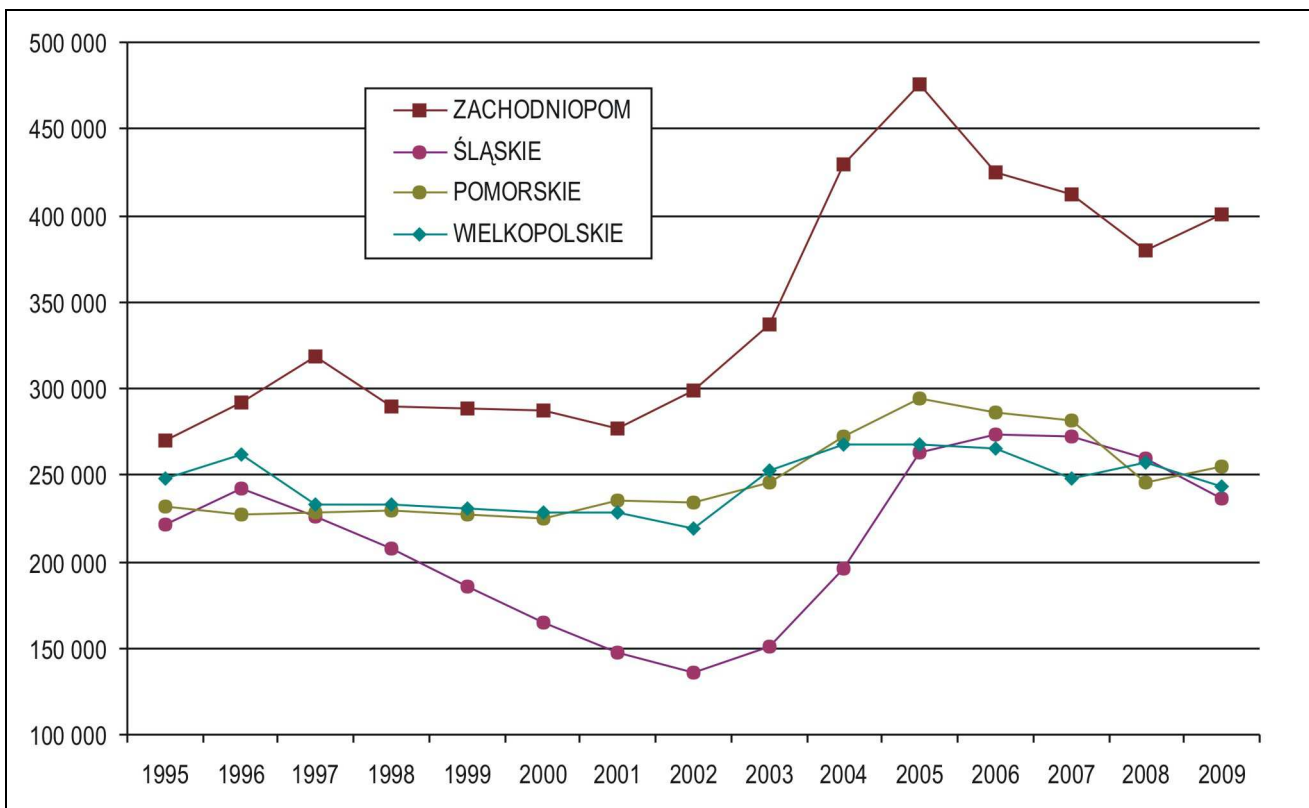
Rys. 113. Liczba korzystających z noclegów ogółem – województwa „średnie”

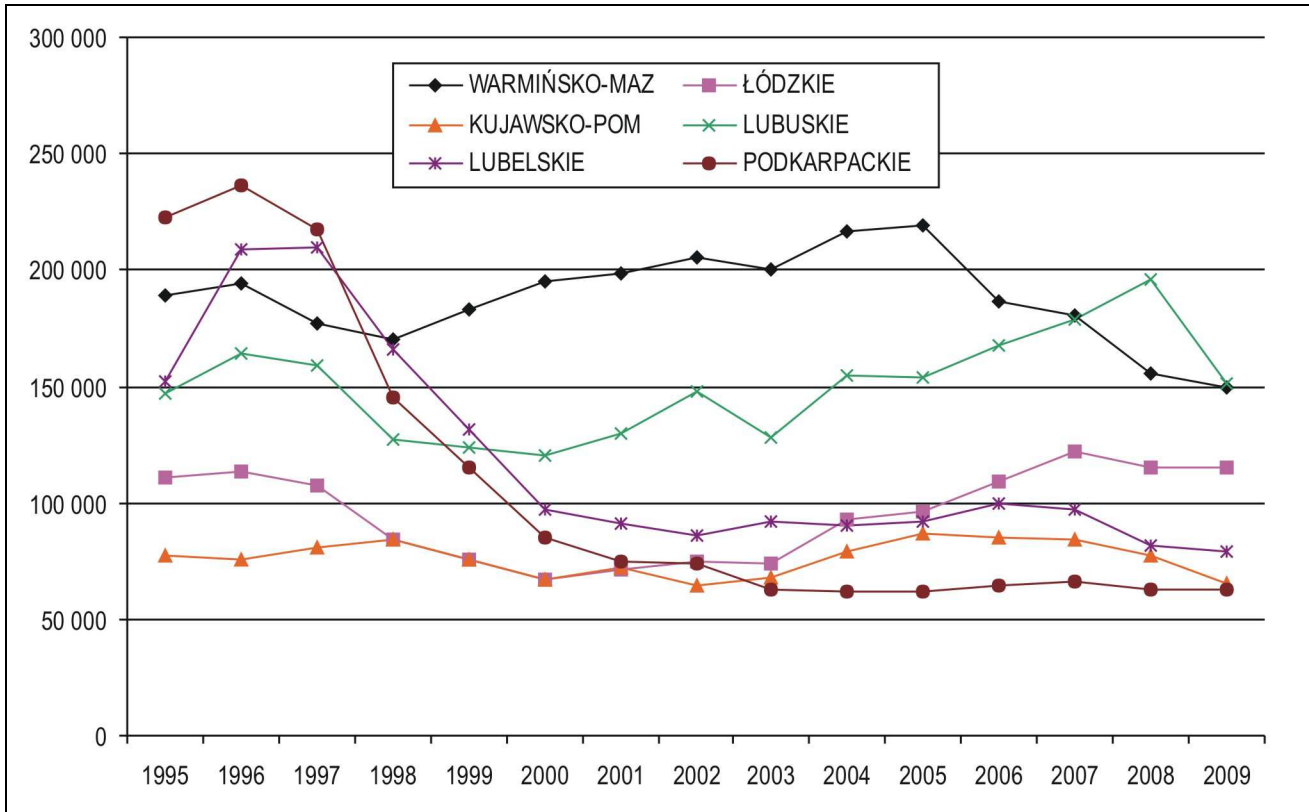
Rys. 114. Liczba korzystających z noclegów ogółem – województwa „małe”

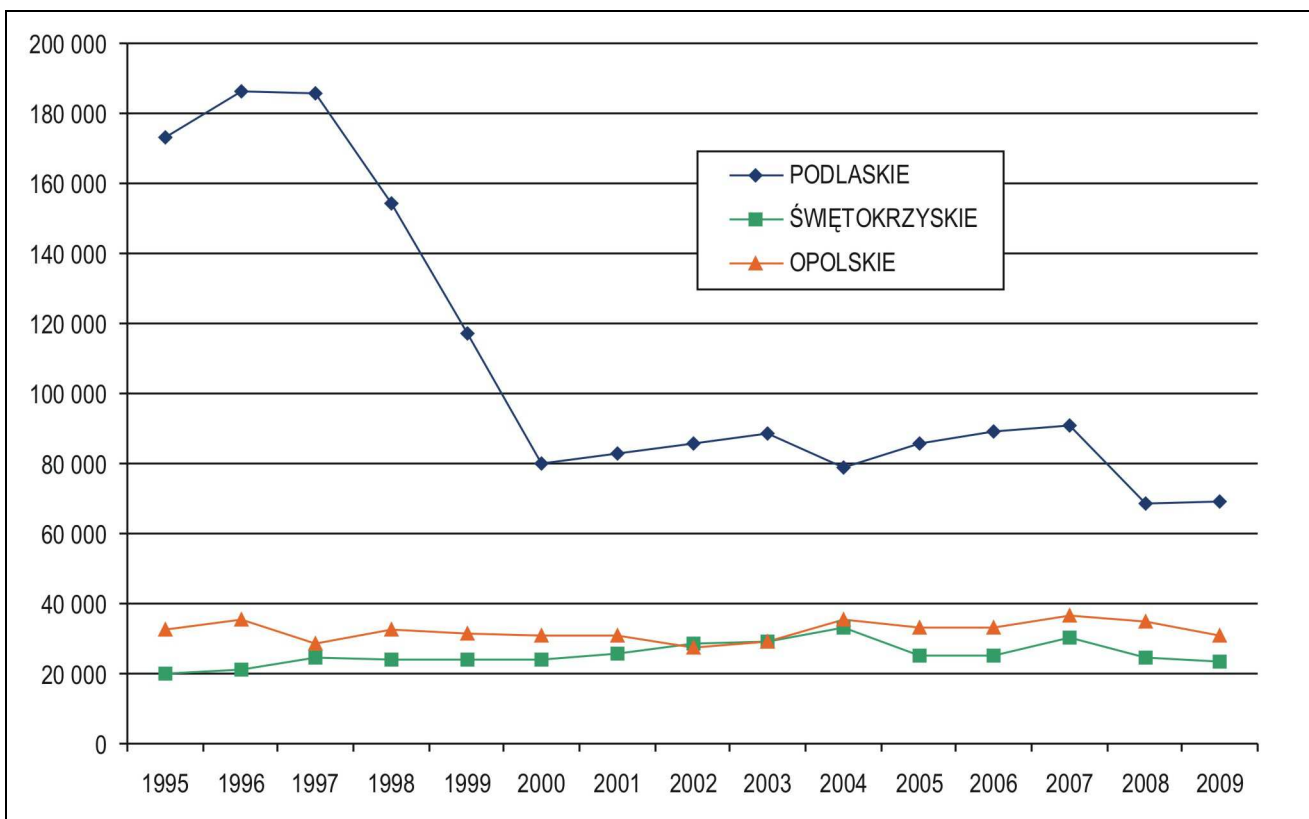
Rys. 115. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – woj. „b. duże”

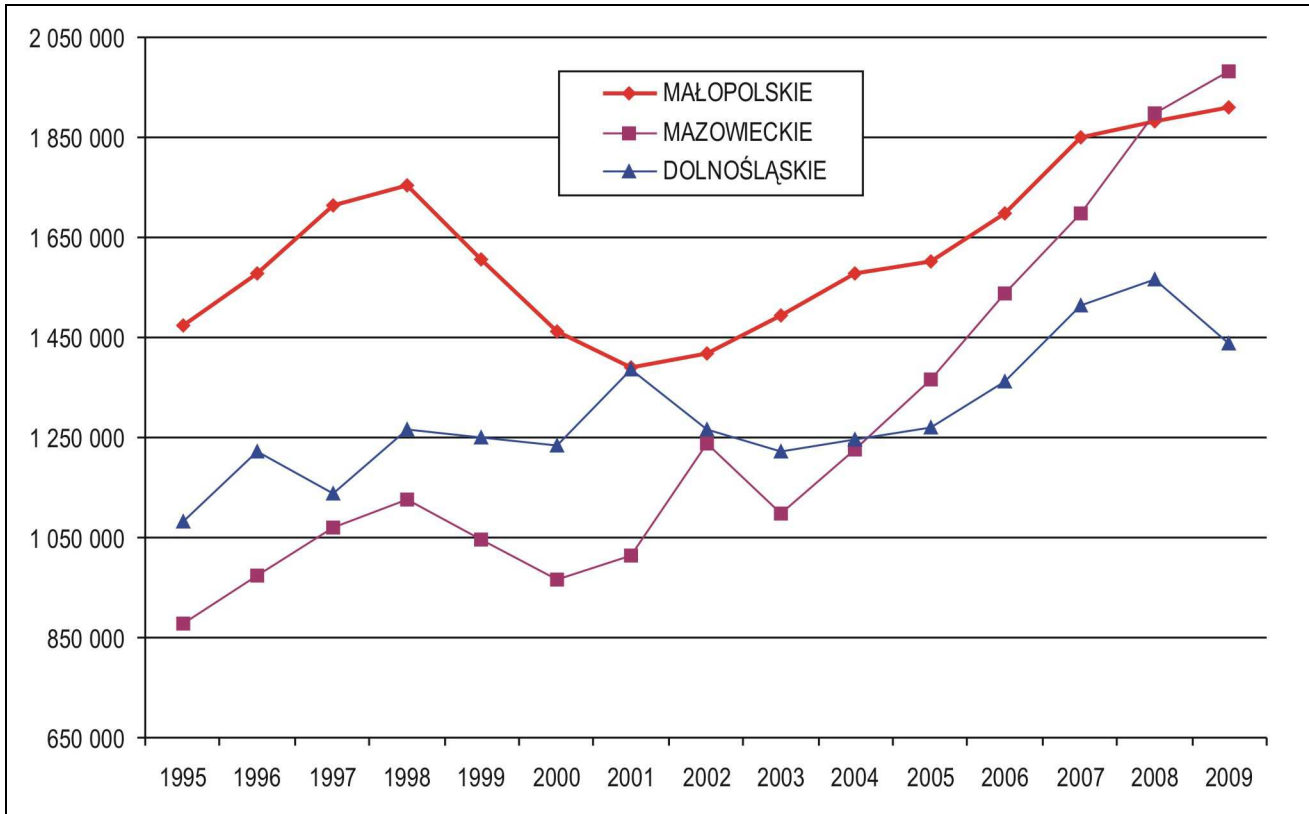
Rys. 116. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – woj. „duże”

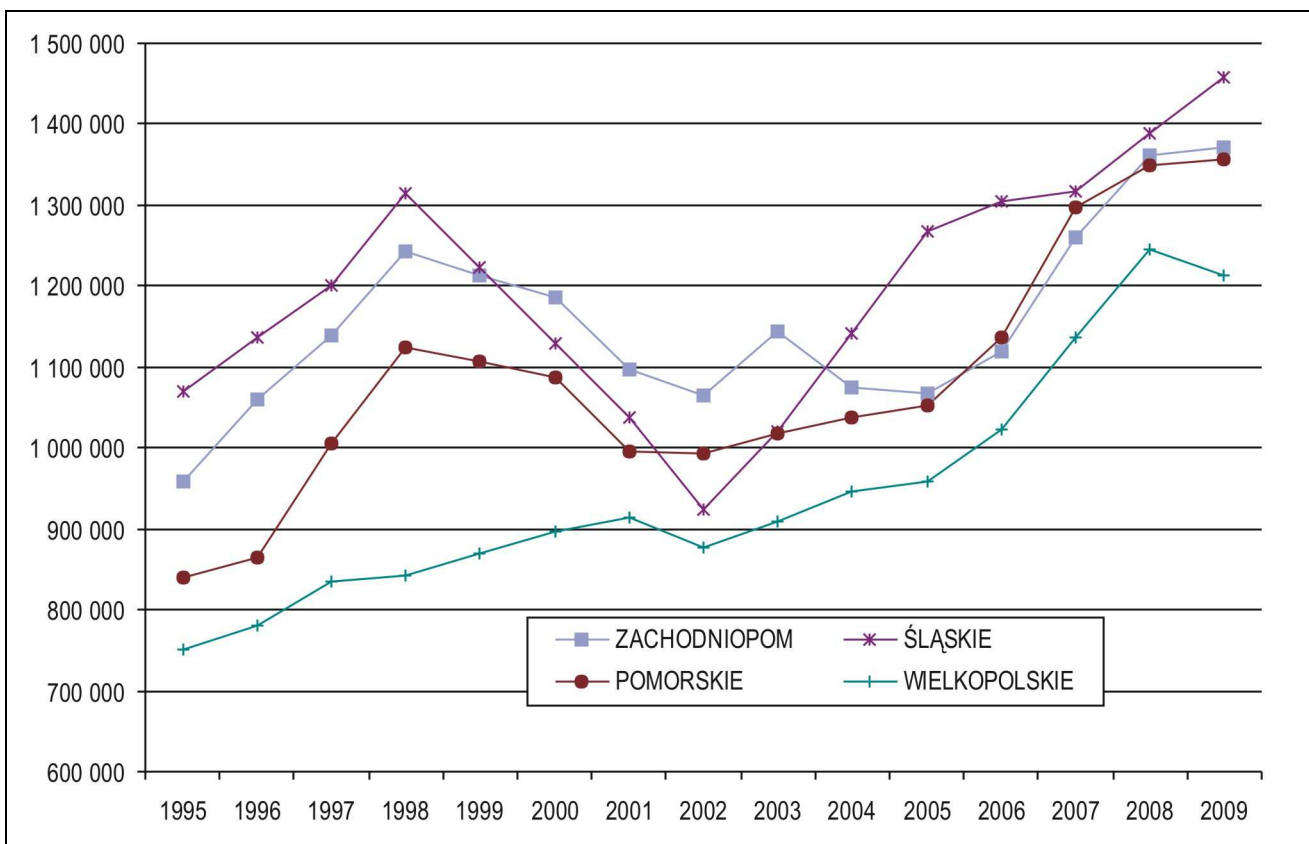
Rys. 117. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – woj. „średnie”

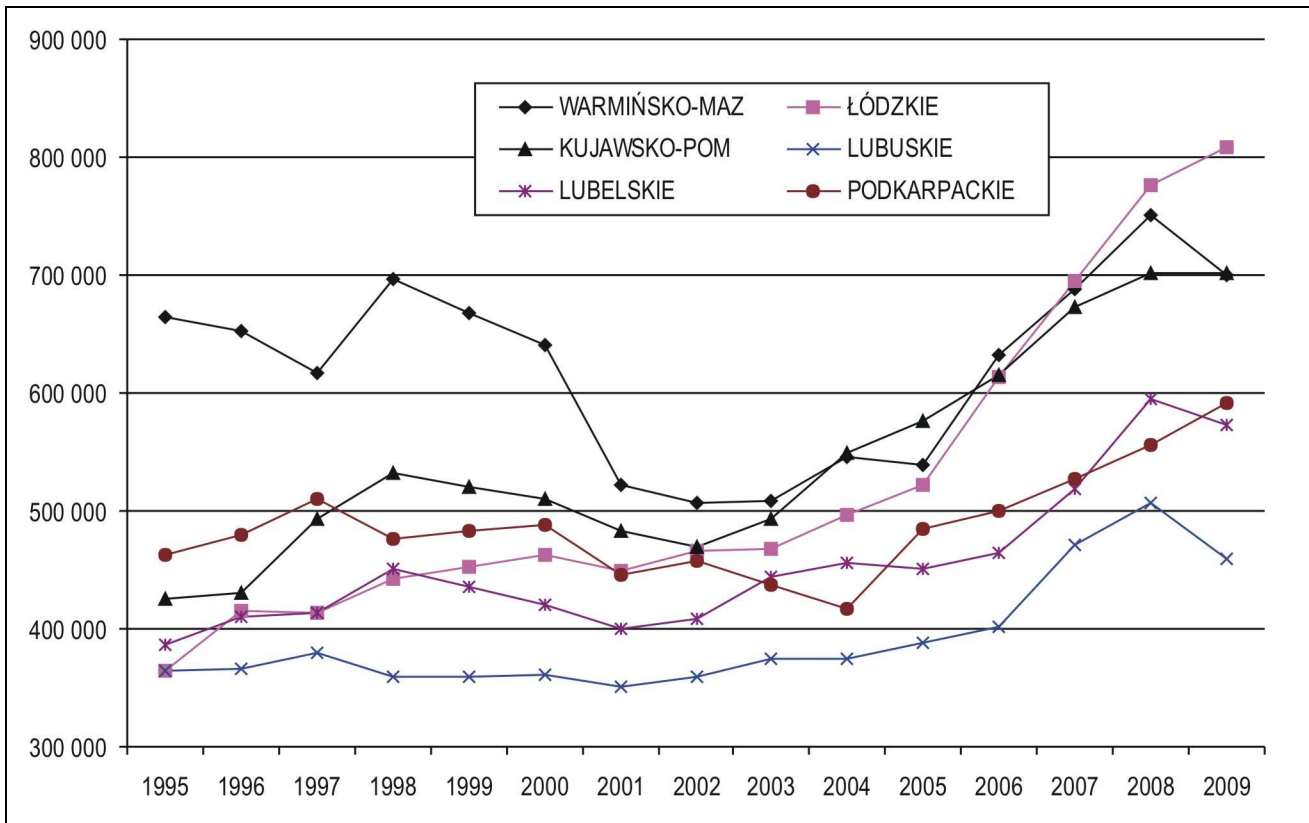
Rys. 118. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – woj. „małe”

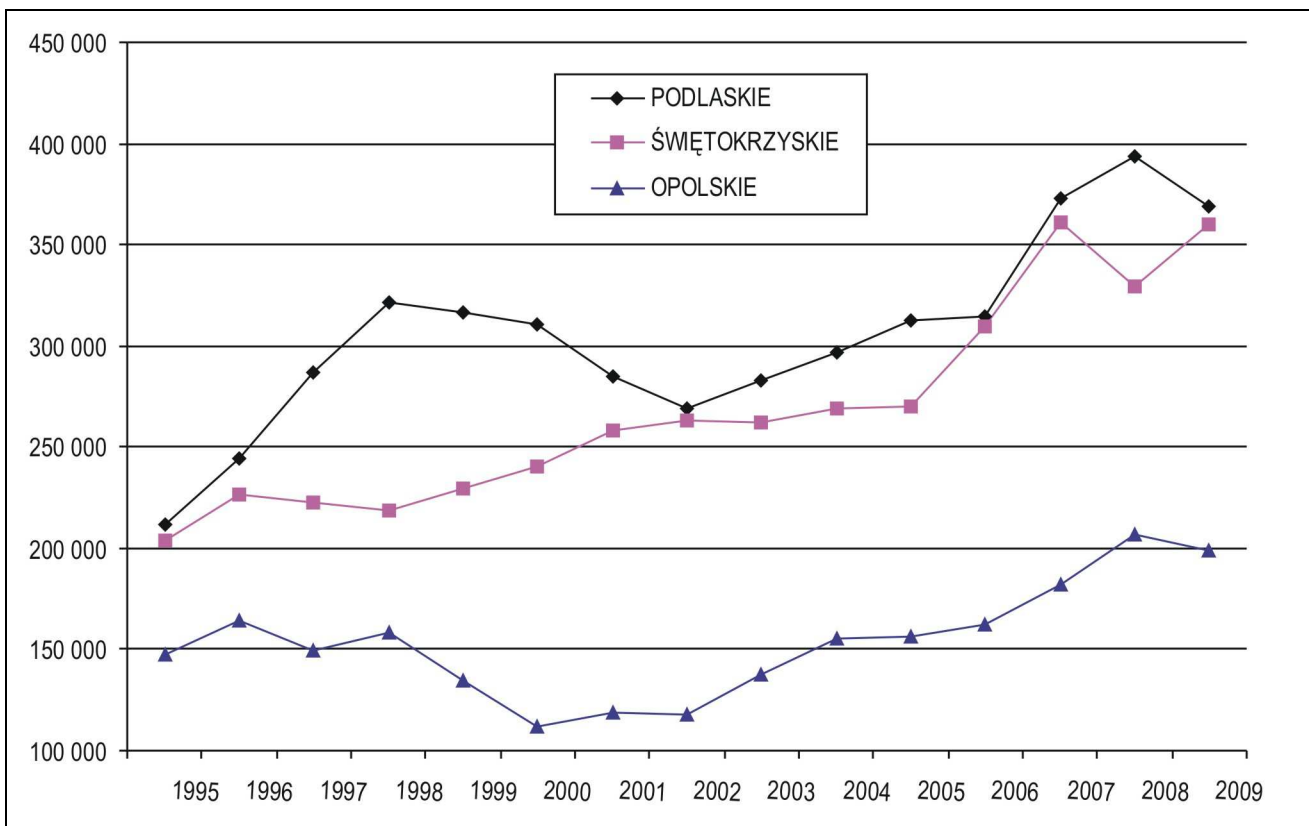
Rys. 119. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – woj. „b. duże”

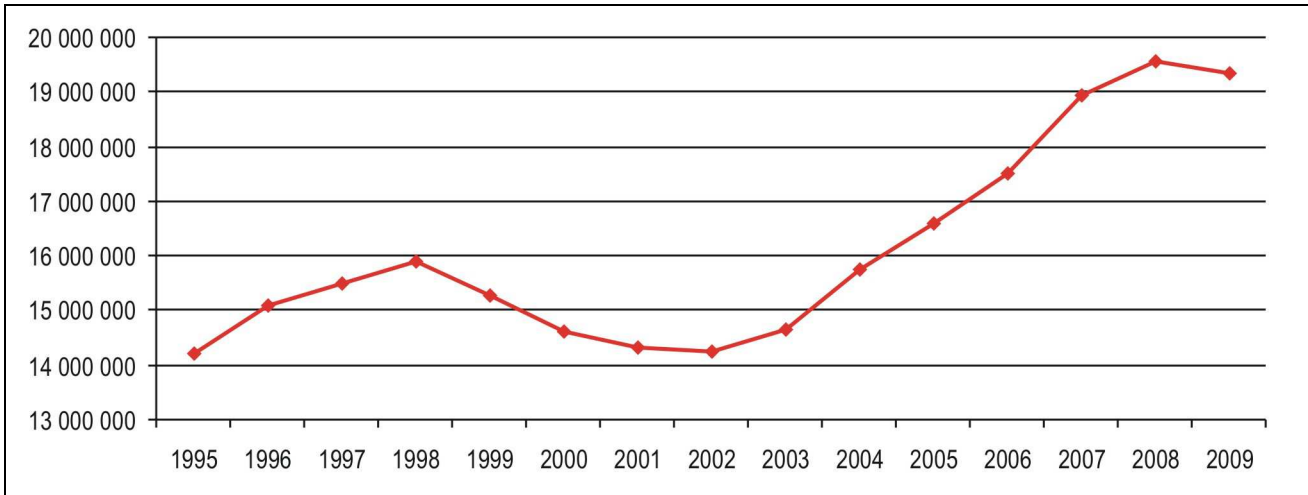
Rys. 120. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – woj. „duże”

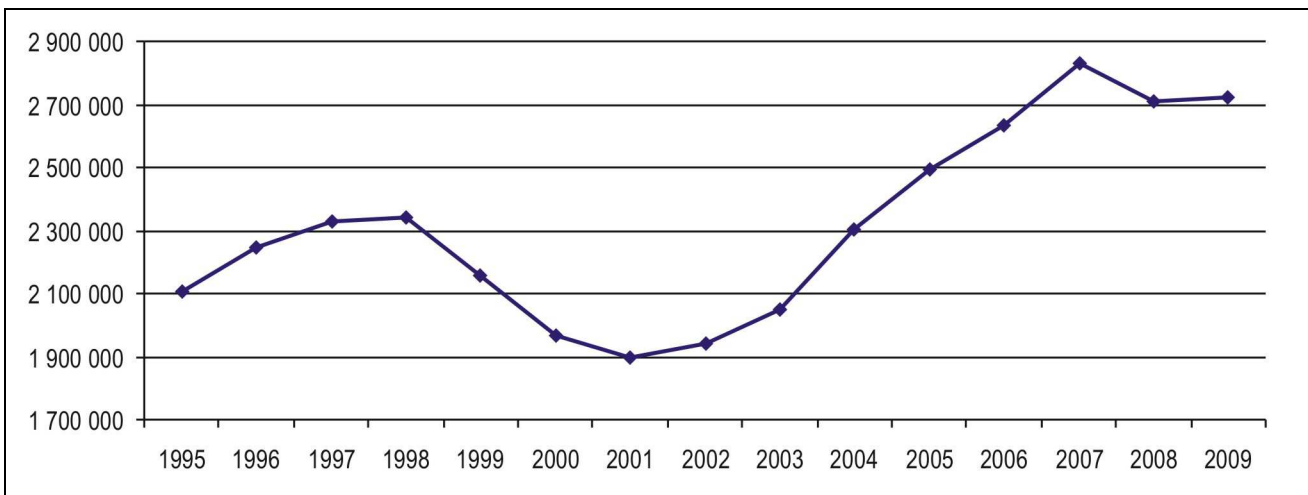
Rys. 121. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – woj. „średnie”

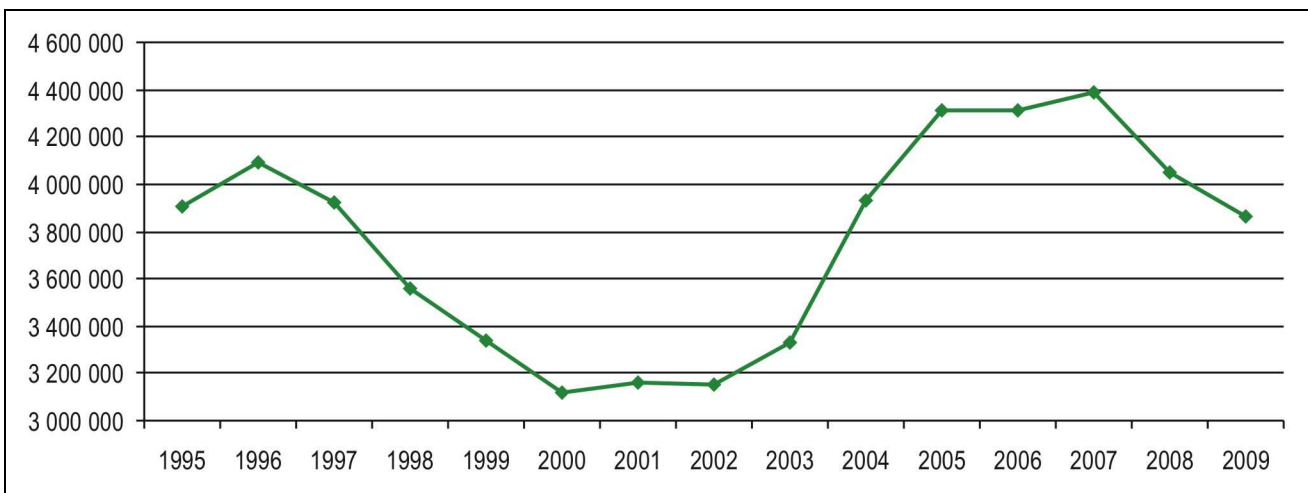
Rys. 122. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – woj. „małe”

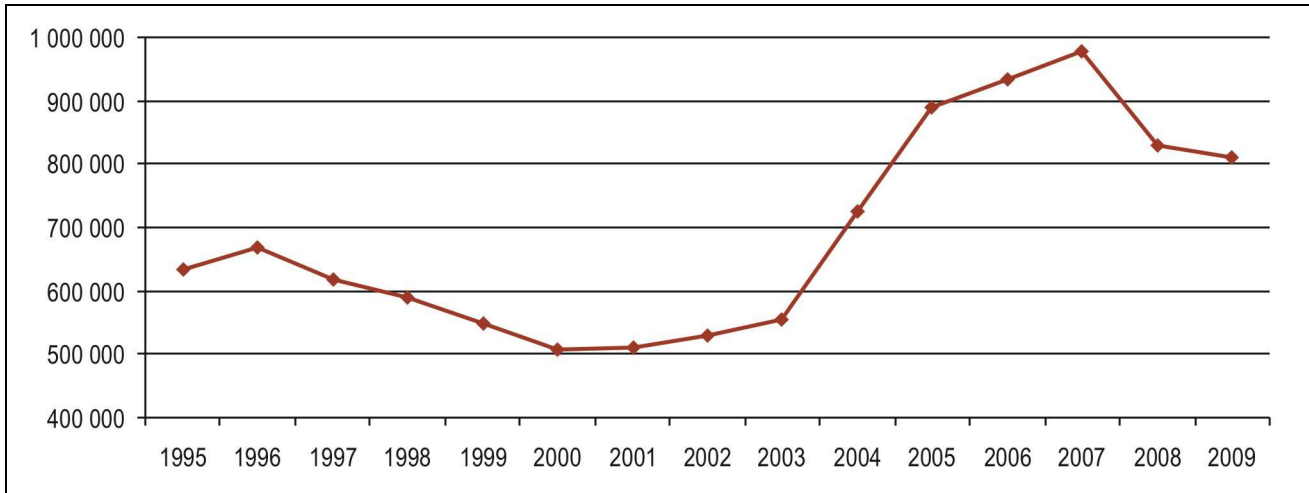
Rys. 123. Liczba korzystających z noclegów ogółem – Polska

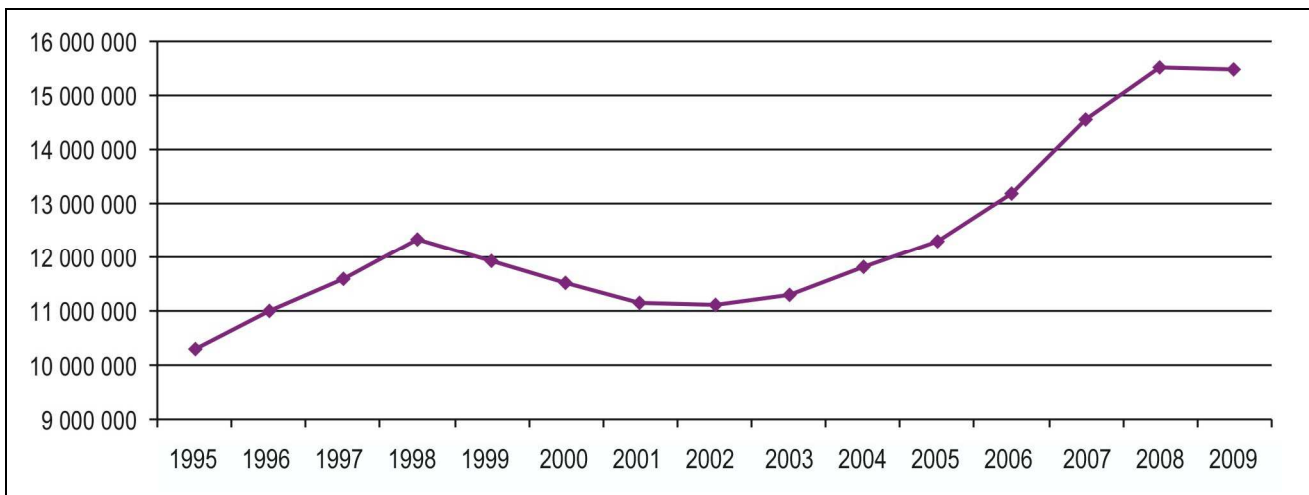
Rys. 124. Liczba korzystających z noclegów ogółem – małopolskie

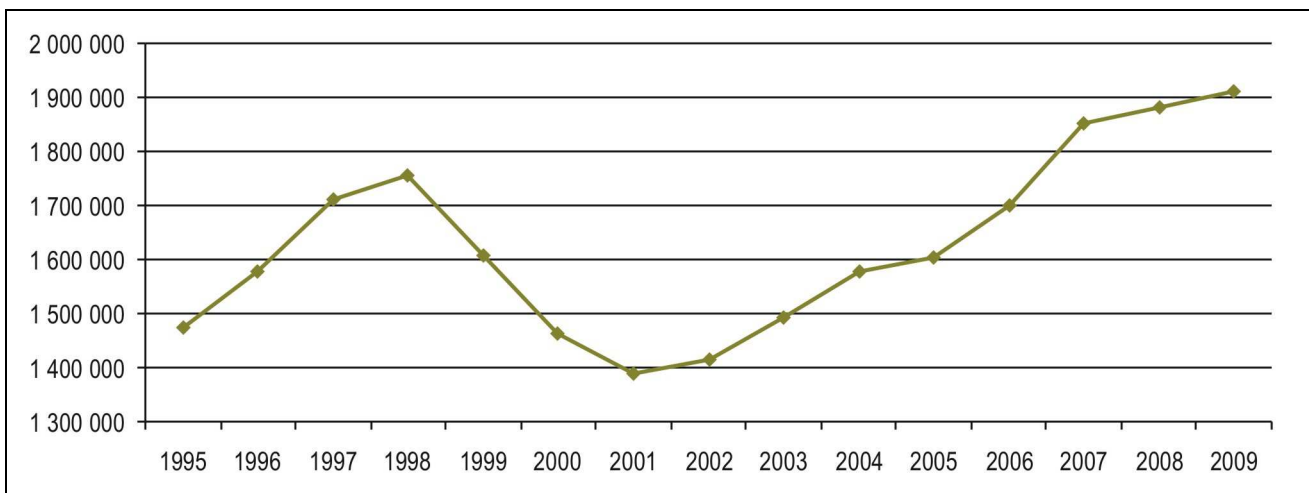
Rys. 125. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – Polska

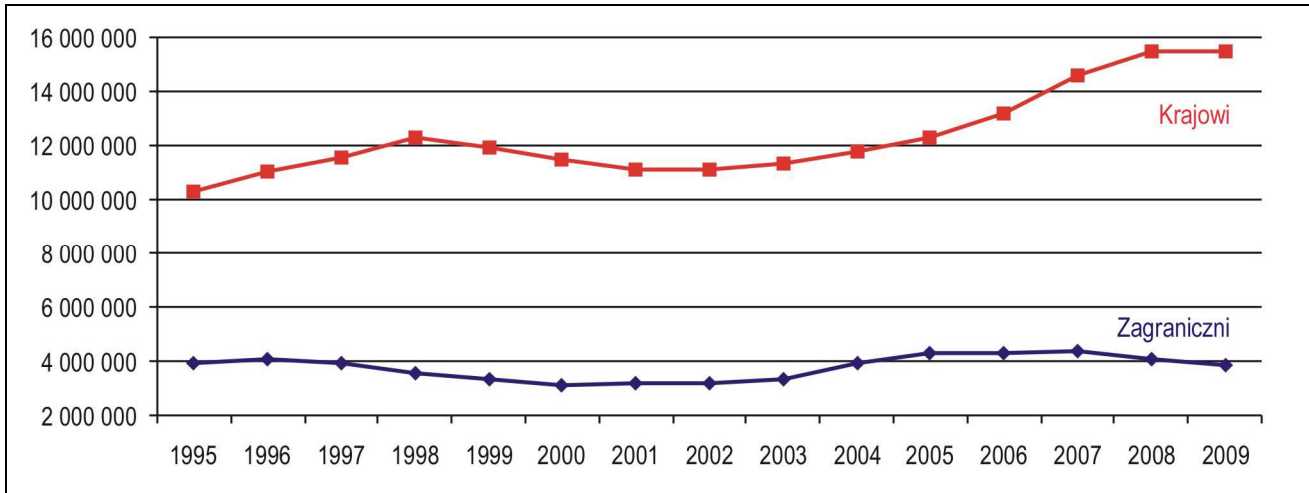
Rys. 126. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – małopolskie

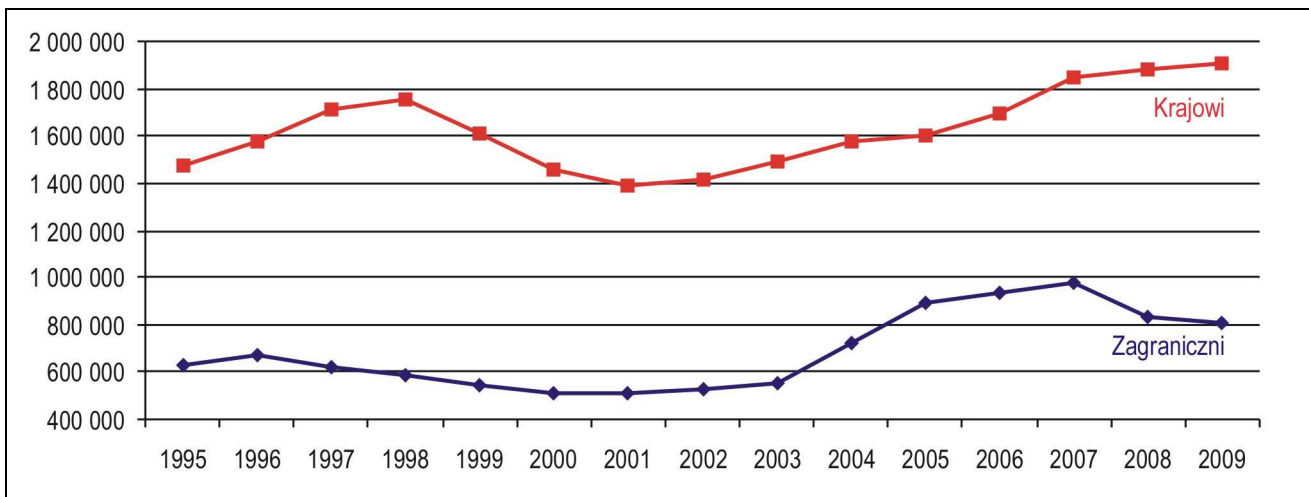
Rys. 127. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – Polska

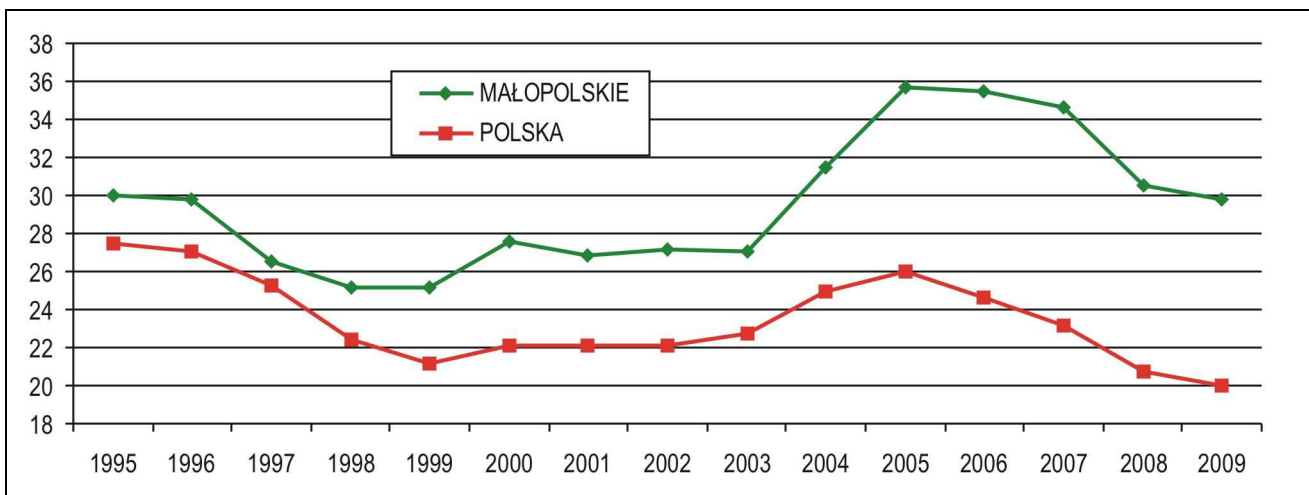
Rys. 128. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – Małopolskie

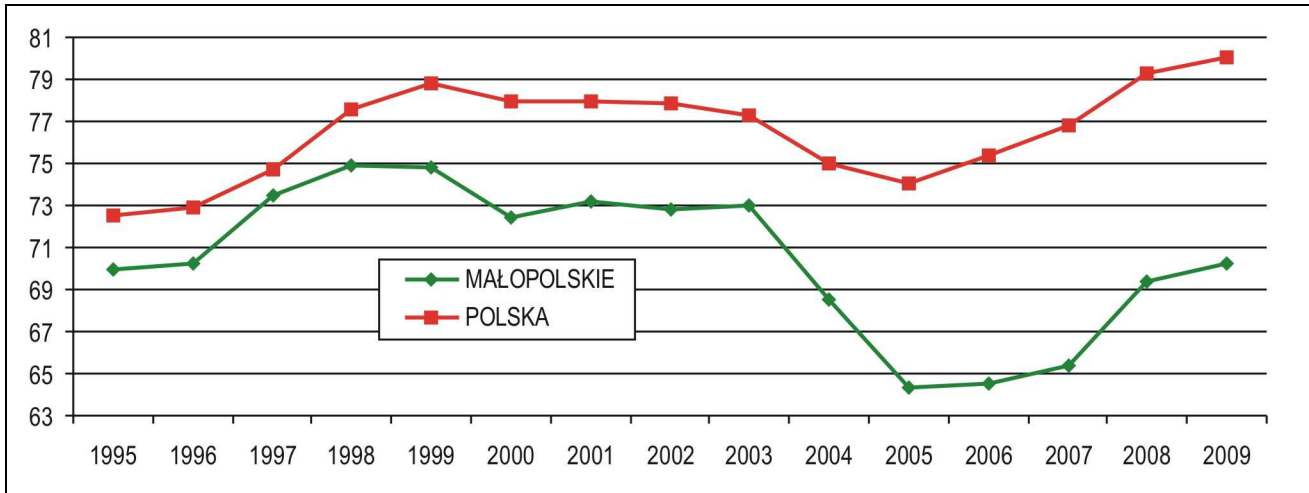
Rys. 129. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych oraz krajowych – Polska

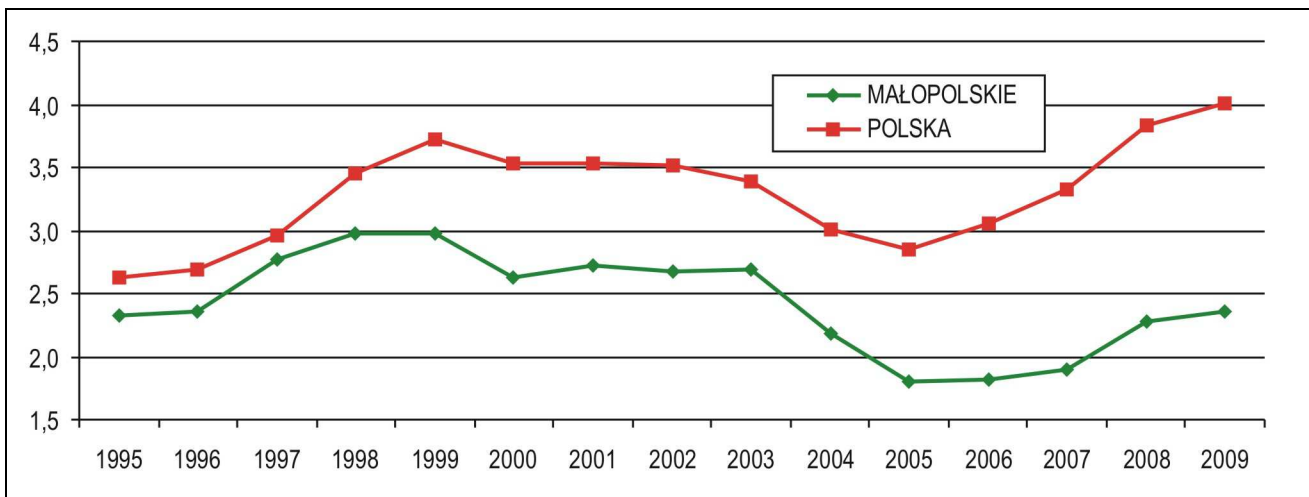
Rys. 130. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych oraz krajowych – małopolskie

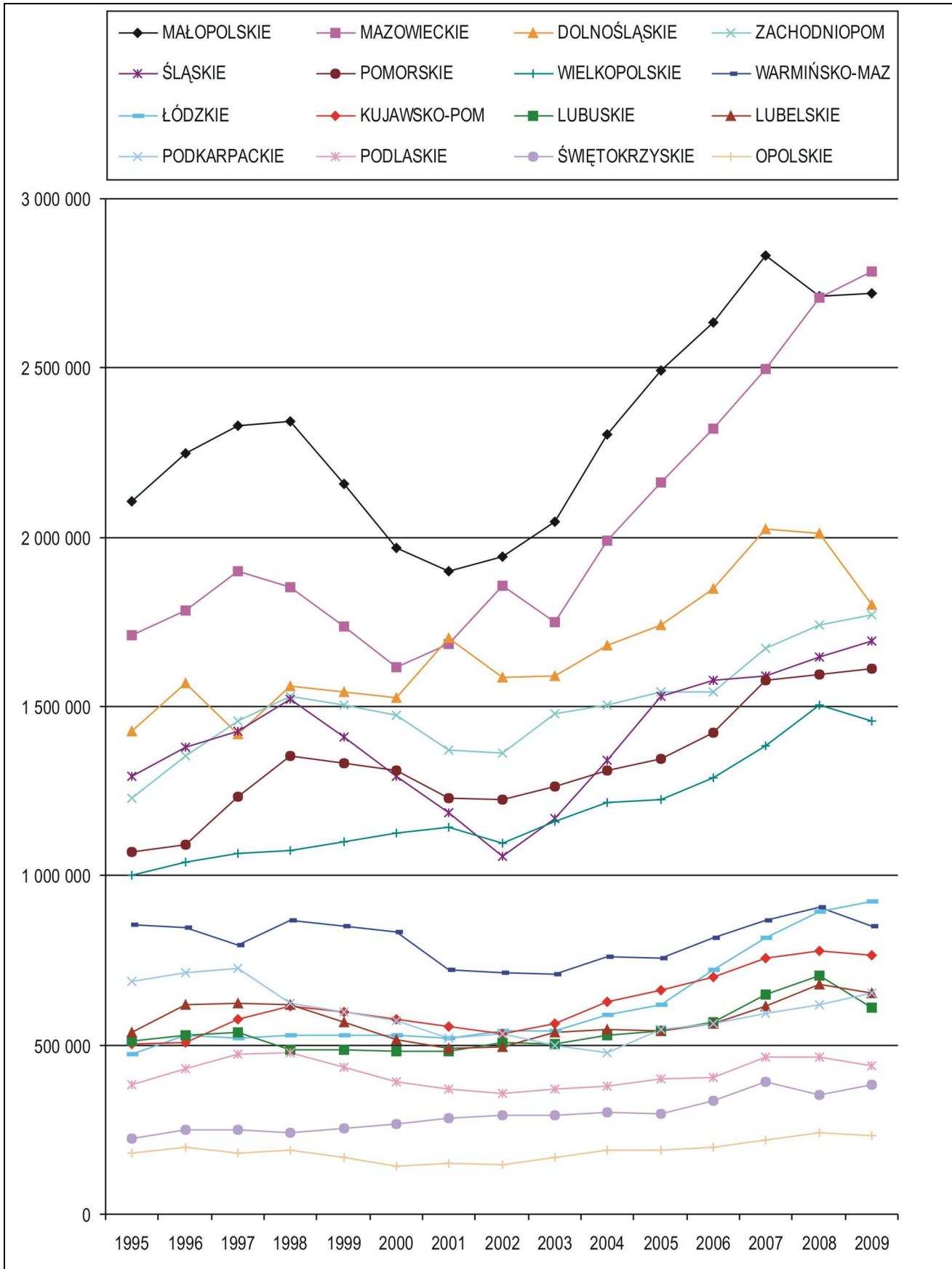
Rys. 131. Udziały (%) korzystających z noclegów turystów zagranicznych do ogółem

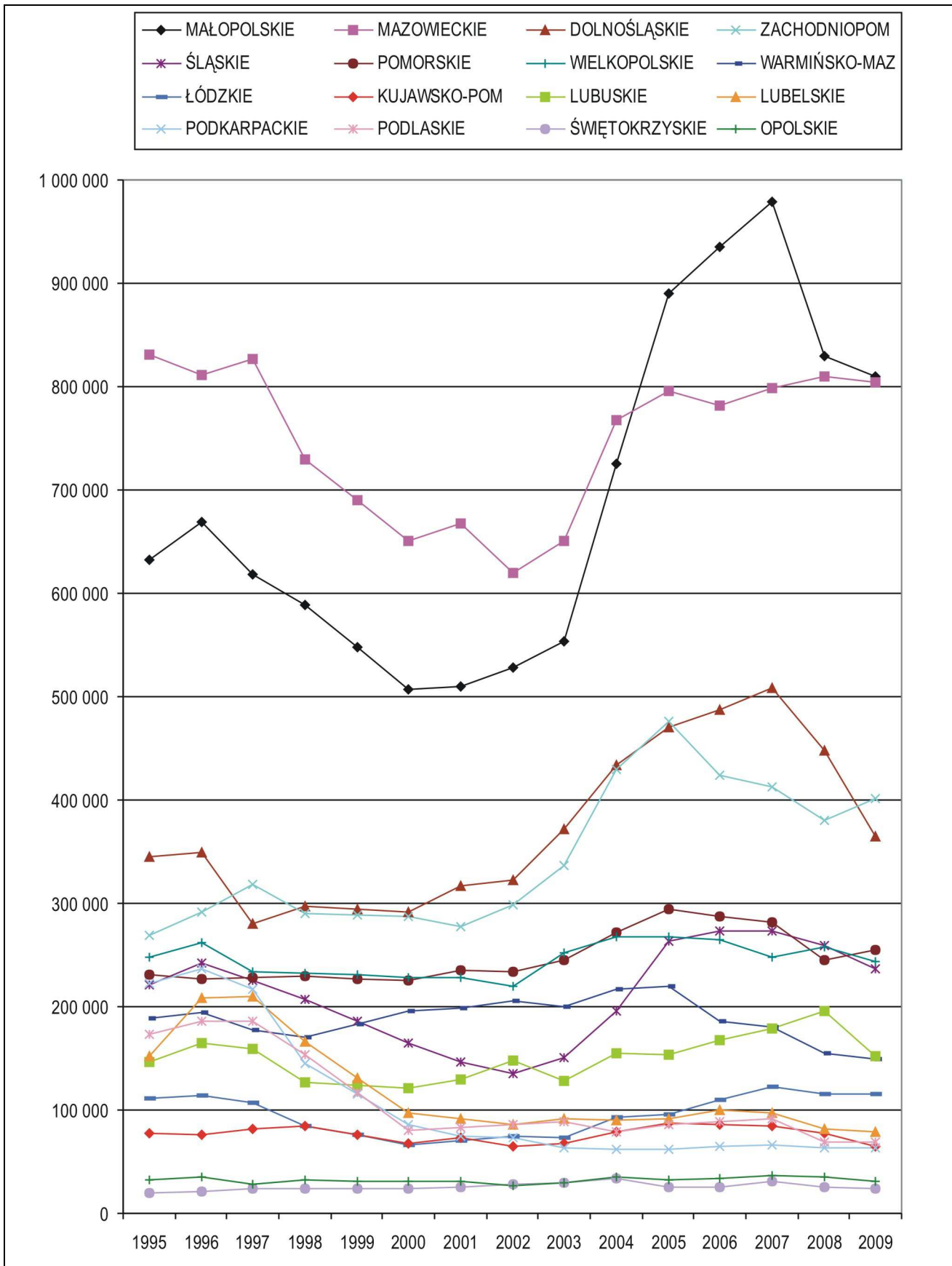
Rys. 132. Udziały (%) korzystających z noclegów turystów krajowych do ogółem

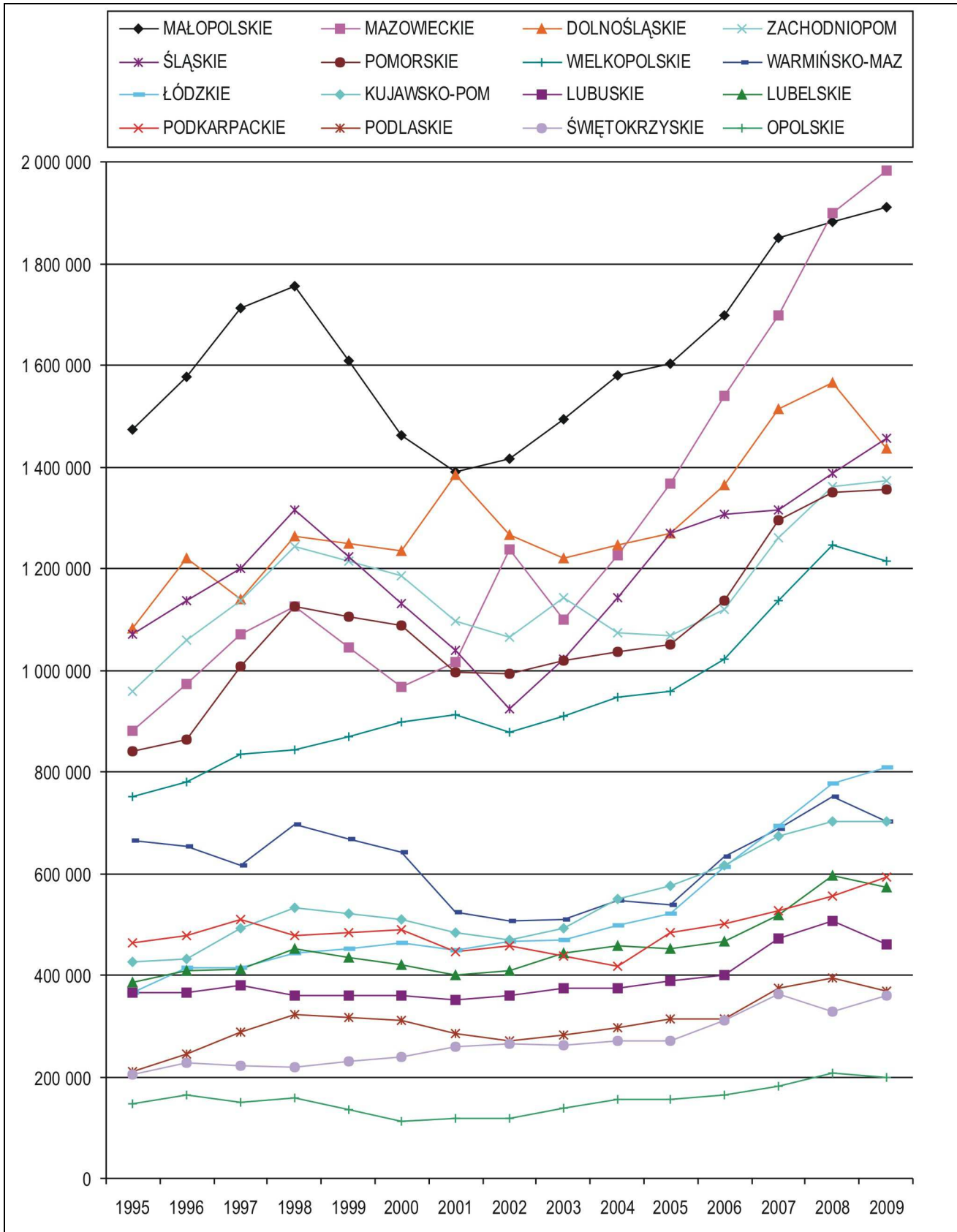
Rys. 133. Relacja liczby korzystających z noclegów turystów krajowych do zagranicznych

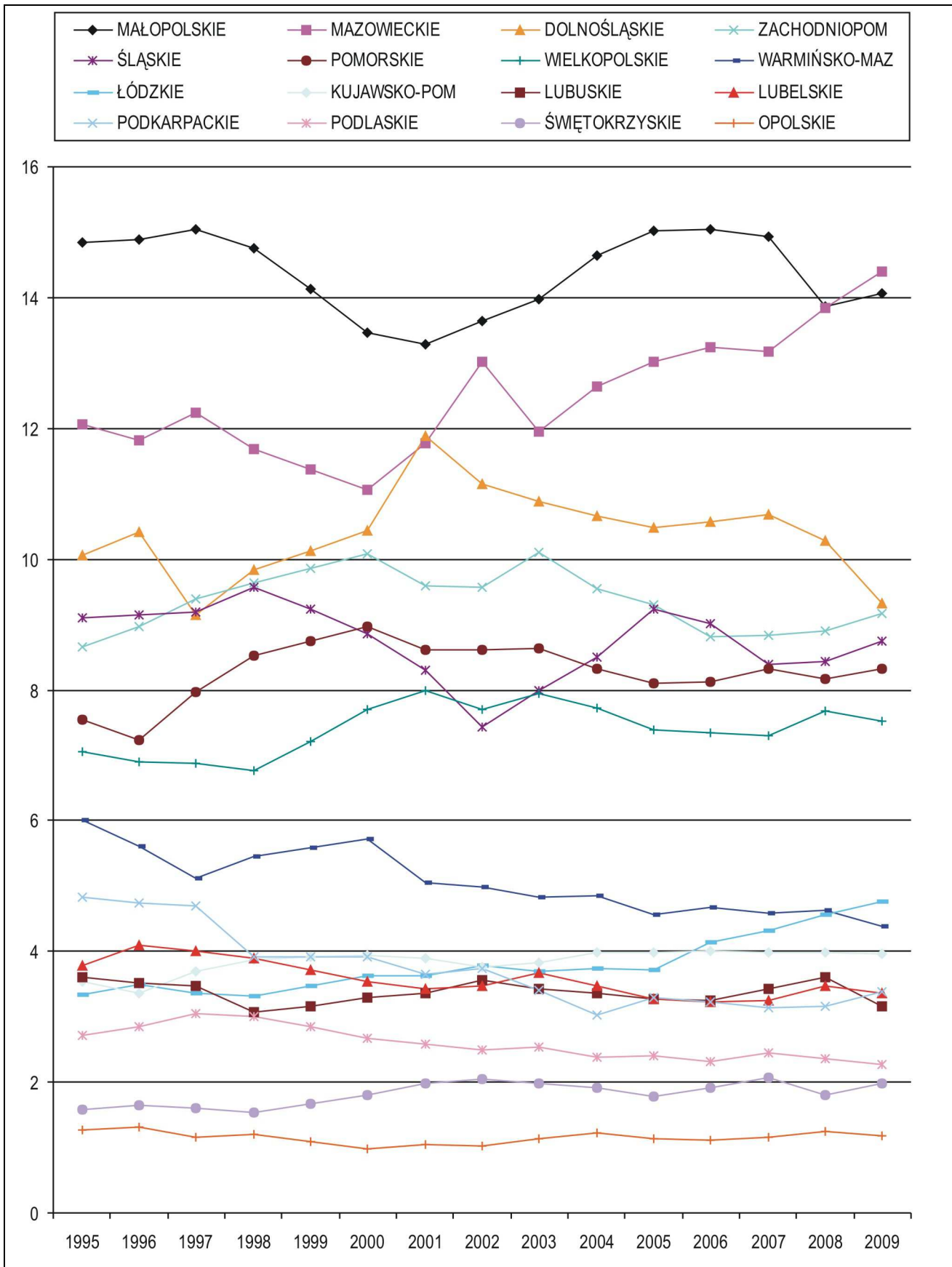
Rys. 134. Liczba korzystających z noclegów turystów ogółem

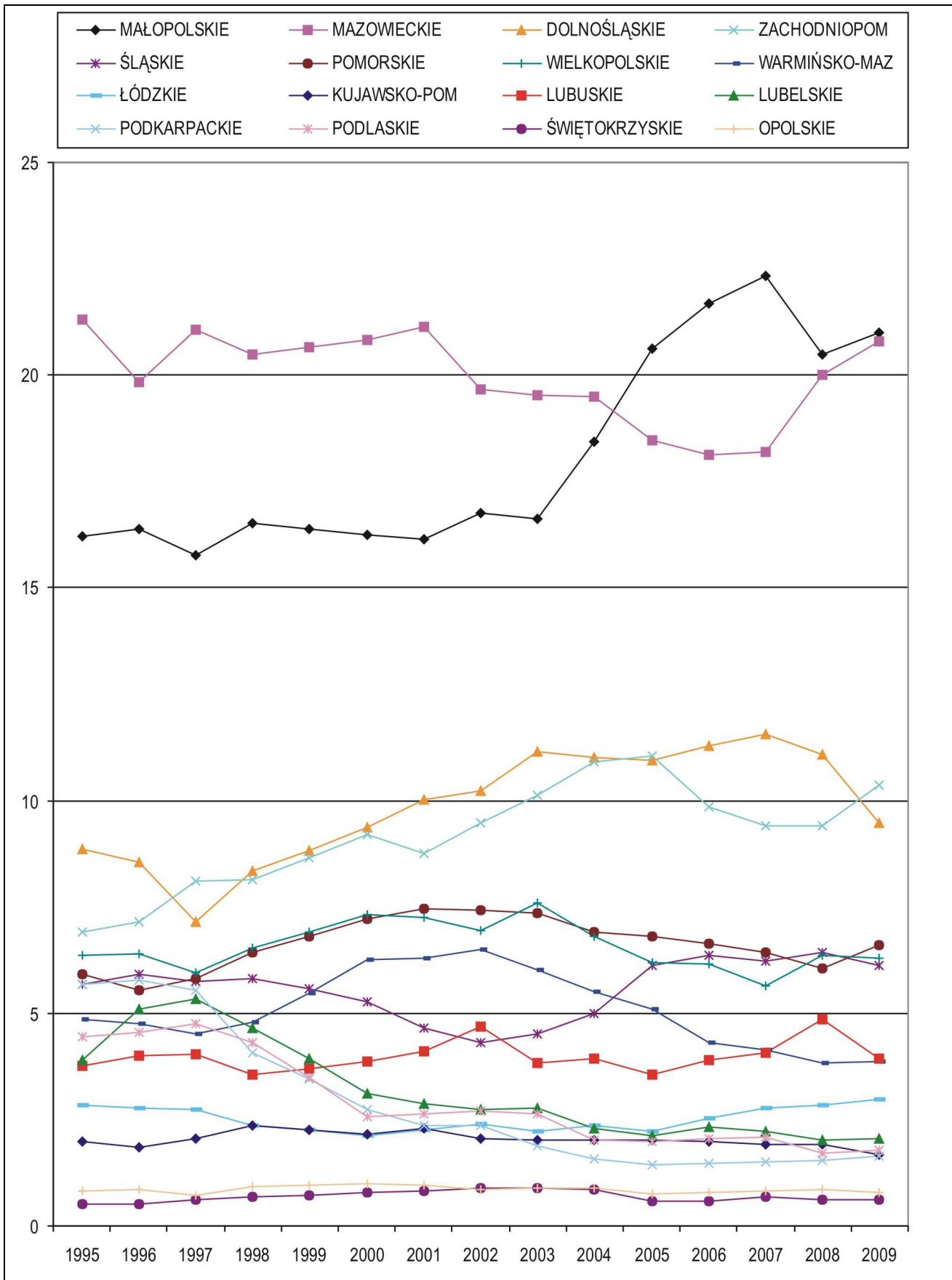
Rys. 135. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych

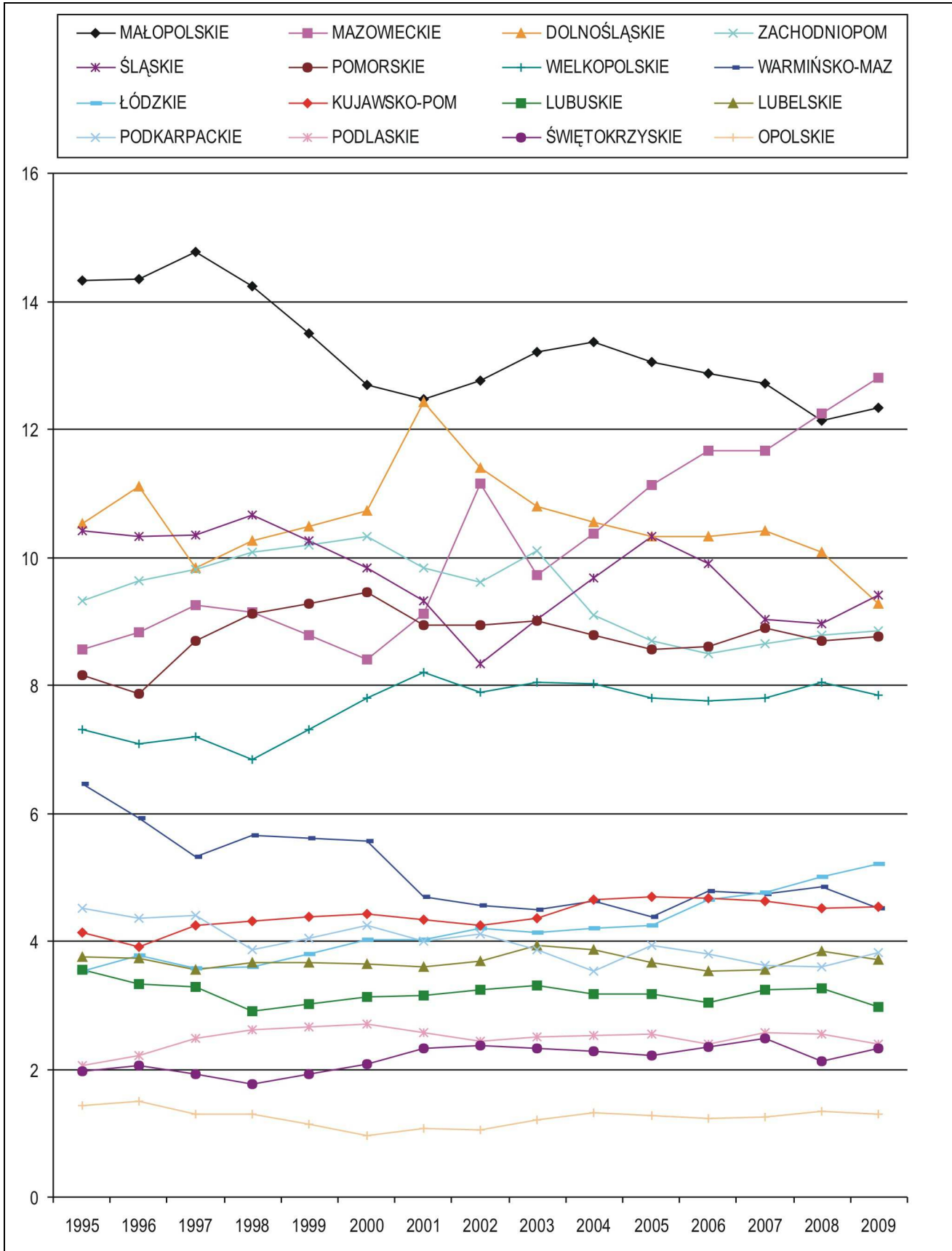
Rys. 136. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych

Rys. 137. Wskaźniki udziału liczby korzystających z noclegów ogółem (województwa do Polski)

Rys. 138. Wskaźniki udziału liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych (województwa do Polski)

Rys. 139. Wskaźniki udziału liczby korzystających z noclegów turystów krajowych (województwa do Polski)

Rozdział IX. Wnioski

1. Rok 2009 zapisał się, po raz drugi w okresie prowadzonych badań ruchu turystycznego w Małopolsce, spadkiem ogólnej liczby odwiedzających. Było to przede wszystkim konsekwencją zmniejszenia się liczby jednodniowych gości, co z kolei spowodowane zostało kryzys gospodarczym.
2. Wśród odwiedzających Małopolskę nadal zdecydowanie dominują goście z Polski, a ich odsetek utrzymuje się na zbliżonym poziomie od trzech ostatnich lat.
3. Liczba turystów przyjeżdżających do Małopolski, po spadku w roku ubiegłym, w roku 2009 nieznacznie wzrosła, aczkolwiek przyrost dotyczył tylko Polaków.
4. W 2009 r. ponownie zmniejszył się udział turystów z Polski na korzyść turystów z zagranicy.
5. W obu badanych kwartałach 2009 r. (I i III) zdecydowanie więcej było w Małopolsce gości krajowych, zwłaszcza poza Krakowem.
6. Wywołany m.in. kryzysem gospodarczym XXI w. spadek wydatków odwiedzających Małopolskę spowodował sytuację, że pozostawili oni w regionie w 2009 r. kwotę o ponad połowę mniejszą niż rok wcześniej, aczkolwiek i tak większą niż w latach 2003 i 2004.
7. Dominującą formą organizacji podróży do Małopolski wśród Polaków jest nadal przyjazd indywidualny. Relatywnie duże znaczenie mają w tym względzie szczególnie rodzina i znajomi. Także w grupie obcokrajowców samodzielna organizacja przyjazdu jest nadal najczęściej wskazywana, aczkolwiek zmniejszyła się odsetek preferujących ją gości.
8. Polacy przyjeżdżający do Małopolski, w odróżnieniu od lat ubiegłych, w roku 2009 najczęściej korzystali z gościnności rodziny i znajomych. Na drugim miejscu plasowały się tzw. inne obiekty, które na dodatek odnotowały ponad dwukrotny przyrost udziału w relacji do roku poprzedniego. Natomiast goście z zagranicy podczas pobytu w Małopolsce nadal w największym procencie korzystali z zakwaterowania w hotelach.
9. Najwięcej odwiedzających Małopolskę gości z kraju było tutaj już kilka razy. Z kolei cudzoziemcy w zdecydowanej większości przybyli do regionu w 2009 roku po raz pierwszy.
10. Kryzys gospodarczy odbił się istotnie na wysokości wydatków gości odwiedzających Małopolskę, szczególnie Polaków.
11. Wciąż najpopularniejszym źródłem pozyskiwania danych o Krakowie, tak przez gości krajowych jak i zagranicznych, jest tzw. promocja szeptana, czyli informacja przekazywana z „ust do ust” przez rodzinę, przyjaciół czy znajomych. Wśród cudzoziemców jednak coraz większą rolę odgrywa nowoczesny środek komunikacji masowej, jakim jest Internet.
12. Wśród badanych w Małopolsce turystów krajowych zdecydowanie przeważały osoby z województwa małopolskiego, śląskiego, mazowieckiego i podkarpackiego. Stanowiły one prawie 58% (co jest 5% wzrostem w stosunku do roku poprzedniego) udziałów w kategorii Polaków odwiedzających województwo. W 2009 r. województwo wielkopolskie zamieniło się wyraźnie pozycją w rankingu przyjazdów. Prezentowany rozkład przestrzenny odwiedzających krajowych w stosunku do roku 2006 nie jest zaskoczeniem. Małopolska, w tym Kraków, posiada silne powiązania historyczne i komunikacyjne z Górnym Śląskiem

oraz terenami historycznej Małopolski (obecne województwa: małopolskie, podkarpackie i część województw: lubelskiego, świętokrzyskiego oraz śląskiego). Przyjazdy z województwa mazowieckiego (w tym głównie z Warszawy) są determinowane związkami kulturalno-gospodarczo-społecznymi. Najrzadziej do Małopolski przyjeżdżają goście z województw o najsłabszych więziach gospodarczo-komunikacyjnych i najdalej położonych.

13. Analiza kierunków przyjazdów przeprowadzona wśród obcokrajowców odwiedzających Małopolskę w 2009 roku wskazuje, że najwięcej gości przyjechało z Wielkiej Brytanii (prawie 25%), co wyraźnie stabilizuje odczyt udziałów tego rynku w stosunku do roku poprzedniego. Potwierdził się zeszłoroczny wniosek zespołu ekspertów MOT z raportu Badań Ruchu Turystycznego dla Miasta Krakowa, że rynek przyjazdów z Wielkiej Brytanii okazał się niewrażliwy lub mniej wrażliwy na problemy światowego kryzysu gospodarczego. W dalszym ciągu wiążemy ten efekt z dużą nową diasporą polską w Wielkiej Brytanii osobistą, mieszkających tam Polaków, promocją naszego kraju wśród swoich brytyjskich znajomych i przyjaciół. Swój udział w sukcesie tego rynku mają niewątpliwie również niskobudżetowi (tani) przewoźnicy lotniczy (LCC) operujący na tym kierunku. Znamiennym jest, że w Wielkiej Brytanii sprzedaje się bilety lotnicze do Krakowa z podziałem na lot „Kraków – Balice” i „Kraków – Pyrzowice”. Jeżeli konsekwentnie patrzeć w ten sposób na izochronę dostępu do Małopolski, a tym samym i do Krakowa, to niedługo poznamy ofertę lotów „Kraków – Okęcie”, gdyż przy skomunikowaniu koleją (teoretycznie 3 godziny) obu miast można uważać, że i to lotnisko jest pod Krakowem. Podobnie przyglądać się można/należy portowi lotniczemu w Jasionce pod Rzeszowem, szczególnie w kontekście Euro 2012 i autostrady A4. Z każdego z wyżej wymienionych lotnisk jest bliżej do granic Małopolski niż do samej stolicy województwa małopolskiego. Dlatego też należy w przyszłości uważnie analizować ruch przyjazdowy, i podróży lądujących w tych portach. W stosunku do roku 2008 wzrosły udziały przyjazdów z Francji (o 2,1%). Odnotowano jednak wyraźny spadek, o prawie 6%, udziałów przyjazdów z Niemiec w porównaniu z rokiem 2008. Jest to najniższy wynik udziałów tego rynku od 2003 r. Zauważono również prawie 2% wzrost udziałów przyjazdów ze Stanów Zjednoczonych, ponownie do notowanego od 2003 do 2006 r. poziomu prawie 10%. Tak więc rewelacyjne prognozy na temat przyjazdów Amerykanów do Polski (a tym samym do Małopolski) zamieszczone w magazynie Forbes okazały się jedynie faktem medialnym, jak również nieprawdziwą okazała się sugestia „Zapomnijmy o Brytyjczykach, w tym roku (2009) czeka nas najazd Amerykanów!” Oznacza to, że publiczne oświadczenie via media z dnia na dzień, że jest kryzys albo że już go nie ma, należy traktować z bardzo dużą ostrożnością. Odwiedzający z pierwszych w rankingu 7 krajów stanowią prawie 65 % wszystkich gości z zagranicy przebywających w Małopolsce.
14. W porównaniu do wyniku z roku 2006 w 2009 r. nastąpił spadek o prawie 1,5% udziałów przyjazdów turystów pochodzenia polskiego. Należy zauważyć, że corocznie rozkład jest równomierny i stanowi 20–25% wśród przyjazdów odwiedzających zagranicznych. Głównym udziałowcem rynku podróży polonijnych w dalszym ciągu pozostają Stany Zjednoczone Ameryki, które uzyskały wynik 22% całości. Główni udziałowcy z rynku europejskiego (kolejno: Niemcy, Wielka Brytania, Francja) tworzą mocną, podobnie jak rynek amerykański,

ponad 34% grupę udziałowców. W pierwszej szóstce na piątym miejscu z wynikiem 7,7% uplasowała się Ukraina, a tuż za nią, na 6 miejscu – Izrael (7,0%). Łącznie podróże polonijne mieszkańców tych sześciu państw stanowią ponad 70 % całości przyjazdów polonijnych.

15. Z prowadzonych w 2009 r. badań i uzyskanych w ten sposób danych wynika, że do Małopolski podróżują w dalszym ciągu głównie Polacy mieszkający w małych i dużych miastach. Porównanie wyników do badań z 2006 r. wskazuje, że zjawisko to w turystyce krajowej zmienia się na korzyść mieszkańców małych miast w stosunku do mieszkańców miast dużych. Aktywność polskich mieszkańców wsi (z poziomu prawie 10% w 2006 r.) wzrosła w 2009 roku o ponad 1,5%. Z prowadzonych w 2009 r. badań obcokrajowców wynika, że do Małopolski podróżują w dalszym ciągu głównie obcokrajowcy mieszkający w dużych miastach. Porównanie wyników dla tej grupy z badaniami wykonanymi w latach 2003–2006 wskazuje dużą jej stabilność, podobnie jak aktywność zagranicznych turystów mieszkających na wsi. Udziały odwiedzających zagranicznych z małych miast wynoszą ponad 20%, co jest również porównywalne z latami poprzednimi.
16. Tak jak i w latach poprzednich, aktywne zawodowo osoby z Polski stanowiły w 2009 r. ponad połowę ankietowanych turystów. Odnotowano również prawie 2% spadek przyjazdów mieszkańców Polski będących na rencie lub emeryturze (z ponad 11% udziału odwiedzających krajowych do 9,1%). Zauważalna jest stabilna pozycja przyjazdów studentów z kraju na poziomie 16%. W kategorii osób zajmujących się domem odnotowano wzrost udziałów o prawie 3%. Tak jak i w latach poprzednich, wśród gości zagranicznych osoby aktywne zawodowo stanowiły w 2009 r. ponad połowę ankietowanych. Udział turystów zagranicznych w tym segmencie nieznacznie zwiększył się (3,6%) w stosunku do 2006 r. Zaobserwowano spadek o 6,5% przyjazdów emerytów i rencistów z zagranicy. Zauważalny jest natomiast wzrost przyjazdów studentów z zagranicy (o prawie 6%, do poziomu ponad 21%). Osoby zajmujące się domem pozostają na prawie niezmiennym poziomie 5–6% udziału.
17. Tradycyjnie, jak w latach 2003–2006, zdecydowana większość odwiedzających Małopolskę mieszkańców Polski określała swój status materialny jako dobry lub średni. Pytanie o status materialny dotyczy subiektywnej oceny własnej zamożności dokonanej przez respondenta. Wyniki z 2009 roku potwierdzają obserwacje z lat poprzednich, że podróżują osoby zamożne. Widać wyraźną tendencję wzrostową w grupie Polaków o dobrej sytuacji materialnej. Grupa turystów krajowych o subiektywnym odczuciu bardzo dobrego i dobrego statusu materialnego uzyskała w 2009 r. ponad 70% udziału, co stanowi wzrost o 10% w stosunku do roku 2006. Wynik ten skompensowany jest zmniejszeniem się udziału w przyjazdach do Krakowa grupy osób o średnim statusie materialnym z poziomu 36,8% w 2006 r. do poziomu 26,8% w 2009 r. Grupa o złym i bardzo złym statusie materialnym ledwie przekroczyła w 2009 r. 1% udziałów, co jest wyraźnym dowodem na potwierdzenie tezy, że osoby biedne turystycznie nie podróżują. Tak duże w tym roku zwiększenie grupy dobrze sytuowanych materialnie turystów z Polski musiało wyraźnie podratować w dobie kryzysu średniej kategorii obiekty noclegowe i odbić się na wyborze standardu nabywanych przez nich usług, w tym również branży gastronomicznej. Wymusiło jednocześnie na usługodawcach nowe wzorce jakości i świadczonych dla tych osób dóbr i usług turystycznych. Podobnie turyści zagraniczni

w zdecydowanej większości określali swój status materialny jako dobry (60%). Widać wyraźną u obcokrajowców tendencję wzrostową w grupie osób o dobrej sytuacji materialnej. Grupa turystów zagranicznych o subiektywnym odczuciu bardzo dobrego i dobrego statusu materialnego uzyskała w 2009 r. ponad 80% udziału, co stanowi spadek o ponad 6% w stosunku do roku 2006. Zwiększa się kompensacyjnie, o ponad 5%, udział w przyjazdach do Małopolski grupy osób o średnim statusie materialnym. Grupa o złym i bardzo złym statusie materialnym nie przekroczyła w 2009 r. 1% udziałów.

18. Prawie 90% strumienia krajowego ruchu turystycznego i ponad 60% zagranicznego ruchu turystycznego w 2009 r. trafiło bezpośrednio do Małopolski. Oznacza to, że województwo posiada wielką siłę grawitacyjną. W dobie „światowego kryzysu gospodarczego” status „destynacji docelowej” i to na tak wysokim poziomie jest doskonałym prognostykiem dla branży turystycznej. Oznacza to, że do Małopolski przyjeżdża się celowo i docelowo, a nie „zalicza” się go „przy okazji” w podróży tranzytowej lub okrężnej.
19. W 2009 r. Małopolska była w dalszy ciągu „destynacją”, miejscem docelowym podróży dla odwiedzających krajowych, podróżujących tak w gronie rodzinnym (udział ponad 43%), jak i w towarzystwie przyjaciół (udział 20%), w grupie zorganizowanej (ponad 12%), jak również w towarzystwie znajomych (udział ponad 8%). W zagranicznym ruchu turystycznym podróże z rodziną uzyskały 32% udziałów, kolejną pod względem towarzystwa w podróży grupą odwiedzających Małopolskę byli podróżujący w gronie przyjaciół (ponad 30%). Osoby podróżujące w grupie zorganizowanej uzyskały wynik ponad 22%. Tendencja wzrostu udziałów podróży rodzinnych może mieć związek z efektem „rygla”, jako kompensacyjna forma corocznej podróży/wycieczki wakacyjno-urlopowej.
20. Analiza odpowiedzi wielokrotnego wyboru na pytanie o cel przyjazdu do Małopolski wykazała, że ogółem respondenci na pierwszym miejscu umieścili, z wynikiem ponad 64%, „wypoczynek”. Na drugim miejscu z wynikiem ponad 42%, „zwiedzanie zabytków”. O ile Polacy w dalszym ciągu (w stosunku lat poprzednich) preferują taką kolejność celów, to obcokrajowcy w tym roku po raz pierwszy bardzo wyraźnie opowiedzieli się za taką kolejnością celów przyjazdu. Również w dalszym ciągu utrzymuje się wyraźna przewaga udziałów turystów zagranicznych nad krajowymi w obu kategoriach celów. Kolejny istotny cel przyjazdu, z wynikiem ogólnym ponad 17%, uzyskała „rozrywka”. W dalszym ciągu w tej kategorii jest bardzo wyraźna różnica pomiędzy turystami zagranicznymi i krajowymi, rzędu 15% na korzyść obcokrajowców. Kolejne miejsca w rankingu w roku 2009 uzyskały „odwiedziny krewnych i znajomych”, z wynikiem ogólnym prawie 18%, „przyjazd na zakupy” – 13,5%, „poznanie walorów przyrody” – ponad 17%, „udział w imprezie kulturalnej” – prawie 25% i „cel religijny”, rozdzielony po raz pierwszy w badaniu 2009 r. na dwie kategorie: „cel religijny” – ponad 10% i „odnowa duchowa” – prawie 18%. Suma ogółem obu tych bardzo podobnych kategorii dała wynik 27,9% udziałów. Respondenci krajowi najczęściej wybierali w następującej kolejności cele swojego przyjazdu: „wypoczynek” – ponad 62%, „zwiedzanie zabytków” – prawie 35%, „cel religijny” i „odnowa duchowa” – łącznie ponad 31%, „odwiedziny krewnych i znajomych” – 20%, „rozrywka” jak również „zakupy” – ponad 12%. Respondenci zagraniczni najczęściej wybierali w następującej kolejności cele swojego przyjazdu: „wypoczynek” – ponad 68%,

„zwiedzanie zabytków” – prawie 57%, „cel religijny” i „odnowa duchowa” – prawie 28%, „rozrywka” – 27%, „poznanie walorów przyrody” – prawie 24%, „zakupy” – prawie 16%.

21. Cel główny przyjazdów turystów krajowych do Małopolski. Na pierwszym miejscu (z wynikiem ponad 43%) uplasował się „wypoczynek”, na drugim (ponad 14% udziałów) „zwiedzanie zabytków”. Obie kategorie pozostają na stałych miejscach od 2003 r. Na trzecim miejscu pozostały, z wynikiem 10,5%, „odwiedziny krewnych lub znajomych”. Na czwartym i piątym miejscu znalazły się: cel zdrowotny (ponad 4%) i turystyka aktywna (4%). Szóste miejsce w rankingu zajął „cel religijny” i „odnowa duchowa”. Tych sześć powyższych kategorii aglomeruje prawie 80% udziałów spośród celów głównych, którymi kierowali się turyści, przyjeżdżając do Małopolski.
22. Cele główne przyjazdów obcokrajowców do Małopolski zawierają się również w pięciu pierwszych pozycjach rankingowych. Pierwsze miejsce (z wynikiem prawie 30%) uzyskało „zwiedzanie zabytków”, na drugim miejscu był „wypoczynek” (27%), trzecie miejsce (ponad 8% wskazań) zajęły „odwiedziny krewnych lub znajomych”, czwarte miejsce (5,5%) uzyskał cel zdrowotny a na miejscu piątym uplasowały się sprawy służbowe, „interesy” (4%). Wyżej wymienione kategorie aglomerują ponad 74% udziałów spośród celów głównych, którymi kierowali się turyści zagraniczni, przyjeżdżając do Małopolski.
23. Ogólnie najpopularniejszym środkiem transportu wykorzystywanym przez turystów jest samolot, następnie samochód osobowy, pociąg i komunikacja autokarowa. Obserwując przyjazdy turystów krajowych i zagranicznych, ranking ten zmienia się diametralnie. Turyści krajowi preferują podróże samochodem osobowym (55,9% udziałów), a turyści zagraniczni samolot (61,6% udziałów, w tym 32,3% udziałów LCC).
24. Niezmiennie największą wartość Małopolski stanowi atmosfera – klimat miejsc odwiedzanych.
25. Poprawie ulega ocena oferowanych imprez kulturalnych, jednak w dalszym ciągu liczba tych imprez jest zbyt mała.
26. Należy zwrócić uwagę na obniżenie oceny jakości usług gastronomicznych.
27. Z informacji turystycznej korzysta tylko nieznaczna część gości zagranicznych, ale korzystający z niej oceniają ją dobrze.
28. Utrzymuje się wysoki poziom ocen jakości bazy noclegowej.
29. Wzrosło zainteresowanie (ponad 10%) usługami przewodnickimi, zarówno wśród gości zagranicznych i krajowych.
30. Poprawie uległa dostępność i ocena toalet publicznych.
31. Należy wzmocnić promocję turystyczną obiektów rekreacyjnych, w tym szczególnie basenów geotermalnych, parków wodnych i innych atrakcji związanych z wykorzystaniem wody.
32. Sugerujemy, by rozbudować ofertę i promocję produktów opartych na aktywnym wypoczynku, w tym szczególnie na grach zespołowych.
33. Podjąć działania promocyjne z naciskiem położonym na ofertę związaną z poprawą psychofizyczną ludzkiego organizmu.
34. Wzmocnić promocję oferty nastawionej na aktywne formy wypoczynku, w tym szczególnie związane z wodą.
35. Przygotować i wprowadzić na rynek ofertę rozrywkową, opartą na różnych formach zabawy.

36. Widoczna jest słaba znajomość oferty turystycznej województwa małopolskiego – należy szczególnie zwrócić uwagę na informacje dostępne w punktach „it” w jęz. francuskim, w tym zwłaszcza w Krakowie.
37. Wzmocnić i rozbudować ofertę opartą na dziedzictwie kulturowym, w tym związaną ze zwiedzaniem zabytków regionu, wydarzeniami kulturalnymi.
38. Rozbudować ofertę rozrywkową o obiekty i wydarzenia kulturalno-sportowe odbywające się w Krakowie i poza nim.
39. W działaniach promocyjnych należy zwrócić uwagę na ofertę kulturalną, w tym szczególnie na dziedzictwo kulinarne regionu.
40. Przygotować i wprowadzić do sprzedaży ofertę związaną z pobytami, zwiedzaniem, połączoną z możliwością zakupów.

Rozdział X. Najistotniejsze rynki turystyczne dla Małopolski

10.1. Wielka Brytania

Cel przyjazdu Wielka Brytania	%
Zwiedzanie zabytków	65,08
Wypoczynek	71,96
Rozrywka	44,18
Odwiedziny krewnych	2,38
Odwiedziny znajomych	2,91
Zakupy	15,61
Poznanie walorów przyrody	14,29
Udział w imprezie kulturalnej	10,58
Cel religijny	5,56
Odnowa duchowa	2,91
Edukacja	9,79
Tranzyt	2,91
Odwiedziny miejsc rodzinnych	1,85
Udział w szkoleniu	1,06
Udział w kongresie, konferencji	0,53
Sprawy służbowe	1,32
Cel zdrowotny	1,06
Turystyka aktywna	3,44
Udział w zawodach sportowych	0,79
Integracja z firmą	1,32
Inny cel	5,29

Miejsce noclegu Wielka Brytania	%
Hotel	38,90
Motel	2,65
Pensjonat	1,85
Dom wycieczkowy	1,06
Schronisko	2,38
Kemping lub pole namiotowe	0,53
Zakład uzdrowiskowy	0,00
Ośrodek wczasowy	0,00
Kwatera prywatna / apartament	3,70
Rodzina	1,32
Znajomi	1,32
Własny dom/ mieszkanie	3,70
Hostel	32,01
Dom Pielgrzyma	0,53
Inny obiekt	0,79
brak informacji	9,26

Długość pobytu Wielka Brytania	%
Do 3 godzin	2,91
1 dzień bez noclegu	4,50
1 noc	5,03
2 noce	6,61
3 noce	19,58
4 noce	19,84
5 nocy	17,73
6 nocy	9,52
7 nocy	5,29
8-14 nocy	2,91
15-20 nocy	0,26
Więcej niż 20 nocy	0,26
brak danych	5,56

Organizator przyjazdu Wielka Brytania	%
We własnym zakresie	61,90
Rodzina	1,59
Znajomi	8,99
Biuro podróży	22,75
Internetowe biuro podróży	1,06
Zakład pracy	2,65
Szkoła	1,06
Parafia (kościół)	0,00
Inna instytucja	0,00

Kategoria hotelu Wielka Brytania	%
*	0,00
**	1,36
***	42,86
****	21,09
*****	3,40
brak informacji	31,29

Częstotliwość odwiedzin Wielka Brytania	%
Pierwszy raz	75,40
Drugi raz	18,52
Kilka razy	3,17
Często	1,85
brak odpowiedzi	1,06

Wykorzystywany środek transportu Wielka Brytania	%
Samolot rejsowy	22,49
Samolot tanich linii	59,79
Samolot czarterowy	0,79
Samochód	3,44
Pociąg	7,14
Autokar turystyczny	2,12
Autobus linii regularnej	1,06
Bus	0,00
Inny	0,79
brak informacji	2,38

Wykorzystywane źródło informacji Wielka Brytania	%
Targi turystyczne	10,32
Prasa	7,94
Radio	4,76
Telewizja	17,99
Katalogi biur podróży	27,78
Przewodniki	29,37
Foldery/ulotki	11,38
Rodzina	0,79
Znajomi	43,92
Strony internetowe	30,69
Polskie placówki dyplomatyczne	0,00
Polskie ośrodki informacji turystycznej	1,06
Szkoła	16,93
Brak wcześniejszej informacji	4,50
Inne źródło informacji	2,12

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

10.2. Niemcy

Cel przyjazdu Niemcy	%
Zwiedzanie zabytków	54,35
Wypoczynek	70,65
Rozrywka	22,28
Odwiedziny krewnych	3,80
Odwiedziny znajomych	7,07
Zakupy	14,13
Poznanie walorów przyrody	25,54
Udział w imprezie kulturalnej	29,89
Cel religijny	9,78
Odnowa duchowa	16,85
Edukacja	11,96
Tranzyt	7,07
Odwiedziny miejsc rodzinnych	3,80
Udział w szkoleniu	8,15
Udział w kongresie, konferencji	2,17
Sprawy służbowe	4,35
Cel zdrowotny	1,63
Turystyka aktywna	5,43
Udział w zawodach sportowych	5,43
Integracja z firmą	2,17
Inny cel	1,63

Miejsce noclegu Niemcy	%
Hotel	57,61
Motel	1,09
Pensjonat	0,54
Dom wycieczkowy	1,09
Schronisko	1,09
Kemping lub pole namiotowe	2,72
Zakład uzdrowiskowy	2,17
Ośrodek wczasowy	0,54
Kwarta prywatna / apartament	5,44
Rodzina	0,54
Znajomi	3,80
Własny dom/ mieszkanie	1,63
Hostel	14,67
Dom Pielgrzyma	1,09
Inny obiekt	0,54
brak informacji	5,44

Długość pobytu Niemcy	%
Do 3 godzin	1,09
1 dzień bez noclegu	3,80
1 noc	2,18
2 noce	10,87
3 noce	15,22
4 noce	19,02
5 nocy	19,02
6 nocy	12,50
7 nocy	5,98
8-14 nocy	5,98
15-20 nocy	0,00
Więcej niż 20 nocy	0,54
brak danych	3,80

Organizator przyjazdu Niemcy	%
We własnym zakresie	48,37
Rodzina	3,26
Znajomi	5,98
Biuro podróży	26,08
Internetowe biuro podróży	1,09
Zakład pracy	4,35
Szkoła	5,98
Parafia (kościół)	1,09
Inna instytucja	3,80

Kategoria hotelu Niemcy	%
*	0,00
**	1,89
***	40,57
****	42,45
*****	2,83
brak informacji	12,26

Częstotliwość odwiedzin Niemcy	%
Pierwszy raz	57,61
Drugi raz	26,09
Kilka razy	10,87
Często	3,26
brak odpowiedzi	2,17

Wykorzystywany środek transportu Niemcy	%
Samolot rejsowy	26,63
Samolot tanich linii	23,91
Samolot czarterowy	0,54
Samochód	21,20
Pociąg	11,96
Autokar turystyczny	12,50
Autobus linii regularnej	0,54
Bus	1,63
Inny	1,09
brak informacji	0,00

Wykorzystywane źródło informacji Niemcy	%
Targi turystyczne	6,52
Prasa	17,93
Radio	7,07
Telewizja	17,39
Katalogi biur podróży	21,20
Przewodniki	29,89
Foldery/ulotki	14,13
Rodzina	9,24
Znajomi	46,20
Strony internetowe	29,35
Polskie placówki dyplomatyczne	2,72
Polskie ośrodki informacji turystycznej	2,72
Szkoła	35,33
Brak wcześniejszej informacji	3,26
Inne źródło informacji	7,61

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

10.3. Francja

Cel przyjazdu Francja	%
Zwiedzanie zabytków	62,50
Wypoczynek	56,67
Rozrywka	28,33
Odwiedziny krewnych	3,33
Odwiedziny znajomych	8,33
Zakupy	13,33
Poznanie walorów przyrody	14,17
Udział w imprezie kulturalnej	21,67
Cel religijny	6,67
Odnowa duchowa	7,50
Edukacja	3,33
Tranzyt	5,83
Odwiedziny miejsc rodzinnych	10,00
Udział w szkoleniu	5,00
Udział w kongresie, konferencji	2,50
Sprawy służbowe	4,17
Cel zdrowotny	0,83
Turystyka aktywna	6,67
Udział w zawodach sportowych	7,50
Integracja z firmą	1,67
Inny cel	8,33

Miejsce noclegu Francja	%
Hotel	51,67
Motel	0,00
Pensjonat	1,67
Dom wycieczkowy	0,00
Schronisko	0,83
Kemping lub pole namiotowe	1,67
Zakład uzdrowiskowy	0,00
Ośrodek wczasowy	0,83
Kwatera prywatna / apartament	2,50
Rodzina	0,83
Znajomi	4,17
Własny dom/ mieszkanie	3,33
Hostel	20,83
Dom Pielgrzyma	1,67
Inny obiekt	1,67
brak informacji	8,33

Długość pobytu Francja	%
Do 3 godzin	2,50
1 dzień bez noclegu	2,50
1 noc	3,33
2 noce	7,50
3 noce	9,17
4 noce	15,83
5 nocy	9,17
6 nocy	17,50
7 nocy	10,83
8-14 nocy	11,67
15-20 nocy	3,33
Więcej niż 20 nocy	0,00
brak danych	6,67

Organizator przyjazdu Francja	%
We własnym zakresie	61,67
Rodzina	4,17
Znajomi	5,83
Biuro podróży	19,17
Internetowe biuro podróży	0,00
Zakład pracy	3,33
Szkoła	0,83
Parafia (kościół)	1,67
Inna instytucja	3,33

Kategoria hotelu Francja	%
*	0,00
**	3,23
***	48,39
****	27,42
*****	1,61
brak informacji	19,35

Częstotliwość odwiedzin Francja	%
Pierwszy raz	70,84
Drugi raz	15,83
Kilka razy	5,83
Często	6,67
brak odpowiedzi	0,83

Wykorzystywany środek transportu Francja	%
Samolot rejsowy	27,50
Samolot tanich linii	41,67
Samolot czarterowy	0,00
Samochód	10,84
Pociąg	7,50
Autokar turystyczny	5,83
Autobus linii regularnej	0,83
Bus	0,00
Inny	0,83
brak informacji	5,00

Wykorzystywane źródło informacji Francja	%
Targi turystyczne	2,50
Prasa	14,17
Radio	12,50
Telewizja	19,17
Katalogi biur podróży	31,67
Przewodniki	35,83
Foldery/ulotki	11,67
Rodzina	5,83
Znajomi	43,33
Strony internetowe	31,67
Polskie placówki dyplomatyczne	0,83
Polskie ośrodki informacji turystycznej	0,83
Szkoła	20,00
Brak wcześniejszej informacji	6,67
Inne źródło informacji	1,67

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

10.4. Stany Zjednoczone

Cel przyjazdu Stany Zjednoczone	%
Zwiedzanie zabytków	60,75
Wypoczynek	78,50
Rozrywka	23,36
Odwiedziny krewnych	25,23
Odwiedziny znajomych	22,43
Zakupy	32,71
Poznanie walorów przyrody	23,36
Udział w imprezie kulturalnej	27,10
Cel religijny	21,50
Odnowa duchowa	12,15
Edukacja	15,89
Tranzyt	6,54
Odwiedziny miejsc rodzinnych	15,89
Udział w szkoleniu	2,80
Udział w kongresie, konferencji	0,00
Sprawy służbowe	4,67
Cel zdrowotny	5,61
Turystyka aktywna	2,80
Udział w zawodach sportowych	9,35
Integracja z firmą	1,87
Inny cel	0,93

Miejsce noclegu Stany Zjednoczone	%
Hotel	36,46
Motel	0,93
Pensjonat	1,87
Dom wycieczkowy	0,93
Schronisko	0,00
Kemping lub pole namiotowe	0,93
Zakład uzdrowiskowy	0,00
Ośrodek wczasowy	0,00
Kwaterna prywatna / apartament	10,28
Rodzina	8,41
Znajomi	5,61
Własny dom/ mieszkanie	0,00
Hostel	20,56
Dom Pielgrzyma	0,00
Inny obiekt	3,74
brak informacji	10,28

Długość pobytu Stany Zjednoczone	%
Do 3 godzin	0,00
1 dzień bez noclegu	5,61
1 noc	6,54
2 noce	2,80
3 noce	9,35
4 noce	13,08
5 nocy	14,02
6 nocy	4,67
7 nocy	9,35
8-14 nocy	23,37
15-20 nocy	4,67
Więcej niż 20 nocy	5,61
brak danych	0,93

Organizator przyjazdu Stany Zjednoczone	%
We własnym zakresie	66,36
Rodzina	8,41
Znajomi	6,54
Biuro podróży	8,41
Internetowe biuro podróży	0,00
Zakład pracy	2,80
Szkoła	4,67
Parafia (kościół)	0,94
Inna instytucja	1,87

Kategoria hotelu Stany Zjednoczone	%
*	0,00
**	0,00
***	23,08
****	38,46
*****	10,26
brak informacji	28,21

Częstotliwość odwiedzin Stany Zjednoczone	%
Pierwszy raz	42,99
Drugi raz	16,82
Kilka razy	28,97
Często	10,28
brak odpowiedzi	0,94

Wykorzystywany środek transportu Stany Zjednoczone	%
Samolot rejsowy	42,99
Samolot tanich linii	13,08
Samolot czarterowy	0,00
Samochód	18,69
Pociąg	11,21
Autokar turystyczny	5,61
Autobus linii regularnej	0,94
Bus	0,94
Inny	2,80
brak informacji	3,74

Wykorzystywane źródło informacji Stany Zjednoczone	%
Targi turystyczne	0,93
Prasa	9,35
Radio	6,54
Telewizja	11,21
Katalogi biur podróży	4,67
Przewodniki	17,76
Foldery/ulotki	4,67
Rodzina	7,48
Znajomi	45,79
Strony internetowe	22,43
Polskie placówki dyplomatyczne	2,80
Polskie ośrodki informacji turystycznej	2,80
Szkoła	30,84
Brak wcześniejszej informacji	4,67
Inne źródło informacji	22,43

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

10.5. Włochy

Cel przyjazdu Włochy	%
Zwiedzanie zabytków	49,41
Wypoczynek	64,71
Rozrywka	12,94
Odwiedziny krewnych	5,88
Odwiedziny znajomych	10,59
Zakupy	8,24
Poznanie walorów przyrody	18,82
Udział w imprezie kulturalnej	35,29
Cel religijny	35,29
Odnowa duchowa	16,47
Edukacja	5,88
Tranzyt	12,94
Odwiedziny miejsc rodzinnych	9,41
Udział w szkoleniu	2,35
Udział w kongresie, konferencji	3,53
Sprawy służbowe	3,53
Cel zdrowotny	1,18
Turystyka aktywna	2,35
Udział w zawodach sportowych	3,53
Integracja z firmą	0,00
Inny cel	4,71

Miejsce noclegu Włochy	%
Hotel	43,53
Motel	1,18
Pensjonat	0,00
Dom wycieczkowy	1,18
Schronisko	3,53
Kemping lub pole namiotowe	7,06
Zakład uzdrowiskowy	0,00
Ośrodek wczasowy	0,00
Kwaterna prywatna / apartament	0,00
Rodzina	3,53
Znajomi	3,53
Własny dom/ mieszkanie	1,18
Hostel	15,29
Dom Pielgrzyma	10,58
Inny obiekt	1,18
brak informacji	8,23

Długość pobytu Włochy	%
Do 3 godzin	3,53
1 dzień bez noclegu	2,35
1 noc	2,35
2 noce	9,41
3 noce	11,76
4 noce	8,24
5 nocy	32,94
6 nocy	10,59
7 nocy	5,88
8-14 nocy	8,24
15-20 nocy	1,18
Więcej niż 20 nocy	1,18
brak danych	2,35

Organizator przyjazdu Włochy	%
We własnym zakresie	54,11
Rodzina	3,53
Znajomi	5,88
Biuro podróży	23,53
Internetowe biuro podróży	1,18
Zakład pracy	3,53
Szkoła	1,18
Parafia (kościół)	7,06
Inna instytucja	0,00

Kategoria hotelu Włochy	%
*	0,00
**	13,51
***	54,06
****	32,43
*****	0,00
brak informacji	0,00

Częstotliwość odwiedzin Włochy	%
Pierwszy raz	68,24
Drugi raz	24,71
Kilka razy	2,35
Często	2,35
brak odpowiedzi	2,35

Wykorzystywany środek transportu Włochy	%
Samolot rejsowy	17,65
Samolot tanich linii	40,00
Samolot czarterowy	1,18
Samochód	10,59
Pociąg	9,41
Autokar turystyczny	16,47
Autobus linii regularnej	2,35
Bus	0,00
Inny	2,35
brak informacji	0,00

Wykorzystywane źródło informacji Włochy	%
Targi turystyczne	3,53
Prasa	10,59
Radio	5,88
Telewizja	29,41
Katalogi biur podróży	23,53
Przewodniki	34,12
Foldery/ulotki	5,88
Rodzina	5,88
Znajomi	42,35
Strony internetowe	30,59
Polskie placówki dyplomatyczne	2,35
Polskie ośrodki informacji turystycznej	2,35
Szkoła	38,82
Brak wcześniejszej informacji	2,35
Inne źródło informacji	4,71

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

10.6. Hiszpania

Cel przyjazdu Hiszpania	%
Zwiedzanie zabytków	62,65
Wypoczynek	67,47
Rozrywka	28,92
Odwiedziny krewnych	2,41
Odwiedziny znajomych	2,41
Zakupy	13,25
Poznanie walorów przyrody	28,92
Udział w imprezie kulturalnej	25,30
Cel religijny	22,89
Odnowa duchowa	9,64
Edukacja	10,84
Tranzyt	1,20
Odwiedziny miejsc rodzinnych	4,82
Udział w szkoleniu	6,02
Udział w kongresie, konferencji	2,41
Sprawy służbowe	2,41
Cel zdrowotny	1,20
Turystyka aktywna	4,82
Udział w zawodach sportowych	10,84
Integracja z firmą	2,41
Inny cel	7,23

Miejsce noclegu Hiszpania	%
Hotel	46,99
Motel	0,00
Pensjonat	0,00
Dom wycieczkowy	0,00
Schronisko	1,21
Kemping lub pole namiotowe	6,02
Zakład uzdrowiskowy	0,00
Ośrodek wczasowy	0,00
Kwaterna prywatna / apartament	2,41
Rodzina	2,41
Znajomi	3,61
Własny dom/ mieszkanie	0,00
Hostel	26,51
Dom Pielgrzyma	4,82
Inny obiekt	2,41
brak informacji	3,61

Długość pobytu Hiszpania	%
Do 3 godzin	0,00
1 dzień bez noclegu	2,41
1 noc	4,82
2 noce	8,43
3 noce	10,84
4 noce	8,43
5 nocy	20,48
6 nocy	7,23
7 nocy	15,66
8-14 nocy	16,87
15-20 nocy	2,41
Więcej niż 20 nocy	1,21
brak danych	1,21

Organizator przyjazdu Hiszpania	%
We własnym zakresie	56,64
Rodzina	1,20
Znajomi	7,23
Biuro podróży	20,48
Internetowe biuro podróży	0,00
Zakład pracy	4,82
Szkoła	4,82
Parafia (kościół)	1,20
Inna instytucja	3,61

Kategoria hotelu Hiszpania	%
*	0,00
**	2,56
***	53,85
****	23,08
*****	5,13
brak informacji	15,38

Częstotliwość odwiedzin Hiszpania	%
Pierwszy raz	80,72
Drugi raz	8,43
Kilka razy	7,23
Często	3,62
brak odpowiedzi	0,00

Wykorzystywany środek transportu Hiszpania	%
Samolot rejsowy	39,76
Samolot tanich linii	33,73
Samolot czarterowy	1,21
Samochód	4,82
Pociąg	13,25
Autokar turystyczny	6,02
Autobus linii regularnej	0,00
Bus	1,21
Inny	0,00
brak informacji	0,00

Wykorzystywane źródło informacji Hiszpania	%
Targi turystyczne	8,43
Prasa	15,66
Radio	10,84
Telewizja	31,33
Katalogi biur podróży	27,71
Przewodniki	40,96
Foldery/ulotki	15,66
Rodzina	1,20
Znajomi	45,78
Strony internetowe	40,96
Polskie placówki dyplomatyczne	0,00
Polskie ośrodki informacji turystycznej	0,00
Szkoła	27,71
Brak wcześniejszej informacji	1,21
Inne źródło informacji	3,61

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

10.7. Województwo śląskie

Cel przyjazdu Województwo śląskie	%
Zwiedzanie zabytków	31,47
Wypoczynek	58,04
Rozrywka	10,27
Odwiedziny krewnych	7,37
Odwiedziny znajomych	10,94
Zakupy	7,81
Poznanie walorów przyrody	12,05
Udział w imprezie kulturalnej	26,79
Cel religijny	9,38
Odnowa duchowa	18,53
Edukacja	6,92
Tranzyt	4,02
Odwiedziny miejsc rodzinnych	7,81
Udział w szkoleniu	10,04
Udział w kongresie, konferencji	0,45
Sprawy służbowe	2,90
Cel zdrowotny	6,47
Turystyka aktywna	8,04
Udział w zawodach sportowych	5,36
Integracja z firmą	1,79
Inny cel	5,36

Miejsce noclegu Województwo śląskie	%
Hotel	5,36
Motel	2,01
Pensjonat	11,83
Dom wycieczkowy	0,45
Schronisko	3,12
Kemping lub pole namiotowe	2,90
Zakład uzdrowiskowy	3,57
Ośrodek wczasowy	3,35
Kwatera prywatna / apartament	2,90
Rodzina	7,37
Znajomi	8,48
Własny dom/ mieszkanie	1,34
Hostel	7,37
Dom Pielgrzyma	2,45
Inny obiekt	4,46
brak informacji	33,04

Długość pobytu Województwo śląskie	%
Do 3 godzin	1,56
1 dzień bez noclegu	32,14
1 noc	16,30
2 noce	8,26
3 noce	11,38
4 noce	6,92
5 nocy	6,92
6 nocy	4,24
7 nocy	2,68
8-14 nocy	5,58
15-20 nocy	1,34
Więcej niż 20 nocy	0,22
brak danych	2,46

Organizator przyjazdu Województwo śląskie	%
We własnym zakresie	73,44
Rodzina	3,79
Znajomi	6,25
Biuro podróży	0,89
Internetowe biuro podróży	0,45
Zakład pracy	3,35
Szkoła	6,47
Parafia (kościół)	1,79
Inna instytucja	3,35
brak informacji	0,22

Kategoria hotelu Województwo śląskie	%
*	0,00
**	16,67
***	45,83
****	16,67
*****	0,00
brak informacji	20,83

Częstotliwość odwiedzin Województwo śląskie	%
Pierwszy raz	12,50
Drugi raz	13,62
Kilka razy	52,23
Często	20,54
brak odpowiedzi	1,12

Wykorzystywany środek transportu Województwo śląskie	%
Samolot rejsowy	0,00
Samolot tanich linii	0,00
Samolot czarterowy	0,00
Samochód	56,92
Pociąg	14,51
Autokar turystyczny	12,28
Autobus linii regularnej	10,94
Bus	3,79
Inny	1,34
brak informacji	0,22

Wykorzystywane źródło informacji Województwo śląskie	%
Targi turystyczne	0,67
Prasa	9,60
Radio	8,93
Telewizja	15,63
Katalogi biur podróży	2,23
Przewodniki	21,88
Foldery/ulotki	15,63
Rodzina	25,89
Znajomi	41,29
Strony internetowe	18,75
Polskie placówki dyplomatyczne	0,00
Polskie ośrodki informacji turystycznej	0,45
Szkoła	43,97
Brak wcześniejszej informacji	0,45
Inne źródło informacji	3,57

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

10.8. Województwo mazowieckie

Cel przyjazdu Województwo mazowieckie	%
Zwiedzanie zabytków	33,92
Wypoczynek	69,30
Rozrywka	12,87
Odwiedziny krewnych	7,89
Odwiedziny znajomych	11,70
Zakupy	10,53
Poznanie walorów przyrody	13,45
Udział w imprezie kulturalnej	28,95
Cel religijny	10,23
Odnowa duchowa	21,93
Edukacja	7,02
Tranzyt	6,43
Odwiedziny miejsc rodzinnych	5,85
Udział w szkoleniu	15,50
Udział w kongresie, konferencji	0,88
Sprawy służbowe	6,43
Cel zdrowotny	6,14
Turystyka aktywna	8,19
Udział w zawodach sportowych	2,92
Integracja z firmą	3,80
Inny cel	4,39

Miejsce noclegu Województwo mazowieckie	%
Hotel	24,27
Motel	2,05
Pensjonat	13,45
Dom wycieczkowy	0,58
Schronisko	2,63
Kemping lub pole namiotowe	10,53
Zakład uzdrowiskowy	2,34
Ośrodek wczasowy	1,17
Kwaterna prywatna / apartament	4,09
Rodzina	5,56
Znajomi	3,80
Własny dom/ mieszkanie	1,75
Hostel	9,94
Dom Pielgrzyma	0,88
Inny obiekt	3,22
brak informacji	13,74

Organizator przyjazdu Województwo mazowieckie	%
We własnym zakresie	72,81
Rodzina	2,34
Znajomi	5,26
Biuro podróży	1,46
Internetowe biuro podróży	0,59
Zakład pracy	9,94
Szkoła	4,68
Parafia (kościół)	2,05
Inna instytucja	0,58
brak informacji	0,29

Długość pobytu Województwo mazowieckie	%
Do 3 godzin	0,88
1 dzień bez noclegu	10,53
1 noc	14,91
2 noce	15,21
3 noce	12,57
4 noce	15,21
5 nocy	9,94
6 nocy	7,60
7 nocy	2,92
8-14 nocy	6,14
15-20 nocy	0,29
Więcej niż 20 nocy	0,58
brak danych	3,22

Kategoria hotelu Województwo mazowieckie	%
*	0,00
**	12,05
***	48,19
****	20,48
*****	3,62
brak informacji	15,66

Częstotliwość odwiedzin Województwo mazowieckie	%
Pierwszy raz	18,42
Drugi raz	19,30
Kilka razy	43,57
Często	17,83
brak odpowiedzi	0,88

Wykorzystywany środek transportu Województwo mazowieckie	%
Samolot rejsowy	1,17
Samolot tanich linii	0,59
Samolot czarterowy	0,00
Samochód	57,60
Pociąg	23,68
Autokar turystyczny	8,48
Autobus linii regularnej	5,85
Bus	0,29
Inny	1,75
brak informacji	0,59

Wykorzystywane źródło informacji Województwo mazowieckie	%
Targi turystyczne	1,46
Prasa	12,57
Radio	11,11
Telewizja	21,93
Katalogi biur podróży	7,02
Przewodniki	26,90
Foldery/ulotki	16,37
Rodzina	25,44
Znajomi	46,78
Strony internetowe	26,32
Polskie placówki dyplomatyczne	0,00
Polskie ośrodki informacji turystycznej	0,29
Szkoła	42,69
Brak wcześniejszej informacji	0,00
Inne źródło informacji	4,97

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Spis tabel

Tab. 1.	Wielkość próby w zależności od wielkości populacji generalnej w losowaniu prostym przy różnym poziomie istotności (a) oraz różnym rzędzie precyzji (d)	6
Tab. 2.	Procentowe rozkłady ruchu turystycznego w Małopolsce, według danych GUS w roku 2008	7
Tab. 3.	Zakładane liczebności ankiet, przy założeniu ogólnej liczby ankiet N = 5800	7
Tab. 4.	Faktyczne liczebności ankiet, według miejsca pobrania i wyróżnionych warstw losowania	8
Tab. 5.	Faktyczne liczebności ankiet, według wyróżnionych warstw losowania	9
Tab. 6.	Faktyczne rozkłady procentowe liczebności ankiet, według wyróżnionych warstw losowania	10
Tab. 7.	Różnice pomiędzy faktycznymi a zakładanymi rozkładami procentowymi liczebności ankiet, według wyróżnionych warstw losowania	10
Tab. 7.	Różnice pomiędzy faktycznymi a zakładanymi rozkładami procentowymi liczebności ankiet, według wyróżnionych warstw losowania	12
Tab.10.	Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy	16
Tab. 11.	Miesięczne wskaźniki sezonowości ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2002–2009	19
Tab. 12.	Indeksy dynamiki w zakresie ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy	22
Tab. 13.	Liczba korzystających z noclegów (ogółem, turyści krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów	25
Tab. 14.	Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie udzielonych noclegów oraz kwartalne wskaźniki sezonowości w Małopolsce w latach 2002–2009	25
Tab. 15.	Średnie wartości udziałów noclegów udzielonych turystom krajowym i zagranicznym w ogólnej liczbie udzielonych noclegów na podstawie lat 2002–2009	26
Tab. 16.	Średnie wartości wskaźników sezonowości kwartalnej na podstawie lat 2002–2009	26
Tab. 17.	Liczba korzystających noclegów w Małopolsce w latach 2002–2009	33
Tab. 18.	Przeciętna liczba korzystających z noclegów na jeden kwartał w Małopolsce w latach 2002–2009	33
Tab. 19.	Przeciętna liczba korzystających z noclegów na jeden miesiąc w Małopolsce w latach 2002–2009	34

Tab. 20.	Udziały turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Małopolsce w latach 2002–2009	34
Tab. 21.	Ruchome roczne indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów (turyści ogółem, krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009	35
Tab. 22.	Szacunkowa liczba odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)	39
Tab. 23.	Szacunkowa liczba turystów w Małopolsce w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)	41
Tab. 24.	Szacunkowa liczba gości odwiedzających Małopolskę w pierwszych kwartałach lat 2007–2009 (wg MOT)	42
Tab. 25.	Szacunkowa liczba gości odwiedzających Małopolskę w trzecich kwartałach lat 2003–2009 (wg MOT)	43
Tab. 26.	Szacunkowe wpływy Małopolski z turystyki w latach 2003–2009 (w mln zł)	44
Tab. 27.	Organizator podróży gości krajowych do Małopolski w latach 2003–2009 (w %)	46
Tab. 28.	Baza noclegowa wykorzystana podczas pobytu gości krajowych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)	46
Tab. 29.	Częstotliwość wizyt krajowych odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2009	50
Tab. 30.	Wykorzystane przez krajowych odwiedzających źródła informacji o Małopolsce w latach 2003–2006 (w %)	52
Tab. 31.	Struktura przyjazdów Polaków do Małopolski z miejsca zamieszkania w 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 roku, według województw	55
Tab. 32.	Struktura procentowa przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009 odwiedzających krajowych, według miejsc zamieszkania	60
Tab. 33.	Struktura procentowa przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 odwiedzających krajowych, według płci	61
Tab. 34.	Struktura przyjazdów do Małopolski w 2004 i 2009 roku odwiedzających krajowych, według wieku (w %)	62
Tab. 35.	Struktura przyjazdów do Małopolski w 2009 roku odwiedzających krajowych, według wieku (w %)	63
Tab. 36.	Struktura przyjazdów do Małopolski w 2008 roku odwiedzających krajowych, według wieku (w %)	63
Tab. 37.	Struktura przyjazdów do Małopolski w latach 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 odwiedzających krajowych, według wykształcenia (w %)	65
Tab. 38.	Struktura przyjazdów do Małopolski odwiedzających krajowych w latach 2004, 2005, 2006 i 2009, według statusu zawodowego (w %)	66
Tab. 39.	Struktura przyjazdów do Małopolski odwiedzających krajowych w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 i 2009, według statusu materialnego (w %)	68
Tab. 40.	Organizator podróży gości zagranicznych do Małopolski w latach 2003–2009 (w %)	69

Tab. 41.	Baza noclegowa wykorzystana podczas pobytu gości zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)	70
Tab. 42.	Częstotliwość wizyt zagranicznych odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2009	74
Tab. 43.	Wykorzystane przez zagranicznych odwiedzających w latach 2003–2009 źródła informacji o Małopolsce (w %)	76
Tab. 44.	Struktura przyjazdów cudzoziemców do Małopolski w latach 2003–2009, według wybranych państw	80
Tab. 45.	Udział Polonii w przyjazdach do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009	88
Tab. 46.	Struktura udziału Polonii w przyjazdach do Małopolski w roku 2009	89
Tab. 47.	Struktura procentowa przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009 odwiedzających zagranicznych, według miejsc zamieszkania	90
Tab. 48.	Struktura procentowa przyjazdów gości zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, według płci	92
Tab. 49.	Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w 2004 i w 2009 roku, według wieku	94
Tab. 50.	Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w 2009 roku, według wieku	94
Tab. 51.	Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w 2008 roku, według wieku	95
Tab. 52.	Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, według wykształcenia	96
Tab. 53.	Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2004, 2005, 2006 i w 2009, według statusu zawodowego (w%)	98
Tab. 54.	Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 i 2009, według statusu materialnego (w%)	99
Tab. 55.	Struktura odwiedzających z kraju i z zagranicy według kierunków przyjazdów	100
Tab. 56.	Przyjazdy do Małopolski w 2009 roku, według towarzyszących osób	101
Tab. 57.	Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Małopolskę w 2009 roku	102
Tab. 58.	Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2009 (w%)	103
Tab. 59.	Struktura celów przyjazdu Polaków i obcokrajowców do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 i 2009	105
Tab. 60.	Główny cel przyjazdu odwiedzających krajowych do Małopolski w latach: 2003–2006 i 2009	113
Tab. 61.	Główny cel przyjazdu do Małopolski w latach 2003–2006 i 2009 odwiedzających zagranicznych	116
Tab. 62.	Struktura wykorzystanych przez Polaków i obcokrajowców środków transportu w trakcie przyjazdu do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009	118

Tab. 63.	Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających gości zagranicznych w 2004 i 2009 roku	123
Tab. 64.	Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających gości krajowych w 2004 i 2009 roku	127
Tab. 65.	Ranking największych atrakcji turystycznych województwa według badań z 2009 roku (można było wskazać trzy atrakcje)	131
Tab. 66.	Największe atrakcje turystyczne województwa małopolskiego w opinii odwiedzających region w 2009 r. z województwa śląskiego	133
Tab. 67.	Największe atrakcje turystyczne województwa małopolskiego w opinii odwiedzających region w 2009 r. z województwa mazowieckiego	134
Tab. 68.	Największe atrakcje turystyczne województwa małopolskiego w opinii odwiedzających region w 2009 r. z Francji	135
Tab. 69.	Największe atrakcje turystyczne województwa małopolskiego w opinii odwiedzających region w 2009 r. z Wielkiej Brytanii	136
Tab. 70.	Największe atrakcje turystyczne województwa małopolskiego w opinii odwiedzających region w 2009 r. z Niemiec	137
Tab. 71.	Nazwy województw tworzących poszczególne regiony	139
Tab. 72.	Wskaźniki IND1, IND2 oraz IND3 dla ruchu turystycznego ogółem, zagranicznego (zagr.) i krajowego (kraj.)	151
Tab. 73.	Uporządkowane wskaźniki IND1, IND2 oraz IND3 dla ruchu turystycznego ogółem, zagranicznego (zagr.) i krajowego (kraj.)	152
Tab. 74.	Sumy poszczególnych parametrów	154
Tab. 75.	Współczynniki zmienności liczby noclegów udzielonych turystom (ogółem, zagranicznych i krajowych) w latach 1995–2009	156
Tab. 76.	Liczba korzystających z noclegów ogółem	160
Tab. 77.	Liczba korzystających z noclegów – turyści zagraniczni	162
Tab. 78.	Liczba korzystających z noclegów – turyści krajowi	164
Tab. 79.	Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów ogółem	166
Tab. 80.	Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych	167
Tab. 81.	Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów turystów krajowych	169
Tab. 82.	Rangi jednostek, według malejącej liczby korzystających z noclegów turystów ogółem	170
Tab. 83.	Rangi jednostek, według malejącej liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych	171
Tab. 84.	Rangi jednostek, według malejącej liczby korzystających z noclegów turystów krajowych	172
Tab. 85.	Relacja liczby korzystających z noclegów turystów krajowych do turystów zagranicznych	173
Tab. 86.	Udział liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych w liczbie turystów ogółem	174
Tab. 87.	Udział liczby korzystających z noclegów turystów krajowych w liczbie turystów ogółem	175

Spis rysunków

Rys. 1.	Liczba korzystających z noclegów ogółem w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy (ujęcie przekrojowe)	13
Rys. 2.	Liczba korzystających z noclegów ogółem w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy (ujęcie chronologiczne)	14
Rys. 3.	Liczba korzystających z noclegów (turyści krajowi) w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy (ujęcie przekrojowe)	14
Rys. 4.	Liczba korzystających z noclegów (turyści zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy (ujęcie przekrojowe)	15
Rys. 5.	Liczba korzystających z noclegów (turyści krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy (ujęcie chronologiczne)	15
Rys. 6.	Liczba korzystających z noclegów (turyści ogółem, krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w 2009 roku, według miesięcy	16
Rys. 7.	Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów (turyści krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2005, według miesięcy	17
Rys. 8.	Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów (turyści krajowi i zagraniczni) w Małopolsce w latach 2006–2009, według miesięcy	17
Rys. 9.	Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów (turyści krajowi) w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy	18
Rys. 10.	Udziały procentowe liczby korzystających z noclegów (turyści zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009, według miesięcy	18
Rys. 11.	Miesięczne wskaźniki sezonowości w zakresie liczby korzystających z noclegów (turyści ogółem) w Małopolsce w latach 2002–2009	20
Rys. 12.	Miesięczne wskaźniki sezonowości w zakresie liczby korzystających z noclegów (turyści krajowi) w Małopolsce w latach 2002–2009	20
Rys. 13.	Miesięczne wskaźniki sezonowości w zakresie liczby korzystających z noclegów (turyści zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009	21
Rys. 14.	Miesięczne wskaźniki sezonowości w zakresie liczby korzystających z noclegów w Małopolsce w roku 2009	21
Rys. 15.	Ruchome indeksy dynamiki w latach 2003/02–2009/08 w zakresie liczby korzystających z noclegów w Małopolsce	22
Rys. 16.	Ruchome indeksy dynamiki 2009/08 w zakresie liczby korzystających z noclegów w Małopolsce	23
Rys. 17.	Liczba korzystających z noclegów w Małopolsce (ogółem, krajowi i zagraniczni) w latach 2002–2009, według kwartałów	27
Rys. 18.	Liczba korzystających z noclegów ogółem w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów	27
Rys. 19.	Liczba korzystających z noclegów (turyści krajowi) w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów	28

Rys. 20.	Liczba korzystających z noclegów (turyści zagraniczni) w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów	28
Rys. 21.	Udziały korzystających z noclegów turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów	29
Rys. 22.	Różnica między udziałami krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów	29
Rys. 23.	Różnica między udziałami krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2002–2009, według kwartałów	30
Rys. 24.	Kwartalne wskaźniki sezonowości dla korzystających z noclegów udzielonych turystom krajowym i zagranicznym w Małopolsce w latach 2002–2009	30
Rys. 25.	Kwartalne wskaźniki sezonowości dla korzystających z noclegów ogółem w Małopolsce w latach 2002–2009, według lat	31
Rys. 26.	Kwartalne wskaźniki sezonowości dla korzystających z noclegów ogółem w Małopolsce w latach 2002–2009	31
Rys. 27.	Kwartalne wskaźniki sezonowości dla korzystających z noclegów udzielonych turystom krajowym w Małopolsce w latach 2002–2009	32
Rys. 28.	Kwartalne wskaźniki sezonowości dla korzystających z noclegów udzielonych turystom zagranicznym w Małopolsce w latach 2002–2009	32
Rys. 29.	Liczba korzystających z noclegów w Małopolsce w latach 2002–2009	36
Rys. 30.	Ruchome indeksy dynamiki ruchu turystycznego w Małopolsce w latach 2002–2009	36
Rys. 31.	Udziały liczby korzystających z noclegów w Małopolsce turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających ogółem w latach 2002–2009	37
Rys. 32.	Szacunkowa liczba odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)	38
Rys. 33.	Struktura odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)	39
Rys. 34.	Szacunkowa liczba turystów w Małopolsce w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)	40
Rys. 35.	Struktura narodowa turystów w Małopolsce w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)	41
Rys. 36.	Liczba turystów a ogólna liczba odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS po skorygowaniu przez IT w 2008 r.), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)	42
Rys. 37.	Szacunkowe wpływy Małopolski z turystyki w latach 2003–2006 (wg MOT), w 2007 (wg IPSOS), w 2008 (wg IT) i w 2009 roku (wg MOT)	44

Rys. 38.	Struktura organizacji podróży gości krajowych do Małopolski w latach 2003–2007 i 2009 (w %)	45
Rys. 39.	Baza noclegowa wykorzystana podczas pobytu gości krajowych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)	48
Rys. 40.	Struktura bazy noclegowej wykorzystanej podczas pobytu gości krajowych w Małopolsce w latach 2003–2009	49
Rys. 41.	Struktura turystów krajowych nocujących w 2008 i 2009 roku w małopolskich hotelach, według kategorii	50
Rys. 42.	Częstotliwość wizyt krajowych odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2009	51
Rys. 43.	Średnie kwoty wydatkowane podczas pobytu gości krajowych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w zł na osobę)	51
Rys. 44.	Struktura wykorzystywanych przez gości krajowych źródeł informacji o Małopolsce w latach 2003–2006	53
Rys. 45.	Wykorzystane przez krajowych odwiedzających źródła informacji o Małopolsce w latach 2003–2007 i 2009 (w %)	54
Rys. 46.	Trendy przyjazdów Polaków do Małopolski z miejsca zamieszkania w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, według województw	57
Rys. 47.	Struktura przyjazdów Polaków do Małopolski z miejsca zamieszkania w latach 2003–2009, według województw	58
Rys. 48.	Struktura przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009 odwiedzających krajowych, według miejsc zamieszkania	60
Rys. 49.	Tendencje w strukturze przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009 odwiedzających krajowych, według miejsc zamieszkania	61
Rys. 50.	Struktura przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 odwiedzających krajowych, według płci	62
Rys. 51.	Struktura przyjazdów do Małopolski w 2004 i 2009 roku odwiedzających krajowych, według wieku	62
Rys. 52.	Struktura przyjazdów do Małopolski w latach 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009 odwiedzających krajowych, według wykształcenia	64
Rys. 53.	Struktura przyjazdów do Małopolski odwiedzających krajowych w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009, według statusu zawodowego (w %)	66
Rys. 54.	Struktura przyjazdów odwiedzających krajowych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009, według statusu materialnego	68
Rys. 55.	Struktura formy organizacji pobytu gości zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)	70
Rys. 56.	Baza noclegowa wykorzystana podczas pobytu gości zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)	72
Rys. 57.	Struktura bazy noclegowej wykorzystanej podczas pobytu gości zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)	73
Rys. 58.	Struktura turystów zagranicznych nocujących w małopolskich hotelach w 2008 i 2009 roku, według kategorii	73

Rys. 59.	Częstotliwość wizyt zagranicznych odwiedzających Małopolskę w latach 2003–2009 (w %)	75
Rys. 60.	Średnie kwoty wydatkowane podczas pobytu gości zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009 (w zł na osobę)	76
Rys. 61.	Wykorzystane przez zagranicznych odwiedzających w latach 2003–2009 źródła informacji o Małopolsce (w %)	78
Rys. 62.	Struktura wykorzystywanych przez gości zagranicznych źródeł informacji o Małopolsce w latach 2003–2009 (w %)	79
Rys. 63.	Struktura przyjazdów cudzoziemców do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2009, według wybranych państw	84
Rys. 64.	Pozostałe wybrane państwa, z których zanotowano przyjazdy do Małopolski w latach 2003–2009 (udział pomiędzy 0,6% a 2%)	85
Rys. 65.	Pozostałe wybrane państwa, z których zanotowano przyjazdy do Małopolski w latach 2003–2009 (udział poniżej 0,6%)	86
Rys. 66.	Trendy przyjazdów cudzoziemców do Małopolski w latach 2003–2009, według wybranych państw	87
Rys. 67.	Trendy przyjazdów cudzoziemców do Małopolski w latach 2003–2009, według wybranych państw	87
Rys. 68.	Udział Polonii w przyjazdach do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009	88
Rys. 69.	Trendy Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009	88
Rys. 70.	Struktura udziału Polonii w przyjazdach do Małopolski w roku 2009	90
Rys. 71.	Struktura przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009 odwiedzających zagranicznych, według miejsc zamieszkania	91
Rys. 72.	Tendencje w strukturze przyjazdów do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009 odwiedzających zagranicznych, według miejsc zamieszkania	91
Rys. 73.	Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 roku, według płci	93
Rys. 74.	Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w 2004 i 2009 roku, według wieku	93
Rys. 75.	Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, według wykształcenia	96
Rys. 76.	Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009, według statusu zawodowego	97
Rys. 77.	Struktura przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Małopolski w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2009, według statusu materialnego	99
Rys. 78.	Przyjazdy odwiedzających krajowych i zagranicznych do Małopolski w 2009 roku, według miejsca, z którego nastąpił przyjazd	100
Rys. 79.	Struktura osób towarzyszących w 2009 roku	102
Rys. 80.	Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Małopolskę w 2009 roku	104
Rys. 81.	Długość pobytu odwiedzających krajowych w Małopolsce w latach 2003–2009	104

Rys. 82.	Długość pobytu odwiedzających zagranicznych w Małopolsce w latach 2003–2009	104
Rys. 83.	Struktura celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających ogółem	107
Rys. 84.	Struktura celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających krajowych	108
Rys. 85.	Struktura celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających zagranicznych ogółem	109
Rys. 86.	Struktura procentowa głównych celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających ogółem	110
Rys. 87.	Struktura procentowa głównych celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających krajowych	111
Rys. 88.	Struktura procentowa głównych celów przyjazdu do Małopolski w 2009 roku odwiedzających zagranicznych ogółem	112
Rys. 89.	Cel główny przyjazdu do Małopolski w latach 2003–2006 i 2009 odwiedzających krajowych ogółem	115
Rys. 90.	Cel główny przyjazdu do Małopolski w latach 2003–2006 i 2009 odwiedzających zagranicznych ogółem	117
Rys. 91.	Środki transportu wykorzystane w trakcie przyjazdu do Małopolski w latach 2003–2009 (struktura procentowa udziałów podróży turystów krajowych)	119
Rys. 92.	Środki transportu wykorzystane w trakcie przyjazdu do Małopolski w latach 2003–2009 (struktura procentowa udziałów podróży turystów zagranicznych)	120
Rys. 93.	Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających Małopolskę gości zagranicznych w 2009 roku	125
Rys. 94.	Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających Małopolskę gości zagranicznych w 2009 roku (ranking)	126
Rys. 95.	Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających Małopolskę gości krajowych w 2009 roku	129
Rys. 96.	Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Małopolski dokonana przez odwiedzających Małopolskę gości krajowych w 2009 roku (ranking)	130
Rys. 97.	Grupy województw według liczby korzystających z noclegów w latach 2007–2009	140
Rys. 98.	Rozstępy między największymi a najmniejszymi województwami w zakresie liczby korzystających z noclegów ogółem w latach 1995–2009	142
Rys. 99.	Odchylenia standardowe liczby korzystających z noclegów ogółem w latach 1995–2009	142
Rys. 100.	Współczynniki zmienności z liczby korzystających z noclegów ogółem w latach 1995–2009	143
Rys. 101.	Zależność między ogólnym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów zagranicznych (% zagr.), wg danych uśrednionych w ujęciu województw	144

Rys. 102. Zależność między ogólnym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów zagranicznych (% zagr.), wg danych z 2009 roku w ujęciu województw	145
Rys. 103. Zależność między zagranicznym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów zagranicznych (% zagr.), wg danych uśrednionych w ujęciu województw	145
Rys. 104. Zależność między zagranicznym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów zagranicznych (% zagr.), wg danych z 2009 roku w ujęciu województw	146
Rys. 105. Zależność między ogólnym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów krajowych (% kraj.), wg danych uśrednionych w ujęciu województw	146
Rys. 106. Zależność między ogólnym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów krajowych (% kraj.), wg danych z 2009 roku w ujęciu województw	147
Rys. 107. Zależność między krajowym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów krajowych (% kraj.), wg danych uśrednionych w ujęciu województw	147
Rys. 108. Zależność między krajowym ruchem turystycznym (w tys.) a wskaźnikiem udziału turystów krajowych (% kraj.), wg danych z 2009 roku w ujęciu województw	148
Rys. 109. Współczynniki zmienności V1 dla liczby udzielonych noclegów turystom ogółem, zagranicznych oraz krajowych w latach 1995–2009 (na podstawie danych dla województw) 157	
Rys. 110. Miary zmienności oparte na wartościach ekstremalnych V2 dla liczby udzielonych noclegów turystom ogółem, zagranicznych oraz krajowych w latach 1995–2009 (na podstawie danych dla województw)	157
Rys. 111. Liczba korzystających z noclegów ogółem – województwa „b. duże”	177
Rys. 112. Liczba korzystających z noclegów ogółem – województwa „duże”	177
Rys. 113. Liczba korzystających z noclegów ogółem – województwa „średnie”	178
Rys. 114. Liczba korzystających z noclegów ogółem – województwa „małe”	178
Rys. 115. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – woj. „b. duże”	179
Rys. 116. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – woj. „duże”	179
Rys. 117. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – woj. „średnie”	180
Rys. 118. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – woj. „małe”	180
Rys. 119. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – woj. „b. duże”	181
Rys. 120. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – woj. „duże”	181
Rys. 121. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – woj. „średnie”	182
Rys. 122. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – woj. „małe”	182
Rys. 123. Liczba korzystających z noclegów ogółem – Polska	183
Rys. 124. Liczba korzystających z noclegów ogółem – małopolskie	183
Rys. 125. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – Polska	183

Rys. 126. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych – małopolskie	184
Rys. 127. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – Polska	184
Rys. 128. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych – Małopolskie	184
Rys. 129. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych oraz krajowych – Polska	185
Rys. 130. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych oraz krajowych – małopolskie	185
Rys. 131. Udziały (%) korzystających z noclegów turystów zagranicznych do ogółem	185
Rys. 132. Udziały (%) korzystających z noclegów turystów krajowych do ogółem	186
Rys. 133. Relacja liczby korzystających z noclegów turystów krajowych do zagranicznych	186
Rys. 134. Liczba korzystających z noclegów turystów ogółem	187
Rys. 135. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych	188
Rys. 136. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych	189
Rys. 137. Wskaźniki udziału liczby korzystających z noclegów ogółem (województwa do Polski)	190
Rys. 138. Wskaźniki udziału liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych (województwa do Polski)	191
Rys. 139. Wskaźniki udziału liczby korzystających z noclegów turystów krajowych (województwa do Polski)	192

Uzupełnienie do raportu:

RUCH TURYSTYCZNY W MAŁOPOLSCE W 2009 ROKU - RAPORT KOŃCOWY

Uzupełnienie informacji o rynkach przyjazdowych z Rosji, Słowacji i Węgier. (zastrzeżenie autorskie – ilość zebranych danych nie przekroczyła progu istotności statystycznej i może być traktowana jedynie jako informacja uzupełniająca obraz rynku przyjazdów turystycznych do województwa małopolskiego.

Rosja

Cel przyjazdu

Rosja	%
Wypoczynek	82,00
Poznanie walorów przyrody	46,00
Zwiedzanie zabytków	42,00
Udział w imprezie kulturalnej	38,00
Udział w szkoleniu	26,00
Odnowa duchowa	22,00
Tranzyt	20,00
Zakupy	14,00
Rozrywka	12,00
Odwiedziny znajomych	12,00
Odwiedziny krewnych	10,00
Edukacja	10,00
Cel religijny	8,00
Inny cel	8,00
Integracja z firmą	6,00
Udział w kongresie, konferencji	2,00
Cel zdrowotny	2,00
Turystyka aktywna	2,00
Odwiedziny miejsc rodzinnych	0,00
Sprawy służbowe	0,00
Udział w zawodach sportowych	0,00

Organizator przyjazdu

Rosja	%
Biuro podróży	50,00
We własnym zakresie	26,00
Rodzina	8,00
Znajomi	6,00
Inna instytucja	6,00
Zakład pracy	4,00
Internetowe biuro podróży	0,00
Szkoła	0,00
Parafia (kościół)	0,00

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Wykorzystywany środek transportu

Rosja	%
Samolot rejsowy	32,00
Samochód	30,00
Pociąg	10,00
Autokar turystyczny	8,00
Autobus linii regularnej	8,00
Samolot czarterowy	6,00
Samolot tanich linii	4,00
Bus	0,00
Inny	0,00
brak informacji	2,00

Miejsce noclegu

Rosja	%
Hotel	64,00
Hostel	10,00
Kemping lub pole namiotowe	8,00
Inny obiekt	4,00
Motel	2,00
Dom wycieczkowy	2,00
Kwatera prywatna / apartament	2,00
Znajomi	2,00
Pensjonat	0,00
Schronisko	0,00
Zakład uzdrowiskowy	0,00
Ośrodek wczasowy	0,00
Rodzina	0,00
Własny dom/ mieszkanie	0,00
Dom Pielgrzyma	0,00
brak informacji	6,00

Kategoria hotelu

Rosja	%
*	0,00
**	0,00
***	43,75
****	50,00
*****	6,25
brak informacji	0,00

Długość pobytu

Rosja	%
Do 3 godzin	2,00
1 dzień bez noclegu	0,00
1 noc	6,00
2 noce	4,00
3 noce	4,00
4 noce	4,00
5 nocy	14,00
6 nocy	34,00
7 nocy	4,00
8-14 nocy	26,00
15-20 nocy	0,00
Więcej niż 20 nocy	2,00
brak danych	0,00

Częstotliwość odwiedzin

Rosja	%
Pierwszy raz	80,00
Drugi raz	16,00
Kilka razy	2,00
Często	2,00
brak odpowiedzi	0,00

Średni wydatek (bez kosztów dojazdu) – 886 zł

Wykorzystywane źródło informacji

Rosja	%
Katalogi biur podróży	34,00
Szkoła	34,00
Przewodniki	30,00
Telewizja	26,00
Znajomi	24,00
Prasa	16,00
Strony internetowe	16,00
Radio	10,00
Foldery/ulotki	8,00
Targi turystyczne	6,00
Rodzina	6,00
Brak wcześniejszej informacji	4,00
Inne źródło informacji	4,00
Polskie placówki dyplomatyczne	0,00
Polskie ośrodki informacji turystycznej	0,00

Węgry

Cel przyjazdu

Węgry	%
Udział w imprezie kulturalnej	60,87
Wypoczynek	47,83
Odwiedziny znajomych	26,09
Odnowa duchowa	26,09
Zwiedzanie zabytków	21,74
Poznanie walorów przyrody	21,74
Zakupy	17,39
Rozrywka	13,04
Udział w szkoleniu	13,04
Udział w zawodach sportowych	13,04
Edukacja	8,70
Tranzyt	8,70
Odwiedziny krewnych	4,35
Turystyka aktywna	4,35
Cel religijny	0,00
Odwiedziny miejsc rodzinnych	0,00
Udział w kongresie, konferencji	0,00
Sprawy służbowe	0,00
Cel zdrowotny	0,00
Integracja z firmą	0,00
Inny cel	0,00

Organizator przyjazdu

Węgry	%
We własnym zakresie	52,17
Biuro podróży	21,73
Rodzina	8,70
Szkoła	8,70
Inna instytucja	8,70
Znajomi	0,00
Internetowe biuro podróży	0,00
Zakład pracy	0,00
Parafia (kościół)	0,00

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Wykorzystywany środek transportu

Węgy	%
Samolot czarterowy	39,13
Samochód	34,77
Samolot rejsowy	8,70
Autokar turystyczny	8,70
Pociąg	4,35
Autobus linii regularnej	4,35
Samolot tanich linii	0,00
Bus	0,00
Inny	0,00
brak informacji	0,00

Miejsce noclegu

Węgy	%
Hotel	43,47
Pensjonat	8,70
Znajomi	8,70
Hostel	8,70
Motel	4,35
Schronisko	4,35
Zakład uzdrowiskowy	4,35
Dom Pielgrzyma	4,35
Dom wycieczkowy	0,00
Kemping lub pole namiotowe	0,00
Ośrodek wczasowy	0,00
Kwatera prywatna / apartament	0,00
Rodzina	0,00
Własny dom/ mieszkanie	0,00
Inny obiekt	0,00
brak informacji	13,03

Kategoria hotelu

Węgy	%
*	0,00
**	10,00
***	40,00
****	30,00
*****	0,00
brak informacji	20,00

Długość pobytu

Węgy	%
Do 3 godzin	0,00
1 dzień bez noclegu	13,04
1 noc	17,39
2 noce	4,35
3 noce	8,70
4 noce	17,39
5 nocy	13,04
6 nocy	4,35
7 nocy	8,70
8-14 nocy	13,04
15-20 nocy	0,00
Więcej niż 20 nocy	0,00
brak danych	0,00

Częstotliwość odwiedzin

Węgy	%
Pierwszy raz	65,22
Drugi raz	17,39
Kilka razy	17,39
Często	0,00
brak odpowiedzi	0,00

Średni wydatek (bez kosztów dojazdu) – 681 zł
Wykorzystywane źródło informacji

Węgrzy	%
Przewodniki	65,22
Szkoła	43,48
Katalogi biur podróży	39,13
Foldery/ulotki	34,78
Znajomi	34,78
Strony internetowe	34,78
Polskie ośrodki informacji turystycznej	30,43
Polskie placówki dyplomatyczne	21,74
Rodzina	17,39
Prasa	13,04
Telewizja	13,04
Targi turystyczne	4,35
Radio	4,35
Inne źródło informacji	4,35
Brak wcześniejszej informacji	0,00

Słowacja

Cel przyjazdu

Słowacja	%
Wypoczynek	70,00
Udział w imprezie kulturalnej	42,00
Poznanie walorów przyrody	34,00
Odnowa duchowa	26,00
Udział w szkoleniu	24,00
Zwiedzanie zabytków	22,00
Odwiedziny znajomych	14,00
Rozrywka	14,00
Tranzyt	14,00
Odwiedziny miejsc rodzinnych	10,00
Cel religijny	8,00
Zakupy	6,00
Edukacja	4,00
Inny cel	4,00
Turystyka aktywna	4,00
Udział w kongresie, konferencji	4,00
Udział w zawodach sportowych	4,00
Sprawy służbowe	2,00
Cel zdrowotny	0,00
Integracja z firmą	0,00
Odwiedziny krewnych	0,00

Organizator przyjazdu

Słowacja	%
We własnym zakresie	52,00
Znajomi	14,00
Biuro podróży	8,00
Zakład pracy	8,00
Rodzina	6,00
Parafia (kościół)	4,00
Szkoła	4,00
Internetowe biuro podróży	2,00
Inna instytucja	2,00

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Wykorzystywany środek transportu

Słowacja	%
Samochód	44,00
Samolot czarterowy	36,00
Pociąg	8,00
Autokar turystyczny	6,00
Autobus linii regularnej	4,00
Inny	2,00
Bus	0,00
Samolot rejsowy	0,00
Samolot tanich linii	0,00
brak informacji	0,00

Miejsce noclegu

Słowacja	%
Pensjonat	16,00
Hotel	12,00
Hostel	8,00
Schronisko	8,00
Kemping lub pole namiotowe	6,00
Własny dom/ mieszkanie	6,00
Dom Pielgrzyma	4,00
Znajomi	4,00
Dom wycieczkowy	2,00
Inny obiekt	2,00
Kwatera prywatna / apartament	2,00
Motel	2,00
Ośrodek wczasowy	2,00
Zakład uzdrowiskowy	2,00
Rodzina	0,00
brak informacji	24,00

Kategoria hotelu

Słowacja	%
*	0,00
**	16,67
***	50,00
****	0,00
*****	0,00
brak informacji	33,33

Długość pobytu

Słowacja	%
Do 3 godzin	6,00
1 dzień bez noclegu	18,00
1 noc	8,00
2 noce	12,00
3 noce	20,00
4 noce	22,00
5 nocy	6,00
6 nocy	8,00
7 nocy	0,00
8-14 nocy	0,00
15-20 nocy	0,00
Więcej niż 20 nocy	0,00
brak danych	0,00

Częstotliwość odwiedzin

Słowacja	%
Drugi raz	36,00
Pierwszy raz	34,00
Często	18,00
Kilka razy	12,00
brak odpowiedzi	0,00

Średni wydatek (bez kosztów dojazdu) – 298 zł
Wykorzystywane źródło informacji

Słowacja	%
Przewodniki	54,00
Znajomi	52,00
Strony internetowe	36,00
Foldery/ulotki	24,00
Szkoła	24,00
Katalogi biur podróży	22,00
Telewizja	16,00
Polskie ośrodki informacji turystycznej	10,00
Rodzina	10,00
Polskie placówki dyplomatyczne	8,00
Prasa	6,00
Inne źródło informacji	4,00
Radio	4,00
Targi turystyczne	2,00
Brak wcześniejszej informacji	2,00

ANKIETA

“RUCH TURYSTYCZNY W MAŁOPOLSCE”

1. Czy przyjechała/ł Pani/Pan do tej miejscowości bezpośrednio z miejsca swego zamieszkania?

- TAK NIE (jeśli nie, to skąd?) kraj:regionmiejscowość:

2. Kto Pani/u towarzyszy w podróży?

- nikt grupa zorganizowana rodzina (liczba osób, w tym dzieci do lat 14.....)
- przyjaciele (ilu?)..... rodzina i przyjaciele (liczba osób, w tym dzieci do lat 14.....)

3. Proszę podać planowaną długość pobytu w tej miejscowości.

- do 3 godzin 1 dzień bez noclegu 1 noc więcej nocy, podaj ile

--	--

4. Jaki jest cel Pani/a przyjazdu do tej miejscowości? Można podać kilka odpowiedzi.

a) wypoczynek	g) udział w imprezie kulturalnej	ł) cel zdrowotny
b) sprawy służbowe (biznes)	h) udział w zawodach sportowych	m) edukacja
c) odwiedziny krewnych lub znajomych	i) zakupy	n) poznanie walorów przyrody
d) zwiedzanie zabytków	j) odwiedziny miejsc rodzinnych	o) ☐ tranzyt
e) udział w szkoleniu, kongresie	k) rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	p) ☐ inny cel (jaki?).....
f) turystyka aktywna (kwalifikowana)	l) cel religijny	

5. Proszę zakreślić cel główny.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	ł	m	n	o	p
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

6. Jakim środkiem transportu przyjechała/ł Pani/Pan do tej miejscowości?

- samolotem samochodem autobusem linii regularnej
- autokarem pociągiem innym, (jakim?).....

7. Czy nocuje Pani/Pan w tej miejscowości? Jeżeli „nie” to proszę podać, w jakiej miejscowości i przejść do pytania Nr 9.

- TAK NIE, jeśli nie, to podaj w jakiej.....

8. Gdzie Pani/Pan nocuje w tej miejscowości?

- w hotelu (nazwa) na kempingu lub polu namiotowym u znajomych lub rodziny
 w hostelu w schronisku w kwaterze prywatnej
 w pensjonacie w zakładzie uzdrowiskowym w ośrodku wczasowy
 w motelu we własnym domku/mieszkanu w Domu Pielgrzyma
 w domu wycieczkowym w innym obiekcie (jakim?)

9. Ile pieniędzy (bez kosztów dojazdu) wydała/ł Pani/Pan podczas pobytu w tej miejscowości na jedną osobę:.....PLN

10. Czy byłaby/łby Pani/Pan skłonna/y wydać więcej? NIE TAK (na co?).....

11. Kto zorganizował Pani/u przyjazd do tej miejscowości?

- we własnym zakresie biuro podróży zakład pracy
 szkoła parafia (kościół) inna instytucja (jaka?).....

12. Skąd się Pani/Pan dowiedziała/ł o tej miejscowości? Można podać kilka odpowiedzi.

- z targów turystycznych (jakich?)..... od rodziny, znajomych
 z prasy (jaki tytuł?) ze stron internetowych (jakich?).....
 z radio (jaka stacja?) z polskich placówek dyplomatycznych
 z telewizji (jaka stacja?) z Polskich Ośrodków Informacji Turystycznej
 z katalogów biur podróży ze szkoły
 z przewodników nic wcześniej nie wiedziałem/am o tej miejscowości
 z folderów/ulotek inne źródło informacji (podaj jakie?)

13. Który raz przyjechała/ł Pani/Pan do tej miejscowości?

- po raz pierwszy po raz drugi byłam/em tu kilka razy przyjeżdżam tu często

14. W jaki sposób spędza Pani/Pan czas w tej miejscowości? Można wybrać kilka odpowiedzi.

- wypoczywam biernie (np. nad wodą) uprawiam turystykę aktywną idę do teatru
 chodzę na spacer poznaję okoliczne miejscowości idę do muzeum
 bawię się w klubach, pubach, dyskotekach spotykam się ze znajomymi idę do kina
 idę do restauracji, kawiarni idę do filharmonii, opery
 realizuję swoje zainteresowania (jakie?).....
 uczestniczę w wydarzeniach (jakich?).....
 w inny sposób (jaki?).....

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

15. Czy korzystała/ł Pani/Pan z usług miejscowych?

przewodników

pilotów

instruktorów

16. Jakie miejsca odwiedziła/ł Pani/Pan poza tą miejscowością podczas tego pobytu? Proszę wymienić najwyżej 3 miejsca.

.....

17. Jakie miejsca, zamierza Pani/Pan zobaczyć poza tą miejscowością podczas tego pobytu? Proszę wymienić najwyżej 3 miejsca.

.....

18. Jak ocenia Pani/Pan w tej miejscowości? Proszę wstawić krzyżyk.

	--	-	0	+	++
Rozrywkę (dyskoteki, kluby, puby)					
Gościnność					
Jakość obsługi turysty					
Toalety publiczne					
Imprezy kulturalne					
Bezpieczeństwo					
Czystość na ulicach					
Dostępność bankomatów					
Gastronomię					
Bazę noclegową					
Informację turystyczną					
Życzliwość mieszkańców					
Oznakowanie turystyczne					
Atmosferę miejscowości					
Usługi przewodnickie					
Dojazd do miejscowości					
Transport lokalny					
Możliwość płatności kartą kredytową					
Dostępność do Internetu					

19. Co szczególnie pozytywnego spotyka Panią/a w tej miejscowości podczas tego pobytu?

.....

20. Co szczególnie negatywnego spotyka Panią/a w tej miejscowości podczas tego pobytu?

.....

21. Co dla Pani/Pana było największą atrakcją turystyczną podczas tego pobytu? Proszę wymienić najwyżej 3 konkretne miejsca.

a) w tej miejscowości.....

b) poza tą miejscowością.....

22. Z jakich atrakcji skorzystałaby/łby Pan/i w czasie następnego pobytu w tej miejscowości?

23. Jak ocenia Pani/Pan wysokość cen do jakości świadczonych w tej miejscowości usług?

Proszę wstawić krzyżyk.

	Ceny wysokie	Ceny odpowiednie	Ceny niskie
Noclegi			
Gastronomia			
Teatr, kino			
Usługi przewodnickie			
Transport lokalny			
Muzea			
Imprezy kulturalne			
Baza sportowo-rekreacyjna			
Kluby, dyskoteki, puby			
Inne (jakie.....)			

24. Czego Pani/u brakowało w tej miejscowości podczas tego pobytu?

25. Czy poleci Pani/Pan tę miejscowość znajomym?

tak nie nie wiem

26. Czy zamierza Pani/Pan przyjechać do tej miejscowości ponownie?

na pewno tak raczej tak raczej nie na pewno nie

27. Który jest to Pani/a dzień pobytu w tej miejscowości? Proszę podać liczbę:

28. Czy zwiedził Pani/Pan lub planuje zwiedzić Komnaty wawelskie? tak nie

29. Czy oglądał Pani/Pan lub zamierza zobaczyć ołtarz Wita Stwosza? tak nie

30. Czy widział Pani/Pan lub planuje zobaczyć „Dama z łasiczką” Leonarda da Vinci? tak nie

CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTA:

Miejsce zamieszkania:

Państwo Region (Województwo) Miejscowość

duże miasto małe miasto wieś

Wiek: LAT

Płeć: kobieta mężczyzna

Wykształcenie: wyższe średnie inne

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Status zawodowy: uczeń student osoba zajmująca się domem

bezrobotny emeryt lub rencista

aktywny zawodowo (proszę podać w jakim zawodzie?)

Status materialny: bardzo dobry dobry średni zły bardzo zły

Czy Rodzina Pani/a ma pochodzenie polskie?

TAK NIE